

NYIA ANYELIELE DAHUU!

SUKOA BAEBOLO NE

Bɔ C Bo Kenga Baebolo Ne

Ɛ nye bahola alie Baebolo ɛgengale nwo! Nzuzule
moo ɛbava wacawo c bo la bie mo a wo eke la. Kpa
edwetile moo ɛ nye die nwole la, na kenga tekese
ne cm wa cm cm cm nwole la.

Menli Yee Edwetile Moo Elie Duma La

Nowa nee Azuyile ne: **Gyeneses 6:9–9:19**

Mosisi wo Nyevile Kokile ne anloa: **Ezodoso 13:17–14:31**

Wulutu nee Nawome: **Wulutu tile 1-4**

Devidi nee Golayate: **1 Samoile tile 17**

Abegele: **1 Samoile 25:2-35**

Daneele wo awenade tunli nu: **Daneele tile 6**

Elezabete nee Mele: **Luku tile 1-2**

Nrelebe Moo Befafe Befafe Ebela

Abusua ebelabole: **Efesese 5:28, 29, 33; 6:1-4**

Agonwoleval: **Mrelabule 13:20; 17:17; 27:17**

Asoneyele: **Edwene 55:22; 62:8; 1 Dwon 5:14**

Boka Zo Edendele: **Mateyu tile 5-7**

Gyima: **Mrelabule 14:23; Nolobovo 3:12, 13; 4:6**

Meké Moo Ehyia Ehye Mo Anwo Moale La . . .

Besanudole: **Edwene 23; Ayezaya 41:10**

Nyanelile: **2 Kølentema 1:3, 4; 1 Pita 5:7**

Følebuale: **Edwene 86:5; Yizikeele 18:21, 22**

Moo Baebolo Ne Ka Ye Wɔ

Ehye Mo Anwo La . . .

Meké moo li awielee: **Mateyu 24:3-14;**

2 Timote 3:1-5

Kenle bie anyelazo: **Edwene 37:10, 11, 29;**

Yekile 21:3, 4

NZUZULE: Amaa waanwu edwetile moo tekese ne mo mo beshwe adwenle besho zo fale nwole la, kenga
ngyehyen ne mo mo wo tile ne abo la amuala. Dua eleka ne moo se "Ye Wɔ Baebolo Egengale Ne Nzoni"
moo wo buluku Ehye awielee la azo ye tile ko biala moo ɛbagenga la nzoni. Fa sie ɛ nye zo ke ɛbagenga
Baebolo ne foa bie alehyenle biala.

NYIA ANYELIELΕ DAHUU!

SUKOA BAEBOLΟ NE

“Bedabε mɔɔ bækponde Gyihova la baye ye ayεlε.
Bεnyia anyelielε nee ngoane dahuu.”

—Edwene 22:26.

Buluku εhye amenle a le

Nvoninli Evileka: Mukelε 15: Image © Homo Cosmicos/
Shutterstock; mukelε 17: NASA, ESA and the Hubble Heritage
Team (STScI/AURA)-ESA/Hubble Collaboration. Licensed
under CC BY 4.0 ([http://creativecommons.org/
licenses/by/4.0/](http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)). Source: [https://esahubble.org/
images/heic0702a/](https://esahubble.org/
images/heic0702a/); mukelε 56: Photo by US Signal
Corps/The LIFE Picture Collection via Getty Images;
mukelε 76: Château de Versailles, France/Bridgeman Images;
mukelε 103 nee 131: Based on NASA/Visible Earth imagery;
mukelε 163: © SINGLECELL ANIMATION LLC/Science Source;
mukelε 183: Daniel Osterkamp/Moment/Getty Images

Kyese behile ye ngakyile, Ngεlelerα ne anu
edwεke ne mɔ vi Ngεlelerα Nwuanzanwuanza
—Ewiade Fofolε Ngilebebo ne anu.

Gyihova Alasevolε a yele mbuluku, video yεε
ɔdio mɔɔ bεhwε adwenle bεhε zo wɔ
buluku εhye anu la amuala a.

**Bεndɔne buluku εhye. Oboka ewiade amuala
Baebolo ngilehilelε gyima mɔɔ bεfa ndoboa mɔɔ
vi ahonle nu a bεdi nwole gyima la anwo. Saa εku-
lo kε εye ndoboa a, yεsele wɔ kɔ donate.jw.org.**

*Enjoy Life Forever!
—An Interactive Bible Course*

Nzema (Iff-NZ)
Bεyele ye April 2025

© 2021 WATCH TOWER BIBLE AND TRACT
SOCIETY OF PENNSYLVANIA

Yεvoma
Watch Tower Bible and Tract Society of
Ghana, House No. J348/4,
Tema Beach Road, Nungua,
Accra, Ghana.

AVINLI NE

Edwéke ne mōcō limoa wō (D) wō Sukoa Dōcōnwō abo la kilehile mōcō doa zo la anu. Edwékétile ngiyiki ne (E) buke edwéke titili ne mō anye. E nee wō kilehilevole ne ɛləsukoa a, kenga tēkese ne mō, bua kpuya ne mō na nea vidio ne mō. Nea nvoninli nee edwéke mōcō gua nwolé la kpale (F), na dwenle kəzi ɛbabua kpuya mōcō wō Bie Mō Ka Kə (F) abo la anwo.

SUKOA DŌCŌNWO

D. 3. Baebolo ne kola kile yz adenle
Baebolo ne le k'oz tazkye mōz ta kylel la. Zekla abzo ye omas yez kpkak k'oz yez smas yemwu mōz is yez nyunlu la.
Kenga Edwene 119-105., na akee bczzu k'oz yez mō anye:
▪ K'oz etzu Baebolo ne e?

E. 4. Baebolo ne bahola abua kpuya mōz yelc'la
Raak' bie nweye ke 12 mōz yez gyege ye wo evolt dz'oz k'oz la akee bczzu mōz wa Baebolo ne anu. Ye **VIDIO** ne:
▪ K'oz etzu Baebolo ne abua?

F. 5. E nye bahola alle Baebolo ne egengale mōz
Meni dżzawne anye de Baebolo ne egengale mōz bclmiza zole mōssoc. Ye **VIDIO** ne, na akee bczzu kpuya chye mōz anwo:
▪ Wō video ne anu, zee k'oz mgavoli nee mħidraha ne mō te ngħad wō debbie egengale mōz ē?

Baebolo ne sħallha jaġi u pihlejolek mōz k'oz yez yr rile na zeuha xixta anyeleż. Ix-Kenga Walukumira 15:A,
na akee bczzu k'oz yez mō anye:
▪ E nye dia artelekxek il-nejje alyalozo mōz Baebolo ne ts' medie zwieka ta anwo?

G. 6. Awie mōz kola boaq yez mōz
Meni dżzawne kenga Baebolo ne, noko bżżeu k'oz bie awie mōz salu Baebolo ne k'oz k'oz. Kenga Għimma ne B26-31:
▪ K'oz skayn na yade Baebolo ne abu e?—Nea ngħejheru 30 nee 31.

H. BIE MŌ KA KĒ: "Baebolo ne czukolat sklieg mekk."
▪ K'oz etzu yē? Duzzu atti?

EDWEKE TITILI (G)

Baebolo ne tu yel fole mōz yelc'la ib, bħu k'oz mōz abu ha la mħażi meni nyia artelekxek il-nejje:
▪ Fid-did lu k'oz k'oz?

I. OMNCAD (H)

Niebla k'oz Baebolo ne baiekk rese mħarru għejja jidher ja' k'oz k'oz.
▪ K'oz etzu k'oz?

J. EDWEKE TITILI (I)

Sukoa k'oz mōssoc wō Baebolo anu f'idha. Bħu k'oz mōz abu ha la:
▪ K'oz etzu k'oz?

K. EDWEKE TITILI (J)

Niebla k'oz Baebolo ne baiekk rese mħarru għejja jidher ja' k'oz k'oz.
▪ K'oz etzu k'oz?

L. EDWEKE TITILI (K)

Niebla k'oz Baebolo ne baiekk rese mħarru għejja jidher ja' k'oz k'oz.
▪ K'oz etzu k'oz?

M. EDWEKE TITILI (L)

Niebla k'oz Baebolo ne baiekk rese mħarru għejja jidher ja' k'oz k'oz.
▪ K'oz etzu k'oz?

N. EDWEKE TITILI (M)

Niebla k'oz Baebolo ne baiekk rese mħarru għejja jidher ja' k'oz k'oz.
▪ K'oz etzu k'oz?

O. EDWEKE TITILI (O)

Niebla k'oz Baebolo ne baiekk rese mħarru għejja jidher ja' k'oz k'oz.
▪ K'oz etzu k'oz?

P. EDWEKE TITILI (P)

Niebla k'oz Baebolo ne baiekk rese mħarru għejja jidher ja' k'oz k'oz.
▪ K'oz etzu k'oz?

Q. EDWEKE TITILI (Q)

Niebla k'oz Baebolo ne baiekk rese mħarru għejja jidher ja' k'oz k'oz.
▪ K'oz etzu k'oz?

R. EDWEKE TITILI (R)

Niebla k'oz Baebolo ne baiekk rese mħarru għejja jidher ja' k'oz k'oz.
▪ K'oz etzu k'oz?

S. EDWEKE TITILI (S)

Niebla k'oz Baebolo ne baiekk rese mħarru għejja jidher ja' k'oz k'oz.
▪ K'oz etzu k'oz?

T. EDWEKE TITILI (T)

Niebla k'oz Baebolo ne baiekk rese mħarru għejja jidher ja' k'oz k'oz.
▪ K'oz etzu k'oz?

U. EDWEKE TITILI (U)

Niebla k'oz Baebolo ne baiekk rese mħarru għejja jidher ja' k'oz k'oz.
▪ K'oz etzu k'oz?

V. EDWEKE TITILI (V)

Niebla k'oz Baebolo ne baiekk rese mħarru għejja jidher ja' k'oz k'oz.
▪ K'oz etzu k'oz?

W. EDWEKE TITILI (W)

Niebla k'oz Baebolo ne baiekk rese mħarru għejja jidher ja' k'oz k'oz.
▪ K'oz etzu k'oz?

X. EDWEKE TITILI (X)

Niebla k'oz Baebolo ne baiekk rese mħarru għejja jidher ja' k'oz k'oz.
▪ K'oz etzu k'oz?

Y. EDWEKE TITILI (Y)

Niebla k'oz Baebolo ne baiekk rese mħarru għejja jidher ja' k'oz k'oz.
▪ K'oz etzu k'oz?

Z. EDWEKE TITILI (Z)

Niebla k'oz Baebolo ne baiekk rese mħarru għejja jidher ja' k'oz k'oz.
▪ K'oz etzu k'oz?

VIDIO ne mōcō nu la maa ɛnzu video nee ɔdio mōcō boka edwéke ne anwo la. Vidio bie mō le awie mō edwéke mōcō zile la. Bie mō noko le yekile mōcō beva bəħile debie mōcō bahola azi la, oti ɔnle edwéke mōcō zile yee tē menli mōcō wō nu la anwo edwéke.

Nuninyene

■ Foa 1	— mukel	4
■ Foa 2	— mukel	54
■ Foa 3	— mukel	142
■ Foa 4	— mukel	200

Awieledwéke — mukel 255

Amaa wċahwe buluku ɛhye bie wō YINTANETE zo la nea Nyia Anyeliel. Dahuu! buluku ne mōcō wō jw.org azo la anzees dua sekelenee ɛhye azo kċeke

FOA 1

Bodane: Sukoa kεzi Baebolo ne bahola aboa wɔ nee kεzi ɔbamaa wɔanwu ye Kεlεvolε ne la

EZUKOALΕDEΣ

- 01** Kεzi Baebolo Ne Bahola Aboa Wɔ ε?
- 02** Baebolo Ne Maa Yεnyia Anyelazo
- 03** Edie Mɔɔ Baebolo Ne Ka La Edi Ⓜ?
- 04** Nyamenle A Le Nwane?
- 05** Nyamenle Edwεkε A Wɔ Baebolo Ne Anu A
- 06** Kεzi Ngoane Bɔle Ⓜ Bo ε?
- 07** Kεzi Gyihova De ε?
- 08** Ebahola Wɔayε Gyihova Agɔnwo
- 09** Dua Asɔneyεlε Zo Bikye Nyamenle
- 10** Kεzi Eκɔ Gyihova Alasevolε Debiezukoalε Ne Mɔ Bie A ɔbaboa Wɔ ε?
- 11** Kεzi Ebanyia Baebolo Ne Azo Nvasoε Kpalε La
- 12** Duzu A Bamaa Wɔahɔ Zo Wɔazukoa Baebolo Ne A?

Kεzi Baebolo Ne Bahola Aboa Wɔ ε?

Asεε yε muala yεlε εbεlabɔlε, amaneεenwunlε, ewule yεε kenle bie nwo kpuya mɔɔ gyegye yε a. Eza alehyenlε biala yεdwenle kezi yεbanyia ezu-koia yεanlea yε nwo anzεε kezi yε abusua ne anye balie la anwo. Menli dɔɔnwo εnwu kε tε kpuya mɔɔ hyia la angomekye a Baebolo ne boa bε maa bεnyia nwolε mualε a, emomu eza ɔfa foledule kpale mɔɔ boa bε wɔ bε εbεlabɔlε nu la ɔmaa bε. Eze awie mɔɔ εnea a Baebolo ne bahola aboa ye ɔ?

1. Kpuya mɔɔ Baebolo ne bua la bie mɔ a le boni?

Baebolo ne bua kpuya εhye mɔ mɔɔ anwo hyia la: Kezi ngoane bɔlε ɔ bo ε? Duzu ati a bεbɔlε yε a? Duzu ati a menli nwu amaneε a? Awie wu a ɔkɔ ni? Saa awie biala kulo anzodwolε a, εnee duzu ati a konle εbu zo a? Kenle bie, kε bεbayε azεlε ne ε? Baebolo ne maa yε anwosesebe kε

Buluku εhye εnle Baebolo. Noko, ɔbaboa wɔ yeamaa wɔazukoa Baebolo ne. Cti yεselε wɔ,

yεkpondε kpuya εhye mɔ anwo mualε, na menli mgbe dɔɔnwo εnwu kε muale mɔɔ ɔfa ɔmaa la yε anyeliε.

2. Kezi Baebolo ne bahola aboa yε yeamaa yε nye alie ε?

Baebolo ne tu yε folε kpale. Kε neazo la, ɔmaa mbusua nwu mɔɔ bεyε a bε nye balie kpale la. Ctu yε folε wɔ kezi yεbagyinla adwenleadwenle nloa nee kezi yε nye bahola alie yε gyima nwo la anwo. Ebazukoa mɔɔ Baebolo ne kilehile wɔ edwεkε εhye mɔ nee gyene dɔɔnwo anwo wɔ mekε mɔɔ yεlεbɔ nu yεazukoa buluku εhye la. Bie a εbalie wɔado nu kε ‘Ngεlεlera ne amua-la [debie biala mɔɔ wɔ Baebolo ne anu la] le kpale.’—2 Timote 3:16.

kenga Baebolo tεkese mɔɔ wɔ εzukoaledee ne mɔ anu la na fa toto mɔɔ εlεsukoa la anwo.

S U K O A D C C N W O

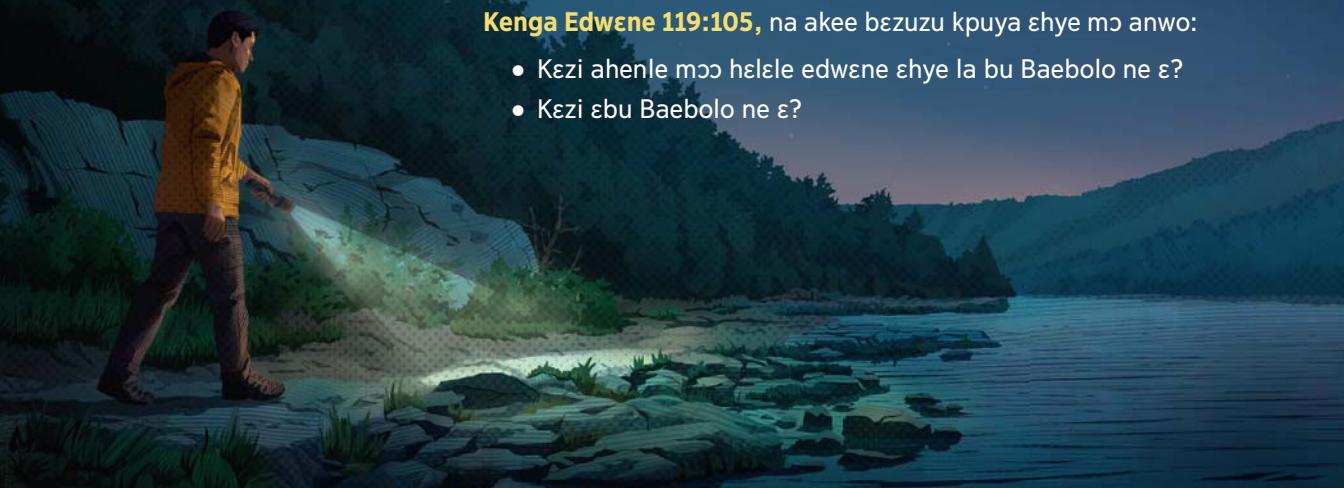
Sukoa kezi Baebolo ne εboa menli, kezi ε nye bahola alie ye εgengale nwo yεε deεmɔti ɔle kpale kε εbamaa bεaboa wɔ amaa woade ɔ bo la.

3. Baebolo ne kola kile yε adenle

Baebolo ne le kε tɔɔkye mɔɔ ta kpale la. Okola εboa ye ɔmaa yεsi kpɔkε kpale yεε ɔmaa yεnwu mɔɔ la ye nyunlu la.

Kenga Edwene 119:105, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Kezi ahene mɔɔ hεlεle edwene εhye la bu Baebolo ne ε?
- Kezi εbu Baebolo ne ε?

VIDIO: Sɔ Wɔ Anyelazo Ne Anu Kpundai! (1:48)

4. Baebolo ne bahola abua kpuya mɔɔ yεlε la

Raalε bie nwunle kε kpuya mɔɔ εnee gyegye ye wɔ εvolε dɔɔnwo anu la anwo muale wɔ Baebolo ne anu. **Ye VIDIO ne**, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo.

- Wɔ vidio ne anu, kpuya boni mɔ a εnee raalε ne lε a?
- Kezi Baebolo ne mɔɔ ɔzukoale la boale ye ε?

Baebolo ne ka kε yεbiza kpuya. **Kenga Mateyu 7:7**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Kpuya boni mɔ a εlε mɔɔ Baebolo ne bahola abua a?

5. ይ nye bahola alie Baebolo ne εgengale nwo

VIDIO: *Baebolo Egengale* (2:05)

Menli dɔɔnwo anye die Baebolo ne εgengale nwo yee bεlεnyia zole nvasoε. **Ye VIDIO ne,** na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo.

- Wɔ vidio ne anu, εnee kezi mgbavole nee mbεlεra ne mɔ te nganeε wɔ debie εgengale nwo ε?
- Duzu ati a kεkala bε nye die Baebolo ne εgengale nwo a?

Baebolo ne se ɔbamaa yεanyia ngilehileε mɔɔ kyekye yε rεle na ɔmaa yεnyia anyelazo la. **Kenga Wulomuma 15:4,** na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- ε nye die areleyekyεlε nee anyelazo mɔɔ Baebolo ne bɔ nwɔlε εwɔkε la anwo ḥ?

6. Awie mɔ kola boa yε maa yete Baebolo ne abo

Menli dɔɔnwo kenga Baebolo ne, noko bεnwu kε bε nee awie mɔ sukoa Baebolo ne a ɔboa kpale. **Kenga Gyima ne 8:26-31,** na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Kε ɔkεyε na yeade Baebolo ne abo ε?—Nea ngyehyεnu 30 nee 31.

Εnee Yiteyopeanli ne hyia awie mɔɔ baboa ye amaa yeade mɔɔ ɔlekenga la abo. Εnε, menli dɔɔnwo εnwu kε bε nee awie mɔ sukoa Baebolo ne a ɔboa bε kpale

BIE Mɔ KA KE: “Baebolo ne εzukoalε sεkye meke.”

- Kezi εnwu ye ε? Duzu ati ḥ?

EDWĒKE TITILI

Baebolo ne tu ye foie mōc yefa yēba yēbela la, c̄buā kpuya mōc anwo hyia la na c̄maa menli nyia arslekyekyel nee anyelazo.

Ndinu

- Folēdūlē boni a yēnyia yēfi Baebolo ne anu a?
- Kpuya mōc Baebolo ne bua la bie mōc a le boni?
- Duzu a ekulo kē esukoa εfi Baebolo ne anu a?

Yewiele εzukoalēdees ne wō

Bodane

- Kenga εzukoalēdees mōc doa zo la foa mōc limoa la.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N C W O

Sukoa kēzi nvasoē wō Baebolo ne anu folēdūlē zo εne la.

**“Baebolo Ngilehilelē
—Nrelebe Mōc Emkpa Nwo”
(Ezinzaile Arane No. 1 2018)**

Nea kēzi Baebolo ne boale nrenyia bie mōc εnēe ninyēne gyegye ye ovi ye ngakula nu la.

**Kezi Me Anyelielē Ne
Bōle Č Bo La**

Nea kēzi Baebolo ne anu folēdūlē kpale boa mbusua la.

**“Ninyēne 12 Mōc Maa Abusua
Asetenla Ye Kpale La” (Awake!
No. 2 2018)**

Sukoa kēzi Baebolo ne boa maa yēnwu ahenle mōc amgba nea ewiade ne azo la.

**Duzu Ati A Čwā Ke Esukoa
Baebolo Ne A?—Tendenle Ne**

Amaa wāanwu video nee ɔdio yēe websaete ne azo edwēke kōscooti wa c̄ EZUKOALĒDEE 01 ne anu la, nea Nyia Anyelielē Dahuu! buluku ne mōc wa jw.org azo la anzeε dua sekelēneε εhye azo kō eke

Baebolo Ne Maa Yenyia Anyelazo

Menli dɔɔnwo mɔɔ wɔ̄ ewiade ye la yia ngyegyeles mɔɔ maa bε nwo yε alibole, bεdwenledwene na bɔɔ bεdi nyane a. Wɔyia tenlabelε mɔɔ emmaa wɔde nganeε zεhae la bie εlε c? Bie a anwodole anzeε wɔ̄ kulovalε bie mɔɔ εwu la εlε-maa wɔali nyane. Bie a εlεbiza ε nwo ke, ‘Asoo ninyene bayε boε?’ Baebolo ne fa zɔhane kpuya ne anwo muale mɔɔ yε anyelieles la maa.

1. Kezi Baebolo ne maa yenyia anyelazo ε?

Baebolo ne maa yεnu deεmɔti ngyegyeles dɔɔnwo wɔ̄ ewiade ye anu la. Eza ɔka ke ɔnrehyε ngyegyeles εhye mɔ̄ amuala bavi εke. “Kenle bie” nwo εwɔke mɔɔ wɔ̄ Baebolo ne anu la bahola amaa wɔanyia “anyelazo.” (Kenga Gyεlεmaya 29:11, 12.) εwɔke εhye mɔ̄ boa maa yεkola yεgyinla yε ngyegyeles nloa εnε, yenyia adwenle kpale na yε nye die dahuu.

2. Kenle bie boni a Baebolo ne ka nwolε edwε-ke a?

Baebolo ne ka kenle bie mɔɔ “ewule εnle εke bieko, yεε alibole nee εzunlε nee nyane εnle εke bieko” la anwo edwεke. (Kenga Yekile 21:4.)

Ngyegyeles mɔɔ emmaa menli nye εnlie εnε—le kε ehyia, nzisi, anwodole yεε ewule—εnredenla εke bieko. Baebolo ne bɔ̄ εwɔke ke alesama anye balie dahuu wɔ̄ Paladaese wɔ̄ azεlε ye azo.

3. Ke εkεyeε na wɔaliε wɔali ke εwɔke ε mɔɔ εnε Baebolo ne anu la bara nu ε?

Menli dɔɔnwo anye la ke ninyene bayε boε, noko bεngola bεnnwu ye saa bε anyelazo ne bara nu a. εwɔke mɔɔ wɔ̄ Baebolo ne anu la le ngakyile. Yεbahola yεalie mɔɔ ɔka la yεali saa ‘yε-neεnlea Ngεlεlera ne anu kpale a.’ (Gyima ne 17:11) Mekε mɔɔ εlεsukoa Baebolo ne la, εbahola wɔazi kpɔke saa ɔwɔ ke εdie mɔɔ ɔka ke ɔbara kenle bie la εdi a.

S U K O A D O N C C O W O

Suzu ninyene bie mō mō Baebolo ne bō nwolē ɛwōkē la anwo. Nea kēzi Baebolo ne anu ɛwōkē ne ɛleboa menli ɛnē la.

4. Baebolo ne maa yenyia anyelazo kε yεbadεnla aze dahuu wō anyelielε nu

Nea ɛwōkē ɛhye mō mō wō Baebolo ne anu la. Nuhua boni mō a ε nye die nwo kpale a? Nzōne ati c?

Kenga Baebolo tēkese mō wō ɛwōkē ɛhye mō anwo la,
na bεzuzu kpuya ɛhye mō anwo:

- Enea a Baebolo tēkese ɛhye mō maa yenyia anyelazo c? Bεbahola bεamāa wō abusua ne nee ε gōnwo mō anyia anyelazo c?

Pε ye nvoninli kε εde ewiade zεhae anu

AWIE BIALA . . .

- εnde nyane, εnyε εrelera anzεε εnwu.—Ayezaya 25:8.
- anwo εndo ye anzεε εnle wuliravole. —Ayezaya 33:24; 35:5, 6.
- εnsisi awie.—Ayezaya 32:16, 17.
- εnnwu amaneε ɔlua konle ti. —Edwene 46:9.
- εngakye debie mō maa ɔdi nyane la.—Ayezaya 65:17.

AWIE BIALA . . .

- banwu ye ałovole mōc bεdwazo bε bεra ngoane nu la.—Dwɔn 5:28, 29.
- bade kpɔkε na yeanyia anwosesebe.—Dwobu 33:25.
- banyia aleε dɔnwo ali, anyia sua kεnlema adεnla nu na yeayε gyima mōc yε anyelielε la. —Edwene 72:16; Ayezaya 65:21, 22.
- banyia anzodwole kpale.—Edwene 37:11.
- badεnla aze dahuu wō anyelielε nu.—Edwene 37:29.

**5. Ewéké com Baebolo ne
anu la bahola aboa cwa**

VIDIO: Enee Mekulo Ke Meko Metia Nzisi (4:07)

Menli ፕሮግራም አዎች የሚከተሉት ስልክዎች በመስጠት የሚያሳይድ ይገልጻል፡፡

Menli ጥናት አንድ የሚከተሉት ስልክዎች በመስጠት የሚያሳይድ ይገልጻል፡፡

- Wɔ vido ne anu, nzisi boni a εnee gyegye Rafika a?
 - ɔwɔ nu ke nzisi ne mɔɔ ɔnwunle ye la anvi εke ne εdeε, noko kezi Baebolo ne boale ye ε?

Anyelazo edwēkē mōc wā Baebolo ne anu la kola
boa yē maa yegyinla bēsanudole nee nyegyel nloa.
Kenga Mrēlēbulé 17:22 nee Wulomuma 12:12,
na akee bēzuzu kpuya ḡhye mō anwo:

- Esuzu ke anyelazo edweke mōc wō Baebolo ne
anu la bahola aboa wō kékala c? Duzu ati c?

BIE MC KA KE: "Bənqola bənnwu ye saa əwəs cəw əwəs Baebolo ne anu la bara nu a."

- Duzu ati a ɔhvia ke ɛsuzu daselɛ mɔɔ kile ke ɔbara nu la anwo a?

EDWÈKE TITILI

Baebolo ne maa yenyia anyelazo na ɔboa ye ɔmaa yekola yegyinla ye ngyegyele nloa, ɔluake ɔka kenle bie ɔcc ye anyelielie la anwo edwèke.

Ndinu

- Duzu ati a ɔcw ke menli nwu Baebolo ne anu ɛwɔke ne mɔ a?
- Duzu a Baebolo ne ka ke ɔbara kenle bie a?
- Kezi ɛnyia mɔɔ bara kenle bie la anwo anyelazo a ɔbaboa wɔ kékala ε?

Yewiele ɛzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Kenga təkese mɔɔ wɔ ɛzukoaledee ɛhye anu la bieko amaa wɔanwu Baebolo ne anu ɛwɔke ne mɔ kpale.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N C W O

Sukoa kezi anyelazo bahola aboa wɔ la anwo ninyene dɔnɔwo.

"Anyelazo—Nienwu A Ebanya Ye A?" (Awake!, April 22, 2004)

Sukoa kezi mɔɔ bara kenle bie la anwo anyelazo bahola aboa menli mɔɔ le ewule mɔɔ cɔɔ ɛnle ye ye ayile la.

"Baebolo Ne Bahola Aboa Me Yeamaa Meagyinla Ewule Mɔɔ ɛnle Ye Ayile La Anloa Č?"
(Edwèke cɔɔ jw.org azo)

Saa ɛlēneea edwène ɛhye bɔye ye video la a, pε ye nvoninli ke ε nee wɔ abusua ne ɛledie bε nye wɔ Paladaese ne mɔɔ bara kenle bie la anu.

Pε Meke Ne Anwo Nvoninli

Kenga kezi awie mɔɔ ɛnle ɔkulo ke ninyene ye boe la hakyile ye adwenle wɔ meke mɔɔ ɔzukoale anyelazo ca ca Baebolo ne anu anwo debie la.

"Mende Nganeε Ke ɔwɔ Ke Mekakyi Ewiade Ne Bieko"
(Ezinzaε Arane, July 1, 2013)

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yee websaete ne azo edwèke kɔsɔti wɔ ɛZUKOALEDEE 02 ne anu la, nea Nyia Anyelielie Dahuu! buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzeε dua sɛkelenee ɛhye azo kɔ eke

Edie Mcc Baebolo Ne Ka La Edi ፎ?

Ǝwəkə ngakyile nee foledula dɔɔnwo wā Baebolo ne anu. Bie a ይkuļo ke εn̄wu mōc Baebolo ne ki-lehile la, noko ይngola εnn̄wu ye saa mōc ዕka la le ነchale a. Asoo የwa ke edie Ǝwəkə nee foledula mōc wā tete buluku εhye anu la edi? Asoo mōc Baebolo ne ka la bahola aboa wā εn̄? Asoo ይbahola wɔalie mōc ዕka ke ዕbara kenle bie la wɔali? Mōc menli dɔɔnwo die di la εn̄. Maa yε-nlea saa εdawc noko ይbahola wɔalie wɔali a.

1. Asoo Baebolo ne anu edwēke le ነchale anzee adale?

Baebolo ne maa yεn̄wu ke “**ነchale edwēke mōc le የየደድሪድ እን**” a wō nu a. (Nolobōvo 12:10) ዕka menli mōc dēnlanle aze la anwo edwēke mōc zile la. (Kenga Luku 1:3; 3:1, 2.) Tetedwēke kelevoma nee menli mōc tudu azelē nwo kpondē tete ninyene la anu dɔɔnwo elie edo nu ke meke, menli, eleka yee ninyene mōc Baebolo ne ka nwoles edwēke la le ነchale.

2. Duzu ati a yekola yeka ke Baebolo ne etekpale nwo a?

Baebolo ne ta ka ninyene bie mō anwo edwēke kolaa na menli anwu ye. Ke neazo la, ዕka abcdēes nwo nrēlēbē nwo edwēke bie mō. Mekē mōc Bae-

bolo ne hanle edwēke εhye mō la, εn̄ee bənlie nuhua dɔɔnwo bənli. Noko, εn̄ abcdēes nwo nrēlēbəvolema εlie edo nu ke mōc Baebolo ne ka la le ነchale. ወle edwēke mōc “**በቅولا ቤታ ይ ነው ዝመት አለ ንባላል, εn̄ ነው ደahuu**” a.—Edwēne 111:8.

3. Duzu ati a yebahola yēalie mōc Baebolo ne ka ke ዕbara kenle bie la yēalie a?

Baebolo ne ‘**ካ ነኝነ መር ደተስተስ እን እኩ**’ (Ayezaya 46:10) የhanle ninyene dɔɔnwo mōc sisile la anwo edwēke የየደድሪድ ዕole εkē meke tendonle kolaa na bara nu. Eza የhanle ninyene mōc εlēkō zo εn̄ la anwo edwēke dɔɔnwo. Wā εzukoalēdees εhye anu, yebazuzu Baebolo ngapezo bie mō anwo. Kezi berale nu የየደድሪድ እን ነው!

S U K O A A D C C W O

Sukoa kezi abodees nwo nrilebe nee Baebolo ne yia la anwo debie, na neenlea Baebolo ngapezo bie mo moco ka ahonle la anu.

4. Abodees nwo nrilebe nee Baebolo ne yia

Wɔ tete ne, enee menli dɔɔnwo die di kε azεlε ne gyi debie zo.

Ye [VIDIO ne.](#)

VIDIO: Azεlε Ne Debie
Biala Enlε Nu (1:13)

Yε moco bεhelele ye wɔ Dwobu buluku ne anu kεyε evole 3,500 moco εze εhɔ la nzonlε. **Kenga Dwobu 26:7**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu ati a Baebolo ne anu edwεkε moco se azεlε ne “debie biala εnlε nu” la yε azibεnwo a?

Kεyε evole εya nωn moco εze εhɔ la yεε bεdele kezi nzule moco tɔ la sia kɔ anwuma na cɔc bieko la abo kpale a. Noko, yε moco Baebolo ne hanle ye kεyε evole 3,500 moco εze εhɔ la nzonlε. **Kenga Dwobu 36:27, 28**, na akee bεzuzu kpuya εhye moco anwo:

- Duzu ati a edwεkε sikale εhye moco fale kezi nzule tɔ anwo la yε wɔ nwanwane ε?
- Baebolo tεkese ne moco wɔgenga ye kεkala la εmaa wɔlie Baebolo ne wɔli kpale c?

Baebolo ne ka kε nzule tɔ a cɔsia cɔc anwuma na cɔc bieko

VIDIO: Baebolo Ne Hanle
Babelɔn Azedɔlε Dole Eke
(0:58)

5. Baebolo ne hanle ninyene titili bie moco anwo edwεkε dole εke

Kenga Ayezaya 44:27–45:2, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Edwεkε titili boni moco a Baebolo ne hanle dole εke εvole 200 kolaa na bεazεkye Babelɔn a?

Ye [VIDIO ne.](#)

Tetedwēkē kile ke Pəhyea Belembunli Saelēse nee ye sogyama lile suakpole Babelōn anwo zo konim wō evole 539 K.Y.M.* Bəhakyile azule ne mōc bō suakpole ne anwo bane la anye. Bəvale ye nlenkē mgbole ne mōc mōc bəantoto nu la anu bəhōle suakpole ne azo, na bəzəkyele ye mōc bē nee bē ango a. Bəzəkyele Babelōn la yebo evole 2,500 noko badwu enə bətəkolale bətəkyekyele ye bieko. Yə mōc Baebolo ne hanle dole əkə ne la nzonlē.

Kenga Ayezaya 13:19, 20, na akee bəzuzu kpuya əhye anwo:

- Kezi ngapezo ne mōc fale Babelōn anwo la rale nu ε?

* K.Y.M. kile “Kolaa Yə Mekə Ye,” yəε Y.M. kile “Yə Mekə Ye.”

Babelōn mōc əzəkye la wō Iraq
maanle nu

6. Baebolo ne hanle ninyene mōc ələkə zo εnε la dole əkə

Baebolo ne ka ke yede “mekə mōc li awieles la” anu. (2 Timote 3:1) Yə mōc Baebolo ne ka ye wō meke əhye anwo la nzonlē.

Kenga Mateyu 24:6, 7, na akee bəzuzu kpuya əhye anwo:

- Ninyene boni mō a Baebolo ne hanle ke əbasisi wō meke mōc li awieles la anu a?

Kenga 2 Timote 3:1-5, na akee bəzuzu kpuya əhye mō anwo:

- Subane boni mō a Baebolo ne hanle ke menli bala ye ali wō meke mōc li awieles la anu a?
- Subane əhye mō boni a wənwu ye ke ələkə zo a?

BIE Mō KA KƏ: “Adale edwəkē ngome a wō Baebolo ne anu a.”

- Duzu a maa ədie ədi ke Baebolo ne anu edwəkē ne le nəhale a?

EDWÈKE TITILI

Tetedwèke, abçdee nwo nrélebe yee ngapezo kçsccti kile ke εbahola wçalie Baebolo ne wçali.

Ndinu

- Asoo Baebolo ne anu edwèke ne le nçhale anzees adale?
- Ninyene boni mç a abçdee nwo nrélebevolêma nee Baebolo ne ye adwenle wç nwo a?
- Enea a Baebolo ne ka mçc bazi kenle bie la ç? Nzçne ati ç?

Yewiele εzukoaledee ne wç

Bodane

- Amaa wçalie Baebolo ne wçali kpalé la, kenga anzees nea ninyene mçc wç Kpondë Dççnwo foa ne la anu ko.
- Bodane gyene:

K P O N D È D C C W O N C C O

Asoo abçdee nwo nrélebe edwèke mçc wç Baebolo ne anu la bie εnle nçhale?

"Asoo Abçdee Nwo Nrélebe Nee Baebolo Ne Yia?" (Edwèke mçc wç jw.org azo)

Nçhale edwèke boni mç a Baebolo ne ka ye wç "meké mçc li awielees la" anwo a?

**"Baebolo Nu Ngapezo 6
Mçc Elæba Nu"**
(Ezinzaε Arane, June 1, 2011)

Sukoa kezi Baebolo ngapezo mçc fale Giliki Tumilile ne anwo la rale nu la.

"Ngapezo Edwèke" Maa Ye Anwosesebe

Sukoa kezi Baebolo ngapezo hakyile adwenle mçc unie nrenyia bie le ye wç Baebolo ne anwo la.

"Menlie Menli Ke Nyamenle Wç Eke" (Ezinzaε Arane No. 5 2017)

Amaa wçanwu video nee çdio yee websaete ne azo edwèke kçsccti mçc wç EZUKOALEDEE 03 ne anu la, nea Nyia Anyeliee Dahuu! buluku ne mçc wç jw.org azo la anzees dua sekelenee εhye azo kç eke

Nyamenle A Le Nwane?

Alesama εzonle nyamenle ngakyile dɔɔnwo mekε tendenle. Noko Baebolo ne ka Nyamenle ko mɔɔ “le bedevinli tɛla nyamenle gyene biala” la anwo edwεkε. (2 Edwεkεsisile 2:5) Yemɔ a le nwane? Na duzu a maa ɔye kpole ɔtela nyamenle gyene kɔɔcɔti mɔɔ menli sonle be la ε? Wɔ εzukoalεdee εhye anu, εbazukoa kezi Nyamenle εhye kulo ke εnwu ye la.

1. Ke bεfεlε Nyamenle ε, na duzu a kile ke ɔkulo ke yεnwu ye duma a?

Nyamenle εmaa yεnwu ye duma wɔ Baebolo ne anu. ɔka ke: “**Medame a mele Gyihova a. Me duma εne.**” (Kenga Ayezaya 42:5, 8.) “Gyihova” le Hibulu duma mɔɔ ɔ bo kile “Omaa ɔye Eke” la. Gyihova kulo ke yεnwu ye duma. (Ezεdɔso 3:15) Kezi yεkola yεnwu ye zo ε? Ye duma ne finde fane mɔɔ bo 7,000 la wɔ Baebolo ne anu!*

‘Nɔhalε Nyamenle ne mɔɔ wɔ anwuma lɔ nee azεlε ye azo’ la duma a le Gyihova.—Ditilbnomi 4:39.

2. Duzu a Baebolo ne maa yεnwu ye wɔ Gyihova anwo a?

Baebolo ne ka ke wɔ nyamenle kɔɔcɔti mɔɔ ale-sama sonle be la anu, Gyihova angomekye a le nɔhalε Nyamenle a. Duzu ati ɔ? Deemɔti ɔle zo la zonle. Gyihova lε tumi kpole, εhye ati ɔ ngomekye ala a ɔle “**Anwuma Anwumanli wɔ azεlε ye kɔɔcɔti azo a.**” (Kenga Edwεne 83:18.) ɔdaye a ɔle “Tumivole Bedevinli ne,” mɔɔ kile ke ɔlε tumi mɔɔ maa ɔkola ɔye debie biala mɔɔ ɔkulo la. ɔdaye a ɔbɔle ninyεne kɔɔcɔti a’—anwuma nee aze yεε debie biala mɔɔ lε ngoane mɔɔ wɔ zo la. (Yekile 4:8, 11) Gyihova angomekye a wɔ εkε ne dahuu na ɔbadεnla εkε dahuu a.—Edwεne 90:2.

* Saa εkponde mɔɔ Nyamenle duma ne abo kile nee deemɔti beye bεvi Baebolo ngilebebe bie mɔ anu la anwo edwεkε dɔɔnwo a, nea Mokanwo A4 mɔɔ wɔ Ngεlεlera Nwuanzanwuanza—Ewiade Fofole Ngilebebe ne anu la.

SUKOA DCONWO

Sukoa ngakyile mō wō Nyamenle amodinli ne mō nee ye duma ne mō cō ngomekye a bēfa bēfēlē ye anu la anwo ninyēne dōnōwo. Akee sukoa kēzi yemaa wōnwu ye duma nee deemōti ɔyelē zō la.

GYIHOVA

3. Nyamenle le amodinli mōnōcōp noko ɔlē duma kokye

VIDIO: *Amodinli Dōnōwo,
Duma Kokye (0:41)*

Amaa wōanwu ngakyile mō wō awie amodinli nee ye duma nu la, **ye VIDIO ne**, na akee bēzuzu kpuya εhye anwo.

- Ngakyile boni a wō amodinli le kē “Awulae” nee awie duma nu a?

Baebolo ne ka kē menli sonle nyamenle nee awulae mō dōnōwo. **Kenga Edwēne 136:1-3**, na akee bēzuzu kpuya εhye anwo:

- Nwane a le “nyamenle ne mō Nyamenle ne” nee “awulae mō Awulae ne” a?

VIDIO: Asoo Nyamenle Le Duma?—Foa Bie (3:11)

4. Gyihova kulo ke εnwu ye duma na εfa εfεlε ye

Duzu a kile ke Gyihova kulo ke εnwu ye duma a?

Ye VIDIO ne, na akee bεzuzu kpuya εhye mō anwo.

- Enea a Gyihova kulo ke εnwu ye duma ? Nzōne ati ?

Gyihova kulo ke menli bō ye duma. **Kenga Wulomuma 10:13,** na akee bεzuzu kpuya εhye mō anwo:

- Duzu ati a ϕhyia ke εbō Nyamenle duma Gyihova ne a?
- Saa awie kakye wō duma na cfa cfele wō a, kezi cte nganeε ε?
- Saa εfa Gyihova duma εfεlε ye a, εnea a kezi cte nganeε ε?

5. Gyihova kulo ke εye c gōnwo

Raale bie mōc bεfεlε ye Soten mōc vi Cambodia la hanle ke Nyamenle duma mōc ɔnwunle ye la boale ye maanle “c nye liele kpale.”

Ye VIDIO ne, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo.

- Wō vidio ne anu, kezi Nyamenle duma mōc Soten nwunle ye la boale ye ε?

Fane dōcōnwo ne ala εdimoa εnwu awie duma kolaa na wčayε c gōnwo.

Kenga Gyemise 4:8a, na akee bεzuzu kpuya εhye mō anwo:

- Duzu a Gyihova kulo ke εye a?
- Kezi εnwu Nyamenle duma na εfa εfεlε ye a c̄bamaa wčayε c gōnwo ε?

VIDIO: Memkpondele Njhalε Nyamenle Ne (8:18)

BIE MC KA KE: “Nyamenle kokye a wō εke a, cti kezi yεfεlε ye biala la anwo εngyia.”

- Edie εdi ke Nyamenle duma a le Gyihova ?
- Kezi εbahilehile nu wčahile awie ke Nyamenle kulo ke yεfa ye duma yεfεlε ye ε?

EDWĒKE TITILI

Nōhale Nyamenle kokyē ne duma a le Gyihova. Īkulo ke yēnwu ye duma na yēfa yēfēlē ye amaa yēayē c gōnwo.

Ndinu

- Duzu a maa Gyihova yē ngakyile wā nyamenle gyēne kōscōti cōw menli sonle bē la anu a?
- Duzu ati a cōw ke yēfa Nyamenle duma yēfēlē ye a?
- Duzu a kile ke Gyihova kulo ke yēc c gōnwo a?

Yewiele εzukoaledee ne wō

Bodane

- Saa εlēka Nyamenle anwo edwēke a, fa ye duma Gyihova ne fēlē ye.
- Bodane gyēne:

K P O N D E D C C N C W O

cōw nnu nnu cōw
bamaa wācalie wāali ke
Nyamenle wā eke la.

“Asoo Nyamenle Wā Eke?”
(Edwēke cōw wā jw.org azo)

Sukoa deemoti εdie εdi ke
Nyamenle wā eke ne dahuu a
ndebebēbo wā nu la.

“Nwane A Bōle Nyamenle A?”
(Ezinzale Arane, August 1, 2014)

Sukoa deemoti cōw ke yēfa
Nyamenle duma yēfēlē ye,
saa cōbā saa yēnē kezi εnē
cōbā ye wā tete ne la a.

“Gyihova A Le Nwane?”
(Edwēke cōw wā jw.org azo)

Asoo duma mōc yēfa yēfēlē
Nyamenle la anwo hyia? Nea
deemoti yēkola yēka ke cōlē
duma kokyē la.

**“Aluma Nyē A Nyamenle
Le A?”** (Edwēke mōc wā
jw.org azo)

Amaa wāanwu vidio nee cōdio yēc wēbsaete ne azo edwēke kōscōti
wā EZUKOALDEE 04 ne anu la, nea Nyia Anyelieh Dahuu!
buluku ne mōc wā jw.org azo la anzea dua sēkēlēneē εhye azo kō eke

Nyamenle Edwεkε A Wɔ Baebolo Ne Anu A

Gyihova eva Baebolo ne emaa ye. Olo ahyeledee kənlema mɔɔ mbuluku ngiyiki 66 a wɔ nu a. Noko bie a εbabiza ke: ‘Ke ɔyεle mɔɔ ye sa hanle Baebolo ne ε? Nwane a le ye kεlevole a?’ Amaa yεabua kpuya εhye mɔ la, maa yεzuzu kezi ye sa hanle edwεkε mɔɔ wɔ Baebolo ne anu la anwo.

1. Saa menli a hεlεle Baebolo ne a, εnee kεmɔti a yεka ke ɔle Nyamenle edwεkε ε?

Menli kεye 40 a vale εvołε kεye 1,600 hεlεle Baebolo ne a, ɔvi 1513 K.Y.M. kɔdwu 98 Y.M. Menli ngakyile a hεlεle a. Noko, edwεkε mɔɔ wɔ Baebolo ne anu la amuala εngο εntia bε nwo. Kezi εhye yεle boε ε? Oboalekε Baebolo ne vi Nyamenle εkε. (Kenga 1 Tesalonaekama 2: 13.) Menli mɔɔ hεlεle la angεlε bε nzuzulε. Emo-mu, “sunsum nwuanzanwuanza ne a hanle me-nli maanle bεhanle mɔɔ vi Nyamenle εkε ne la a.”* (2 Pita 1:21) Nyamenle vale ye sunsum nwuanzanwuanza ne hanle menli anzεε boale bε maanle bεhεlεle ye edwεkε ne.—2 Timote 3:16.

* Ke mɔɔ bεhilehile nu wɔ ɔzukoalεdee 7 ne anu la, sunsum nwuanzanwuanza ne le tumi mɔɔ Nyamenle fa ye gyima a.

2. Nwane mɔ a bahola anyia Baebolo ne azo nvasoε a?

“Maanle nee mbusua nee aneε nee menli kɔ-sɔcti” bahola anyia edwεkε mɔɔ wɔ Baebolo ne anu la azo nvasoε. (Kenga Yekile 14:6.) Nyamenle emaa menli dɔɔnwo asa εha Baebolo ne bie wɔ aneε mɔɔ bεka la anu εdεla buluku gyene biala. Asεε awie biala lε Baebolo ne bie. εhye le zɔ ɔnva nwo eleka mɔɔ bεde anzεε aneε mɔɔ bεka la.

3. Kezi Gyihova εbɔ Baebolo ne anwo bane ε?

Bεhεlεle Baebolo ne wɔ ninyεne mɔɔ εngуε na yεazεkye, mɔɔ bie a le nane nwoma la azo. Noko menli mɔɔ εnee kulo Baebolo ne la nleanle mɔɔ wɔ εkε ne la azo vale bε sa hεlεle bie pεreε-pε. Menli mɔɔ lε tumi la bɔłe mɔdenle ke bεsε-kye Baebolo ne, noko awie mɔ vale bε ngoane dole esiane nu amaa bεabɔ nwołe bane. Gyihova ammaa awie anzεε debie gyene biala anzi ye adenle ke ɔ nee ye badendε. Baebolo ne ka ke: “Yε Nyamenle ne edwεkε ne wɔ εkε dahuu.” —Ayezaya 40:8.

S U K O A D C C N W O

Sukoa kezi Nyamenle vale ye sunsum ne hanle menli maanle bəhələle Baebolo ne, kezi əbəle nwoles bane yee kezi əmaanle menli asa hanle bie la anwo ninyene dəcənwo.

Awie bahola amaa bəahələ ye kəlata bəamaa ye, noko kəlata ne anu edwəkə ne le ahenle məcə maanle bəhələle la ədəe. Zəhane ala a menli a hələle Baebolo ne a, noko nuhua edwəkə ne vi Nyamenle əke a

VIDIO: Enee Baebolo Ne Sonle Boles Maa Be—Foa Bie (William Tyndale) (6:17)

5. Bəangola bəanzəkye Baebolo ne

Saa Baebolo ne vi Nyamenle əke a, ənee yee nye la ke əbabə nwoles bane. Əvi mekə tendenle, menli məcə lə tumi la əbə mədenle ke bəsəkye Baebolo ne. Asəne mgbanyima əbə mədenle ke bəfa bəavea. Noko menli dəcənwo eva bə ngoane ədo esiane nu əbə Baebolo ne anwo bane ənva nwo ke bədwazo betia bə na bənwunlonwunla bə ke bəku bə la. Amaa wəcanwu bə nuhua ko la, **ye VIDIO ne**, na akee bəzuzu kpuya əhye mə anwo.

- Kəkala məcə wənənu mədenle kpale məcə menli bəle amaa bəabə Baebolo ne anwo bane la, ə nye die nwo ke əbagenga c? Nzəne ati c?

Kenga Edwəne 119:97, na akee bəzuzu kpuya əhye anwo:

- Duzu a əha menli dəcənwo əmaa bəva bə ngoane ədo esiane nu bəhile Baebolo ne abo na bəmaa menli asa əha bie a?

6. Buluku mōc menli dōnwo le bie

Baebolo ne a le buluku mōc bēhile የ bo bēhō aneš dōnwo anu na bēmaa menli asa εha bie εdēla buluku biala a. **Kenga Gyima ne 10:34, 35**, na akee bēzuzu kpuya εhye mō anwo:

- Duzu ati a Nyamenle kulo ke bēkile ye Edwēkē ne abo bēkō aneš dōnwo anu na bēmaa menli asa ka bie ε?
- Duzu a maa ε nye die Baebolo ne anwo a?

Ases
**awie
biala**
mōc mōc
ye anu la

Baebolo wō aneš
mōc mōc
ye anu la

Ξane cōc
mōc mōc
3,000
la anu,
ε muala anzeε ye
foa bie

5,000,000,000

Dodo mōc bēyε
bēdēla buluku gyene biala

BIE Mō KA KĒ: “Baebolo ne le tete buluku mōc menli a hēlēle a.”

- Kezi εnwu ye ε?
- Daselε boni a kile ke Baebolo ne le Nyamenle Edwēkē a?

EDWĒKE TITILI

Baebolo ne le Nyamenle Edwēke, ጽት
yenlea ክፍት ደርሻው ስያ በል እና አብ ነው.

Ndinu

- Saa የእኔ ክፍት ደርሻው ስያ በል እና አብ ነው እንደነዑ?
- Duzu a ε ነይ ፖስ ንዑስ ወር በአበበ ነው እና የእኔ ክፍት ደርሻው ስያ በል እና አብ ነው እንደነዑ?
- ክፍል መሬ ወርናዎ መሬኩለ ክፍል ደርሻው ስያ በል እና አብ ነው እንደነዑ?

የእውነት ደረሰኝ ነው

Bodane

- Dua ደረሰኝ ነው እና “በር ቁስ በአበበ ነው” እና አቤ ነው.
- Bodane ደረሰኝ:

K P O N D E D C C N C W O

Kenga Baebolo ne anwo tetedwēke ne—ኝኩ መለበዜ ዘመኑ አበበ ንግድ እና አቤ ነው. “**ከ የእኔ መሬ ደርሻው ስያ በል እና አብ ነው**” (Awake!, November 2007)

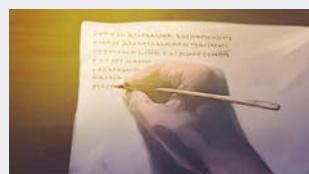
Sukoa ክፍት ወርናዎ መሬኩለ ክፍል ደርሻው ስያ በል እና አብ ነው.

“በር ቁስ በአበበ ነው—ደርሻው ደርሻው ስያ በል እና አብ ነው” (Ezinzaile Aran No. 4 2016)

Eza nea ክፍት ወርናዎ መሬኩለ ክፍል ደርሻው ስያ በል እና አብ ነው.

“እና አቤ ነው—ደርሻው ደርሻው ስያ በል እና አብ ነው”

Benlea Baebolo ne azo ክፍት ወርናዎ መሬኩለ ክፍል ደርሻው ስያ በል እና አብ ነው.

“እና አቤ ነው—ደርሻው ደርሻው ስያ በል እና አብ ነው?” (Edwēke mā jw.org azo)

Amaa ወርናዎ ፖስ ነው እና አቤ ነው. EZUKOALDEE 05 እና Nyia Anyelie Dahuu! buluku ne መሬ ወርናዎ አቤ ነው. jw.org azo la anze ደረሰኝ ደረሰኝ እና አቤ ነው.

Kεzi Ngoane Bole ፕ Bo ε?

“[Nyamenle] εκε ne a ngoane vi a.” (Edwene 36:9) Edie εdi ስ? Bie mō ka ke bēambō ngoane. Saa ዘ a, εnee ዕkile ke yērale mgbane ala. Noko saa Gyihova Nyamenle bōle ngoane a, εnee bodane bie ati ስ, ዘ zō ስ?* Sukoa mō Baebolo ne ka ye wō kezi ngoane bōle ስ bo nee deemoti εbahola wōali la.

1. Kezi anwuma nee aze bōle ስ bo ε?

Baebolo ne ka ke: “**Mōlebēbo ne Nyamenle bōle anwuma nee aze.**” (Gyēnesese 1:1) Abōdees nwo nrēlēbēvolema dōcōnwo die to nu ke anwuma nee aze ስ ye mōlebēbo. Kezi Nyamenle bōle anwuma nee aze ε? Oluale sunsum nwuanzanwuanza ne, mō le ye “gyimayεlε tumi ne” la azo ዕbōle debie biala mō wō anwuma nee aze, yee nwōlōra ekpunli ngakyile nee pelanet ne mō.—Gyēnesese 1:2.

2. Duzu ati a Nyamenle bōle azεlε ne a?

Gyihova ‘**ambo azεlε ye mgbane, emomu ዕbōle ke bēdenla zo.**’ (Ayezaya 45:18) ዕbōle azεlε

* Ezukoaledēs 25 bamaa yēanwu bodane mō Nyamenle ስ maa alesama la.

ne ዕmaanle ዕyele εleka kēnlema mō alesama badenla εke dahuu a. (Kenga Ayezaya 40:28; 42:5.) Abōdees nwo nrēlēbēvolema ka ke azεlε ne le ngakyile. ስ ngomekye a ዘ pelanet mō bēnwu ke alesama bahola adenla zole a.

3. Duzu a maa sonla ye ngakyile fi nane nwo a?

Gyihova bōle azεlε ne wiele la, ዕbōle abōdees mō ngoane wō bē nu la ዕguale zo. Mō limoa la, ዕbōle ndile nee mbaka yee nane ngakyile ዕguale zo. Akee “**Nyamenle bōle sonla ke ye esaso.**” (Kenga Gyēnesese 1:27.) Duzu a maa sonla ye ngakyile a? Kēmo Nyamenle bōle ye ke ye esaso la ati, yēkola yēda ye subane ne mō, mō bie a le εlōlε nee pēlepēlēlīlε la ali. Eza ዕbōle ye wō adenle mō maa yēkola yesukoa anee, ye nyē die ninyene ngenlema yee edwene nwo a. Yee yēnle ke nane la ati, yēkola yēsonle ye Bōvolε ne.

S U K O A D O N C C O

Nea daselə mōc kile ke bēbōle ngoane ḥti abōdees nwo edwēkē wā Baebolo ne anu le nōhale la. Sukoa cōw alesama subane maa yēnwu ye wā Nyamenle anwo la.

VIDIO: Nyamenle Anu Diedi
(2:43)

Asoo eze?

Ebahola wācanwu edwēkē nee video mōc fale edwēketi-le εhye anwo la wā jw.org edwēkē wā ba tōcozo aopco se “Asoo Awie A Yele A?” nee “Ngoane Evileka” foa ne.

4. Bēbōle ngoane

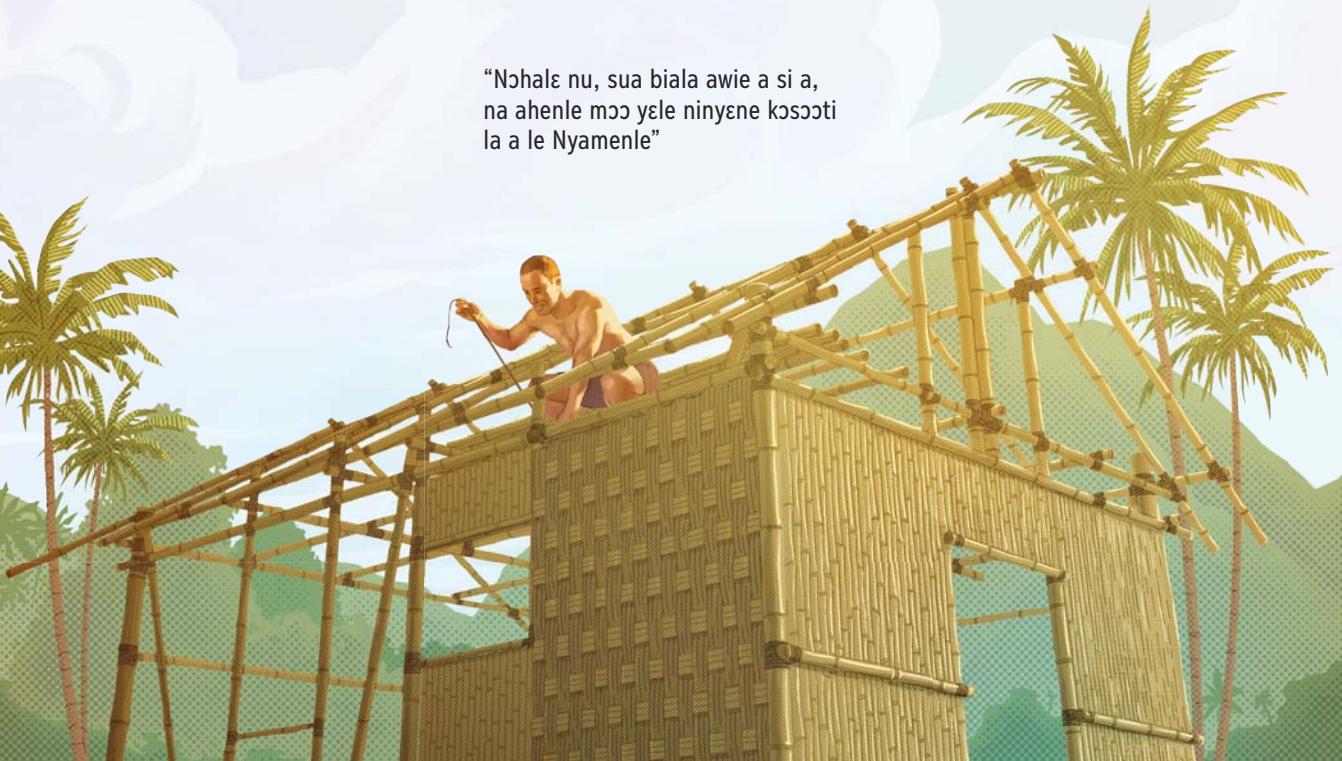
Saa menli nea abōdees zo yē ninyēne a bēkanvo bē wā nwo. Ḫti nwane a cōw ke bēkanvo ye wā dees mōc bēnleanle zole la anwo a? **Ye VIDIO ne,** na akee bēzuzu kpuya εhye anwo.

- Duzu a menli mōc yē ninyēne la enlea abōdees zo εyε bie a?

Sua biala awie a hyehye na ḥsi a. Noko nwane a bōle ninyēne kcscti a? **Kenga Hibuluma 3:4,** na akee bēzuzu kpuya εhye mō anwo:

- Ninyēne mōc Nyamenle εbō la boni mō a ε nye die nwo a?
- Asoo ndelebēbo wā nu ke εbalie wāali ke bēbōle anwuma nee aze yē debie biala mōc wā nu la? Duzu ati ḥ?

“Nōhale nu, sua biala awie a si a,
na ahēnle mōc yē ninyēne kcscti
la a le Nyamenle”

VIDIO: Asoo Baebolo Ewiade Ne?

—Foa Bie (3:51)

5. ይባහොላ ወጪል ነኝነበር ተዎች መ ዓይነት የባይቤሎስ እና ወጪል

Baebolo ne ka kezi azelé ne nee abődees mōc ngoane wō bē nu rale la anwo edweke wō Gyenēsese tile 1 ne anu. ይdie edweke zōhane edi anzēs ውለ adale edweke ዕ? [Ye VIDIO ne](#), na akee bezuzu kpuya εhye mō anwo.

- Asoo Baebolo ne kilehile ke bēvaled kenle nsia mōc ko biala le dōnehweli 24 la a bēbōle azelé ne nee abődees mōc wō zo la ዕ?
- ይnea a ninyēnebōlē nwo edweke mōc wō Baebolo ne anu la le nōhale yēs ndelebēbo wō ዕ? Nzōne ati ዕ?

Kenga Gyenēsese 1:1, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Abődees nwo nrēlebēvolēma ka ke anwuma nee aze le ε ye mōlebēbo. Saa ይfa mōc bēka la ይtoto mōc wōgenga ye kēkala wō Baebolo ne anu la anwo a, kezi εnwu a, kezi εnwu ye ε?

Bie mō ይngola εnnwu ye saa Nyamenle luale ngakyihakyililē zo a bōle ninyene a. **Kenga Gyenēsese 1:21, 25, 27**, na akee bezuzu kpuya εhye mō anwo:

- Asoo Baebolo ne kilehile ke Nyamenle yēle debie ko yēs የመaanle የhakyihakyile የyēle fēlē, nane ngakyile yēs sonla ዕ? Anzēs የbōle abődees ngakyile ke mōc bē “esaso” de la?*

* Wō Baebolo ne anu, edwekekprōke “esaso” kile anyewōzo abődees ekpunli ngakyile dōnwō.

6. Sonla le Nyamenle abődees mōc le ngakyile

Yenle ke nane mōc Gyihova εbō la. **Kenga Gyenēsese 1:26**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Kēmō Nyamenle bōle ye ke ye esaso la ati, duzu a ይcīlē nee anwunvōnezelē mōc yēda ye ali la maa yēnwu ye wō subane mōc Nyamenle le la anwo a?

BIE MC KA KE: “Ninyēnebōlē nwo edweke mōc wō Baebolo ne anu la le adale.”

- Kezi εnwu ye ε? Duzu ati ዕ?

EDWĒKE TITILI

Gyihova bɔle anwuma nee
aze yee abodees kɔsɔti
ngoane wɔ bɔ nu la.

Ndinu

- Duzu a Baebolo ne kilehile
wɔ kezi anwuma nee aze
bɔle c̄ bo la anwo a?
- Asoo Nyamenle yele debie
ko yee emaanle **ɔhakyihakyile**
yele abodees ngakyile a, anzees
ɔbɔle be muala?
- Duzu a maa sonla ye ngakyile a?

Yewiele εzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Kenga edwēke anzees nea video
wɔ c̄c̄ “Asoo Awie A Yele A?”
foa ne mɔ ba toɔdoa zo wɔ
jw.org azo la.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C O W

Abodees kile ke Bɔvole
bie wɔ eke.

**“Duzu A Abodees Maa ɔda
Ali A?”** (Awake!, September
2006)

Nea kezi sele bie bahola ahile
lehole ninyenebole nwo edwēke
mɔɔ wɔ Baebolo ne anu la anu
ahile c̄ ra kakula nrenyia la.

**‘Gyihova A . . .
Bɔle Ninyene Kɔsɔti A’**

Nea saa ngakyihakyilile nee
mɔɔ Baebolo ne ka la le ko a?
**“Asoo Nyamenle Luale
Ngakyihakyilile Zo A Bɔle
Abodees Ngakyile Mɔɔ Ngoane
Wɔ Nu La A?”** (Edwēke mɔɔ wɔ
jw.org azo)

Nea saa nane mbowule anzees
neenleanu mɔɔ abodees nwo
nrelebevoléma eya la kile ke
bɛbɔle ngoane anzees ɔrale
mgbane ala a.

**Kεzi Ngoane Bɔle C Bo La
—Kpuya Nnu Mɔɔ ɔfeta Ke
Ebiza** (buluku)

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yee websaete ne azo edwēke kɔsɔti
wɔ EZUKOALEDEE 06 ne anu la, nea Nyia Anyeliee Dahuu!
buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzees dua sekelenee eyhe azo kɔ eke

Kεzi Gyihova De ε?

Saa εte Gyihova Nyamenle anwo edwεkε a, duzu a ba wɔ adwenle nu a? Asoo εnwu ye kε ɔ nwo ye εzulole yee c nee wɔ avinli twe kε nωcōra mɔc wɔ moamoa la? Anzeε εbu ye kε awie mɔc le tumi kpole noko ɔnle εlōle ke ahumu mɔc εletu la c? Kεzi Gyihova de amgba ε? Baebolo ne maa yεnwu Gyihova subane ne mɔ nee kεzi ɔdwenle ε nwo la.

1. Duzu ati a yεngola yεnnwu Nyamenle a?

“Nyamenle le Sunsum.” (Dwɔn 4:24) Gyihova εnle sonlabaka kε yεdayε la. ɔle Sunsum mɔc de anwuma, eleka mɔc yεngola yεnva ye nye yεnnwu εkε la.

2. Gyihova subane ne mɔ bie a le boni?

Yεngola yεnnwu Gyihova εdeε, noko ɔle Awie mɔc wɔ εkε ne amgba. ɔle subane ngenlema la ati menli mɔc ze ye la kulo ye. Baebolo ne ka kε: “Gyihova kulo pεlepelelile, na ɔnrekpo ye nɔha-voma.” (Edwεne 37:28) Eza ɔda ‘ahunluyeleye-

lalε yee aŋwunvonezelε’ ali ɔkile menli mɔc εlε-nwu amaneε la titili. (Gyemise 5:11) “Gyihova bikye bεdabε mɔc bε ahonle εbubu la; na ɔdie bεdabε mɔc bε sa nu εdo la.” (Edwεne 34:18) Asoo εze kε yεbahola yεamaa Gyihova anye alie anzeε yeali nyane? Saa awie si kρkε kε ɔbaε ninyene mɔc εnle kpale a ɔmaa ɔ rεle bɔ na ɔdi nyane. (Edwεne 78:40, 41) Noko saa awie ye mɔc le kpale la a ɔmaa ɔ nye die.—Kenga Mrεlε-bule 27:11.

3. Kεzi Gyihova da ye ali kε ɔkulo ye ε?

Gyihova subane titili a le εlōle. Nɔhalε nu, “**Nyamenle le εlōle.**” (1 Dwɔn 4:8) Gyihova dua Baebolo ne nee ninyene mɔc yεbɔ la azo da ye εlōle ne ali. (Kenga Gyima ne 14:17.) Kε neazo la, suzu kεzi ɔbɔle ye la anwo. Yebo ye mɔc yεkola yεnwu kɔla ngakyile, yetie edwεne mɔc ye fe na yεte aleε fεlεkɔ a. ɔkulo kε ye nye die wɔ εbelabɔ-lε nu.

SUKOA DCONWO

Sukoa dees mōc Gyihova fa ye nwanwane ninyene la anwo debie. Akee nea kezi Gyihova da ye subane ngənləma ne mō ali la.

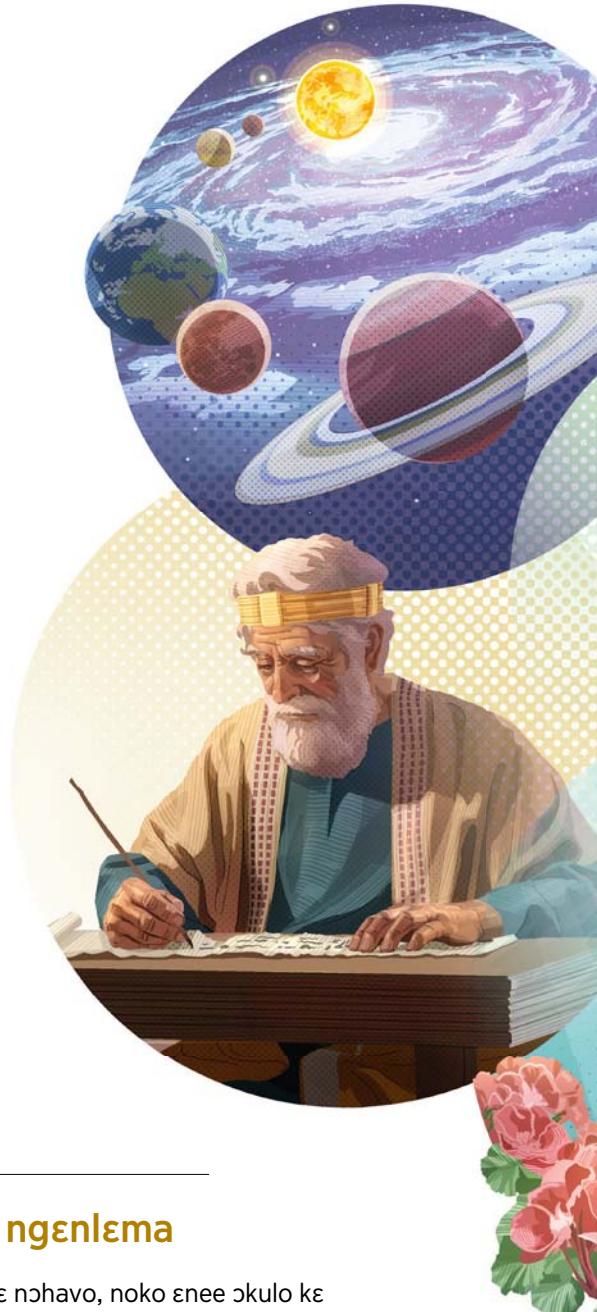
4. Sunsum nwuanzanwuanza ne le Nyamenle gyimayelē tumi

Gyihova fa ye sunsum nwuanzanwuanza ne ye gyima ke mōc yefā ye sa yeyē gyima la. Baebolo ne maa ɔda ali ke sunsum nwuanzanwuanza ne enle sonla, emomu ɔle tumi mōc Nyamenle fa ye gyima a. **Kenga Luku 11:13 nee Gyima ne 2:17**, na akee bezuzu kpuya εhye mō anwo:

- Nyamenle ‘bawola’ ye sunsum nwuanzanwuanza ne agua bədabé mōc bəselé ye la anwo zo. Oti, εnea a sunsum nwuanzanwuanza ne le Nyamenle anzee tumi mōc Nyamenle fa ye gyima la? Duzu ati a wōha ye zo a?

Gyihova fa ye sunsum nwuanzanwuanza ne ye ninyene mōc ye nwanwane la. **Kenga Edwene 33:6 nee 2 Pita 1:20, 21**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Ndenle mōc Gyihova εlua zo εva ye sunsum ne εyε gyima la bie mō a le boni?

5. Gyihova Iε subane ngənləma

Εnee Mosisi le Nyamenle sonvole nchavo, noko εnee ɔkulo ke ɔnwu ye Bɔvolε ne kpale. Oti Mosisi hanle hilele ye ke: “Maa menwu wō ndenle ne mō amaa meanwu wō.” (Ezədçso 33:13) Gyihova maanle Mosisi nwunle Ye subane ne mō bie. **Kenga Ezədçso 34:4-6**, na akee bezuzu kpuya εhye mō anwo:

- Gyihova subane boni mō a ɔmaanle Mosisi nwunle ye a?
- Gyihova subane boni mō a ε nye die nwo kpale a?

6. Gyihova dwenle menli nwo

Εnee Nyamenle menli Hibuluma le ngekεlε wɔ Yigyibiti. Kezi Gyihova dele nganeε wɔ bε amaneεnwendε ne anwo ε?

Bɔ VIDIO ne na di c nzi, anzeε kenga **Ezedoso 3:1-10.**

Akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo.

VIDIO: Gyihova Die Ye
Menli (2:45)

- Duzu a edweκε εhye maa εnwu ye wɔ kezi Gyihova te nganeε wɔ amaneε mɔ alesama εlεnwu ye la anwo a?
—Nea ngyehyen 7 nee 8.
- Εnea a amgba Gyihova kulo ke cboa alesama yeeε cbahola yeaboa bε c? Duzu ati c?

7. Abɔdeeε da Gyihova subane ne mɔ ali

Gyihova dua ninyene mɔ cɔ yεbε la azo da ye subane ne mɔ ali. **Ye VIDIO ne.** Akee **kenga Wulomuma 1:20,** na bezuzu kpuya εhye anwo.

VIDIO: Abɔdeeε Da Gyihova Eiεlε Ali
—Sonlabaka Ne (1:57)

- Gyihova subane boni mɔ a εnwu ye wɔ ninyene mɔ cɔ yεbε la anu a?

BIE MC KA KE: “Nyamenle εnle awie mɔ cɔ εkε ne amgba a, emomu cεle tumi mɔ cɔ wɔ εleka biala a.”

- Kezi εnwu ye ε?
- Duzu ati a εdwenle zo a?

EDWĒKE TITILI

Gyihova le Sunsum mōc yēngola yēnnwu ye. Če subane ngenlēma dōnwo, ēlē a le nuhua titili a.

Ndinu

- Duzu ati a yēngola yēnnwu Gyihova a?
- Sunsum nwuanzanwuanza ne a le duzu?
- Gyihova subane ne mō bie a le boni?

Yewiele εzukoaledee ne wō

Bodane

- Ekenga Edwēne 23 ewie a, nea ke εbanwu Gyihova subane ne mō cōmaa cōda ali la.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N W O

Sukoa Gyihova subane titili nna ne anwo debie dōnwo amaa wōanwu ye kpale.

“Kēzi Nyamenle De Σ?”
(Ezinzaε Arane No. 1 2019)

Nea daselē mōc kile ke Gyihova enle eleka biala la.

“Asoo Nyamenle Wō Eleka Biala?” (Edwēke mōc wō jw.org azo)

Nea deemōti Baebolo ne ka ke sunsum nwuanzanwuanza ne le Nyamenle asa la.

“Sunsum Nwuanzanwuanza Ne A Le Duzu?” (Edwēke mōc wō jw.org azo)

Enē nreniya anyezinliravole bie εnli ke Nyamenle dwenle cō nwo. Nea debie mōc maanle ḥakyile ye adwenle la.

“Kēkala Mekola Meboa Awie Mj” (Ezinzaε Arane, October 1, 2015)

Amaa wōanwu video nee cōdio yēs websaete ne azo edwēke kōsōtō wō EZUKOALEDEE 07 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu! buluku ne mōc wō jw.org azo la anzeε dua sēkēlēnēs εhye azo kō eke

Ebahola Wɔayɛ Gyihova Agɔnwo

Gyihova kulo ke ενωυ ye kpale. Duzu ati ḥ? Ḫze ke mekε mɔɔ ειεσυκοа ye subane, kɛzi ɔyε ye ninyene yεε ye bodane ne anwo ninyene dɔɔnuwo la, εbahulo ke εbaye c gɔnwo. Ḫdie edi ke εbahola wɔayɛ Nyamenle agɔnwo amgba ḥ? (Keenga Edwene 25:14.) Duzu a εbahola wɔayɛ amaa wɔayɛ c gɔnwo a? Baebolo ne bua kpuya εhye mɔ yεε ɔkile deεmɔti Gyihova a le agɔnwoles kpa-łs mɔɔ tɛla biala la.

1. Duzu a Gyihova se εyε a?

“Bεbikye Nyamenle, na ɔbabikye bε.” (Gyemise 4:8) εhye kile duzu? Gyihova se εraye c gɔnwo. Bie mɔ die di ke ɔyε se ke bεbahola bεayɛ Nyamenle agɔnwo ɔluake bennwu ye. Noko, Gyihova εmaa yεnwu ye subane ne anwo debie biala wɔ Baebolo ne anu amaa yεahola yεabikye ye. Saa yεkenga Nyamenle edwεkε ne mɔɔ wɔ Baebolo ne anu la a, agɔnwoles mɔɔ ye nee Gyihova lε la anu bamia ɔnva nwo ke yεtεnwunle ye εlε la.

2. Duzu ati a Gyihova a le Agɔnwoles kpale mɔɔ tɛla biala a?

Awie biala εngulo wɔ edwεkε εndεla Gyihova. Ḫkulo ke ε nyε die na εka wɔ edwεkε ɔkile ye wɔ mekε biala mɔɔ εhyia moale la. εbahola

‘wɔavuandi wɔ adwenleadwenle muala wɔa-gua c nwo zo ɔluake ɔdwelenle ε nwo.’ (1 Pita 5:7) Gyihova εziezie c nwo ke ɔbaboa c gɔnwo mɔ, yeakyekye be rεle na yeadiε be mekε biala. —Kenga Edwene 94:18, 19.

3. Duzu a Gyihova kpondε ke c gɔnwo mɔ c yε a?

Gyihova kulo menli kɔsɔcti, “noko Ḫ nee tenlenema nyia agɔnwolesvalε kyengye.” (Mrelebulε 3:32) Gyihova kpondε ke c gɔnwo mɔ ye ninyene mɔɔ ɔbu ye ke ɔle kpale la na bεtwe be nwo bεfi ninyene mɔɔ ɔse ɔnle kpale la anwo. Bie mɔ te nganee ke bεnreholo bεnreyε ninyene mɔɔ Gyihova kpondε ke bεyε la amuala yεε bεnreholo bεnregyakyi debie biala mɔɔ ɔse ɔnle kpale la. Noko, Gyihova se anwunvone. Ḫdie awie biala mɔɔ kulo ye na ɔbɔ mɔdεnle ɔyε mɔɔ c nyε la ɔto nu.—Edwene 147:11; Gyima ne 10:34, 35.

S U K O A D O N C C O W O

Sukoa kezi εbahola wɔayε Gyihova agɔnwo la anwo debie dɔnɔnwo na nea deɛmɔti ɔle Agɔnwoles kpale mɔɔ tɛla biala la.

4. Enee Ebileham le Gyihova agɔnwo

Ebileham (eza bɛfɛlε ye Ebilam) anwo edwɛkε mɔɔ wɔ Baebolo ne anu la maa yɛtε mɔɔ kile ke awie le Nyamenle agɔnwo la abo.

Kenga Ebileham anwo edwɛkε mɔɔ wɔ Gyenese-se 12:1-4 la. Na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Duzu a Gyihova hanle hilele Ebileham ke ɔyε a?
- Duzu a Gyihova vale bɔle ye εwɔkε a?
- Duzu a Ebileham yele ye wɔ Gyihova edwɛkε ne anwo a?

5. Mɔɔ Gyihova anye la ke ɔ gɔnwo mɔ bayε la

Yε nye la ke yε gɔnwo mɔ bayε ninyene bie mɔ.

- Ninyene mɔɔ ekulo ke ε gɔnwo mɔ yε maa wɔ la bie mɔ a le boni?

Kenga 1 Dwɔn 5:3, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu a Gyihova anye la ke ɔ gɔnwo mɔ bayε a?

Amaa yεadie Gyihova la, bie a ɔwɔ ke yεkakyi yε subane anzεε yε nyεleε. **Kenga Ayezaya 48:17, 18,** na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu ati a Gyihova kulo ke ɔ gɔnwo mɔ yε nzenzaleε a?

Agɔnwoles kpale kakye yε ninyene mɔɔ ɔyε a ɔqabɔ yε nwo bane na yeaboa yε la. Gyihova yε zɔhane ala maa ɔ gɔnwo mɔ

Agcnwolə kpale boa wɔ wɔ meke mɔc εhyia moalə la. Gyihova noko baboa wɔ

6. Mɔc Gyihova ye maa c gɔnwo mɔ la

Gyihova boa c gɔnwo mɔ maa bεgyinla bε ngyegyeles nloa. [Ye VIDEO ne](#), na akee bεzuzu kpuya εhye anwo.

**VIDEO: Gyihova Eye Dɔɔnwo
Emma Me (3:20)**

- Kεzi Gyihova boale raalə ne mɔc wɔ vidio ne anu la maanle ɔgyinlanle adwenleadwenle mɔc maa ɔdi nyane la anloa ε?

Kenga Ayezaya 41:10, 13, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Duzu a Gyihova εbɔ εwɔkε ke ɔbayε yeamaa c gɔnwo mɔ amuala a?
- Ɛnea a Gyihova bayε Agcnwolə kpale c? Duzu ati c?

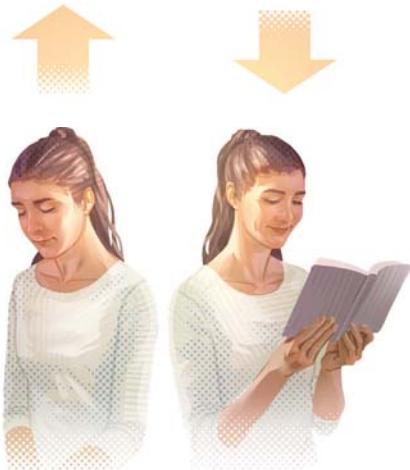
BIE MC KA KE: “Yεnrεhola yεnrεye Nyamenle agcnwo.”

- Baebolo tεkese boni a εbava wɔaboa awie wɔamaa yeanwu ke yεbahola yεayε Gyihova agcnwo a?

7. Gyihova agcnwo mɔ nee ye tendε

Adwelielile maa agcnwolevalə nu mia. **Kenga Edwεne 86:6, 11**, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Kεzi yεbahola yεadendε yεahile Gyihova ε?
- Kεzi Gyihova nee ye tendε ε?

Yεdua asɔneyεls zo yεtendε yεkile Gyihova; ɔdua Baebolo ne azo ɔtendε ɔkile yε

EDWÈKE TITILI

Gyihova kulo ke ɔye ε Gɔnwo,
na ɔbaboa wo yeamaa
wɔabikye ye kpale.

Ndinu

- Kezi Gyihova boa ɔ gɔnwo mo ε?
- Duzu ati a Gyihova kulo ke ɔ gɔnwo mo ye nenzaleε a?
- Enea a Gyihova kulo ke ɔ gɔnwo mo ye debie moɔ bɔnrehola ye ye la ɔ? Nzɔne ati ɔ?

Yewiele εzukoaledee ne wo

Bodane

- Ka moɔ wɔzukoa ye wo Gyihova anwo la bie kile ε gɔnwo.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N C W O

Kezi εfa Nyamenle agɔnwoε a ɔbahakyi wo εbelabɔlε ε?

**“Gyihova—Nyamenle
Moɔ ɔhyia Ke Yenwu Ye”**
(Ezinzaε Arane, February 15, 2003)

Sukoa kezi εbahola wɔjayε Nyamenle agɔnwo la.

**“Ke ɔkεye Na Meayε Nyamenle
Agɔnwo ε?”** (Mgbavole Nee Mbε-
lεra Biza Ke—Muale Moɔ Boa,
Foa 2, tile 35)

Sukoa deemɔti raale bie εnzu ke ɔ nee Gyihova agɔnwoεvalε ne εmaa ye εbelabɔlε eyε kpale la.

“Enee Mengulo Ke Mewu!”
(Ezinzaε Arane No. 1 2017)

Tie moɔ mgbaεvole nee mbεlεra ka fale Gyihova anwo la.

**Duzu A Nyamenle Agɔnwo
Moɔ Ebaye La Kile A?**

Amaa wɔanwu vidio nee ɔdio yee wεbsaete ne azo edwèke kɔsɔti
moɔ wa EZUKOALEDEE 08 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu!
buluku ne moɔ wa jw.org azo la anzeε dua sɛkεlεneε εhyε azo ko eke

Dua Asçneyeľe Zo Bikye Nyamenle

Ehyia adehilele wā ebelabōlē nu c? Elē kruya mōc anwo hyia mōc ekponda nwole muale c? Ehyia arelekyekyelē anzēe anwosesebemaañle c? Ekulo ke ebikye Gyihova c? Asçneyeľe bahola aboa wā yeamaa wāali c muala anwo gyima. Noko adenle kpalē boni a cōc ke edua zo eye asçne a? Asoo Nyamenle tie asçneyeľe kōccati? Duzu a ebañola wāayé amaa wāalie wāali ke cōbadie wā asçneyeľe a? Maa yenlea.

1. Nwane a cōc ke yeselē ye a, na duzu a yebahola yeayé nwole asçne a?

Gyisese hilehilele ye ke yeselē ye anwuma Selē ne angomekye. Gyisese mumua ne zelēle Gyihova. Ohanle ke: “Yemoti bęye asçne a, bęye ye zehae: ‘Ye Ze mōc wā anwuma . . .’” (Mateyu 6:9) Saa yefa ye asçneyeľe yeto Gyihova anyunlu a, cōmaa agōnwoləvalē mōc ye nee ye lē la anu mia kpale.

Yebahola yeayé debie biala anwo asçne. Noko saa Nyamenle babua ye asçneyeľe a, cōc ke c nee ye əhulolədees yia. “Debie biala mōc yekəbi-za ye wā [Nyamenle] əhulolē zo la, ɔtie ye.” (1 Dwon 5:14) Gyisese hilele ninyenе bie mōc fēta mōc yebahola yeayé nwole asçne la. (Kenga

Mateyu 6:9-13.) Eye ninyenе mōc hyia ye mōc cōc ke yeselē la əsie ahane a, ɔnle ke ye rēle fi ke yebayé Nyamenle mo wā ninyenе mōc yeayé yemaa ye la anwo yee cōc ke yeselē ye ke cōba awie mōc.

2. Kezi cōc ke yeayé asçne e?

Baebolo ne maa ye anwosesebē ke ‘yeha ye ahonle nu edwēke yehile Nyamenle.’ (Edwēne 62:8) ɔti cōc ke yefi ye ahonle nu yeayé asçne. Yekola yeayé asçne ne kpolē anzēe yeka ye ye ti anu yee yekola yefi əbulē nu yeayé asçne wā mekē mōc yede aze, yehoto anzēe yegyi əke la. Yebahola yeayé asçne mekē biala wā eleka biala.

3. Kezi Nyamenle bua ye asçneyeľe e?

Çdua ndenle dōcōnwo azo əbu. Gyihova emaa ye sa sha ye Edwēke, Baebolo ne mōc yenyia ye kruya ne mōc anwo muale wā nu a. Nyamenle Edwēke ne egengale “[maa] mōc enle anwubie-łe la n̄wu nr̄lebē.” (Edwēne 19:7; kenga Gyemise 1:5.) Nyamenle kola maa yenyia anzodwolē wā mekē bōbō mōc yeləyia ngyegyelē la. Yee əbahola yeamaa ye azonvole aboa ye wā mekē mōc yehiya moale kpale la.

Sukoa kezi εbahola wɔavi wɔ ahonle nu wɔayε asone mɔɔ Nyamenle anye die nwo, na nea kezi asoneyεlε bahola aboa wɔ la.

4. Mɔɔ Nyamenle kpondε kε εyε ye wɔ asoneyεlε nwo la

Duzu a bamaa Nyamenle adie ye asoneyεlε anzeε ɔnredie a?

[Ye VIDEO ne.](#)

Gyihova kulo kε yεfa ye asoneyεlε yεto ɔ nyunlu. **Kenga Edwεne 65:2,** na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Enea a “asoneyεlε Tievolε” ne kulo kε εfa wɔ asoneyεlε yεto ɔ nyunlu ɔ? Nzɔne ati ɔ?

ɔwɔ ke yεbɔ mɔdenle ke yεbava Nyamenle mεla ne mɔ yεabɔ yε εbεla amaa yeadie ye asoneyεlε. **Kenga Maeka 3:4 nee 1 Pita 3:12,** na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Ke ɔkεyε na yεalie yεali ke Gyihova badie ye asoneyεlε ε?

VIDEO: Asoo Nyamenle Tie Nzelεlε Kɔɔcɔti?—Foa Bie (2:42)

Sogyama εlεkɔ konle a, afoa nwɔ ne amuala sεlε Nyamenle ke ɔmaa bεli konim. ε nye la ke Nyamenle babua bε asoneyεlε ne ɔ?

Sεlε kpale kulo kε ɔ ra fi ye ahonle nu tendε kile ye. Gyihova nokο kulo kε yεfi yε ahonle nu yεye asone

5. ɔwɔ ke yεfi ye ahonle nu yεye asone

Bεhilehile bie mɔ ke bεha edwεkε ko ne ala fane dɔɔnwo wɔ bε asoneyεlε nu. Noko asoo ke Nyamenle kulo kε yεye asone la εne? **Kenga Mateyu 6:7,** na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Ke ɔkεyε na wɔanga “edwεkε ko ne ala fane dɔɔnwo” wɔ asoneyεlε nu ε?

Alehyenlε biala dwenle debie fɔɔnwo bie zo chɔ cɔm wɔ εbεlabɔεlε nu la anwo na ye Gyihova mo wɔ nwɔlε. Saa εyε εhye kenle ko biala too dapεnε ko a, εbanwu ye ke wɔyε ninyεnε ngakyile nsuu anwo asone mɔɔ wɔanga edwεkε ko ne ala a.

6. Asoneyelə le ahyeledees mcc vi Nyamenle ekə

Kəzi asoneyelə kola maa yə anwosesebə wə meke kpalə nee meke etane nu ε? [Ye VIDIO ne.](#)

Baebolo ne bə yə ewəkə ke asoneyelə kola boa yə maa yə nzo nu dwo yə bəkəcə. **Kenga Felepaema 4:6, 7**, na akee bəzuzu kpyua εhye mə anwo:

- Čwə nu ke asoneyelə εnye yə ngyegyelə ne mə envi εke dahuu edee, noko kezi əboya yə ε?
- Ninyene boni mə a εkulo ke εyε nwolə asone a?

**VIDIO: Asoneyelə Boa Maa
Yəgyinla C Nloa (1:32)**

Asoo εze?

Edwəkəkroke “amen” abo kile ke “çyε εkə” anzeε “çyε zo.” Əvi tete ne amuala, bəyε asone bəwie a bəka “amen.”
—1 Edwəkəsisilə 16:36.

7. Nyia meke yə asone

Ədwu meke ne bie a yənniya alagyə fee ɔti yə rəle fi ke yəbayə asone. Kəzi εnnee asoneyelə hyia Gyisəse ε?

Kenga Mateyu 14:23 yəε Maake 1:35, na akee bəzuzu kpyua εhye mə anwo:

- Duzu a Gyisəse yəle amaa yeanyia meke yeayəs asone a?
- Mekə boni a εbanyia meke wəayəs asone a?

BIE MC KA KE: “Nyamenle εmbua asoneyelə ndəndə.”

- Boni a εbaha a?

EDWĒKE TITILI

Saa yefi ye ahonle nu yeyé asone a cmaa yebikye Nyamenle, cmaa ye nzo nu dwo ye yee cmaa yenyia anwosesebé mōc yehiya amaa yeyayé mōc sō Gyihova anye la.

Ndinu

- Nwane a cwa ke yefa ye asoneyelé yeto c nyunlu a?
- Kezi cwa ke yeyé asone ε?
- Asoneyelé zo nvasoε bie mō a le boni?

Yewiele ezukoaledee ne wō

Bodane

- Ye debie mōc gyegye wō, debie mōc εbahola wāyayé Gyihova mo wō nwole yee debie mōc baboa awie gyene la anwo asone.
- Bodane gyene:

K P O N D E C C O W N C C O

Nea asoneyelé nwo kruya mōc beta bēbiza la anwo muale.

“Ninyene Nsuu Mō Cwa Ke Enwu Ye Wō Asoneyelé Nwo La” (Ezinzaε Arane, October 1, 2010)

Sukoa deemoti cwa ke eyé asone nee kezi εbahola wāyayé asone kpale la anwo debie.

“Duzu Ati A Cwa Ke Meyε Asone A?” (Edwēke mōc jw.org azo)

Sukoa mōc Baebolo ne kilehile wō ahenle mōc cwa ke yefa ye asoneyelé yeto c nyunlu anwo la.

“Asoo Cwa Ke Mesele Saint C?” (Edwēke mōc jw.org azo)

Wō edwēne εhye mōc bēyé ye vidio la anu, nea saa elekā anzεε meke mōc yeyé asone la anwo hyia a.

Ye Asone Mekε Biala

Amaa wāanwu vidio nee ɔdio yee websaete ne azo edwēke kɔsɔti mōc εZUKOALDEE 09 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu! buluku ne mōc wō jw.org azo la anzεε dua sɛkεlēnε εhye azo kō eke

Kəzi Eko Gyihova Alasevolə Debiezukoalə Ne Mə Bie A Çbaboa Wə Ə?

Wōch Gyihova Alasevole debiezukoale ne mō bie
εlε ε? Saa εtεkole bie εlε a, bie a kenle mōc li-
moa la wō ahonle badu ekyii. Bie a εbabiza ke:
'Duzu a bεye ye wō debiezukoale εhye mō abo a?
Duzu ati a nwōle hyia a? Duzu ati a εwō ke mekɔ
bie a?' Wō εzukoaledεε εhye anu, εbazukoa kεzi
εkɔ ayia εhye mō bie a εbamaa wōabikye Nya-
menle na yeaboa εdawε mumua ne la.

**1. Debie titili mõõ õti Gyihova Alasevole kõ
debiezukoals la a le boni?**

Yε kezi Baebolo kεlεvole bie hilele debie titili mɔɔ
ɔti yεyia nu la nzonlε: "**Mebaye Gyihova ayεlε**
wɔ asafo kpole nu." (Edwεne 26:12) Ehye ati
a Gyihova Alasevole anye die kpole kε bεbayia
nu a. Wɔ ewiade amuala, bεyia nu dapene biala
bεye Nyamenle ayεlε, beto edwεne na bεye aso-
ne. Evole biala, eza bεye nyianu mqbole.

2. Duzu a εba zu koa wə yε avia ne mə abo a?

Wɔ yε debiezukoalε ne mɔ abo, yεfa yε adwenle
yesie Nyamenle Edwεkε ne azo, ‘**yεkilehile nu**
kpaalε yεmaa nuhua da εkε ne wienyi.’ (Kenya

Nihemaya 8:8.) Saa ekə bie a, εbazukoa Gyihova nee ye subane ngenlema ne mō anwo debie. Mekə mōc εlesukoa cōw ɔlēlā cōw aamc wō anwo ninyüne onwo la, εbabikye ye kpale. Eza εbazukoa kezi ɔbahola yeaboa wō yeamaa wō εbelabole aye anyeliel aye.—Ayezaya 48:17, 18.

**3. Kęzi menli mccc ebayia bę wę yę ayia ne mccc
abo la baboa wę ε?**

Giyihova εha εhile ye ke “yεzuzu ye nwo ngo-ko amaa yεamaa ye nwo anwosesebε yεahε εlεlε nee gyima kpaε εyεlε nu, [yεmmagya-kyi] ke yεkεhε yε nyianu ne mɔ.” (Hibulumu 10: 24, 25) Wɔ ye ayia ne mɔ abo, εbayia menli mɔɔ dwenle bε gɔnwo mɔ anwo kpaε na bε nye die ke bεbazukoa Nyamenle anwo debie ke εda-wɔ la. εbade ke bεlεka Baebolo ne anu edwεkε mɔɔ maa anwosesebε la. (Kenga Wulomuma 1: 11, 12.) Eza εbahola ε nee agyalεma nee menli mɔɔ bεtεgyale mɔɔ bεyia ngyegyele noko bε nye die la ali adwelie. Ninyene mɔɔ εti Giyhova kulo ke yεvvia nu dahuu la bie mɔ εne!

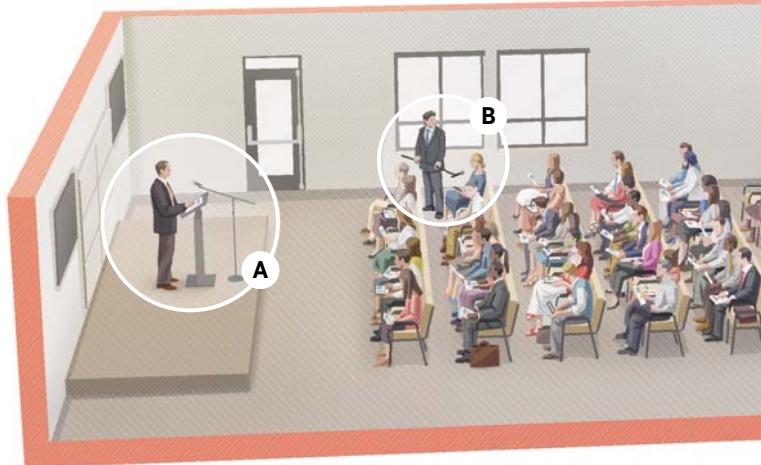
S U K O A D C C N W O

Sukoa mōc kō zo wō Gyihova
Alasevole debiezukoalē bo nee
deemōti nvasoē wō zo kē εbabō
mōdenle wōahō bie la.

Debiezukoalē bo

(A) Edendelē, yekile yēs vidio boka yē
debiezukoalē ne mō anwo. Yēfa edwene
nee asōneyelē yēbō c bo na yēfa yekrōne

(B) Bemma tievolema maa mualē wō
debiezukoalē ne foa bie mō anu

4. Gyihova Alasevole debiezukoalē ne mō

Wō evoya mōc limoa la anu, εnee Kilisenema yia nu dahuu
sonle Gyihova. (Wulomuma 16:3-5) **Kenga Kōlōsaema 3:16**,
na bezuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi alimoa Kilisenema zonlenle Gyihova ε?

Εnē, Alasevole ne mō noko yia nu dahuu wō bē Belemgbunlililē
Asalo εkē. Amaa wōanwu mōc kō zo wō debiezukoalē ne mō abo la,
ye VIDEO ne. Akee nea debiezukoalē ne anwo nvoninli ne na bezuzu
kpuya εhye mō anwo.

- Duzu a εnwunle ke bēyē ye wō Belemgbunlililē Asalo εkē mōc le
ke edwēkē mōc egengale ye wō Kōlōsaema 3:16 la ε?
- εnwunle debie gyēne wō vidio ne anzēs nvoninli ne anu wō
debiezukoalē ne mō anwo mōc ε nye die nwo c?

Kenga 2 Kōlentema 9:7, na bezuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu ati a Gyihova Alasevole εnlielie ezukoa wō
debiezukoalē bo a?

Maa wō kilehilevolē ne εboa wō na bēnlea ninyēne mōc bēbazuzu
nwo wō debiezukoalē ko abo wō dapēne ne anu la.

- Debiezukoalē ne foa boni a ε nye die nwo anzēs ɔbaboa wō a?

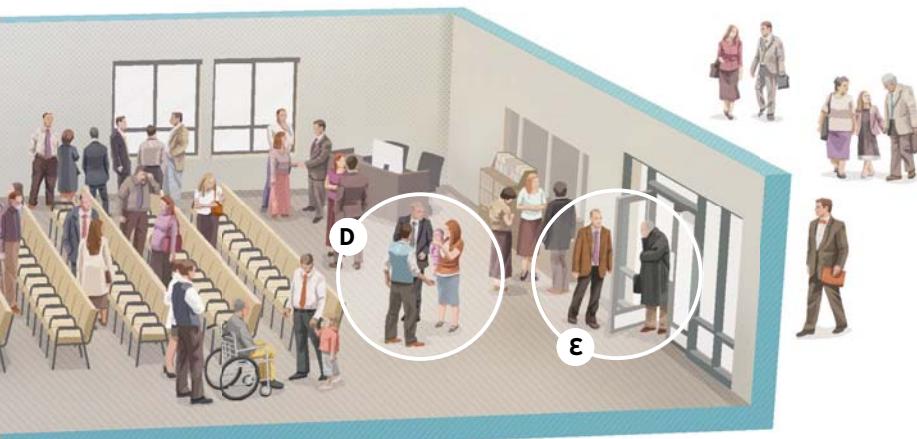

**VIDEO: Duzu A Bēyē Ye Wō
Belemgbunlililē Asalo Eke A?**
(2:12)

Asoo εze?

Εbanwu εleka nee mekē mōc
bēyē debiezukoalē wō ewia-
de amuala la wō jw.org azo.

Kolaa na bəaabə c bo yee meke məc bəekrōne

(D) Awie biala kola ba bie—mbusua, bahole, mgbanyima yee ngakula

(E) Benlie ehwee wə debiezukoale ne anwo. Gyihova Alasevole enlielie ezukoa anzeə bendo kɔləhyene

5. ɔhyia mɔdenlebɔlə na wɔahə debiezukoalə

Suzu neazo məc Gyisesse abusua ne yele la anwo. Evole biala, ənee bətia kenle nsa adenle bəfi Nazaləte bəkə Gyelusaləm bəkodi evoyia. Ənee bədua awoka zo a bəkə a. **Kenga Luku 2:39-42**, na bezuzu kpuya əhye mə anwo:

- Ənea a ənee ɔhyia mɔdenlebɔlə na bəapə adenle bəahə Gyelusaləm c?
- Duzu ati a ɔhyia mɔdenlebɔlə na wɔahola wɔahə debiezukoalə a?
- Ənea a nvasoə wə zo ke əbabə mɔdenle wɔahə bie c? Nzəne ati c?

Baebolo ne ka ke ɔhyia kpale ke yeyia nu yesonle Gyihova.

Kenga Hibuluma 10:24, 25, na bezuzu kpuya əhye anwo:

- Duzu ati a ɔwə ke yekə debiezukoalə dahuu a?

BIE MÇ KA KĘ: “Ongyia ke ε nee awie mə koyia nu. Esukoa Baebolo ne wə sua nu ala a ɔle kpale.”

- Baebolo ne anu təkese anzeə neazo boni a maa yənwu məc Gyihova kpondə ke yeyə la ε?

EDWĒKE TITILI

Ekə debiezukoale a ጽaba oa wō yeamaa wāzukoa Gyihova anwo ninyene dcnwō, ε nee ye agōnwolevalē ne anu amia na ε nee awie mō abo nu azonle ye.

Ndinu

- Duzu ati a Gyihova maa yε anwosesebε kε yεyia nu a?
- Duzu a εbazukoa ye wō Gyihova Alasevole debiezukoale bo a?
- Enea a nvasoe boni bieko a εkō debiezukoale a εbanyia a?

Yewiele εzukoaledee ne wō

Bodane

- Kō debiezukoale na nwu menli mō cōw εkε la bie mō.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N C W O

Na saa εsulo kε εbahε debiezukoale ε? Nea kezi nrenyia bie mōc εnnee sulo kε εbahε debiezukoale la nzinlii anye liele nwole la.

**Ye Rele Enrevi Be
Ahyebizale Ne Elε**

Sukoa kezi bie mō bu debiezukoale εhōlε la.

“Duzu Ati A ወው Ke Mekε Nyianu Wō Belembunlilile Asalo A?” (Edwēke wō cōw jw.org azo)

Sukoa kezi nrenyia bie mōc εnnee kulo basabasayεla subane hakyile wō meke cōw εhōlε Gyihova Alasevole debiezukoale ne bie la.

“Enee Mengε Mengyakyi Me Etu” (Ezinzaε Arane, July 1, 2014)

Amaa wāanwu video nee ődio yee wēbsaete ne azo edwēke kcscoati wō cōw EZUKOALEDEE 10 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu! buluku ne mōc wō cōw jw.org azo la anzeε dua sekeleñee εhye azo kō eke

Kεzi Ebanyia Baebolo Ne Azo Nvasoe Kpaε La

Asoo gyima kpole bie mōc εnnee εkulo ke εyeε la yele se maanle wō c? Amaa ye εyεlε anyε se ammaa wō la, bie a εhyehyεlε nuhua ngyikyi ngyikyi amaa wāahola wāayε. Ke Baebolo ne εgengale noko de la εne. Bie a εbabiza ke, ‘Membō c bo wō ni?’ Wō εzukoaledee εhye anu, yεbazuzu ninyεne ngyikyi bie mōc εbahola wāayε amaa yeaboa wō na ε nye alie Baebolo ne εgengale nee ye εzukoale nwo la anwo.

1. Duzu ati a cōc ke yεkenga Baebolo ne dahuu a?

Awie mōc kenga Baebolo ne anzεε “Gyihova mela ne” dahuu la anye balie na yeawie ye boε. (Kenga Edwεne 1:1-3.) Bō mōdenle fa mitini ekyi kenga bie alehyenlε biala. Mekε mōc εlenwu ninyεne cōcnuo wō Nyamenle Edwεkε ne anu la, ε nye balie wō Baebolo εgengale ne anwo.

2. Duzu a bamaa wāanyia Baebolo εgengale zo nvasoe a?

Amaa yεanyia Baebolo εgengale zo nvasoe kpaε la, cōc ke yεgyinla na yεdwenle mōc yεlεkenga la anwo. Cōc ke yεkenga na ‘yεdwenledwenle

nwo.’ (Dwɔhyua 1:8) Saa εlεkenga a, biza ε nwo kpuya εhye mō: ‘Duzu a εhye maa menwu ye wō Gyihova Nyamenle anwo a? Kεzi mebava εhye mealī gyima wō me εbelabōlε nu ε? Kεzi mebahola meava tεkese εhye mō meaboa awie mō ε?’

3. Ke cōkεye na wāanyia mekε wāagenga Baebolo ne ε?

Çyε se cōmaa wō c ke εbanyia mekε wāagenga Baebolo ne c? Ke cōde ye wō yε nuhua mōnččow afoa nu la εne. Bō mōdenle fa wō ‘mekε di gyima kpaε.’ (Efesεsema 5:16) Saa εye mekε fōččow bie εsie ahane mōc εbava wāagenga Baebolo ne dahuu biala a εbahola wāayε εhye. Bie mōc kenga Baebolo ne nwonlomō mangyee. Bie mōc kenga ye wō alehyenlε ne anu, bie a ewiazo mōc bεlεdie bε menle la. Bie mōc noko kenga ye wō nōsole nu kolaa na bεala. Mekε boni a baboa wō kpaε a?

SUKOA DCONWO

Sukoa kezi εbamaa wɔ Baebolo εgengalε ne ayε anyelielε kpale la. Sukoa kezi εbahola wɔaziezie ε nwo kpale amaa wɔanyia wɔ Baebolo εzukoalε ne azo nvasoe la.

Ke mɔɔ yεsukoa aleε
ngakyile εlile na yε nye die nwo la,
zɔhanε ala a yε nye kola die Baebolo ne
εgengale nwo a

4. Maa ε nye εlie Baebolo εgengalε nwo

Bie a ɔnla aze ke εbabɔ c bo wɔagenga Baebolo ne. Noko, yεbahola ‘yεanyia εhulolε’ yεava yεayε zo, ke mɔɔ awie bahola amaa c nye alie aleε fofole bie anwo la. **Kenga 1 Pita 2:2**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Saa εkenga Baebolo ne alehyenlε biala a, εnea a ɔbamaa ε nye alie nwo ke εbagenga ye dɔɔnwo c?

Ye **VIDIO ne** na nea kezi awie mɔ anye liele Baebolo ne εgengalε nwo la. Akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo.

**VIDIO: Mgbavole Nee Mbεlεra Mɔɔ
Bεlεmaa Bε Nye Alie Nyamenle Edwεkε
Ne Anwo La (5:33)**

- Wɔ vidio ne anu, ngyegyelε boni mɔ a mgbavole nee mbεlεra ne mɔ lile nwolε gyima a?
- Duzu a boale bε maanle bεhɔle zo bεgengale Baebolo ne dahuu a?
- Kezi bεmaanle bε Baebolo εgengalε ne yεle anyelielε kpale ε?

Nzuzule mɔɔ εdava wɔabɔ c bo la:

- Kpondε Baebolo mɔɔ bεhile c bo pεrεεεpε, na c bo εdele εnyε se la. Fa Ewiade Fofole Ngilebebo ne mɔ c wɔ ane nu la bɔ c bo.
- Dimoa kenga εleka mɔɔ ε nye die nwo lε kpale la. Amaa wɔanwu εhye la, nea εleka “Bɔ C Bo Kenga Baebolo Ne.”
- Ye mɔɔ wɔgenga la nzonlε. Fa “Ye Wɔ Baebolo Egengalε Ne Nzonlε” εleka ne mɔɔ wɔ buluku εhye anu la di gyima.
- Fa **JW Library® app** ne di gyima. Saa εle bie wɔ wɔ fonu anzeε milahyinli gyene zo a, εbahola wɔagenga anzeε wɔadie Baebolo ne εgengalε wɔ eleka biala.
- Fa mokanwo ne mɔɔ wɔ Ewiade Fofole Ngilebebo ne anu la di gyima. Mape, εleka ngakyile yεε edwεkε-bohilelε mɔɔ bamaa wɔ Baebolo εgengalε ne ayε anyelielε kpale la wɔ εke.

5. Siezie ε nwo maa wɔ Baebolo εzukoalε ne

Kenga Edwεne 119:34, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

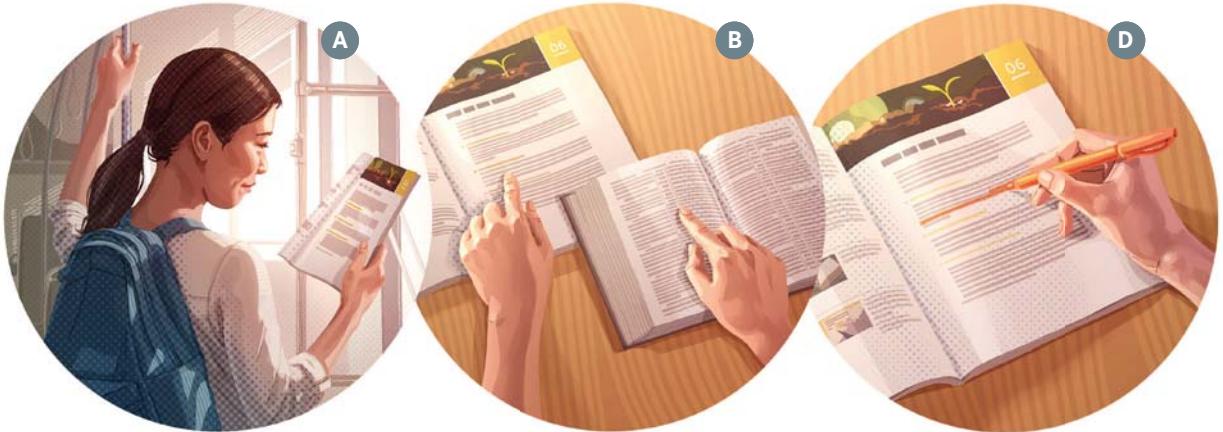
- Duzu ati a ɔle kpale ke εye asone kolaa na wɔagenga Baebolo ne anzeε wɔaziezie ε nwo wɔamaa wɔ Baebolo εzukoalε ne a?

Ke ɔkεyε na wɔanyia εzukoalεdeε ko biala azo nvasoe kpale ε? Saa εlesiezie ε nwo wɔamaa εzukoalεdeε biala a, bɔ mɔdenle ye ninyεne εhye mɔ:

- (A) Kenga εzukoalεdeε ne εdendεkpunli ne mɔ mɔɔ limoa la.
- (B) Nea na kenga tεkese ne mɔ, na bɔ mɔdenle ke εbanwu kezi befale edwεke ne anwo la.
- (D) Pe edwεke titili anzeε edwεke mɔɔ bua kpuya ko biala la abo; εhye baboa wɔ yeamaa ε nee wɔ kilehilevolε ne azuzu εzukoalεdeε ne anwo.

Asoo εze?

Gyihova Alasevolε eva Baebolo ngakyile dɔɔnwo eli gyima. Noko, ye nyε die **Ngεlεlera Nwuanzanwuanza—Ewia-de Fofole Ngilebebo** ne anwo kpale ɔluake behile ɔ bo pεrεεpε, nuhua la εkε yεε ɔfa Nyamenle duma ne ɔdi gyima. —Nea edwεke “**Asoo Gyihova Alasevolε Le Be Baebolo?**” mɔɔ wɔ jw.org azo la.

BIE Mɔ KA KE: “Baebolo ne εzukoalε ye se. Menlε alagye yεε ɔye me εvεlε.”

- Kezi εnwu ye ε?

EDWĒKE TITILI

Amaa wɔanyia Baebolo ne azo nvasoe kpalə la, nyia meke fa kenga, ye asone amaa wɔade mɔɔ ɛbagenga la abo, na siezie ε nwo maa Baebolo εzukoalε ne.

Ndinu

- Duzu a bamaa wɔanyia Baebolo ne azo nvasoe kpalə a?
- Mekε ne boni a ɛbanyia meke wɔagenga Baebolo ne na wɔazukoa a?
- Duzu ati a ɔle kpale ke εsiezie ε nwo εmaa wɔ Baebolo εzukoalε ne a?

Yewiele εzukoalεdeε ne wɔ

Bodane

- Fa nzuzule mɔɔ wɔ εzukoalεdeε εhye anu la siezie ε nwo maa εzukoalεdeε bieko.
- Bodane gyεne:

K P O N D E D C C W O

Nea nzuzule bie mɔɔ bamaa wɔanyia wɔ Baebolo ɛgengale ne azo nvasoe kpalə la.

“Kezi Ebanya Baebolo Egengale Zo Nvasoe La”
(Ezinzaar Aran No. 1 2017)

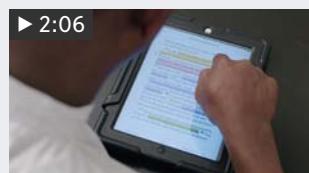
Nea ndenle nsa mɔɔ bεdua zo bεkenga Baebolo ne la.

“Kezi Baebolo Ne Bahola Aboa Me ε?—Foa 1: Neεnlea Wɔ Baebolo Ne Anu” (Edwēke mɔɔ wɔ jw.org azo)

Sukoa kezi ε nye balie Baebolo ɛgengale nwo la.

“Kezi Baebolo Ne Bahola Aboa Me ε?—Foa 2: Maa Wɔ Baebolo Egengale Eyε Anyelieie” (Edwēke mɔɔ wɔ jw.org azo)

Tie menli mɔɔ ɛgenga Baebolo ne εvole dɔɔnwɔ la nzuzule.

Bεtianwo Debiezukoalε Kpalε

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yee websaete ne azo edwēke kɔsɔti mɔɔ wɔ EZUKOALΕDEΕ 11 ne anu la, nea Nyia Anyelieie Dahuu! buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzeε dua sekεlεneε εhye azo kɔ eke

Duzu A Bamaa Wɔahɔ Zo Wɔazukoa Baebolo Ne A?

Nvasoε wɔ Baebolo εzukoalε zo. Noko te dahuu a ye εzukoalε la aze a. ɔdwu meke ne bie a, engola εnnwu ye saa εbahola wɔahɔ zo wɔazukoa Baebolo ne a. Duzu ati a ɔle kpale ke εbɔ mɔdenle εkɔ zo εsukoa a? Duzu a bamaa wɔahɔ zo wɔazukoa ɔnva nwo ngyegyelε biala a?

1. Duzu ati a nvasoε wɔ Baebolo εzukoalε zo a?

“Nyamenle edwεkε ne de ngoane nu yεε tumi wɔ nu.” (Hibuluma 4:12) Nvasoε wɔ Baebolo ne azo ɔluake ɔmaa εnwu Nyamenle adwenle nee εlεiε cɔmɔ ɔle ɔmaa wɔ la. ɔboaa wɔ ɔmaa εnyia ndelebεbo, nrεlεbε kpale yεε anyelazo. Mɔɔ hyia kpale la, Baebolo ne boa wɔ ɔmaa εyε Gyihova agɔnwo. Saa εsukoa Baebolo ne a tumi mɔɔ wɔ nu la bamaa wɔ εbelabɔlε aye kpale.

2. Duzu ati a ɔhyia ke εbu Baebolo ne anu nɔhalε ne ke ɔsonle bole a?

Nɔhalε ne mɔɔ wɔ Baebolo ne anu la le ke agudeε mɔɔ sonle bole la. ɔhyia ati a Baebolo ne ka kile ye ke ‘yεdɔ nɔhalε na yεmmatɔne ye εlε la.’ (Mrεlεbule 23:23) Saa yεkakyε ke Baebolo ne

anu nɔhalε ne sonle bole a, yεbabɔ mɔdenle biala yεahɔ zo yεazukoa wɔ meke bɔbɔ cɔc yεleyia nwɔε ngyegyelε la.—Kenga Mrεlεbule 2:4, 5.

3. Kezi Gyihova baboa wɔ yeamaa wɔahɔ zo wɔazukoa ε?

Kemɔ Gyihova le wɔ Bɔvole nee ε Gɔnwo cɔc tumi kpole la ati, ɔkulo ke ɔboaa wɔ ɔmaa εsukoa cɔ nwo debie. ɔbahola yeamaa ‘wɔanyia εhulɔlε ne yεε anwosesεbε ne na wɔahola wɔayε.’ (Kenga Felepaema 2:13.) ɔti, saa ɔdwu meke ne bie na εhyia anwosesεbεmaanle amaa wɔazukoa anzεε wɔava mɔɔ εlεsukoa la wɔali gyima a εbaboo wɔ. ɔbahola yeamaa wɔanyia anwosesεbε biala mɔɔ εhyia nwo amaa wɔagyinla ngyegyelε anzεε dwazotia nloa la. Sele Gyihova dahuu ke ɔboaa wɔ ɔmaa εhɔ zo εzukoa Baebolo ne.—1 Te-salonaekama 5:17.

S U K O A D O N C C O

Sukoa kezi εbahola wɔahɔ zo wɔazukoa Baebolo ne ḷonva nwo ke εnle alagye anzeε awie mɔ dwazo tia wɔ la. Akee nea kezi Gyihova baboa wɔ yeamaa wɔahɔ zo wɔazukoa la.

Saa εfa εnwea dɔɔnwo εgua bokiti nu na εfa awoε εgua zo a, awoε ne εnrehɔ nu

Saa εdimoa εfa awoε ne εgua nu a, εbanyia εleka wɔava εnwea dɔɔnwo wɔagua. Zɔhane ala a saa εfa “ninyene mɔɔ hyia kpale” la εdimoa wɔ εbεlabolɛ nu a, εbahola wɔali nwolε gyima na wɔanyia meke wɔamaa ninyene mɔɔ εha la a

4. Maa wɔ Baebolo εzukoalɛ ne εhyia wɔ

Çye a yenneyia alagye ɔti ɔzɔho ke yεnle meke dɔɔnwo mɔɔ yεbava yεazukoa Baebolo ne a. Duzu a baboa a? **Kenga Felepaema 1:10**, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Enea a “ninyene mɔɔ hyia kpale” wɔ εbεlabolɛ nu la bie mɔ a le boni?
- Ke ɔkεyε na wɔamaa wɔ Baebolo εzukoalɛ ne ahyia wɔ ε?

Yesukoa Baebolo ne a ɔmaa yεdi ye sunsum nu ngyianlɛ nwo gyima—Nyamenle mɔɔ ɔhyia ke yεnwu ye na yεsonle ye la. **Kenga Mateyu 5:3**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Saa yεmaa Baebolo εzukoalɛ kyia yε a, kezi ɔboia yε ε?

5. Bɔ mɔdenle gyinla dwazotia nloa

Çdwu meke ne bie a awie mɔ babɔ mɔdenle ke bεmaa wɔagyakyi Baebolo ne εzukoalε. Nea mɔc dole Francesco la. [Ye VIDEO ne](#), na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo.

- Wɔ vidio ne anu, duzu a Francesco agɔnwo mɔ nee ye mbusuafoc nee εhye mɔ bu mɔc cɔfɔlε wɔ meke mɔc chanle mɔc εlesukoa la anwo edwεke chilele be la ε?
- Kezi ɔnyianle ye mɔdenlebɔlε ne azo nvasoe ε?

Kenga 2 Timote 2:24, 25, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Kezi wɔ mbusuafoc nee εhye mɔ bu mɔc εlesukoa la ε?
- Ke mɔc tεkese εhye mɔ kile la, saa awie anye enlie Baebolo ne mɔc εlesukoa la anwo a duzu a εbayε a? Nzɔne ati ε?

VIDEO: ɔnyianle Ye Mɔdenlebɔlε Zo Nvasoe (5:22)

6. Fa ε nwo to Gyihova anwo zo maa cɔba cwa

Meke mɔc yεlεbikye Gyihova kpale la, yεbanyia εhulolε kpolε ke yεbayε mɔc cɔs cɔ nyε la. Noko bie a ɔyε se ɔmaa yε ke yεbayε nzenzaleε wɔ yε εbεlabɔlε nu amaa yεali ye mεla zo. Saa zɔhanε a ɔde wɔ wɔ afοa nu a, mmamaa ε sa nu to. Gyihova baboa wɔ. [Ye VIDEO ne](#), na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo.

- Wɔ vidio ne anu, nzenzaleε boni mɔ a Jim yεle amaa yeaz Gyihova anye a?
- Duzu a ε nyε die nwo wɔ ye neazo ne anwo a?

Kenga Hibuluma 11:6, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Duzu a Gyihova bayε amaa bεdabε “mɔc bε nyε εbolo bεlεkpondε ye”—kile ke, bεdabε mɔc bεlεbɔ mɔdenle ke bεbanwu ye na bεayε mɔc cɔ nyε la ε?
- Duzu a εhye maa εnwu ye wɔ kezi Gyihova bu mɔdenle mɔc εlesukoa Baebolo ne la anwo a?

VIDEO: Gyihova Boa Ye Maa Yεε Nzenzaleε (3:56)

BIE A AWIE BABIZA KE: “Duzu ati a εlesukoa Baebolo ne a?”

- Kezi εbayε c nloa ε?

EDWĒKE TITILI

Onla aze ke εbazukoa Baebolo ne dahuu εdeε, noko εsukoa a εbamaa wɔanyia anyelielε dahuu. Kɔ zo fa ε nwo to Gyihova anwo zo na εbayila wɔ.

Ndinu

- Duzu ati a Baebolo ne anu nɔhale ne sonle bolε maa wɔ a?
- Ke εkeye na wɔanwu “ninyene mɔɔ hyia kpale” la ε?
- Duzu ati a ɔwɔ ke εsele Gyihova ke εbo a wɔ ɔmaa εhɔ zo εzukoa Baebolo ne a?

Yewiele foa εhye wɔ

Bodane

- Kɔ zo sukoa wɔ Baebolo ne daεne biala. Saa wɔangola wɔa-nli wɔ mekε ne azo a, kpondε mekε fofolε fa sukoa.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C O W O

Nea ninyene nna mɔɔ εboa menli dɔɔnwɔ εmaa bεva bε mekε bεli gyima nrεlebe nu la.

“Kezi Ebava Wɔ Mekε Wɔali Gyima Nrεlebe Nu La”
(Awake!, February 2014)

Nea kezi Gyihova boale raale bie mɔɔ enee c hu engulo mɔdenle mɔɔdεlε yeayε sɔ Nyamenle anye la.

Gyihova Maa Ye Anwosesebε ɔmaa Yesoa Ye Adesoa Ne

Nea kezi nrenyia bie nyianle c ye mɔdenlebɔε ne azo nvasoε la.

Menzɔle Nɔhale Ne Meneanle

ɔye a bεto Gyihova Alasevole εzonle ke bεtete mbusua nu. Asoo εhye le nɔhale?

“Asoo Gyihova Alasevole Tete Mbusua Nu Anzeε Bεka Bε Bεbɔ Nu?” (Edwēke mɔɔ wɔ jw.org azo)

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yee websaete ne azo edwēke kɔscɔti wɔ EZUKOALEDEE 12 ne anu la, nea Nyia Anyelielε Dahuu! buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzeε dua sekeleñee εhye azo kɔ eke

FOA 1 NDINU

Σ nee wɔ kilehilevolε ne εzuzu
kpuya εhye mɔ anwo:

1. Baebolo ne anu εwɔkε ne mɔ boni a ε nye die nwo a?
(Nea Ezukoaledee 02.)
2. Duzu ati a εdie εdi kε Baebolo ne le Nyamenle Edwεkε a?
(Nea Ezukoaledee 03 nee 05.)
3. Duzu ati a ɔhyia kε εfa Gyihova duma εfεlε ye a?
(Nea Ezukoaledee 04.)
4. Baebolo ne ka ke Nyamenle “εkε ne a ngoane vi a.” (Edwεne 36:9) εdie εdi ɔ?
(Nea Ezukoaledee 06.)
5. **Kenga Mrεlεbulε 3:32.**
 - Duzu ati a Gyihova a le ye Gɔnwo kpale mɔɔ tεla biala a?
 - Duzu a Gyihova kpondε kε ɔ gɔnwo mɔ ye a? Εnea a yεbahola yεayε ɔ?*(Nea Ezukoaledee 07 nee 08.)*
6. **Kenga Edwεne 62:8.**
 - Ninyεne mɔɔ wɔzεlε Gyihova wɔ nwole la bie mɔ a le boni? Duzu bieko a εbahola wɔayε nwole asɔne a?
 - Kezi Gyihova bua asɔneyεlε ε?*(Nea Ezukoaledee 09.)*
7. **Kenga Hibuluma 10:24, 25.**
 - Kezi εkɔ Gyihova Alasevole debiezukoalε ne mɔ bie a ɔbaboa wɔ ε?
 - Εnea a nvasoε wɔ zo ke εbabɔ cɔddenle wɔahɔ bie ε?*(Nea Ezukoaledee 10.)*
8. Duzu ati a ɔle kpale kε εbagenga Baebolo ne dahuu a? Ngyehyεlε boni a εdua zo εkenga Baebolo ne dahuu a?
(Nea Ezukoaledee 11.)
9. Duzu a ε nye εlie nwole kpale wɔ wɔ Baebolo εzukoalε ne anwo a?
10. Ebɔle ɔ bo kε εsukoa Baebolo ne la wɔyia ngyegyele bie ɔ? Duzu a baboa wɔ yeamaa wɔahɔ zo wɔazukoa a?
(Nea Ezukoaledee 12.)

Kpuya mɔɔ εlε:

FOA 2

*Bodane: Nea mɔɔ Nyamenle
εγε εμαα γε nee εzonlenε
la nyε c cs cω*

EZUKOALEDEE

- 13** Adale εzonlenε Ka Nyamenle Anwo Adale Edwεkε
- 14** Ke ɔkεyε Na Yε εzonlenε Azo Nyamenle Anye ε?
- 15** Gyisεse A Le Nwane?
- 16** Duzu A Gyisεse Yεle Wɔ Azεlε Ye Azo A?
- 17** Kezi Gyisεse De ε?
- 18** Kezi εbanwu Nɔhalε Kilisiεnema La
- 19** Asoo Gyihova Alasevolε Le Nɔhalε Kilisiεnema?
- 20** Kezi Bεhyehyε Asafo Ne La
- 21** Kezi Belebo Edwεkpa Ne Nolo ε?
- 22** Ke ɔkεyε Na Wɔabɔ Edwεkpa Ne Nolo ε?
- 23** εzɔnenlε Le Debie Mɔɔ Hyia!
- 24** Duzu A Le Anwumabɔvolεma Anwo Nɔhalε Edwεkε A?
- 25** Bodane Boni A Nyamenle Lε Maa Yε A?
- 26** Duzu Ati A Ninyεndane Nee Amanεεnwunlε Kɔ Zo A?
- 27** Kezi Gyisεse Ewule Ne Kola Die Yε ε?
- 28** Kile Mɔɔ Gyihova Nee Gyisεse εγε εmaa Wɔ La Anwo Anyezɔlε
- 29** Saa Yεwu A Yεkɔ Ni?
- 30** Wɔ Alɔvolε Bahola Adεnla Aze Bieko!
- 31** Nyamenle Belembunlililε Ne A Le Duzu?
- 32** Nyamenle Belembunlililε Ne Elεdi Tumi Kεkala!
- 33** Mɔɔ Belembunlililε Ne Bayε La

Adale Ezonlenle Ka Nyamenle Anwo Adale Edwεkε

Saa Nyamenle le εισε a, ενεe duzu ati a εzonlenle ngakyile mɔɔ bεkile ke belesonle ye la ye ninyendane dɔɔnwo a? Nɔhalε nu, εzonlenle εhye mɔ le adale; bεnga Nyamenle anwo nɔhalε edwεkε. Duzu a kile ke bεnga o nwo nɔhalε edwεkε a? Kezi cte nganeε wɔ nwole ε? Na duzu a cbaye ye wɔ nwo a?

1. Kezi adale εzonlenle kilehile Nyamenle anwo adale edwεkε ε?

Adale εzonlenle ‘εhakyi Nyamenle anwo nɔhalε ne εye ye adale.’ (Wulomuma 1:25) Ke neazo la, εzonlenle dɔɔnwo εngilehile bε menli ne Nyamenle duma ne. Noko Baebolo ne ka kecɔɔ ke yefa Nyamenle duma yεfεlε ye. (Wulomuma 10:13, 14) εzonlenle nu mgbanyima bie mɔ ka ke Nyamenle a maa ninyendane sisi a. Noko εhye le adale. Te Nyamenle a maa ninyendane sisi a. (Kenga Gyemise 1:13.) Cye alɔbɔlε ke adale εhye mɔ εmaa menli εhwe bε nwo evi Nyamenle anwo la.

2. Kezi adale εzonlenle nyεlεs εmmaa bεnnwu Nyamenle anwo nɔhalε ne ε?

Adale εzonlenle nee menli εnli ye ke mɔɔ Gyihova ye ye la. Baebolo ne ka ke adale εzonlenle “εtane ne anloa εbɔɔbaa εhɔdwu anwuma.” (Yekile 18:5) Wɔ εvole εya dɔɔnwo anu,

εzonlenle ngakyile εva bε nwo εwulowula maa-nyεlε nee konle nu yεe bεhu anzεe bεlie bεdo nu bεmaa bεhu menli dɔɔnwo. εzonlenle nu mgbanyima bie mɔ mɔɔ kulo ninyene mgbole wɔ bε εbεlabɔlε nu la maa bε menli ne tua nwole kakε. Nyεlεs εhye mɔ bεbɔ kile ke bεnζe Nyamenle, cti bεngola bεnga ke belesonle ye.—Kenga 1 Dwɔn 4:8.

3. Kezi Nyamenle bu adale εzonlenle ε?

Saa ninyene mɔɔ adale εzonlenle ye la ka wɔ εya a, εnεe εne a kezi Gyihova bu ye ε? Gyihova kulo menli, noko yeva εzonlenle nu mgbanyima mɔɔ bεnga o nwo nɔhalε edwεkε na bεkile bε menli ne nyane la anwo εya. Yebo εwɔkε ke cba-zeckye adale εzonlenle na “bεnrenwu ye biekο.” (Yekile 18:21) Cnrεhye, Nyamenle bazεckye adale εzonlenle kɔɔcti.—Yekile 18:8.

S U K O A D C C N W O

Sukoa kezi Nyamenle bu adale εzonlenε la anwo ninyεne dɔɔnwo.

Sukoa ninyεne mɔɔ adale εzonlenε εyε la, na nea deεmɔti ɔnle ke εhye maa εgyakyi ke εbazukoa Gyihova anwo debie la.

4. Nyamenle εnlie εzonlenε kɔɔcɔti endo nu

Menli dɔɔnwo die di ke εzonlenε ngakyile le ke adenle ngakyile mɔɔ bεdua zo bεsonle Nyamenle la. Noko asoo εhye le nɔhale?

Kenga Mateyu 7:13, 14, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi Baebolo ne ka adenle ne mɔɔ kɔ ngoane nu la anwo edwεkε ε?

Ye **VIDEO** ne, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo.

VIDEO: Asoo Nyamenle Die εzonlenε
Kɔɔcɔti To Nu?—Foa Bie (3:22)

- Asoo Baebolo ne ka ke εzonlenε ngakyile mɔɔ wɔ
εkε la yε mɔɔ sɔ Nyamenle anye la ε?

5. Adale εzonlenε εmmaa bεnnwu Nyamenle εlεs ne

Εzonlenε ngakyile εlεs ndenle dɔɔnwo azo εhile ke
bεnla Nyamenle εlεs ne ali. Ko mɔɔ εnle kpαlε fee
la a le bε nwo mɔɔ bεfa bεwulowula konle nu la.

Amaa wɔanwu nwɔle neazo ko la, **ye VIDEO** ne.
Akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo.

VIDEO: Mɔɔ Asone Ne Mɔ Yεlε Ye Wɔ
Ewiade Konle II Anu La (2:22)

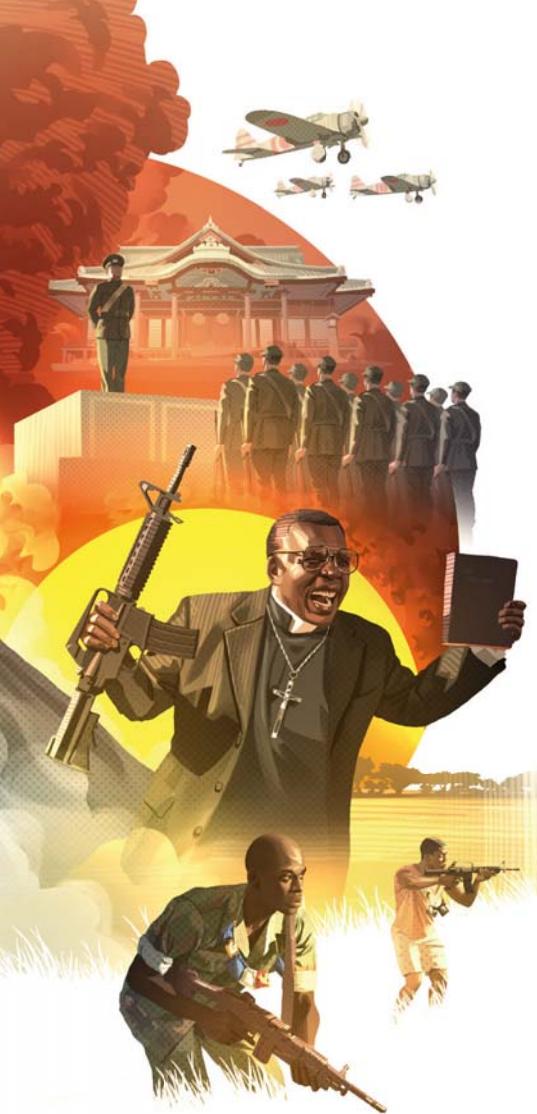
- Duzu a asone dɔɔnwo yεlε ye wɔ Ewiade
Konle II la anu a?

- Kezi εnwu mɔɔ bεyεlε la ε?

Kenga Dwɔn 13:34, 35 yεε 17:16. Akee bεzuzu
kpuya εhye mɔ anwo:

- Enea a kezi Gyihova bu εzonlenε ngakyile
mɔɔ bεfa be nwo bεwulowula konle nu la ε?
- Adale εzonlenε di ninyεndane dɔɔnwo anwo
εzonle. Ndenle boni mɔ azo a wɔnwu ke εzon-
lenε ngakyile anla Nyamenle εlεs ne ali a?

Adale εzonlenle εmmaa bennwu
Nyamenle εlεne

6. Nyamenle kulo ke menli fi adale εzonlenle nu

Kenga Yekile 18:4,* na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Kekala mɔɔ wɔnzu ke Nyamenle kulo ke ɔboaa menli mɔɔ adale εzonlenle εbelebela be la, kezi ɔmaa ete nganeε ε?

* Amaa wɔanwu deemoti Yekile buluku ne ka adale εzonlenle nwo edwεke ke raale bie mɔɔ bεfεlε ye Babelon Kpole ne la, nea Awieleedwεke 1.

7. Kɔ zo sukoa nɔhale Nyamenle ne anwo debie

Asoo ɔwɔ ke adale εzonlenle maa εkakyi adwenle mɔɔ εlε wɔ Nyamenle anwo la? Fa ye ke kakula nrenyia bie ekpo folεdule kpalε mɔɔ ye papa εva εmaa ye la. ɔfi sua nu na ɔkɔɔ εbeεla mgbane mgbane. Papa ne εnlie ɔ ra ne nyεlee ne εndo nu. Duzu ati a ɔnle kpalε ke awie babɔ papa ne somole wɔ ɔ ra ne atuadelε ne anwo a?

- Asoo ɔle kpalε ke adale εzonlenle nyεlee ti εbabɔ Gyihova somole na wɔagyakyi ke εbazukoa ɔ nwo debie ɔ?

BIE Mɔ KA Kε: “Me nye εnlie Nyamenle εzonlenle nwo ɔluake εzonlenle a fa ngyegyele dɔɔnwɔ ba a.”

- Kezi εnwu ye ε?
- Duzu ati a ɔnle ke yεmaa adale εzonlenle nyεlee kakyi adwenle mɔɔ yεlε ye wɔ Gyihova anwo a?

EDWÈKE TITILI

Adale εzonlenle εlua ye adale ngilehi-lelε nee ye ninyendane εyεlε zo εha Nyamenle anwo adale edwèke. Nyamenle bazεkye adale εzonlenle.

Ndinu

- Kezi εbu mɔɔ adale εzonlenle εhi-lehile nee mɔɔ ye ye la ε?
- Kezi Gyihova bu adale εzonlenle ε?
- Duzu a Nyamenle bava ayε adale εzonlenle a?

Yewiele εzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Ekkε debiezukoale bieko a, biza awie kε, "Duzu a maanle εrayele Gyihova Dasevolε a?"
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C O N C O W O

Sukoa ndenle nwio cɔm εzonlenle-czon cɔm εzonlenle dua zo ye εha Nyamenle anye la.

"**Asoo Asone Kɔccoti Le Ko C?**
Asoo Nyamenle Die C Muala To Nu C?" (Edwèke cɔm wɔ jw.org azo)

Duzu ati a Gyihova kulo kε ye nee awie mɔ bɔ nu sonle ye a?

"**Asoo Ḍhyia Kε Eboka Ezonlenle Bie Anwo C?**" (Edwèke cɔm wɔ jw.org azo)

Enee mɔ kɔ zo cɔ ssɔfo bie asone nu la gyegye ye. Noko yeammaa εhye anzi ye adenle ke ɔbazukoa Nyamenle anwo nɔhalε ne.

"**Deemoti Esɔfo Bie Gyakyile Asone Mɔɔ Ḍkɔ La**" (Awake!, February 2015)

Wɔ εvole εya dɔɔnwo anu, εzonlenle ngakyile εha adale edwèke mɔɔ maa menli dwenle ke Nyamenle εndwenle ye nwo yee c ti ye se la. Sukoa adale zεhae mɔ nsa anwo nɔhalε ne.

"**Adale Mɔɔ Maa Bedwenle Kε Nyamenle Enlε Elɔlε La**" (Ezinzaε Arane, November 1, 2013)

Amaa wɔanwu vidio nee ɔdio yee wεbsaete ne azo edwèke kɔccoti wɔ EZUKOALEDEE 13 ne anu la, nea Nyia Anyelie Dahuu! buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzeε dua sεkεlεneε εhye azo kɔ εkε

Ke Okye Na Ye Ezonlenle Azɔ Nyamenle Anye ε?

1. Duzu a cmc ke ye εzonlenlε ne gyinla zo a?

Ȼɔw ke ye εzonlenle ne gyinla Baebolo ne azo. Gyisese hanle hilele Nyamenle ke: “**Wɔ edwɛke le nɔhale.**” (Dwɔn 17:17) Ezonlenle bie mɔ bu be nyɛ gua nɔhale ne cɔw ne Nyamenle Edwɛke Baebolo ne mɔc bevale ye sunsum ne behɛlele la anu la azo. Bɛva sonla ngilehilele nee amaamuo bɛzie ɔ gyakɛ anu. Noko Gyihova anye εnlie bɛ-dabe mɔc “bɛbu bɛ nyɛ bɛgwa Nyamenle mɛla zo” la anwo. (Kenga Maake 7:9.) Emomu, saa yɛ εzonlenle ne gyi Baebolo ne azo na yɛdi foledula cɔm nu la azo a ɔmaa ɔ nyɛ die.

2. Kezi iwo ke yesonle Gyihova ε?

Kemə Gyihova le ye Bəvəle la ati, əfəta ke yəso-nle ə ngomekye. (Yekile 4:11) Ehye kile ke əwə ke yəkulo ye na yəsonle ə ngomekye məc yənluə-ananze anzəə nvoninli biala azo yənzonle ye a.—Kenga Ayezaya 42:8.

Ȼwo ke ye εzonlenle ne ‘**anwo te na csc Gyihova anye.**’ (Wulomuma 12:1) Ehye kile ke Ȼwo ke yedi ye mela zo. Ke neazo la, bédabé mɔɔ békulo Gyihova la anye die ye ngyinlazo mɔɔ fale agyale nwo la anwo na bedi zo. Eza békpo nyéléε etane le ke sigaléte anzεε nyiletane εnlonle anzεε nzabole.*

3. Duzu ati a cmw ke yę nee yę diedima bę nu sonle Gyihova a?

Debiezukoale mōc yēkō ye dapene biala la maa yēnyia adenle ‘**yēye Gyihova ayele wō asafo ne anu.**’ (Edwēne 111:1, 2) Adenle ko mōc yēdua zo yēye εhye la a le edwēne mōc yēto yēye Nyame-nle ayele la. (Kenga Edwēne 104:33.) Gyihova se yēhō debiezukoale ɔluake ɔkulo ye yee ɔze ke yēkō a ɔbamaa ye nye alie dahuu. Saa yēyia nu yemaa ye nwo anwosesebeb a ɔboia ye.

* Yebazukoa ehye mo anwo debie nzinlili

S U K O A D C C N W O

Sukoa deemoti Gyihova enlie ananze mōc bēdua zo bēsonle ye endo nu la. Sukoa ndenle kpale mōc yebahola yēalua zo yēaye Nyamenle ayelē la.

VIDIO: Asoo Nyamenle Die Ananze
Mōc Bēfa Bēdi Gyima Wō Ezonlenlē
Nu La To Nu? (3:26)

4. የዕለ ክ ፈቃ ሰንዘኑ የዕበካ ነው

Duzu a maa yēnu ke yēye zō a ንዝና Nyamenle anye a?
Ye VIDIO ne, na akee bezuzu kpuya ምሬ አንዥ.

- Mekē mōc Nyamenle menli ne bie mōc bōle mōdenle ke bēdua ananze nwo zo bēazonle ye wō tete ne la, duzu a zile a?

Bie mō bu ye ke bēdua ananze nwo zo bēsonle Nyamenle a ዕማል ቤቢክያ ዝ አሳይ. Noko saa yēye zō a asoo የነገድዎ ዝ nwo የነገድ ዝ nwo ዝ? **Kenga Ezedēso 20:4-6 ዝና Edwēne 106:35, 36,** na akee bezuzu kpuya ምሬ mō አንዥ:

- Ananze anzēe nvoninli boni mō a wōnu ke menli fa boka bē ይዞንነት ነው a?
- Kezi Gyihova bu ananze mōc bēfa bēdi gyima la ε?
- Kezi ይሁ ananze mōc bēdua zo bēsonle la ε?

5. የሰንለ ገይሱ አንጻርኝ እና ዕማል የይተው ነው የዕቅድ ነው

Nea kezi yēsonle Gyihova wō adenle kpale zo a ዕማል የይተው ነው የዕቅድ ነው የሚከተሉ ነው la. **Ye VIDIO ne.**

Kenga Edwēne 91:14, na akee bezuzu kpuya ምሬ አንዥ:

- Duzu a Gyihova εው መመሪያ ክ ሚዛ ዝ አንጻርኝ እና የይተው ነው የዕቅድ ነው የሚከተሉ ነው?

VIDIO: Nohale Ne Maanle Menyianle
Fanwodi (5:16)

6. Yesonle Gyihova wɔ debiezukoalɛ bo

Saa yeto edwene na yemaa muaɛ wɔ debiezukoalɛ bo a ɔmaa yeye Gyihova ayɛlɛ na yemaa yɛ nwo anwosesebɛ. **Kenga Edwene 22:22**, na akee bɛzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Ε nye die muaɛ mɔɔ εte ye wɔ debiezukoalɛ bo la anwo ɔ?
- Εkulo ke εsiezie ε nwo na εmaa muaɛ ɔ?

7. Gyihova kulo ke yɛka mɔɔ yɛzukoa la anwo edwɛke

Yebahola yεalua ndenle dɔɔnwo azo yεaha Baebolo ne anu edwɛke yεahile awie mɔ. **Kenga Edwene 9:1 yεε 34:1**, na akee bɛzuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu a wɔzukoa ye wɔ Baebolo ne anu mɔɔ εkulo ke εka nwoɛ edwɛke εkile awie a?

BIE Mɔ KA Kɛ: “Yεnrεhola yεnrεyε mɔɔ sɔ Nyamenle anye la.”

- Kezi εnwu ye ε?

EDWÈKE TITILI

Saa yesonle ye Bovolé ne angomekye, yeye ye ayelé wó debiezukoalé bo, na yeká mōc yezukoa la anwo edwèke yekile awie mōc a cmaa c nye die.

Ndinu

- Ke ɔkeye na yeanwu adenle kpale mōc bēdua zo besonle Nyamenle la ε?
- Duzu ati a ɔwɔ ke yesonle Gyihova angomekye a?
- Duzu ati a ɔwɔ ke ye nee menli mōc kpondé ke bεyε mōc Nyame-nle kulo la bɔ nu sonle a?

Yewiele εzukoaledee ne wō

Bodane

- Maa muale wō debiezukoalé bo.
- Bodane gyene:

K P O N D E C C O N C O W O

Wō anwubielé ne mōc se "Meanyε Akεlε Meammaa Awozonle Biekó" la anu, kenga kezí raale bie hwelené c nwo vile awozonle εzonlené nwo la anwo debie.

"Baebolo Ne Kakyi Sonla"
(Ezinzaε Arane nu edwèke)

Sukoa mōc baboa wō yeamaa wɔamāa muale wō debiezukoalé bo la.

"Ye Gyihova Ayelé Wō Asafo Ne Anu" (Ezinzaε Arane, January 2019)

Nea kezí kpavole bie nyianle debiezukoalé mōc chōle la azo nvasoε ɔnva nwo ke εnne ɔnla aze ke ɔbahé la.

Gyihova Nleanle Me

Menli dɔɔnwo die di ke Kilisien-nema fa meanubaka di gyima, noko asoo ɔwɔ ke yεfa yεdi gyima wō yε εzonlené nu c?

"Duzu Ati A Gyihova Alasevole Enva Meanubaka Enli Gyima Wō Be εzonlené Nu A?"
(Edwèke wa cwa jw.org azo)

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yεε websaete ne azo edwèke kɔscɔti mōc wō EZUKOALÉDEE 14 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu! buluku ne mōc wō cwa jw.org azo la anzeε dua sɛkεlénée εhye azo kɔ eke

Gyisese A Le Nwane?

Gyisese le menli mōc elie duma kpale la anu ko. Menli dōcōnwo ze Gyisese duma nokō bēnze cō nwo edwēkē dōcōnwo yee menli dōcōnwo le kēzi Gyisese de la anwo adwenle ngakyile. Duzu a Baebolo ne ka wō cō nwo a?

1. Gyisese a le nwane?

Gyisese le sunsum nu abōdees mōc le tumi mōc wō anwuma a. Gyihova Nyamenle bōle ye kolaa na yeabō debie gyene biala. Ehye ati a bēfēlē ye “**abōdees muala anu belamunli rale a.**” (Kōlōsaema 1:15) Baebolo ne ka kē Gyisese le Nyamenle ‘**Ara kokyé**’ ɔluakē cō ngome ala a Gyihova angomekye bōle ye a. (Dwōn 3:16) Gyisese nee cō Ze Gyihova bōle nu yele gyima, na ɔboale Gyihova ɔmaanle ɔbole niyene kōssoti mōc eha la. (Kenga Mrēlēbulē 8:30.) Gyisese nee Gyihova agōnwōlēvālē ne tēde kyengye. ɔfa nōhalelilē ɔyé gyima ke Nyamenle kōpmavole, “**Edwēkē ne,**” na ɔfa Gyihova nrēlālēs nee ye adehilelē ɔmaa. —Dwōn 1:14.

2. Duzu ati a Gyisese rale azelē ye azo a?

Keyē evole 2,000 mōc eze eħħi la, Gyihova luale ye sunsum nwuanzanwuanza ne azo yele Gyisese ngoane vile anwuma wō nwanwane adenle zo

rawulale bēlēra bie mōc eñze nrenyia mōc bēfēlē ye Mēle la awodees nu. Adenle ehye a bēluale zo bēwōle Gyisese ke dasanli a. (Kenga Luku 1:34, 35.) Gyisese rale azelē ye azo ke Mēzaya anzēs Kelaese ne mōc bēbō cō nwo eñkē la amaa yea-lie alesama.* Baebolo ngapezo kōssoti mōc fale Mēzaya ne anwo la luale cō nwo zo rale nu, na ɔmaanle menli nwunle Gyisese ke yem a le “**Kēlaese ne, tease Nyamenle ne Ara ne a.**”—Mate-yu 16:16.

3. Kēkala Gyisese wō ni?

Mōc Gyisese wule la, bēdwazole ye ke sunsum nu abōdees na ɔziale ɔħolé anwuma. Wō eke ne, “**Nyamenle kagyale ye zo na ɔmaanle ye dibili kpolē kpolē kpale.**” (Felepaema 2:9) Kēkala Gyisese le tumi kpolē—eħye Gyihova a ɔdaye a ɔwċeke a.

* Ezukoaldees 26 nee 27 baha deemoti ħyia ke bēdie alesama nee kēzi Gyisese elie ye la anwo edwēkē.

SUKOA DCONWO

Sukoa kezi Gyisese de nee deemoti ɔhyia ke esukoa ɔ nwo niyene dɔnɔnwo la anwo debie.

4. Gyisese enle Nyamenle Tumivole Bedevinli

Baebolo ne kilehile ke Gyisese le sunsum nu abdees mɔɔ lε tumi wɔ anwuma εdee, noko ɔbeɛlɛ c nwo aze ɔmaa ye Nyamenle nee ɔ Ze Gyihova. Duzu ati a yekola yeka ye zo a? **Ye VIDEO ne na nea kezi Baebolo ne kilehile ngakyile mɔɔ wɔ Gyisese nee Nyamenle tumivole bedevinli ne avinli la.**

VIDEO: Asoo Gyisese Kelaese Le Nyamenle? (3:22)

Ngɔelera εhye mɔ̄ boa yε maa yenwu ngakyile mɔɔ wɔ Gyihova nee Gyisese avinli la. Kenga tɛkese ko biala na akee bɛzuzu kpuya εhye mɔ̄ anwo.

Kenga Luku 1:30-32.

- Kezi edweke mɔɔ anwumabɔvole ne hanle la kile ke ngakyile wɔ Gyisese nee Gyihova Nyamenle, “Anwuma Anwumanli ne” avinli ε?

Kenga Mateyu 3:16, 17.

- Mekε mɔɔ bɛzɔnenle Gyisese la, duzu a εnele ne mɔɔ vi anwuma la hanle a?
- Enea a nwane ane ɔ?

Kenga Dwɔn 14:28.

- Boni a le kpanyinli na ɔle tumi kpole a? Selε anzeε rale?
- Mekε mɔɔ Gyisese hanle ke Gyihova le ɔ Ze la εnee duzu a ɔkpondε yeahile a?

Kenga Dwɔn 12:49.

- Asoo εnee Gyisese εlekile ke ɔdaye ko ne ala a le Selε ne ɔ? Kezi εnwu ye ε?

5. Gyisese maanle ɔlale ali kε ɔdaye a ɔle Mεzaya ne a

Ngapezo oñcwo w Baebolo ne anu mɔ̄c bamaa menli anwu Mεzaya ne—ahenle mɔ̄c Nyamenle ekpa ye ke ɔralie alesama la. **Ye VIDIO ne na nea ngapezo bie mɔ̄c mɔ̄c luale Gyisese anwo zo rale nu w meke cɔw cɔw azelε ye azo la anu ekyi.**

VIDIO: Gyisese Maa Ngapezo Ba Nu (3:03)

Kenga Baebolo ngapezo εhye mɔ̄, na akee bezuzu kpuya εhye mɔ̄ anwo:

Kenga Maeka 5:2 na nea eleka mɔ̄c ɔhilele ke bεbawo Mεzaya ne la.*

- Asoo Gyisese awolε ne maanle ngapezo εhye rale nu?—Mateyu 2:1.

Kenga Edwene 34:20 yee Zekalaya 12:10 na nea ngapezo oñcwo mɔ̄c fale Mεzaya ne ewule ne anwo la.

- Asoo ngapezo εhye mɔ̄ rale nu?—Dwɔn 19: 33-37.
- Enea a Gyisese a hyehyεle maanle ngapezo εhye mɔ̄ rale nu c?
- Duzu a εhye maa εnwu ye w Gyisese anwo a?

* Nea Awieleedwεkε 2 amaa wɔānwu ngapezo mɔ̄c hilele meke oñcwo mɔ̄c Gyisese bala c nwo ali w azelε ye azo la.

6. Yesukoa Gyisese anwo debie a ɔboa yε

Baebolo ne maa εnwu ke εhyia ke yesukoa Gyisese nee ye gyinlabelε ne anwo debie. **Kenga Dwɔn 14:6 nee 17:3**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu ati a εhyia ke yesukoa Gyisese anwo debie a?

Gyisese εbuke adenle mɔ̄c bamaa awie aye Nyamenle agɔñwo la. ɔhilehile Gyihova anwo nɔhalε ne, na ɔluu c nwo zo yεbahola yεanyia dahuu ngoane

BIE Mɔ̄ KA Kε: “Gyihova Alasevole εnlie Gyisese εnli.”

- Kezi εbaye c nloa ε?

EDWÈKE TITILI

Gyisèse le sunsum nu abodes maa tumi. Olo Nyamenle Ara yee yem a olo Mèzaya ne a.

Ndinu

- Duzu ati a bafelè Gyisèse “abodes muala anu belamunli rale a”?
- Duzu a Gyisèse yele kolaa na yeara azelè ye azo a?
- Kezi yekola yenwu ke Gyisèse a le Mèzaya ne ε?

Yewiele εzukoaledee ne wo

Bodane

- Nea drama ‘Yemo Ala Yee Nyamenle Eye Ye Awulæ Nee Mèzaya A’—Foa I anzee kenga Luku tile 2 nee 3 na sukoo Gyisèse εbelabælæ wo azelè ye azo anwo ninyene dɔcwo.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N W O

Sukoo maa yenwu ke Gyisèse a le Mèzaya ne la anwo ninyene dɔcwo.

“Asoo Mèzaya Ne Anwo Ngapezo Maa Oda Ali Ke Gyisèse A Le Mèzaya Ne Ε?” (Edwèke maa wo jw.org azo)

Nea saa Baebolo ne kilehile ke Nyamenle wole Gyisèse ke maa alesama wo ngakula la a.

“Duzu Ati A Bafelè Gyisèse Ke Nyamenle Ara ε?” (Edwèke maa wo jw.org azo)

Sukoo deemoti Nsa-Ko Nyamenle ne enle Baebolo ngilehile la.

“Asoo Gyisèse Le Nyamenle?”
(Ezinzaε Arane, April 1, 2009)

Kenga kezi raale bie εbelabælæ hakyile wo meke maa onleanle maa Baebolo ne ka ye wo Gyisèse anwo la anu εwiele la.

“Dwuunli Raale Bie Hilehile Deemoti Oziale Ozuzule Ye Diedi Ne Anwo La Anu”
(Awake!, May 2013)

Amaa woanwu video nee ɔdio yee websaete ne azo edwèke kɔsɔti maa wo EZUKOALEDEE 15 ne anu la, nea Nyia Anyeliε Dahuu! buluku ne maa wo jw.org azo la anzea dua sekeleneε εhye azo ko eke

Duzu A Gyisese Yele Wɔ Azelε Ye Azo A?

Menli dɔɔnwo bu Gyisese ke adɔma mɔɔ engola εnye εhwεe, ngapezonli mɔɔ ze nrεlεbe, anzeε nrenyia bie mɔɔ εlεwu la. Noko asoo yεbahola yεanlea εbεla mɔɔ ɔbɔle ye wɔ azelε ye azo la na yεazukoa ɔ nwo ninyene dɔɔnwo o? Wɔ εzukoaledee εhye anu, yεbazukoa ninyene mɔɔ hyia kpalε mɔɔ Gyisese yele la bie mɔ nee kezi ɔba-boa wɔ la.

1. Gyima titili boni a Gyisese yele a?

Ennee Gyisese gyima titili a le ke “[ɔbabɔ] Nyamenle Belembunlilile ne anwo edwεkpa ne nolo.” (Kenga Luku 4:43.) ɔbɔle edwεkpa mɔɔ kile ke Nyamenle bava belembunlilile anzeε arane bie azie εke mɔɔ ɔbali alesama ngyegyele kɔɔcti anwo gyima la anwo nolo.* Gyisese vale evole nsa nee foa bɔle mɔdenle hanle edwεkε εhye mɔɔ ye anyelielε la.—Mateyu 9:35.

2. Duzu ati a Gyisese yele nwanwane ninyene a?

Baebolo ne ka ke ‘Nyamenle luale Gyisese anwo zo lile gyima mgbole na ɔyεle nwanwane ninyene nee sεkεlεneε ngakyile dɔɔnwo.’ (Gyi-

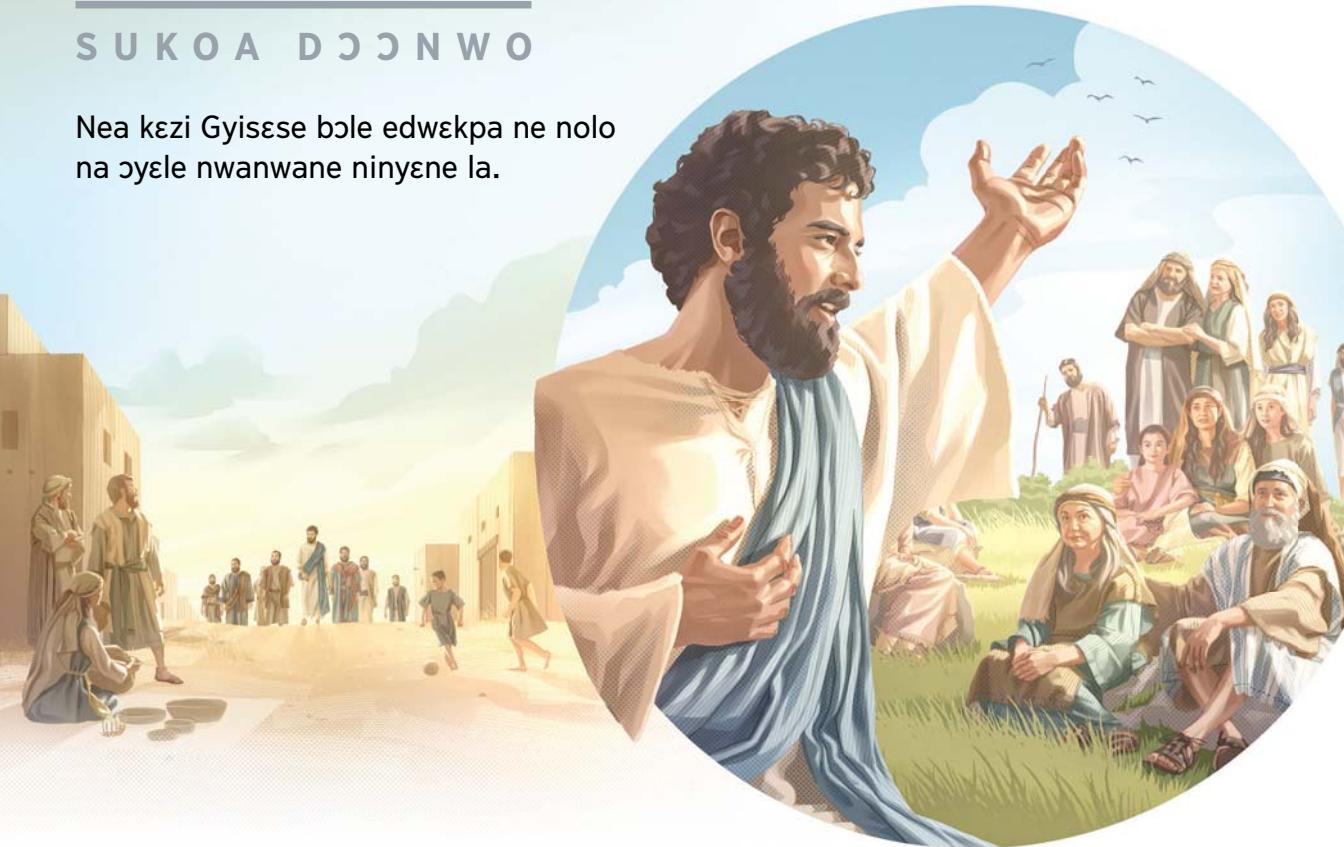
ma ne 2:22) Clua Nyamenle tumi zo Gyisese maanle ahumu gyakyile εdule, ɔmaanle menli dɔɔnwo aleε, ɔyεle wuliravolema ayile na bɔbɔ ɔdwazole mowuamra ɔrale ngoane nu. (Mateyu 8:23-27; 14:15-21; Maake 6:56; Luku 7:11-17) Nwanwane ninyene mɔɔ Gyisese yele la maanle ɔlale ali ke Nyamenle a zoanle ye a. Eza ɔkile ke Gyihova kola fa ye tumi ne di ye ngyegyele kɔɔcti anwo gyima.

3. Duzu a yεsukoa yεfi kezi Gyisese bɔle ye εbεla la anu a?

Gyisese diele Gyihova wɔ tεnlabeled biala anu. (Kenga Dwɔn 8:29.) ɔnva nwo ke Gyisese yiale dwazotia la, ɔvale nɔhalilile ɔyεle mɔɔ ye Papa hanle ke ɔyε la too ɔhole ewule nu. ɔmaanle ɔlale ali ke alesama bahola azonle Nyamenle wɔ tεnlabeled mɔɔ anu ye se bɔbɔ la anu. εhye ati, Gyisese gyakyile ‘neazo maanle ye ke yεli ɔ gyakε anzi kpale.’—1 Pita 2:21.

* εzukoaledee 31-33 ba Nyamenle Belembunlilile ne anwo edwεkε dɔɔnwo.

Nea kezi Gyisese bōle edwēkpa ne nolo na ɔyelé nwanwane ninyene la.

4. Gyisese bōle edwēkpa ne nolo

Gyisese luale adenle mōc munlulu wō zo la dōcōnwo azo hōbōle edwēkpa ne nolo hilehile menli dōcōnwo. **Kenga Luku 8:1**, na akee bēzuzu kpyua εhye mō anwo:

- Asoo menli mōc rayiale ke bētie Gyisese la ala a chanle edwēkpa ne bie ɔhilehile bē a?
- Mōdenle boni a Gyisese bōle kpondélé menli a?

Nyamenle hanle dole εke ne ke Mēzaya ne babō edwēkpa ne nolo. **Kenga Ayezaya 61:1, 2**, na akee bēzuzu kpyua εhye mō anwo:

- Kezi Gyisese maanle ngapezo εhye rale nu ε?
- Enea a ɔwō ke menli te edwēkpa εhye enε ɔ?

5. Gyisese hilehilele ninyene mgbalε

Gyisese bōle Nyamenle Belemgbunlilis ne anwo edwēkpa ne nolo na eza ɔhilehilele ninyene dōcōnwo mōc nvasoε wō zo la. Nea nwōlε neazo ekyi wō Boka Zo Edendelε ne mōc εlie duma la anu. **Kenga Mateyu 6: 14, 34, yee 7:12**, na akee bēzuzu kpyua εhye mō anwo:

- Folε kpale boni a Gyisese dule wō tēkese εhye mō anu a?
- Enea a folēdulε εhye bahola aboa menli enε ɔ?

6. Gyisese yele nwanwane ninyene

Gyihova maanle Gyisese tumi የማንበር ማስታወሻ ነው እና በዚህ ደንብ ንግድ የሚከተሉት ጥሩ በመሆኑ አልፎም፡፡ የዚህ ደንብ ንግድ የሚከተሉት ጥሩ በመሆኑ አልፎም፡፡

VIDIO: Beylele Raale Bie Mcc Onde Krocke La Ayile (5:10)

- ይህ vidio ne anu, duzu a εnee raale ne die di a?
- Duzu a ε nye die nwo የዚህ ደንብ ንግድ የሚከተሉት ጥሩ በመሆኑ አልፎም፡፡

Kenga Dwon 5:36, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu a Gyisese nwanwane ninyene ne ይመለከት የሚከተሉት ጥሩ በመሆኑ አልፎም፡፡

Asoo εze?

Gyisese anwo edwēkē የሚከተሉት ጥሩ በመሆኑ አልፎም፡፡

—Mateyu, Maake, Luku yee Dwon. Edwēkpa ne kelebole ko biala hanle Gyisese anwo edwēkē bie mō mō le ngakyile la. Saa yeka edwēkē εhye mō yebcō nu a, yēnū Gyisese εbelēlē nwo edwēkē mō yē anyelielē la.

MATEYU

a limoale hēlēle ye Edwēkpa ne a. የዚህ ደንብ ንግድ የሚከተሉት ጥሩ በመሆኑ አልፎም፡፡

MAAKE

a hēlēle Edwēkpa mō le ezinra kpale a. የዚህ ደንብ ንግድ የሚከተሉት ጥሩ በመሆኑ አልፎም፡፡

LUKU

hanle asoneyelē nee kezi Gyisese nee mraale lile la anwo edwēkē tili.

MCC

hanle adwelie mō Gyisese nee gōnwo mō mō bikye ye yee awie mō lile la anwo edwēkē na የማና የዚህ ደንብ ንግድ የሚከተሉት ጥሩ በመሆኑ አልፎም፡፡

BIE MCKA KE: “እና የዚህ ደንብ ንግድ የሚከተሉት ጥሩ በመሆኑ አልፎም፡፡”

- Kezi εnwu ye ε?

EDWÈKE TITILI

Gyisese bôle Nyamenle Belembunlilié ne nolo, ɔyèle nwanwane ninye, na ɔdiele Gyihova wô tènlabelé biala anu.

Ndinu

- Gyima titili boni a Gyisese yele ye wô azelé ye azo a?
- Duzu a Gyisese nwanwane ninye ne ne maa ɔda ali a?
- Ninye mòc nvasoë wô zo la boni mò a Gyisese hilehilele a?

Yewiele εzukoaledee ne wô

Bodane

- Nea drama ‘Yemo Ala Yee Nyamenle Eyi Ye Awulæ Nee Mæzaya A’—Foa II anzee kenga Mateyu tile 5 kôdwu 7 na sukoa Gyisese εzonlenle gyima ne anwo ninye dɔcwo.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C W O

Duzu a Gyisese hanle nwole edwèke dɔcwo a?

“Nyamenle Belembunlilié –Deemoti Ohya Gyisese La”
(Ezinzaε Arane, October 1, 2014)

Nea deemoti yebahola yéalié yéali ke nwanwane ninye mòc Gyisese yele la le nöhale la.

“Gyisese Nwanwane Ninye Ne Mæ—Duzu A Yesukoa Yefi Nu A?” (Ezinzaε Arane, July 15, 2004)

Kenga kezi adenle mòc Gyisese luale zo nee menli lile la hakyle nrenyia bie εbelabôle la.

“Enee Me Nwo Ala A Medwenle A” (Ezinzaε Arane, October 1, 2014)

Nea ninye titili mòc sisile Gyisese εzonlenle gyima ne anu mòc bëhyehye la.

“Ninye Titili Mæ Sisile Gyisese Ebélabôle Nu La” (Ngèlèlera Nwuanzanwuanza –Ewiade Fofolè Ngilebèbo, Mokanwo A7)

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yee wëbsaete ne azo edwèke kɔsɔti mòc εZUKOALEDEE 16 ne anu la, nea Nyia Anyelielè Dahuu! buluku ne mòc wô jw.org azo la anze dua sekelenèe εhye azo kô eke

Kεzi Gyisese De ε?

Saa yesusko a mɔɔ Gyisese hanle nee ninyene mɔɔ ɔyele ye wɔ azelε ye azo la anwo debie a, yεnwu subane bie mɔ mɔɔ maa yεbikye ye nee c Ze Gyihova a. Subane ngεnlema εhye mɔ bie a le boni? Na ke ɔkεye na yεazukoa Gyisese wɔ ye εbeεlabɔle nu ε?

1. Ndenle boni mɔ azo a Gyisese le ke c Ze a?

Gyisese nleanle c Ze ne mɔɔ lε εlεlε la na ɔzukoale ye wɔ anwuma lɔ wɔ εvolε mgbe mgbe dɔnwo anu. ɔti, ɔdwenle, ɔte nganee na ɔyε ye ninyene ke c Ze la. (Kenga Dwɔn 5:19.) Nɔhalε nu, Gyisese da c Ze subane ali pεrεεpε ɔti ɔhanle ke: “**Mɔɔ εnwu me la εnwu Selε ne noko.**” (Dwɔn 14:9) Mekε mɔɔ εlesukoa Gyisese subane ne anwo debie la, εbanwu Gyihova kpale. Ke neazo la, kεzi Gyisese dwenle menli nwo la maa yεnwu kεzi Gyihova dwenle ε nwo la.

2. Kεzi Gyisese εla ye ali ke ɔkulo Gyihova ε?

Gyisese hanle ke: “**Amaa ewiade ne anwu ke mekulo Selε ne la, meleyε mɔɔ Selε ne εha εhi- le me ke menyε la ala.**” (Dwɔn 14:31) Mɔɔ Gyisese wɔ azelε ye azo la, ɔyε tieyε ɔmaanle c Ze wɔ mekε bɔɔcɔ mɔɔ εnnee ɔyε se ke ɔbayε zɔ la na

ɔlua zo ɔlale ye ali ke ɔkulo ye kpole. Eza kεmɔ εnnee Gyisese kulo c Ze la ati, εnnee dahuu ɔkulo ke ɔka c nwo edwεkε na ɔboa awie mɔ ɔmaa bε nee ye nyia agɔnwɔlevalε.—Dwɔn 14:23.

3. Kεzi Gyisese εla ye ali ke ɔkulo menli ε?

Baebolo ne ka ke Gyisese “[**kulo**] alesama edwεkε kpale.” (Mrelεbulε 8:31) ɔlale εlεlε εhye ali ɔlua awie mɔ mɔɔ ɔmaanle bε anwosesεbε na ɔvile ye εhulolε nu ɔboale bε la azo. ɔyεlε nwawwane ninyene mɔɔ kile ke ɔlε tumi na eza ɔdwenle menli nwo la. (Maake 1:40-42) C nee menli lile ye kεnlema yεε yeannyia awie anwo adwenle εtane. Ye edwεkε kyekyele ahonlekpalεma kɔɔcɔti mɔɔ diele ye la arεle na ɔmaanle bεnyianle anyelazo. Gyisese nyianle εhulolε ke ɔbanwu amaneε na yeawu ɔluakε ɔkulo alesama kɔɔcɔti. Noko ɔkulo menli mɔɔ tie ye ngilehilelε ne la kpale.—Kenga Dwɔn 15:13, 14.

SUKOA DCONWO

Sukoa Gyisese subane ne anwo ninyene dconwo.

Na sukoa kezi beda elies nee atiakunlukelenema
ali ke moco oyele la.

Enne Gyisese kulo o Ze moco wo anwuma la na o nee ye
dendele fane dconwo wo asoneyeles enu

4. Gyisese kulo o Ze

Gyisese neazo ne maa yenwu
kezi owo ke yeda ye ali ke yekulo
Nyamenle la. **Kenga Luku 6:12**
yee Dwon 15:10; 17:26. Ekenga
tekese ko biala ewie a, bezuzu
kpuya ethye anwo:

- Ke okoye na yezukoa Gyisese na yehile ke yekulo Gyihova ε?

5. Gyisese dwenle menli moco hyia moale la anwo

Gyisese dwenlenle awie moco anwo deiale o nwo. Onyanle meke omaanle menli na obole modenle ɔboale be wo meke bɔɔwo moco
enue yev la. **Kenga Maake 6:30-44**, na akee bezuzu kpuya ethye
moco anwo:

- Wo kεletoke ethye anu, ndenle boni moco a Gyisese luale zo hilele ke odenle awie moco anwo a?—Nea ngyehyen 31, 34, 41 yee 42.
- Duzu a hanle Gyisese maanle ɔboale awie moco a?—Nea ngyhen 34.
- Kem o Gyisese late Gyihova subane ali la ati, duzu a ethye maa enwu ye wo Gyihova anwo a?
- Ndenle boni moco a yebahola yelialua zo yezukoa kezi Gyisese dwenle menli nwo la ε?

6. Gyise se ati enye se

Gyisese hyele awie mä debie ንባ ነው እና የሚከተሉት ስንጻዽን በመስቀል ነው፡፡

- Ké mō Gyisese hanle la, duzu a bamaa yé nye alie a?

Ye VIDIO ne, na akee bezuzu kpuya εhye anwo.

- Saa yenle ninyene dɔɔnwo bɔɔ a, ndenle boni mɔ a yebahola yéalua zo yeahyé debie a?

VIDIO: “Anyelielə Dɔɔnwo Cwɛ
Emaanlə Nu”—Foa Bie (4:00)

Asoo eze?

Baebolo ne kilehile ye ke yezele Gyihova wɔ Gyisese duma nu.
(Kenga Dwɔn 16:23, 24.) Saa ye-dua adenle εhye azo yeyε asone a, ɔkile ke ye nye ss cɔ Gyisese εyε εmaa ye amaa yεayε Gyihova aqponwo mɔ la.

BIE MC KA KE: "Nyamenle ይንዴውለ ፍቃድ አማካይናውንለ ነው."

- Kempt Gvisese da ɔ Ze subane ali la ati, kɛzi ve nyelue kile ke Gvihova dwenle ve nwo ε?

EDWÈKE TITILI

Gyisese kulo Gyihova yee ɔkulo menli. Kemo Gyisese le ke ɔ Ze la ati, saa enwu Gyisese kpale a, ɔbanwu Gyihova kpale.

Ndinu

- Ke ɔkeye na yeahulo Gyihova ke mɔɔ Gyisese yele la ε?
- Ke ɔkeye na yeahulo menli ke mɔɔ Gyisese yele la ε?
- Gyisese subane boni a ε nye die nwo kpale a?

Yewiele εzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Kpa Gyisese subane ne ko, na bɔ mɔdenle da ye ali wɔ dapene εhye anu.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C W O

Nea Gyisese subane bie mɔɔ yebahola yeazukoa la.

“Sukoa Gyisese . . .”

(Gyisese—Adenle Ne, Nɔhale Ne, Ngoane Ne, mukelə 317)

Nea deesmati ɔhyia ke yeeε asone wɔ Gyisese duma nu la.

“Duzu Ati A ɔwɔ Ke Yedua Gyisese Duma Nu Yεye Asone A?”

(Ezinzaε Arane, February 1, 2008)

Asoo Baebolo ne ka kezi Gyisese de la anwo edweke?

“Kezi Enee Gyisese De ε?”

(Edweke mɔɔ wɔ jw.org azo)

Duzu a yεsukoa yεfi kezi Gyisese nee mraale lile la anu a?

“Nyamenle Bu Mraale Yεε

ɔdi Be Eni” (Ezinzaε Arane, October 1, 2012)

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yee websaete ne azo edweke kɔsɔti mɔɔ wɔ EZUKOALEDEE 17 ne anu la, nea Nyia Anyeliε Dahuu! buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzeε dua sekeleneε εhye azo kɔ eke

Kεzi ንھالے Kilisienema La

Menli mgbe mgbe dɔɔnwo ka ke bεle Kilisiene-ma. Noko asolo bε nuhua ko biala diedi yee bε-nva mela ko ne ala bεmbo bε εbelə. Oti ke ɔkεye na yeanwu nɔhale Kilisienema ε?

1. Kilisienerli a le nwane?

Kilisienerli le Gyisese Kelaese εdoavolema. (Kenga Gyima ne 11:26.) Kεzi bεda ye ali ke bεle Gyisese εdoavolema ε? Ohanle ke: “**Saa bεdi me edwεkε zo dahuu a, εnee bεle me εdoavolema amgba.**” (Dwɔn 8:31) Ehye kile ke ɔwo ke nɔhale Kilisienerli di Gyisese ngilehile ε ne azo. Na ke mɔɔ εnee Gyisese ngilehile ε ne gyi Ngεelerla ne azo la, zjhane ala a nɔhale Kilisienerli diedi ne gyi Baebolo ne azo a.—Kenga Luku 24:27.

2. Kεzi nɔhale Kilisienerli da εlεlε ali ε?

Gyisese hanle hilele ye εdoavolema ke: “**Bεhulo bε nwo ke mɔɔ mehulo bε la.**” (Dwɔn 15:12) Kεzi Gyisese lale ye ali ke ɔkulo ye εdoavolema ε? Onyianle meke ɔmaanle bε, ɔmaanle bε anwosesebε na ɔboale bε. ɔwule bɔɔc ɔmaanle

bε. (1 Dwɔn 3:16) Zjhane ala a nɔhale Kilisienerli εnga ke bεle εlεlε ala a. Emomu, bεdua bε εdendεlε nee bε nyεlεs zo bεda ye ali ke bεkulo bε nwo.

3. Gyima boni a nɔhale Kilisienerli bɔ mɔdenle ye a?

Gyisese maanle ye εdoavolema gyima. “**Ώzoanle bε ke bεhɔha Nyamenle Belembunlilile ne anwo edwεkε.**” (Luku 9:2) Alimoa Kilisienerli hanle edwεkε ne wɔ εzonlenlε azua nu, gua zo yee menli azua nu. (Kenga Gyima ne 5:42; 17:17.) Ene noko nɔhale Kilisienerli ka Baebolo ne anu nɔhale ne kile menli wɔ εleka biala. Bεkulo menli, yemoti bεfi anyelie ε nu bεfa bε meke nee bε anwosesebε bεka Baebolo ne anu edwεkε mɔɔ maa menli nyia anyelazo na ɔkyekye bε rεle la.—Maake 12:31.

S U K O A D O N C C O

Sukoa mōc bamaa wōanwu ngakyile mōc wō nōhale Kilisienema nee menli mōc enva Gyisēse ngilehilelē nee ye neazo embo bē ebele avinli la.

4. Bēkpondē Baebolo ne anu nōhale ne

Tē awie biala mōc ka ke ɔle Kilisienenli la a anye die Baebolo ne anu nōhale ne anwo a. **Ye VIDIO ne**, na akee bēzuzu kpuya εhye anwo.

VIDIO: *Kəzi Bezékyele Kilisiene Ezonlenle La (5:11)*

- Kəzi Kilisiene asōne bie mō engilehile menli Gyisēse ngilehilelē ne ε?

Gyisēse hilehilele nōhale ne mōc wō Nyamenle Edwēkē ne anu la. **Kenga Dwən 18:37**, na akee bēzuzu kpuya εhye anwo:

- Ke mōc Gyisēse hanle la, ke ɔkεyε na yεanwu Kilisienema “mōc wō nōhale ne afoa” la ε?

Alimoa Kilisienema anye liele Nyamenle Edwēkē ne anwo, bēlile awie mō daselə yεε bēhulole bē nwo ngoko

5. Bēka Baebolo ne anu nōhale ne bēkile menli

Kolaa na Gyisēse ahō anwuma la, ɔmaanle ye εdoavolema gyima bie mōc tēko zo εne a. **Kenga Mateyu 28:19, 20 yεε Gyima ne 1:8** na akee bēzuzu kpuya εhye anwo:

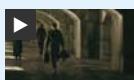
- Bēbaye edwēkēhanle gyima ne bahōdwu ni?

6. Beye mōc beka la

Duzu a maanle nrenyia bie mōc befēlē ye Tom la liele lile ke yenwu nōhale Kilisiene εzonlenlē ne a?

Ye VIDEO ne, na akee bezuzu kpuya εhye mō anwo.

**VIDEO: Me Sa Nu Dole Wā
Nyamenlezonlenlē Nu (5:20)**

- Wā vidio ne anu, duzu a maanle Tom gyakyile asōne εhōlē a?
- Duzu a maanle ɔliele ɔlide ke yenwu nōhale εzonlenlē ne a?

Yε nyelēs ka dōcōnwo tēla mōc yēka la. **Kenga Mateyu 7:21,** na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu a hyia Gyisēse kpale a—mōc **yēka** ke yēdie yēdi anzēs nyelēs mōc **yēda ye ali** la?

7. Bēkulo bē nwo ngoko

Asoo Kilisiēnema eva bē ngoane ēdo esiane nu εmaa bē gōnwo mō Kilisiēnema? **Ye VIDEO ne,** na akee bezuzu kpuya εhye mō anwo.

**VIDEO: የవැල යේ නොනේ
ඕමාන්ල (2:55)**

- Wā vidio ne anu, duzu a maanle Lloyd vale ye ngoane dole esiane nu maanle Adiemma Johansson a?
- Enea a ɔyēle debie mōc cōcōnwo ke Kilisiēnenli yε la c?

Kenga Dwōn 13:34, 35, na akee bezuzu kpuya εhye mō anwo:

- Kezi Gyisēse ēdoavolēma (nōhale Kilisiēnema) nee menli mōc asolo bē kōla anzēs bēvi maanle gyene nu la di ε?
- Kezi beye ye zō wā konle mekē nu ε?

BIE Mō KA KĒ: “Kilisiēnema εye ninyēndane dōcōnwo—kezi bē εzonlenlē ne kola yε nōhale ε?”

- Ngelēlera boni a εbagenga wōava wōahile kezi yēbahola yēanwu nōhale Kilisiēnema la ε?

EDWÈKE TITILI

Nōhale Kilisenema yé mōc Baebolo ne ka la, bëda nōhale éléle ali na bëka Baebolo ne anu nōhale ne békile menli.

Ndinu

- Duzu a nōhale Kilisenema diedi gyi zo a?
- Subane boni a maa bënwu nōhale Kilisenema a?
- Gyima boni a nōhale Kilisenema yé a?

Yewiele ezukoaledee ne wó

Bodane

- Saa ɔkèye boe a, kó akpasa wó Gyihova Alasevole ɔfese mōc bikye wó la anu.
- Bodane gyené:

K P O N D E D C C N C W O

Sukoa menli bie mōc bō mōdenle fa Gyisëse Kelaese ngilehilé nee ye neazo bō bë ebela la anwo ninyene dōcwo.

Nwane Mō A Le Gyihova Alasevole?

Nea mōc maanle raalé bie mōc enee le *Roman sister* la kpondélé “nōhale sunsum nu abusua” la.

“Bëvale Baebolo Ne Bëbuale Kpuya Biala!” (*Ezinzae Arane*, April 1, 2014)

Sukoa kezi nōhale Kilisenema da éléle ali kile bë gōnwo mō diedima mōc hyia moalé la.

Yéboa Yé Mediema Wó Meké Mōc Esiane Kezi La—Foa Bie

Nea kezi alimoa Kilisenema nee nōhale Kilisenema mōc wó ɛké ene la yé ninyene mōc Gyisëse hanle ke bëbava bëanwu ye ɛdoavolema la.

“Duzu A Maa Bënwu Nōhale Kilisiene Ezonlenlé A?” (*Ezinzae Arane*, May 1, 2012)

Amaa wānanwu video nee ɔdio yé wëbsaete ne azo edwèke kɔsɔtì mōc wó EZUKOALÉDEE 18 ne anu la, nea Nyia Anyelie Dahuu! buluku ne mōc wó jw.org azo la anzeé dua sèkèlénée shye azo kó eke

Asoo Gyihova Alasevolε Le Nɔhalε Kilisiienema?

Yele Gyihova Alasevolε yemɔti yedie yedi ke yele nɔhalε Kilisiienema. Kɛmɔti ε? Nea mɔɔ yε diedi ne gyi zo, duma mɔɔ maa yεye ngakyile yεe εlɔ-ɛl mɔɔ yεle yεmaa yε nwo ngoko la.

1. Duzu a Gyihova Alasevolε diedi ne gyi zo a?

Gyisεse hanle ke: “[Nyamenle] edwεkε le nɔ-halε.” (Dwɔn 17:17) Gyihova Alasevolε dahuu nea ke bε diedi ne gyi Nyamenle Edwεkε ne azo ke mɔɔ Gyisεse yele la. Suu yε tetedwekε ne anwo nea. Wɔ 1870 ne anu, Baebolo sukoavoma ekpunli bie bøle ɔ bo ke bøneenlea Baebolo ne anu. Enee bε diedi ne gyi mɔɔ Baebolo ne ka la azo, saa bɔbɔ ɔ nee mɔɔ asone ne mɔ kilehile la εnle ko a. Akee bøhanle Baebolo ne anu nɔhalε ne bøhilele awie mɔ.*

2. Duzu ati a yεfεlε yε nwo Gyihova Alasevolε a?

Gyihova fεlε ye azonvole ke ye alasevolε ɔluakε bøka ɔ nwo nɔhalε edwεkε. (Hibulum 11:4-12:1) Ke neazo la, Nyamenle hanle hilele ye menli ne wɔ tete ne ke: “Bøle me alasevolε.”

(Kenga Ayezaya 43:10.) Befεlε Gyisεse “Dasevolε Nɔhavo ne.” (Yekile 1:5) Ehye ati wɔ 1931, yεvale duma Gyihova Alasevolε yεdole yε nwo zo. Čyε yε fe ke duma zøhane la yε nwo zo la.

3. Kεzi Gyihova Alasevolε sukoa Gyisεse εlɔ-ɛl ne ε?

Enee Gyisεse kulo ye εdoavolema kpole ɔti ɔbu-
le bε ke ye mbusuafɔɔ. (Kenga Maake 3:35.) Zø-
hane ala a Gyihova Alasevolε ka bε nwo bɔ nu ke
abusua ko wɔ ewiade amuala a. Ehye ati a yεfε-
lε yε nwo mediema la. (Faelimɔn 1, 2) Eza yedi
mela mɔɔ se: “Bøhulo mediema muala” la azo.
(1 Pita 2:17) Gyihova Alasevolε dua ndenle dɔɔ-
nwo azo da εlɔ-ɛl ehye ali, bie a le yε mediema
mɔɔ wɔ ewiade amuala mɔɔ yεboa bε wɔ mekε
mɔɔ bøhia moale la.

* Yε magazine titili, *Ezinzale Arane* ne εhɔ zo εhilehile Baebolo ne anu nɔhalε ne ɔvi 1879.

SUKOA DCONWO

Sukoa Gyihova Alasevolə tetedwəkə ne anwo ninyəne dɔnwo na nea daselə bieko mɔɔ kile kε yele nɔhale Kilisenema la.

Nɔhale Kilisenema diedi gyi Baebolo ne azo yee
beka nwolə edwəkə békile awie mɔ

4. Ye diedi ne gyi Baebolo ne azo

Gyihova hanle dole εkε ne kε Baebolo ne anu nɔhale ne bala ali.
Kenga Daneele 12:4, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu a “babu” Nyamenle menli ne anwo zo wɔ mekə mɔɔ
beleko zo beanleinlea Baebolo ne anu la ε?

Nea kεzi Baebolo sukoavoma ekpunli bie mɔɔ Charles Russell
boka nwo la zukoale Nyamenle Edwəkə ne la. **Ye VIDIO ne**, na
akee bezuzu kpuya εhye anwo.

- Wɔ video ne anu, kεzi Charles Russell nee ɔ gɔnwo mɔ
Baebolo Sukoavoma zukoale Baebolo ne ε?

**VIDIO: Benwunle Baebolo Nu Nɔhale
Ne Bieko (7:45)**

Asoo εze?

ɔwɔ wɔ nenzalee bie mɔ wɔ
yedie yedi la anu. Duzu ati ɔ? Kε mɔɔ
ewia ne εləfinde a ɔmaa elekə bie ye
wiényi ngyikyi ngyikyi la, zɔhané ala
a Nyamenle maa bεte ye Edwəkə ne
abo ngyikyi ngyikyi a. (Kenga Mrεlə-
bule 4:18.) Oti Baebolo ne εngakyi
εdee, noko saa yεte Baebolo ne abo
kpals a, yεye nenzalee wɔ mɔɔ yε-
die yedi la anu.

5. የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት

Duzu ati a የዕርቅ የድምጽ ገዢውን አልሰቦለ ነው እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት አልሰቦለ ነው.

**VIDIO: Duma Mcc Maa Benwu
Ye Menli Hole (2:40)**

- Duzu ati a duma Gyihova Alasevole feta a?

Duzu ati a Gyihova ይካሏል ሁኔታ እና ማውጣት ነው? Amaa በጊዜ ሁኔታ እና ማውጣት ነው እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው. Nea adale edwēkē ይከተሉ ነው እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው.

እዝኑለን ዝግጁ እና ሁኔታ እና ማውጣት ነው እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው. Noko akee, **Kenga Levitikoso 26:1**, na akee የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው:

- እዝኑለን ዝግጁ እና ሁኔታ እና ማውጣት ነው እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው?

እዝኑለን ዝግጁ እና ሁኔታ እና ማውጣት ነው እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው. Noko akee, **Kenga Dwon 20:17**, na akee የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው:

- እዝኑለን ዝግጁ እና ሁኔታ እና ማውጣት ነው እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው?
- እዝኑለን ዝግጁ እና ሁኔታ እና ማውጣት ነው እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው?

ነዚህ የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው.

6. የዕርቅ የድምጽ

Baebolo ne fa Kilisienema toto sonlabaka ne nne-yebea ne mō anwo. **Kenga 1 አገልግሎት 12:25, 26**, na akee የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው:

- Duzu a ዝርዝር እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው?
- Duzu a ዝርዝር እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው?

Saa Gyihova Alasevole bie mō ደረሰኝ እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው. Amaa ወጪ እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው. Noko akee, **Kenga 1 አገልግሎት 12:25, 26**, na akee የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው.

**VIDIO: Ahumuakyima Matthew
Zile Wɔ Haiti (5:29)**

- እዝኑለን ዝግጁ እና ሁኔታ እና ማውጣት ነው እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው?

BIE MC KA KE: “Gyihova Alasevole እዝኑለን ነው እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው.”

- Mekē boni a Gyihova ውስጥ እና የዕርቅ የድምጽ እና ማውጣት ነው?

EDWĒKE TITILI

Gyihova Alasevole le nɔhalɛ Kilisiene-ma. Yēbō nu yesonle kɛ abusua ko wɔ ewiade amuala. Yē diedi ne gyi Baebolo ne azo yēs yēka Gyihova anwo nɔhalɛ ne yekile menli.

Ndinu

- Duzu ati a yefelɛ yē nwo Gyihova Alasevole a?
- Kezi yē nee yē nwo di ε?
- Enea a Gyihova Alasevole le nɔhalɛ Kilisiene-ma c?

Yewiele εzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Biza Gyihova Dasevole bie debie mɔɔ maanle ɔlile ɔlile kɛ yē εzonlenlɛ ne le nɔhalɛ la.
- Bodane gyené:

K P O N D E D C C N W O

Sukoa yē tetedwēkɛ ne anwo ninjēne dɔɔnwo.

**Gyihova Alasevole
—Beda Diedi Ali,
Foa 1: Bevi Awozinli Nu**

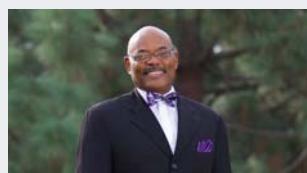
Nea kezi Gyihova Alasevole εmaa yela ali kɛ ngilehilelɛ bie mɔ le adale la anwo neazo.

**Nyamenle Menli Wula Ye
Duma Anyunlunyia**

Nea kpuya mɔɔ bie a εlɛ wɔ Gyihova Alasevole anwo la anwo muale.

“Gyihova Alasevole Anwo Kpuya Mɔɔ Menli Ta Biza”
(foa mɔɔ jw.org azo)

Enee Stephen boka menli bie mɔɔ kulo basabasayelɛ la anwo. Nea cwo cwo εzukoaledee ne wɔ εzonlenlɛ ne le nɔhalɛ la.

**“Enee Me Ebəlabɔɔlɛ Ne
Eləsəkye Bəkɔɔ” (Ezinzaɛ
Arane, July 1, 2015)**

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yēs websaete ne azo edwēke kɔsɔtɔ
mɔɔ εZUKOALEDEE 19 ne anu la, nea Nyia Anyelielɛ Dahuu!
buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzeε dua sɛkɛlɛnɛs εhye azo kɔ eke

Kεzi Bεhyehyε Asafo Ne La

Gyihova le ngyehyεes Nyamenle. (1 Kɔlentema 14:33) ᏽti ye nye la kε ye menli bava ngyehyεes ali gyima. Kεzi bεhyehyε Kilisiene asafo ne ε? Kε ɔkεyε na yεaboa yεamaa yeaho zo ε?

1. Nwane a le asafo ne ati a?

“Kelaese le asafo ne ati.” (Efesεsema 5:23) ᏽnea gyima mɔɔ Gyihova menli ye wɔ ewiade amuala la azo wɔ anwuma lo. Gyisεse εkpa “akε-
le nɔhavo nee badwema ne”—mgbanyima ekpu-
nli ekyi bie mɔɔ bεnyi wɔ sunsum nu, mɔɔ eza
bεfεlε ye Neazo Eku ne la. (Kenga Mateyu 24:
45-47.) Neazo Eku ne fa adehilelε maa asafo
mɔɔ wɔ ewiade amuala la kε mɔɔ εzoanvolεma
nee mgbanyima mɔɔ wɔ Gyεlusalem la yεle ye
wɔ εnvoya ne mɔɔ limoa la anu la. (Gyima ne
15:2) Noko tε mrenyia εhye mɔ a kile ahyehyε-
deε ne adenle a. Bεkpondε adehilelε bεfi Gyihova
nee ye Edwεke ne anu yεε bεbεlε bε nwo aze
bεtie Gyisεse mɔɔ le asafo ne ati la.

2. Gyima boni a mgbanyima ne mɔ ye a?

Mgbanyima ne mɔ le Kilisiene mrenyia mɔɔ bε-
nyi wɔ sunsum nu mɔɔ bεgyinla Ngεlεlera ne azo
bεkilehile Gyihova menli, bεboa bε na bεmaa
bε anwosesεbε a. Bεndua bε kakε wɔ gyima
mɔɔ bεyε la anwo. Emomu, “[bεfi] bε εhulolε

nu bεyε ye wɔ Nyamenle anyunlu; tε kε bεkpon-
dε ɔ nzi ahatuale la ati ɔ, emomu anyelie-
lε nu.” (1 Pita 5:1, 2) Asafo nu azonvole boa
mgbanyima ne mɔ, nzinlii, bεdabε noko bεfεta
na bεsonle kε mgbanyima.

Neazo Eku ne kpa mgbanyima bie mɔ kε maa-
ngyebakyi zo neavolεma. Bεkɔkpɔla asafo ngā-
kyile na bεmaa bε adehilelε nee anwosesε-
bε. Bεkpa mrenyia mɔɔ bεdwu ninyεne bie mɔɔ
Ngεlεlera ne ka nwolε edwεke la anwo la kε
mgbanyima nee asafo nu azonvole.—1 Timote 3:
1-10, 12; Taetsse 1:5-9.

3. Dasevolε biala gyima a le boni?

Asafo ne anu amra kɔsɔti “[ye] Gyihova duma
ne ayεlε” ɔlua debiezukoalε mɔɔ bεkɔ a bεfa bε
nwo bεwula nu yεε daselεlile mɔɔ bεbε mɔdenle
bεkɔ la azo.—Kenga Edwεne 148:12, 13.

S U K O A D O C C O N W O

Sukoa adekilevolε hole ko mɔɔ Gyisεse de, kezi mgbanyima ne mɔɔ bɔɔ mɔdenle sukoa ye neazo ne yεε kε ɔkεyε na yεadie Gyisεse nee mgbanyima ne mɔɔ la.

Mgbanyima nea kε bε nee bε mbusua
beanyia sunsum nu anwosesebe

4. Gyisεse le adekilevolε mɔɔ maa yε nwo tɔ yε

Gyisεse se yεrayε debie mɔɔ bamaa
ye nwo adɔ yε la. **Kenga Mateyu 11:28-30**,
na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi Gyisεse kulo kε yεte nganeε wɔ
adenle mɔɔ ɔlekile yε la anwo ε?

Kezi mgbanyima ne mɔɔ sukoa Gyisεse neazo
ne ε? [Ye VIDEO ne.](#)

**VIDEO: Mgbanyima Ne Mɔ
Vale Moale Maanle Wɔ Nepal
Azelεkpusule Ne Anu (4:56)**

Mgbanyima ne mɔ dwenle
mediema kɔɔcɔti anwo

5. Mgbanyima ne mɔ yε ccɔɔ yε maa bεkilehile la anwo neazo

Kezi Gyisεse kpondε kε mgbanyima ne mɔ bu
bε gyima ne ε? [Ye VIDEO ne.](#)

**VIDEO: Mgbanyima Ne Mɔ Di
Gyima Ne Anyunlu! (7:39)**

Gyisεse hilele mɔɔ ɔwɔ ke menli mɔɔ li yε nyunlu
wɔ asafo ne anu yε la. **Kenga Mateyu 23:8-12**, na
akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Saa εnwu kε mgbanyima ne mɔɔ bɔɔ mɔdenle
ke bεmaa awie mɔɔ anwo adɔ
ke mɔɔ Gyisεse yεle la a, kezi ɔmaa εtε
nganeε ε?
- Ndnenle boni mɔ a eza mgbanyima ne
mɔ dua zo sukoa Gyisεse a?

- Duzu a wɔyε ye nzonlε wɔ mɔɔ Baebolo ne
ka ke ɔwɔ ke mgbanyima ne mɔ yε nee
mɔɔ wɔnwu ye ke εzonlenlε nu mgbanyima
yε la anwo a?

6. የወጪ እና የተለያዩ መግቢያዎች

Baebolo ne maa yenwu deemotí የሃይል እና የተለያዩ መግቢያዎች በመ ስምምነት የሚያስረዳ ይችላል. **Kenga Hibuluma 13:17**, na akee bezuzu kpyua ይሸፍ ወደ ወጪ እና የተለያዩ መግቢያዎች:

- ይኩል እና አድርጋ ውስጥ የወጪ እና የተለያዩ መግቢያዎች በመ ስምምነት የሚያስረዳ ይሸፍ ወደ ወጪ እና የተለያዩ መግቢያዎች?

Kenga Luku 16:10, na akee bezuzu kpyua ይሸፍ ወደ ወጪ እና የተለያዩ መግቢያዎች:

- Duzu ati a የሃይል እና የተለያዩ መግቢያዎች በመ ስምምነት የሚያስረዳ ይሸፍ ወደ ወጪ እና የተለያዩ መግቢያዎች?

Mgbanyima ne mo ta ko daseləlile

Mgbanyima ne mo le kilehilevolēma.
Eza bəboa bəye gyima ngakyile

በዚህ ደንብ እና ዕቅድ: “እንግ္ጻ እና የሃይል እና የተለያዩ መግቢያዎች በመ ስምምነት የሚያስረዳ ይሸፍ ወደ ወጪ እና የተለያዩ መግቢያዎች.”

- Saa awie nee asafo ne bo nu sonle Nyamenle a ይኩል እና የተለያዩ መግቢያዎች?

EDWÈKE TITILI

Gyisese a le asafo ne ati a. Yèfi anyelielè nu yètie mgbanyima ne mò còc èlesonle wò ye adehilelè bo la ɔluakè bëmaa ye nwo tò yé yées bëye còc bekilehile ye la anwo neazo.

Ndinu

- Nwane a le asafo ne ati a?
- Kèzi mgbanyima ne mò boa asafo ne ε?
- Gyima boni a awie ko biala mòc sonle Gyihova la ye a?

Yewiele εzukoaledee ne wò

Bodane

- Saa èkò debiezukoale bieko a, biza asafo nu kpanyinli bie debie cò nyé die nwo cò nyé wò asafo ne anwo la.
- Bodane gyène:

K P O N D E D C C W O

► 4:22

Nea daselè mòc kile kë Neazo Eku ne nee mgbanyima ne mò dwenle ye mediema Kilisenema anwo kpale ene la.

**Bëmaanle Mediema Mòc Bëva
Bë Sa Bëdo Bë Gyima Ne Azo
La Anwosesebe**

► 4:51

Sukoa gyima mòc maangyebakyi zo neavolema ye la anwo debie.

**Maangyebakyi Zo Neavolema
Mòc Kò Namunamu Zo La
Ebelabòle**

Kenga mòc mraale ye wò asafo ne anu la anwo debie.

**"Asoo Gyihova Alasevolé Lë
Mraale Mòc Bekilehile J?"
(Ezinzaile Arane nu edwèke)**

Nea kèzi mgbanyima ne mò yé gyima esesebé maa bë gònwò mò diedima anwosesebe la.

**"Asafo Nu Mgbanyima 'Boa
Maa Yé Nye Die'" (Ezinzaile
Arane, January 15, 2013)**

Amaa wòanwu video nee ɔdio yées websaete ne azo edwèke kòssoti mò wò EZUKOALEDEE 20 ne anu la, nea Nyia Anyelielè Dahuu! buluku ne mòc wò jw.org azo la anzeé dua sekelenée èhye azo kò èke

Kεzi Belebø Edwækpa Ne Nolo ε?

Onrəhye Gyihova balua ye Belemgbunlilile ne azo aye ye ngyegyele kɔsɔti avi εke. Σhye le edwækpa mɔɔ cwo ke awie biala te a. Enee Gyisese kulo ke ye ɛdoavolema ka edwækε εhye kile awie biala! (Mateyu 28:19, 20) Kεzi Gyihova Alasevole εleye mɔɔ Gyisese hanle la ε?

1. Kεzi Mateyu 24:14 εleba nu εne ε?

Gyisese hanle ke: “**Bεbabø Belemgbunlilile ne anwo edwækpa εhye nolo wɔ azelε ye azo amuala.**” (Mateyu 24:14) Gyihova Alasevole anye die ke belebø gyima εhye mɔɔ anwo hyia la. Yelebø edwækpa ne nolo wɔ anee mɔɔ bo 1,000 la anu wɔ ewiade amuala! Gyima kpole εhye hyia mɔdenlebøle nee ngyehyelees kpale. Gyihova amboa ye a yenrəhola ye ye.

2. Mɔdenle boni a yεbø yεdi menli daselε a?

Yεka edwækε ne wɔ eleka biala mɔɔ menli wɔ la. Yεka edwækε ne wɔ “azua nu” ke mɔɔ alimoa Kilisenema ne yele la. (Gyima ne 5:42) Ade-

nle kpale εhye maa yεka edwækε ne yεki-le menli mgbe dɔɔnwo εvolε biala. Kεmɔ menli εnda εnle sua nu la ati, eza yεka edwækε ne wɔ bagua nu. Dahuu yεkpondε ndenle yεdua zo yεka Gyihova nee ye bodane ne anwo edwækε yεkile awie mɔ.

3. Nwane a cøle ye gyima ke cøcø edwækpa ne nolo a?

Cwo ke nɔhalε Kilisenema kɔsɔti bɔ edwækpa ne nolo kile awie mɔ. Yεfa gyima εhye anyebolo zo. Yεbø mɔdenle biala mɔɔ yεbahola la yεka edwækε ne ɔluakε yεnwu ke menli ngoane la esiane nu. (Kenga 1 Timote 4:16.) Bεndua yε kake wɔ gyima εhye anwo, ɔluakε Baebolo ne ka ke: “**Bεnyianle ye mgbane, bεva bεmaa mgbane.**” (Mateyu 10:7, 8) Te awie biala a anye die yε edwækε ne anwo a. Noko yεkɔ zo yεka ɔluakε edwækhanle ne boka yε εzonlenle ne anwo yεε ɔmaa Gyihova anye die.

SUKOA DDCNWO

Sukoa modenle mō Gyihova Alasevolē ειεβō aha edwēkē ne wō ewiade amuala la anwo ninyene, na nea kezi Gyihova boa ye la.

Belēka edwēkē ne wō ewiade amuala: (A) Costa Rica, (B) United States, (C) Yap, (D) Benin, (E) Thailand, (F) Sweden

4. Yebo modenle kpale yedi menli kɔɔcɔti daselē

Gyihova Alasevolē bō modenle kpale ka edwēkpa ne kile menli wō eleka biala. [Ye VIDEO ne](#), na akee bezuzu kpuya εhye anwo.

- Duzu a ε nye die nwo wō modenle mō Gyihova Alasevolē ειεβō aha edwēkē ne la anwo a?

Kenga Mateyu 22:39 yee Wulomuma 10:13-15, na akee bezuzu kpuya εhye mō anwo:

- Kezi ye daselēlilē gyima ne kile ke yekulo ye gōnwo mō ε?
- Kezi Gyihova bu menli mō bō edwēkpa ne nolo la ε?
—Nea ngyenu 15.

VIDEO: Belē Daselē 'Beħċdawu Azelē Ye Azo Eleka Biala'
(7:33)

5. Nyamenle le yε gɔnwo gyimayεvo

Anwubielε dɔɔnwo kile kε Gyihova εlεkile yε gyima ne adenle. Kε neazo la, wɔ New Zealand, adiema nrenyia bie mɔɔ bεfεlε ye Paul la yiale raalε bie wɔ meke mɔɔ ɔleyε azua nu daselεlilε gyima ne wɔ kenle ko ewiazo la. Zɔhane nwonlo-mɔ ne, εnee raalε ne εbɔ Nyamenle duma Gyihova ne na yezεlε ye kε ɔmaa awie εrakpɔla ye. Paul hanle kε: "Dɔnehwεle nsa pεle nu la εnee megyi ye anlenkε ne anloa."

Kenga 1 Kɔlentema 3:9, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi anwubielε ngakyile le kε mɔɔ zile wɔ New Zealand la kile kε Gyihova εlεkile edwεkhanlε gyima ne adenle ε?

Kenga Gyima ne 1:8, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu ati a yεhyia Gyihova moalε amaa yεahola yεayε yε daselεlilε gyima ne a?

6. Yεtie Nyamenle mɔɔ cɔse yεha edwεkε ne la

Wɔ evoya mɔɔ limoa la anu, dwazotiamma bɔle mɔdenle kε bεmaa Gyisεse εdoavolema agyakyi edwεkhanlε ne. Alimoa Kilisiinema gyinlanle adenle mɔɔ bεlε kε bεka edwεkε ne la anzi ɔluu 'edwεkpa ne mɔɔ bεluale mεla adenle zo bεvale bεziele εkε ne la' azo. (Felepaema 1:7) Zɔhane ala a Gyihova Alasevolε yε ye εnε a.*

Ye VIDIO ne.

VIDIO: Bεfa Edwεkpa Ne Bεsie Eκε Wɔ Mεla Adenle Zo (2:28)

Kenga Gyima ne 5:27-42, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu ati a yεnregyakyi edwεkhanlε gyima ne a?—Nea ngyehyεnu 29, 38 yεε 39.

* Nyamenle a εmaa Gyihova Alasevolε adenle kε yεha edwεkε ne a. Oti ɔngyia kε yεsεlε adenle yεfi menli mɔɔ le tumi la εkε na yεabɔ edwεkpa ne nolo.

Asoo εze?

Dapεne biala, yεnyia ndetelε mɔɔ boa ɔmaa yεka edwεkε ne la wɔ yε dapεne avinli debiezukoalε ne abo. Saa wɔhɔ debiezukoalε εhye mɔ bie εlε a, kezi εnwu ndetelε mɔɔ bεfa bεmaa la ε?

BIE A AWIE BABIZA KΕ: "Duzu ati a Gyihova Alasevolε kɔ awie mɔ azua nu a?"

- Kezi εbaye ɔ nloa ε?

EDWĘKE TITILI

Gyisese hanle hilele ye edoavolema ke bębę edwękpa ne nolo wɔ maanle maanle kɔscɔti anu. Gyihova ɛleboa ye menli ne yeamaa bęaye gyima ehye.

Ndinu

- Kezi bębę edwękpa ne nolo wɔ ewiade amuala ε?
- Kezi ye daseləlilę gyima ne kile ke yekulo ye gɔnwo mɔ ε?
- Ɛnea a edwękəhanlę gyima ne maa ye nye die ɔ? Duzu ati ɔ?

Yewiele εzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Saa ɛkɔ Belemgbunlilile Asalo ɛkε a biza mediema ne mɔ bie ngyegyele mɔc bęlile nwolę gyima amaa bęahola bęaye edwękəhanlę gyima ne nee nyilale mɔc bęnyia la.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C W O

Nea kezi Gyihova Alasevole ka edwęke ne wɔ azuamgbole zo la.

Azuamgbole Zo Nee Bagua Nu Daseləlilę Titili Wɔ Paris

Kezi Gyihova Alasevole ɛleboa tutanema ε?

Bəlile Tutanema Sunsum Nu Ngylanle Nwo Gyima

Tie kezi dahuu εzonlenlę gyima ne εmaa awie anye εlie la.

ɔye Me Fe Kε Memkpale Gyima Ehye La

Sukoa kɔoto konimlile ngakyile mɔc ɛboa εmaa yelebę edwękpa ne nolo la anwo debie.

“Belemgbunlilile Edwękəhanlęma Fa Bε Edwęke Kɔ Kɔto”
(Nyamenle Belemgbunlilile Di Tumi!, tile 13)

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yee websaete ne azo edwęke kɔscɔti mɔc wɔ EZUKOALEDEE 21 ne anu la, nea Nyia Anyelielę Dahuu! buluku ne mɔc wɔ jw.org azo la anzeé dua sekelenee εhye azo kɔ eke

Ke Okęye Na Wəabə Edwəkpa Ne Nolo ε?

Mekə mōc cəlesukoa Baebolo ne anu nōhale ne la, bie a εba-nyia adwenle kε, 'Cwə ke awie biala te edwεkε εhye!' Nōhale nu, cwo ke awie biala te! Noko, bie a εzulole baha wō ke εba-ha mōc wōzukoa la bie wōahile awie mō. Maa yezuzu kεzi εba-li εzulole zōhane anwo gyima na wōcavə c bo wōcava anyelielə wōcavə Baebolo ne anu edwεkpa ne nolo la anwo.

1. Ke ɔkeye na wɔaha mɔɔ wɔzukoa la bie wɔahile menli mɔɔ eze be la ε?

Gyisese edoavolema hanle ke: "Yenrehola yenregyakyi ninyene mœ yœnu ye nee mœ yœde la anwo edwëkë ehanlé." (Gyima ne 4:20) Enee nchale ne sonle bolé kpale maa bë, otienee bëkulo ke awie biala te bie. Asoo ke edawo noko enwu ye la eñe? Saa ye zchane a, eñee kpondë ndenle mœ edua zo a eñahola wœavi ebule nu wœaha mœ wœzukoa la bie wœahile wa mbusuafof nee ë gœnwo mœ la.—Kenqa Kôlësaema 4:6.

2. Duzu ati a ɔle kpale ke e nee asafo ne babɔ nu aha edwɛkɛ ne a?

Kezj i sbabs ċa bo ja

- Saa ε nee ε nwo sonla bie εledi adwelie a, bɔ Baebolo ne anu edwεke bie abo zεhae: “Mezukoa debie mɔɔ yε anyeliel la wɔ dapene εhye anu.”
 - Ka ngεlεlera bie mɔɔ maa anwo-sesebe la anwo edwεke kile ε gɔnwo cɔɔ ende kρkε anzeε arεle εba la.
 - Saa wɔ gyima nu amra biza wɔ cɔɔ εlεkɔ zo wɔ dapene ne anu a, ka mɔɔ wɔzukoa wɔ Baebolo ne anu anzeε debiezukoalε bo la bie kile bε.
 - Kile ε gɔnwo mɔ jw.org websaete ne.
 - Maa awie mɔ εraboka ε nwo bε-zukoa Baebolo ne anzeε kile bε kezi bεbiza nwole adenle la wɔ jw.org.

S U K O A D O N C C O W

Sukoa mōc εye a εzulole εnreha wō amaa ε nye alie wō edwεkεhanlε gyima ne anu la.

3. Gyihova baboa wō

Bie a menli mōc kulo ke bēka edwεkε ne la bie mō sulo ke menli banlea bē anzeε bēbaha bē nwo edwεkε.

- Esulo ke εbaha mōc wōzukoa la anwo edwεkε ? Duzu ati ?

Ye **VIDIO ne**, na akee bēzuzu kpuya εhye anwo.

VIDIO: Menzelε Gyihova Ke Əmaa Me Akənrazič (4:05)

- Kezi Alasevole εhye mō lile bē εzulole ne anwo gyima ε?

Kenga Ayezaya 41:10, na akee bēzuzu kpuya εhye anwo:

- Saa εsulo ke εbali daselε a, kezi asçneyelε baboa wō ε?

Asoo εze?

Ənee Gyihova Alasevole dəçənwo dwe-nle ke bənreholə bənrebo edwεkpa ne nolo bənrehile awie mō. Ke neazo la, ənee Sergey te nganee ke nvasoε ənle ɔ nwo zo yee ɔyε se ke ɔ nee awie mō badendə. Noko əzukoale Baebolo ne. Əka ke: “Ənee mesulo ədeε, noko me-mbəle ɔ bo menganle mōc meləsukoa la anwo edwεkε mengilele awie mō. Əzinle me nwo ke Baebolo ne anu edwεkε mōc menganle mengilele me-nli la akee maanle menyianle anwodozo kpole la. Eza əmaanle ni-nyene mōc meləsukoa la hanle me ahonle kpale.”

4. Da εbulε ali

Saa εlebø edwækpa ne nolo a, mmadwenle mɔɔ εbahha la angomekye anwo, dwenle kεzi εbaha ye la noko anwo. **Kenga 2 Timote 2:24; yee 1 Pita 3:15**, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Saa εleka Baebolo ne anu edwækpa wɔahile awie mɔ a kεzi εbava tεkese εhye mɔ wɔali gyima ε?
- Bie a wɔ mbusuafoč anzeε ε gɔnwo mɔ bie nee wɔ εnreγε adwenle. Duzu a εbayε a? Duzu a ɔnle ke εyε a?
- Duzu ati a εbalua kpalε ke εbalua nrεlεbε adenle zo wɔabiza kpuya tεla ke εbaha ye kyengye ke bεlie bεli ε?

5. Edwækpa ne noloč maa yε nye die

Gyihova maanle Gyisese gyima ke ɔbɔ edwækpa ne nolo. Kεzi Gyisese bule gyima zɔhanε ε? **Kenga Dwɔc 4:34**, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Yεdi aleε kpale a ɔmaa yεtεnla ngoane nu na yε nye die. Duzu ati a Gyisese vale Nyamenle εhulolεdεε εyεlε—mɔɔ bie a le edwækεhanlε ne la—totole aleεlilε nwo a?
- Yεbɔ edwækpa ne nolo a εnea a anyelie—lε boni a yεbanyia a?

Nzuzulε

- Bεleyε dapεne avinli debiezukoalε ne a, kpondε ndenle mɔɔ εbahola wɔalua zo wɔabɔ adwelielilε bo la.
- Fa sie ε nye zo ke εbayε sukoavo gyimalilε ne bie. Sukoavo gyimalilε bahola aboa wɔ yeamaa wɔaziezε ε nwo ke εbaha mɔɔ εlesukoa la bie wɔahile awie mɔ.
- Fa “Bie Mɔ Ka Kε” anzeε “Bie A Awie Babiza Kε” foa ne mɔɔ wɔ εzukoaledεε ne mɔ anu la sukua kεzi εbabua kpuya mɔɔ bεta bεbiza nee edwækε gyεne biala la.

BIE A AWIE BABIZA Kε: “Na boni a εlekɔ zo a?”

- Kεzi εbalua adenle εhye azo wɔaha mɔɔ wɔzukoa ye wɔ Baebolo ne anu la bie wɔahile ahenle ε?

EDWĒKE TITILI

Yēbō edwēkpa ne nolo a ḡmaa ye nye die yee bie a ye εyεlε εnyε se kε mōc enwu ye la.

Ndinu

- Duzu ati a ḡwō ke εbō edwēkpa ne nolo a?
- Ke εkεye na wōalua εbulε adenle zo wāayē zō ε?
- Ke εkεye na wōali edwēkehanle ne anwo εzulole biala mōc εle la anwo gyima ε?

Yewiele εzukoaledee ne wō

Bodane

- Suu sonla ko mōc εbahola wōaha edwēkε ne bie wōahile ye la anwo. Dwenle mōc εbaha, **kezi εbaha ye yee mekε mōc εbaha la anwo.**
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C O W O N C C O

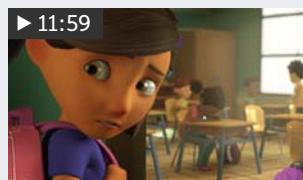
Nea adenle sikale nna mōc εbahola wōalua zo wōava jw.org ngitanwolilε kaade ne wōabō edwēkpa ne nolo la.

Kezi Yēbava JW.ORG Ngitanwolilε Kaade Ne Yeamaa La

Sukoa subane nna mōc baboa wō yeamaa wōabō edwēkpa ne nolo la anwo debie.

“Wōziezie ε Nwo Ke εbahye Menli Ke Mōc Bεkye Fεlε La C?” (Ezinzaε Arane, September 2020)

Nea kezi Baebolo ne anu neazo bie bahola aboa ye yeamaa yewabō edwēkpa ne nolo, saa cōbō yele ngakula a.

Giyihova Baboa Wō Yeamaa Wōanyia Akenrasesebe

Nea kezi εbahola wōaha Baebolo ne anu edwēkε wōahile wō mbusua coafao mōc bεtεsukoale Giyihova anwo debie la.

“Maa Nħħale Ne Eha ε Nwo Amra Ahonle” (Ezinzaε Arane, March 15, 2014)

Amaa wōanwu video nee ċdio yee wēbsaete ne azo edwēkε kċsċoti wa mōc EZUKOALEDEE 22 ne anu la, nea Nyia Anyeliee Dahuu! buluku ne mōc wa jw.org azo la anzea dua sekelenee εhye azo kō eke

Ezɔnenlɛ Le Debie Mɔɔ Hyia!

Gyisese hanle ke ɔwɔ ke bɛɔnɛ Kilisiɛnɛmá. (Kenga Mateyu 28:19, 20.) Noko ezɔnenlɛ kile duzu? Na duzu a ɔwɔ ke awie yɛ na bɛazɔnɛ ye a?

1. Ezɔnenlɛ kile duzu?

Edwɛkɛkpɔkɛ “sɔne” vi Giliki edwɛkɛ mɔɔ kile “wula ye” nzule bo la anu. Meké mɔɔ bɛɔnɛnɛ Gyisese la, bɛnlomanle ye wɔ Azule Dwɔdan ne anu, na akee “ɔvi nzule ne anu ɔvindele.” (Maake 1:9, 10) Ke bɛɔnɛ nɔħale Kilisiɛnɛmá la sene, bɛfa bɛ bɛwula nzule nu anzeɛ bɛnoma bɛ nu.

2. Duzu a ezɔnenlɛ maa ɔda ali a?

Saa bɛɔnɛ awie a, ɔmaa ɔda ali ke yejila ɔ nwo zo yemaa Gyihova Nyamenle. Kɛzi awie yila ɔ nwo zo ε? Kolaa na awie azɔnɛ la, ɔka ye wɔ aṣɔneyɛlɛ nu ɔkile Gyihova ke ɔkulo ke ɔsonle ye dahuu. ɔbɔ ɛwɔkɛ ke ɔbazonle Gyihova angomekye na yeamaa Nyamenle ɛhulolɛdeyɛlɛ aye debie mɔɔ hyia ye kpale wɔ ye ɛbɛlabɔlɛ nu. ɔsi

kpɔkɛ ke ‘ɔbakro ɔ nwo na yeahɔ zo’ yeali Gyisese ngilehilelɛ nee ye neazo ne anzi. (Mateyu 16:24) ɔ nwo zo ɔyilalɛ nee ye ezɔnenlɛ ne maa ɔkola ɔ nee Gyihova yee ɔ gɔnwo mɔ azonvole nyia agɔnwɔlevalɛ kyengye.

3. Ke ɔkεyɛ na awie afɛta amaa ezɔnenlɛ ε?

Amaa wɔafɛta wɔamaa ezɔnenlɛ la, ɔwɔ ke esukoa Gyihova anwo debie na εnyia ye nu diedi. (Kenga Hibuluma 11:6.) Meké mɔɔ ɛlɛnyia ndelbebɛbo nee diedi kpole la, ɛbanyia ɛlɔlɛ kpole wɔamaa Gyihova. Akee ɔbahulo ke ɔdi ɔ nwo daselɛ na ɛfa ye ngyinlazo ɛbɔ wɔ ɛbela. (2 Timote 4:2; 1 Dwɔn 5:3) Saa awie ɛlɛbɔ ɛbela mɔɔ ‘fɛta na ɔsɔ Gyihova anye bɔkɔɔ a’ bie a ɔbahulo ke ɔyila ɔ nwo zo ɔmaa Nyamenle na bɛɔnɛ ye.—Kɔlɔsaɛma 1:9, 10.*

* Saa bɛɔnɛ awie ɔeba wɔ ezɔnenlɛ bie anu a, ɔwɔ ke bɛɔnɛ ye bieko. Kɛmɔtì ε? ɔbaalekɛ ezɔnenlɛ zɔħane ɛngilehile Bae-bolo ne anu nɔħale ne.—Nea Gyima ne 19:1-5 yee Ezukoaleddee 13.

S U K O A D O C C O W O

Nea mōc yebahola yezukoa yezavi
Gyisese ezōnenle ne anu nee kēzi
awie bahola aziezie c nwo yeamaa
debie zehae mōc anwo hyia la.

Yeyila ye nwo zo wō meke
mōc yebaha yehile Gyihova kē
yekulo ke yesonle ye dahuu la

Saa bēsōne ye a, yemaa menli nwu ye kē
yeyila ye nwo zo yemaa Nyamenle

4. Yekola yesukoa debie yefi Gyisese ezōnenle ne anu

Kenga Mateyu 3:13-17 na sukoa Gyisese ezōnenle ne anwo ninyene dōnwo. Akee bēzuzu kpuya εhye mōc anwo:

- Mōc bēzōnenle Gyisese la εnee cōle adōma c?
- Kēzi bēzōnenle ye ε? Bēkpondenle nzule wō c nwo ala c?

Bēzōnenle Gyisese la cōle gyima titili mōc Nyamenle vale maanle ye la abo. **Kenga Luku 3:21-23 yee Dwōn 6:38**, na akee bēzuzu kpuya εhye anwo:

- Mōc bēzōnenle Gyisese la, gyima boni a cōvale cōlīmoale ye εbelabōle nu a?

5. Fa sie ε nye zo kē emaa bazōne wō

Bēnwozoyilale nee ezōnenle bahola amaa wō ahonle adu wō mōlebebo ne. Noko meke mōc εlēnyia anyuhōle la εbahola wōanyia anwodozo wōava wōazi kρōkε εhye mōc anwo hyia la. Amaa wōanwu awie mō mōc yele zo la, [ye VIDEO ne.](#)

**VIDEO: E Nee Gyihova Enyia
Agōnwōlēvalē Kpale (1:11)**

Kenga Dwōn 17:3 yee Gyemise 1:5, na akee bēzuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu a baboa awie yeamaa yeaziezie c nwo yeamaa ezōnenle a?

6. Ezōnenle maa yeboka Gyihova abusua ne anwo

Saa bëscone yé a, sñee yéraboka ewiade amuala abusua mōc koyéle wō nu la anwo. Ónva nwo eleka mōc yévi anzeé kezi betetele yé la, yé muala yéle diedi ko yéss yéfa ngyinlazo ko ne ala yébō yé ebela. **Kenga Edwene 25:14 yéss 1 Pita 2:17**, na akee bëzuzu kpuya sñhye anwo:

- Awie sñone a, kezi óka agcñwolévalé mōc wō cñdaye nee Gyihova yéss menli mōc sonle ye la avinli ε?

BIE MÓ KA KÉ: “Metënyianle nwo kë mesçne.”

- Saa zóhané a ète ngané a, sñea a ezōnenle le debié mōc hyia ε?

EDWĒKE TITILI

Gyisese hanle ke ɔwɔ ke bεɔnɔne Kilisiɛnɛma. Amaa bεazɔnɛ awie la, ɔwɔ ke ɔnyia Gyihova anu diedi kpole, ɔfa Gyihova ngyinlazo ɔbɔ ye εbɛla na ɔyila ɔ nwo zo ɔmaa ye.

Ndinu

- Ezɔnenɛ kile duzu, na kεmɔti a nwɔle hyia ε?
- Kezi bεnwozoyilalɛ maa awie fɛta ke ɔsɔnɛ ε?
- Duzu a ɔwɔ ke awie ye amaa yeayila ɔ nwo zo na bεazɔnɛ ye a?

Yewiele εzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Nea ninyene mɔɔ bεhile ye wɔ Foa 4 ne awielees mɔɔ se “Meziezie Me Nwo Kε Me Nee Asafo Ne Babɔ Nu Ahɔ Daseleli-ɛ ɔ?” yεε “Asoo Meziezie Me Nwo Kε Memaa Bεazɔnɛ Me?” la, amaa wɔanwu kezi εbahola wɔafeta kenle bie la.

- Bodane gyene:

K P O N D E D C C O N C O W O

Sukoa mɔɔ εzɔnenɛ kile nee mɔɔ ɔngile la.

“Ezɔnenɛ A Le Duzu?”
(Edwēke cɔɔ jw.org azo)

Sukoa ndenle mɔɔ awie bahola alua zo afɛta amaa εzɔnenɛ la anwo debie bieko.

“Gyihova Anwo Ɛlɛɛ Nee Anyezɛɛ Bamaa Wɔazɔnɛ”
(Ezinzaɛ Arane, March 2020)

Kenga debie mɔɔ maanle nrenyia bie zɔnenɛ la anwo edwēke.

“Enee Bεkponde Kε Medame Mumua Ne Menwu Nɔhale Ne”
(Ezinzaɛ Arane, February 1, 2013)

Nea deemɔti εzɔnenɛ le debie mɔɔ hyia nee kezi εbahola wɔaziezie ε nwo wɔamaa εzɔnenɛ la.

“Asoo ɔwɔ Kε Memaa Bεsɔnɛ Me?” (Mgbavɔlɛ Nee Mbelera Biza Kε-Mualɛ Mɔɔ Boa, Foa 2, tile 37)

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yεε wεbsaete ne azo edwēke kɔsɔtɔ
mɔɔ εZUKOALEDEE 23 ne anu la, nea Nyia Anyelieɛ Dahuu!
buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzeɛ dua sɛkɛlɛnɛɛ εhye azo kɔ eke

Duzu A Le Anwumabɔvolema Anwo Nɔhale Edwɛkɛ A?

Gyihova kponde ke yesukoa ye abusua ne mɔɔ wɔ anwuma la anwo debie. Anwumabɔvolema mɔɔ bɛfɛlɛ be “Nyamenle amra” la boka abusua εhye anwo. (Dwobu 38:7) Duzu a Baebolo ne ka ye wɔ bɛ nwo a? Kezi be nyeleɛ ka yε ε? Asoo anwumabɔvolema kɔɔcɔti boka Nyamenle abusua ne anwo?

1. Anwumabɔvolema a le nwane mɔ?

Gyihova bɔle be kolaa na yeabɔ azelɛ ye. Bele sunsum nu abɔdees mɔɔ εnyeleɛ εnnwu be yεε bɛwɔ anwuma lɔ ke Nyamenle la. (Hibuluma 1:14) Anwumabɔvolema mgbe dɔɔnwo a wɔ εkɛ a, yεε ko biala le ngakyile. (Yekile 5:11) **“Bɛdi [Gyihova] edwɛkɛ zo, na bɛtie o ne.”** (Edwɛne 103:20) Tete ne, εnnee ɔyε a Gyihova soa ye anwumabɔvolema ɔmaa bɛka ye nrɛlaleɛ, bɛboa ye menli na bɛdie be. εnne, anwumabɔvolema kile Kilisienema adenle maa bɛkɔ menli mɔɔ kulo ke besukoa Nyamenle anwo debie la εkɛ.

2. Nwane a le Seetan nee ye sunsum εtane ne mɔ?

Anwumabɔvolema bie mɔ anli nɔhale ammaa Gyihova. Bɛfɛlɛ anwumabɔvole mɔɔ limoale dele atua la **“Abɔnsam nee Seetan, mɔɔ εlɛbɛlɛbɛla**

azelɛ ye azo amra amuala la.” (Yekile 12:9) εnnee Seetan kulo ke ɔdi awie mɔ anwo zo tumi, ɔti ɔbɛlɛbɛlale menli nwɔ ne mɔɔ limoalɛ la, nzinlii ɔbɛlɛbɛlale anwumabɔvolema gyene ɔmaanle bɛbokale ye atuadelɛ ne anwo. Bɛfɛlɛ anwumabɔvolema εhye mɔ mɔɔ dele atua la sunsum εtane. Gyihova εmaa bɛdu be bɛvi anwuma bɛragua azelɛ ye azo, na ɔbazɛkye be.—Kenga Yekile 12:9, 12.

3. Kezi Seetan nee sunsum εtane ne mɔ bɔ mɔdenle bɛbɛlɛbɛla ye ε?

Seetan nee sunsum εtane ne mɔ dua sunsum εtane nyeleɛ, mɔɔ le mɔdenle mɔɔ awie bɔ ke ɔ nee sunsum εtane badendɛ la azo bɛbɛlɛla menli dɔɔnwo. Ke neazo la, bie mɔ kɔ nwɔlɔra neenleannuma, menli mɔɔ ka kenle bie edwɛkɛ yεε ninsivolema εkɛ. Bie mɔ noko kponde ayileyele mɔɔ sunsum εtane nyeleɛ boka nwo la. Bɛbɛlɛla menli noko ke bɛbahola be nee mowuamra adenle. Noko Gyihova εbɔ ye kɔkɔ ke: **“Bɛmmatoa menli mɔɔ tendɛ sunsum εtane nloa zo la, yεε bɛmmakɔ menli mɔɔ ka kenle bie edwɛkɛ la εkɛ.”** (Levitikɔso 19:31) Yebo ye kɔkɔ εhye ammaa yeabɔ ye nwo bane yeaví Seetan nee sunsum εtane ne mɔ anwo. Bele Nyamenle agbɔvole, na bɛkulo ke bɛgɛyɛye ye.

S U K O A D O C C O W

Sukoa ninyene mgbaile mōc anwumabōvolēma yē, esiane mōc wō sunsum etane nyelēs nu yēs kezi yēbahola yēabō yē nwo bane yēavi Seetan nee sunsum etane ne mō anwo la anwo debie.

4. Anwumabōvolēma boa menli maa besukoa Gyihova anwo debie

Nyamenle anwumabōvolēma mumua ne enli menli daselē. Emomu, békola békile Nyamenle azonvole adenle bēmaa békō menli mōc békulo ke besukoa cō nwo debie la ekē.

Kenga Yekile 14:6, 7, na akee bēzuzu kpyua ehye mō anwo:

- Duzu ati a yēhyia anwumabōvolēma moaile wō daselēlile nu a?
- Anwumabōvolēma mōc wōnu ke békola békile wō adenle bēmaa ekō menli mōc cō ke bête Baebolo ne anu edwēkē ne ekē la maa wō anwosesebe cō? Kemōti ε?

5. Kpo sunsum etane nyelēs

Seetan nee sunsum etane ne mō le Gyihova agbōvole. Békō yēdaye noko. **Kenga Luku 9:38-42**, na akee bēzuzu kpyua ehye anwo:

- Kezi sunsum etane ne mō ye menli ε?

Yēngulo ke yēmaa sunsum etane ne mō ba ye εbelabōle nu.

Kenga Ditilōnomi 18:10-12, na akee bēzuzu kpyua ehye mō anwo:

- Ndenle boni mō a sunsum etane ne mō dua zo bēlēbela ye na bē nee ye tendē a? Nyelēs ehye mō boni a bēye ye wō εleka mōc εwā la a?
- Enea a ole kpale ke Gyihova εdua sunsum etane nyelēs la cō? Duzu ati cō?

Ye VIDIO ne, na akee bezuzu kpuya εhye mō anwo.

- Enea a banzelē ne mōc la Palesa ara raale ne asa la le ngyegyelē c? Duzu ati c?
- Duzu a anree cōc ke Palesa ye amaa yeabo c nwo bane yeavi sunsum etane ne mō anwo a?

Nōhalē Kilisienema ko tia sunsum etane ne mō dahuu. **Kenga Gyima ne 19:19 yee 1 Kōlentema 10:21**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Kēmōti a c̄hyia ke εsekye sunsum etane nyelē debie biala mōc elē la ε?

VIDIO: “Bezi Abōnsam Adenle”
(5:02)

6. Di Seetan nee ye sunsum etane ne mō anwo zo konim

Seetan a le sunsum etane ne mō kpanyinli a. Noko awie mōc li anwumabōvole nōhavoma ne ati la a le anwumabōvole kpanyinli Maekeele. Maekeele le duma bieko mōc bēfa bēfēle Gyisēse. Tumi boni a Maekeele le a? **Kenga Yekile 12:7-9**, na akee bezuzu kpuya εhye mō anwo:

- Nwane a le tumi kpolē a? Maekeele nee ye anwumabōvolema anzēe Seetan nee ye sunsum etane ne mō?
- Enea a cōc ke Gyisēse edoavolema sulo Seetan nee ye sunsum etane ne mō c?

Ebahola wōali Seetan nee ye sunsum etane ne mō anwo zo konim. **Kenga Gyemise 4:7**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Ke c̄kēyε na wōabō c nwo bane wōavi Seetan nee ye sunsum etane ne mō anwo ε?

BIE Mō KA KE: “Etane biala εnle nwo ke εbabō game anzēe εbanlea vidio mōc sunsum etane nyelē wō nu la. Yēfa yēdielie ye nye ala.”

- Duzu ati a adwenle zēhae nee esiane lua a?

EDWĒKE TITILI

Anwumabɔvole nɔħavoma boa ye.
Seetan nee sunsum etane ne mɔ le
Gyihova agbɔvole yee bɛdua sunsum
etane nyelēs zo bɛbelebela menli.

Ndinu

- Kezi Gyihova anwumabɔvolema elɛboa menli bɛamaa bɛazukoa c nwo debie ε?
- Nwane a le Seetan nee ye sunsum etane ne mɔ?
- Duzu ati a ɛkulo ke ɛkpo sunsum etane nyelēs a?

Yewiele εzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Nea saa εle sunsum etane nyelēs debie bie a, na sεle nrεlεbe cwc cwc bamaa cwc
ke εye ye wɔ nwo la.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N W O

Nea daselē mɔɔ kile ke Gyisese a le anwumabɔvole kpanyinli Maekeele la.

**“Nwane A Le Anwumabɔvole
Kpanyinli Maekeele?”** (Edwēke
mɔɔ wɔ jw.org azo)

Nea daselē mɔɔ kile ke Abɔ-nsam wɔ eke ne amgba la.

**“Abɔnsam Wɔ Eke Ne Amgba
C?”** (Edwēke mɔɔ wɔ jw.org azo)

Nea kezi raale bie hwenle c nwo vile sunsum etane nyelēs nwo la.

**“Onwunle Mɔɔ Cwɔ Ke Cye Wɔ
Ye εbelebɔle Nu La”** (Ezinzaile
Arane, July 1, 1993)

Sukoa kezi Seetan dua sunsum etane nyelēs zo bɛlebela menli la.

**“Ngonyia, Sili Nee Ayene
Nwo Nɔħale Ne”**
(Adenle Ne Mɔɔ Kɔ Dahuu
Ngoane Nu La, foa 5)

Amaa wɔānwa video nee ɔdio yee wɛbsaete ne azo edwēke kɔsɔtɔ
wɔ EZUKOALEDEE 24 ne anu la, nea Nyia Anyeliee Dahuu!
buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzeé dua sɛkɛlɛnɛe εhye azo kɔ eke

Bodane Boni A Nyamenle Lε Maa Yε A?

Baebolo ne ka kε sonla meke le ‘ezinra yεε nūhua le ngyegyele ngome.’ (Dwobu 14:1) Asoo εhye a amgba Nyamenle kpondε ke oto yε a? Saa ɔnle zɔ a, εnee bodane boni a ɔlε ɔmaa yε a? Asoo ɔbara nu? Nea muaε mɔɔ ɔyε anyeliε mɔɔ Baebolo ne fa maa la.

1. Ebεlabɔε boni a Gyihova kpondε ke yεnyia a?

Gyihova kpondε ke yε nyε die wɔ ebεlabɔε nu. Mekε mɔɔ ɔbɔle alesama mɔɔ limoa, Adam nee Yive la, ɔvale bε ɔguale Yiden tola, paladaese ke-nlēma ne anu. Akee “Nyamenle yilale bε na ɔzε-le bε ke: ‘Bεwo bεmaa bε nwo εzo, bεyi azεlε ne na bεnlea zole.’” (Gyeneses 1:28) εnee Gyihova kulo ke bεwo mraε, bεmaa azεlε ye amuala yε paladaese na bεnea name ne mɔ. εnee ye bodane a le ke menli kɔsɔɔti banyia kρɔkεdele kpale na bεadεnla aze dahuu.

Ninyene angɔ ye ke mɔɔ Nyamenle kpondε la εdeε,* noko Nyamenle bodane ne εtεkakyile. (Ayezaya 46:10, 11) Okulo ke alesama mɔɔ yε tieyε la tεnla aze dahuu wɔ anyeliε nu.—Kenga Yekile 21:3, 4.

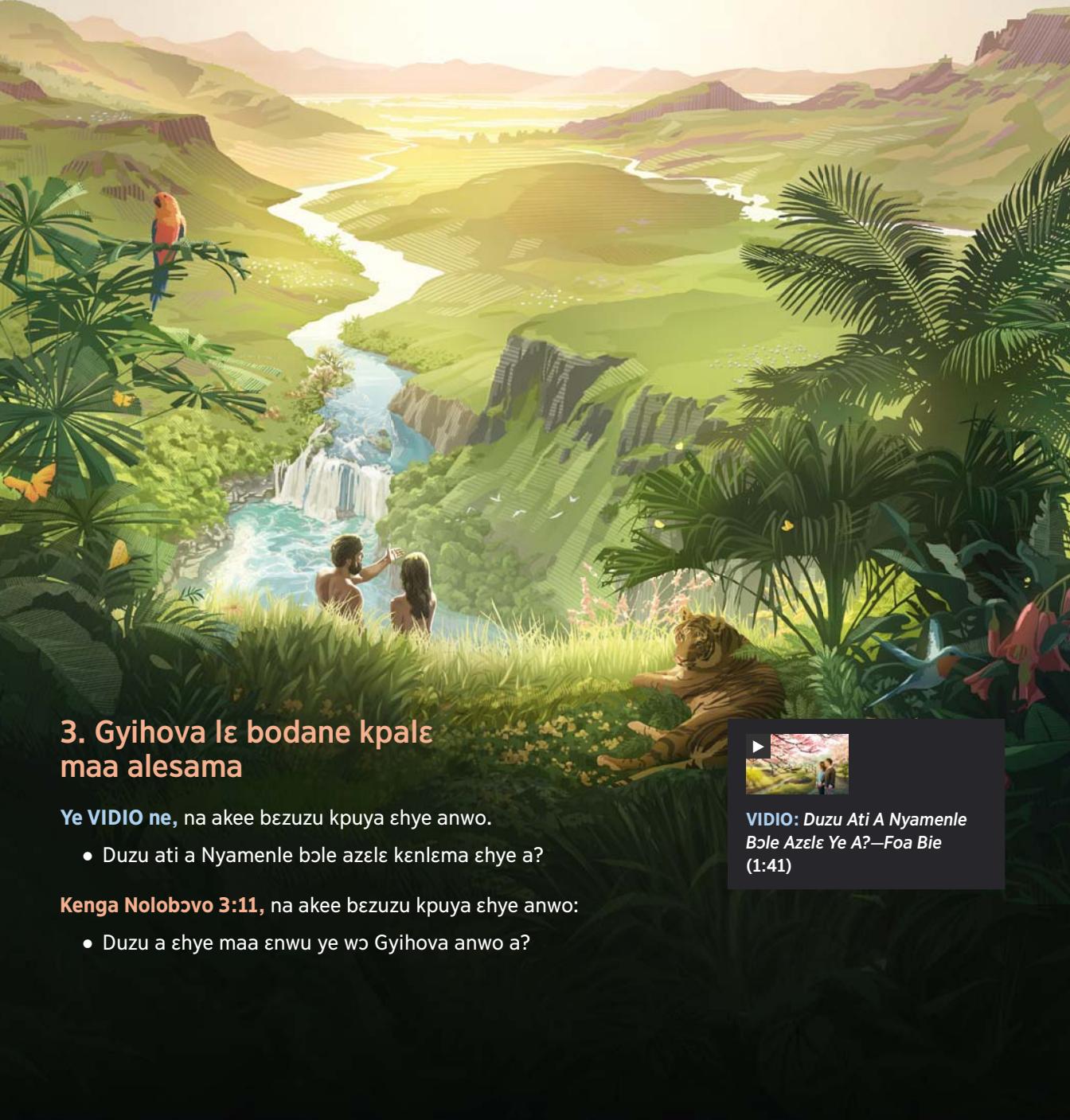
2. Kεzi yε nyε kola die wɔ ebεlabɔε nu kεkala ε?

Gyihova bɔle yε la ɔmaanle yεnyianle “sunsum nu ngyianle,” εhye a le εhulole mɔɔ yεlε ke yεban-nwu Nyamenle na yεazonle ye la. (Kenga Mateyu 5:3-6.) Okulo ke yε nee ye nyia agɔnwɔlεvalε kyengye, ‘yεdua ye ndenle kɔsɔɔti anu, yεkulo ye,’ na yεfa ye “ahonle muala” yεsonle ye. (Diti-lənomi 10:12; Edwεne 25:14) Saa yεyε zɔ a, yε nyε balie kpale ɔnva nwo ke yεlε ngyegyele la. Saa yεsonle Gyihova a ɔmaa yε nyε die wɔ ebεlabɔε nu ɔluake yεze ke yεlεyε mɔɔ okulo la.

* Ebazukoa mɔɔ zile la anwo debie wɔ εzukoaledεe bieko anu.

SUKOA AONCĆO

Sukoa ειειε kpole mō Gyihova vale zieziele azelε ye maanle ye nee mō ye Edwεkε ne ka ye wō bodane mō cōtō obcōlē ye la anwo debie.

3. Gyihova lε bodane kpale maa alesama

Ye **VIDIO** ne, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo.

- Duzu ati a Nyamenle bōle azelε kεnlεma εhye a?

Kenga Nolobovo 3:11, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu a εhye maa εnwu ye wō Gyihova anwo a?

**VIDIO: Duzu Ati A Nyamenle
Bole Azelε Ye A?—Foa Bie
(1:41)**

Bekola bεye sua moco εzεkye la boε. Zjhane ala a Nyamenle baye azεlε ne moco alesama εnnea zole boε la boε yeamaa menli moco kulo ye la a

4. Gyihova bodane ne εtεkakyile

Kenga Edwene 37:11, 29 yee Ayezaya 55:11, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Kεzi yekola yεnwu ye kε bodane moco Gyihova le maa yε la εtεkakyile ε?

5. Yesonle Gyihova a yε nye die wɔ εbεlabɔlε nu

Yεnwu deεmɔti bεbɔle yε la a ɔmaa yε nye die.

Ye **VIDIO ne**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo.

**VIDIO: Menzukoale Deεmɔti
Bεbɔle Sonla La (5:03)**

- Kεzi bodane moco ɔti bεbɔle yε moco Terumi nwunle ye la boale yε ε?

Kenga Nolobɔvo 12:13, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Kεmo Gyihova εye dɔɔnwo εmaa yε la ati, duzu a ɔwo kε yεdayε noko yεye yεmaa ye a?

BIE A AWIE BABIZA Kε: “Bodane boni ati a bεbɔle yε a?”

- Kεzi εbaye ɔ nloa ε?

EDWĒKE TITILI

Gyihova kulo ke ye nye die dahuu wo azelé ye azo. Saa yefa ye ahonle muala yesonle ye a, ye nye balie wo ebélaboé nu kékala bɔbɔ.

Ndinu

- Bodane boni a snee Gyihova le maa Adam nee Yive a?
- Kezi yekola yenwu ye ke bodane mɔɔ Gyihova le maa alesama la etekakyile ε?
- Kezi ε nye bahola alie kpale wo ebélaboé nu ε?

Yewiele εzukoaledee ne wo

Bodane

- Ka bodane kpale mɔɔ Gyihova le maa ye la anwo edwēke kile awie.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C O W

Nea daselé mɔɔ kile ke snee Yidén tola ne wo εkε ne amgba la.

"Yiden Tola—Ole Nɔhalé Edwēke C?" (Ezinzaile Arane, January 1, 2011)

Sukoa deemoti yebahola yeciale yéali ke azelé ne badenla εke ne dahuu la.

"Asoo Bébazékye Azelé Ne?"
(Edwēke mɔɔ wo jw.org azo)

Nea mɔɔ Baebolo ne ka ye wo kezi εbanyia anyelieebé ebélaboé nu anwo la.

"Ebélaboé Bodane A Le Boni?" (Edwēke mɔɔ wo jw.org azo)

Nea kezi nrenyia bie mɔɔ εdwenle ke cɔlε debie biala la nwunle debie mɔɔ cɔlε chyia nwole wo ye εbélaboé nu la.

Kekala Melé Ebélaboé Mɔɔ Le Bodane Kpale

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yee websaete ne azo edwēke kɔsɔti wo εZUKOALEDEE 25 ne anu la, nea Nyia Anyelieebé Dahuu! buluku ne mɔɔ wo jw.org azo la anzeé dua sɛkelenee εhye azo ko εke

Duzu Ati A Ninyendane Nee Amanewnwunle Ko Zo A?

Saa esiane bie si a menli biza ke: “kemoti ε?” Nea kezi ογε γε fe ke Baebolo ne fa kpyua εhye anwo mualé mōc tō enzole nu la maa a!

1. Kezi Seetan maanle ninyendane bōle c bo c ewiade ε?

Seetan Abɔnsam dele Nyamenle anwo atua. Enee Seetan kpondε ke ɔdi awie mō anwo zo tumi, ɔti ɔmaanle Adam nee Yive, menli nwio ne mōc limoa la rabokale ye atuadelε ne anwo. Seetan yele εhye ɔluu adale mōc ɔbōle ɔhilele Yive la azo. (Gyenesese 3:1-5) ɔmaanle ɔnyianle adwenle ke Gyihova εlefα debie kpale bie avea ye. Enee ɔlekile ke saa alesama andie Nyamenle a be nye balie kpale. Seetan bōle adale mōc limoa la wō meke mōc ɔhanle ɔhilele Yive ke ɔnrewu la. ɔti Baebolo ne fele Seetan “adale nee adale kɔɔcti be ze.”—Dwɔn 8:44.

2. Duzu a Adam nee Yive zile kpɔkε ke bεbayε a?

Gyihova maanle Adam nee Yive ninyene dɔɔ-nwo. ɔhanle ke bεbahola bεali baka biala mōc wō Yidən tola ne anu la ma ne bie kyesε kokye

ala. (Gyenesese 2:15-17) Noko bεzile kpɔkε ke bεbali zɔhane baka ma ne bie. Yive ‘dele bie na ɔlile.’ Nzilii, Adam noko ‘lile bie.’ (Gyenesese 3:6) Beandie Nyamenle. Kemɔ εnee Adam nee Yive di munli la ati, εnee bεkola bεye mōc le kpalε la. Noko kemɔ be nye fuu beandie Nyamenle la ati, bεyele εtane na bεkpolε ye tumiliis ne. Kpɔkε zɔhane mōc bεzile la maanle bεnwunle amaneε kpole.—Gyenesese 3:16-19.

3. Kezi Adam nee Yive kpɔkεzile ne εha ye ε?

Mekε mōc Adam nee Yive yele εtane la, bεdɔle sinli na bεvale sinlidɔle bεwole be bo zo amra kɔɔcti. Baebolo ne ka Adam anwo edwεkε ke: “Ke mōc ɔluu sonla ko anwo zo εtane rale ewiade na ewule luale εtane nwo zo rale la, yεε ewule dεlεle hanle menli kɔɔcti a.”—Wulomuma 5:12.

Ninyene bie mō a maa yεnwu amaneε a. Ογε a kpɔkε εtane mōc yεsi la maa yεnwu amaneε. Ογε a kpɔkε εtane mōc awie mō si la maa yεnwu amaneε. Ογε noko a esiane to yε ɔmaa yεnwu amaneε.—Kenga Nolobɔvo 9:11.

S U K O A D O C C O W O

Sukoa deemoti Nyamenle enli ninyendane nee amaneenwunle mōc elēkō zo wō ewiade ye anu la anwo ezonle nee kezi cte nganee wō meke mōc yelenwu amanees la.

Enee Adam nee Yive mōc di munli la de paladaese. Noko bēdiele Seetan na bēdele Gyihova anwo atua

4. Ahenle mōc maa yelenwu amanees la

Menli dōonwo die di ke Nyamenle a nea ewiade ye amuala azo a. Asoo ole nōhale? **Ye VIDIO ne.**

Kenga Gyemise 1:13 yee 1 Dwon 5:19, na akee bēzuzu kpuya εhye anwo:

- Asoo Nyamenle a maa ninyendane nee amaneenwunle kō zo a?

VIDIO: Nwane A Nea Ewiade Ye Azo A? (1:24)

5. Nea mōc Seetan tumilile εva εra la

Ye VIDIO ne.

Kenga Gyenesese 3:1-6, na akee bēzuzu kpuya εhye mō anwo:

- Adale boni a Seetan bōle a?—Nea ngyehyenu 4 nee 5.
- Kezi Seetan hilele ke Gyihova εlēfa debie kpale avea alesama ε?
- Εnea a εnee Seetan εlēkile ke ɔwō ke alesama maa Gyihova di bē nwo zo tumi na bē nye alie ε?

VIDIO: Duzu Ati A Nyamenle Maa Ameneenwunle Nwo Adenle A?—Foa Bie (3:07)

Kenga Nolobōvo 8:9, na akee bēzuzu kpuya εhye anwo:

- Kekala mōc te Gyihova a εlēdi ewiade ye azo tumi la, boni a εlēkō zo a?

6. Gyihova dwenle ye amaneenwunle nwo

Asoo Nyamenle εndwenle ye amaneenwunle nwo? Nea mōc Belemgbunli Devidi nee εzoanvole Pita hēlēla la. **Kenga Edwene 31:7 yee 1 Pita 5:7**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Kekala mōc wōnwu ke Gyihova nwu ye amaneenwunle na dwenle nwo la kezi cmaa εte nganeε ε?

Mōc bεdele atua la, εtane, amaneenwunle nee ewule bule ewiade

Asoo εze?

Mekε mōc Seetan bōle adale mōc limoa la, cεzkyele Gyihova duma. Oti cmaanle menli nyianle adwenele ke Gyihova εnle Tumivole kpale yee cōle εlōle. Saa Gyihova ye alesama amaneenwunle fi εkε ne kenle bie a, cbaade ye duma nwo. εhye kile ke cbaamaa yeala ali ke ye tumililε ne a amgba le kpale a. Gyihova duma ne mōc cte nwoε la a le debie mōc hyia kpale wō aleεabo amuala a.—Mattey 6:9, 10.

7. Nyamenle baye alesama amaneenwunle kcscoti avi εkε

Kenga Ayezaya 65:17 yee Yekile 21:3, 4, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Kεmōti a amaneenwunle mōc ninyendane ti yedo alesama mōc wōnwu ke Nyamenle baye avi εkε la kyekye ε rεle ε?

Gyihova baye εtane, amaneenwunle nee ewule avi εkε. Alesama bali munli biekο na badεnla Paladaese

BIE MC KA KE: “Nyamenle fa amaneenwunle sō yε nea.”

- Duzu a εbaha a?

EDWÈKE TITILI

Seetan Abɔnsam nee menli nwic ne mɔɔ limoa la a di ninyendane mɔɔ kɔ zo wɔ ewiade ye anu la anwo εzonle titili a. Gyihova dwenle ye amaneε-nwunlε nwo kpale, na ɔnrεhyε ɔbaye yeavi εkε.

Ndinu

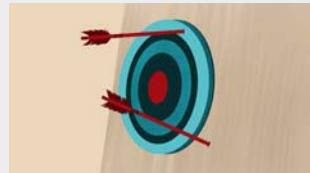
- Adale boni a Seetan Abɔnsam bɔle hilele Yive a?
- Kezi Adam nee Yive atuadelε ne εha ye mualε ε?
- Kezi yekola yεnwu ke Gyihova dwenle ye amaneεnwunlε nwo ε?

Yewiele εzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Ka deεmɔti ninyendane mɔɔ εlekɔ zo la εnvi Nyamenle la anwo edwèke kile awie.
- Bodane gyεne:

K P O N D E D C C N C W O

Nea kezi Baebolo ne kile εtane bo la.

“Etane A Le Duzu?” (Edwèke maa jw.org azo)

Kenga edwèke mɔɔ Seetan maanle ɔrale wɔ Yidεn tola ne anu la anwo ninyene dɔɔnwo.

“Duzu Ati A Nyamenle Maa Amaneεnwunlε Nwo Adenle A?” (Ezinzaε Arane, January 1, 2014)

Kpondε kruya mɔɔ gyegye adwenle la anwo muaε mɔɔ εenzole nu la.

“Nzɔne Ati A Beuhunle Menli Dɔɔnwo Zɔhanε A? Kεmɔti A Nyamenle Anzi Ye Adenle A?” (Edwèke maa jw.org azo)

Nea mɔɔ nrenyia bie nwunle ye wɔ amaneεnwunlε cɔɔ cɔɔ zo anwo la.

Kεkala Me Nwo Enyε Me Koonwu Bieko

Amaa wɔanwu vidio nee ɔdio yεε websaete ne azo edwèke kɔsɔti maa εZUKOALEDEE 26 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu! buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzeε dua sεkεlεnε εhyε azo kɔ εkε

Kεzi Gyisese Ewule Ne Kola Die Yε ε?

Yεyε εtane, yεnwu amaneε na yεwu ɔluakε Adam nee Yive andie Nyamenle.* Noko εhye engile ke yεnε anyelazo. Gyihova zoanle ɔ Ra Gyisese Kelaese maanle ɔrawule ɔmaanle yε amaa yealie yε yeavi εtane nee ewule tumi bo. Baebolo ne kilehile ke Gyisese wule vale yεlε εkpɔnedee. εkpɔnedee a le debie mɔɔ bεtua bεdie awie la. Gyisese vale ye dasanli ngoane mɔɔ di munli la a duale εkpɔnedee ne a. (Kenga Mategyu 20:28.) Mɔɔ Gyisese vile ye εhulolε nu vale adenle mɔɔ ɔlε ke ɔbadεnla azεlε ye azo dahuu bɔlε afɔlε la, ɔmaanle ɔyεlε boε ke yε sa baha debie biala mɔɔ vile Adam nee Yive asa la. Gyisese eza lale ye ali ke ɔ nee Gyihova kulo yε kpale. εzukoaldeε εhye bamaa wɔanyia Gyisese ewule ne anwo anyezɔlε kpole.

1. Kεzi Gyisese ewule ne boa yε εnε ε?

Kεmɔ yεlε εtanevolema la ati, yεyε ninyene dɔɔ-nwo mɔɔ Gyihova εngulo la. Noko, saa yεnu

* Etane engile debie mɔɔ εnle kpale mɔɔ yεyε la ala. Eza ɔkile sinlidɔlε mɔɔ bεva bεwo yε la.

yε nwo nɔhaleε nu wɔ yε εtane nwo na yεdua Gyisese Kelaese anwo zo yεsεlε Gyihova ke ɔva ɔhyε yε, na yεbɔ mɔdenle ke yεnreγε εtane zjhane bieko a, yεbahola yε nee Nyamenle anyia agɔnwolevale kyengye. (1 Dwɔn 2:1) Baebolo ne ka ke: “**Kelaese wule kokye maanle εtane, sonla tenlenenli wule maanle εtanevolεma, amaa yeaboa bε yeamaa bεanwu Nyamenle.**”—1 Pita 3:18.

2. Kεzi Gyisese ewule ne baboa yε kenle bie ε?

Gyihova zoanle Gyisese ke ɔva ye dasanli ngoane mɔɔ di munli la ɔbɔ afɔlε “**amaa awie biala mɔɔ kεla ye ali ke ɔlε diedi wɔ [Gyisese anu] la bεanzεkye ye na yeanyia dahuu ngoane.**” (Dwɔn 3:16) ɔlua mɔɔ Gyisese yεlε la ati, ɔnrehye Gyihova baye ninyendane kɔsɔoti mɔɔ Adam anzosesεbε ne vale rale la avi εkε. εhye kile ke saa yεda ye ali ke yεlε diedi wɔ Gyisese afɔlebɔlε ne anu a, yεbahola yεadεnla aze dahuu wɔ paladaese!—Ayezaya 65:21-23.

S U K O A D O C C W O

Sukoa deemoti Gyisese vale ye ngoane bōle afōle nee kəzi ɔbaboa wō la anwo ninjeneccwo.

Enee Adam le sonla mōc di munli
noko yeandie Nyamenle la ati
alesama yē etane na bewu

3. Gyisese ewule ne die yē fi etane nee ewule nu

Ye **VIDIO ne**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo.

VIDIO: Duzu Ati A Gyisese Wule A?—Foa 1 (2:01)

- Mōc Adam andie Nyamenle la duzu a vile ḷ sa a?

Kenga Wulomuma 5:12, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Kəzi Adam etane ne εha wō εbəlabōlē ε?

Kenga Dwən 3:16, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu ati a Gyihova zoanle ḷ Ra ne wō azelε ye azo a?

4. Gyisese ewule ne baboa menli kɔsɔcti

Ye **VIDIO ne**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo.

VIDIO: Duzu Ati A Gyisese Wule A?—Foa 2 (2:00)

- Kəzi sonla ko ewule kola boa menli kɔsɔcti ε?

Kenga 1 Timote 2:5, 6, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Enee Adam di munli noko kəmō ɔyεle etane la ati alesama kɔsɔcti yē etane na bewu. Enee Gyisese noko le sonla mōc di munli. Kəzi ɔvale ḷ nwo ɔmaanle ke 'ɛkρɔnedeeɛ mōc fəta' ε?

Enee Gyisese le sonla mōc di
munli noko ɔdiele Nyamenle
la ati alesama bali munli na
beadənla aze dahuu

5. ይකርናነደዱን እና የአሃይልደዱን መርመሪያ ተቋማ መልካም ወርቅ

Gyihova agcōnwo mōc bu ይකርናነደዱን እና የአሃይልደዱን mōc yeva yemaa bē. Ke neazo la, **kenga Galeehyeama 2:20**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi εzoanvole Pooło hilele ke ጽbu ይකርናነደዱን እና የአሃይልደዱን mōc bēva bēmaa ye ε?

Mekē mōc Adam yele etane la, bēbuale የdaye nee የ bo zo amra amuala ewule fōlē. Noko Gyihova zoanle የ Ra ne maanle የrawule amaa wōanyia dahuu ngoane.

Saa εlkenga tēkese εhye mōc a, nea nganees mōc ዕbaye ke Gyihova dele wō meke mōc የ Ra ne εlē-nwu amanees la. **Kenga Dwoñ 19:1-7, 16-18**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi εbu mōc Gyihova nee Gyisese εyε εmaa wō la ε?

BIE A AWIE BABIZA KE: “Kezi sonla ko kola wu maa menli kōsōcti ε?”

- Kezi εbaye የ nloa ε?

EDWÈKE TITILI

Gyisèse ewule ne ati Gyihova bava ye etane ahye ye, eza obamaa yéahola yéanyia dahuu ngoane.

Ndinu

- Duzu ati a Gyisèse wule a?
- Kezi Gyisèse dasanli ngoane ne mòò di munli la enee le ekponedeed mòò feta ε?
- Kezi Gyisèse ewule ne baboa wò ε?

Yewiele ezukoaledee ne wò

Bodane

- Saa εεγε asone a, ye Gyihova mo dahuu ke ɔvale o Ra ne ɔhyele ye la.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N C W O

Sukoa deemoti befele Gyisèse dasanli ngoane mòò di munli la ke ekponedeed la.

“Kezi Gyisèse Afèlebole Ne Le ‘Ekponedeed Maa Menli Dòccwo ε?’” (Edwèke wò cò jw.org azo)

Nea cò cò ke yéye amaa balie ye ngoane la.

“Kezi Gyisèse Die Ngoane ε?” (Edwèke wò cò jw.org azo)

Asoo Gyihova bahola ava etane kpole ahye c?

“Baebolo Kruya Mòò Bébua” (Ezinzaile Arane, May 1, 2013)

Nea kezi Kelaese afèlebole ne mòò nrenyia bie zukoale nwole debie la boale ye maanle ɔhayile subane la.

“Menle Akèlè Memmaa Basabasayelè Bieko.” (Edwèke wò cò jw.org azo)

Amaa wòanwu video nee ɔdio yee websaete ne azo edwèke kɔssoci
mòò wò EZUKOALDEE 27 ne anu la, nea Nyia Anyelie Dahuu!
buluku ne mòò wò jw.org azo la anzeé dua sekelenee εhye azo kò eke

Kile Mcc Gyihova Nee Gyisese Eyε εmaa Wc La Anwo Anyezcε

Saa ε gɔnwo bie kyε wɔ debie kεnlεma bie a kεzi εtε nganeε ε? Cye wɔ fe kpale na εmaa ε gɔnwo ne nwu ke ε nye die ahyeledee ne anwo. Gyihova nee Gyisese εmaa ye ahyeledee mɔc tεla biala a. Nzɔne debie c, na ke ckeyε na yεahile nwɔlε anyezcε ε?

1. Adenle ko boni a yεdua zo yεkile mɔc Nyamenle nee Kelaese εyε εmaa ye la anwo anyezcε a?

Baebolo ne bɔ εwɔke ke “awie biala mɔc kεla ye ali ke cɔlε diedi wɔ [Gyisese anu]” la banyia da-huu ngoane. (Dwɔn 3:16) Diedi mɔc awie **da ye ali** la kile duzu? Cngile ke yεdie Gyisese yεali ala. Eza ɔwɔ ke yεdua ye kρɔkεzilε nee ninγene mɔc yεyε la azo yεda ye diedi ali. (Gyemise 2:17) Saa yεdua mɔc yεyε nee mɔc yεka la azo yεda ye diedi ali a, ɔmaa agɔnwolevalε mɔc ye nee Gyisese yεε c Ze Gyihova lε la anu mia.—Kenga Dwɔn 14:21.

2. Debie titili boni a boa ye maa yεkile mɔc Gyihova nee Gyisese εyε la anwo anyezcε a?

Nɔsole ne mɔc aleε kye a Gyisese bawu la, ϕi-lele ye εdoavolema adenle biekɔ mɔc ɔwɔ ke bεdua zo bεkile ye afɔlebɔlε ne anwo anyezcε la. Cvale debie titili bie mɔc Baebolo ne fεlε ye “Awulæ Nɔsole Aleε ne,” mɔc eza bεfεlε ye Kelaese Ewule Ngakyelεlilε ne la ɔziele εkε. (1 Kɔlentema 11:20) Gyisese yεle εhyε amaa ye εzoanvolema—yεε nɔchale Kilisiinema kɔɔtɔti mɔc yeli be nzi la—ahakye ke ɔwule ɔmaanle ye. Gyisese hanle dees εhyε mɔc ɔwɔ ke bεyε la anwo edwεkε ke: “**Bεhɔ zo bεyε εhyε bεva bεhakye me.**” (Luku 22:19) Saa εkɔ Ngakyelεlilε ne bie a, εmaa ɔda ali ke ε nye sɔ ɛlɔlε kpole mɔc Gyihova nee Gyisese lε maa ye la.

S U K O A D O C C W O

Sukoa ndenle ngakyile mōc ēbalua zo wōahile εἰσελέπει
kpole mōc Gyihova nee Gyisēse ελα ye ali la anwo
anyezōlē la. Nea kezi Kelaese ewule Ngakyelēlilē ne
anwo hyia la.

3. Anyezōlē ka ye maa yεyε debie

Fa ye ke εἰενομα wō azule nu yεε awie εlie
wō a. Ebamāa ε rēle avi mōc ahene yele
maanle wō la ? Anzεε ēbakpondē ndenle
wōalua zo wōamaa yeanwu ke ε nye sō
mōc ɔyele ɔmaanle wō la?

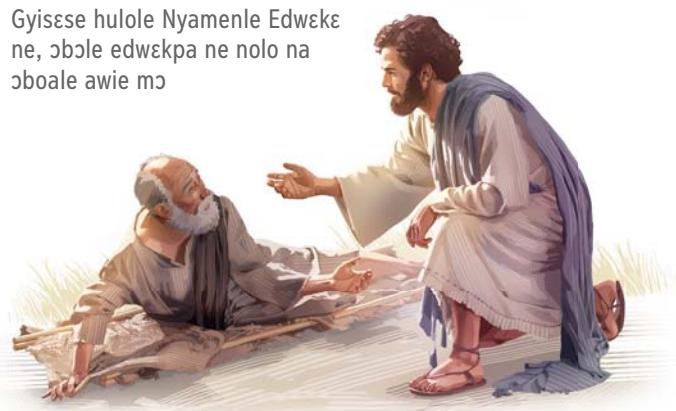
Gyihova a εmaa ye ngoane a. **Kenga 1 Dwōn 4:8-10**, na akee bezuzu kpuya
εhye mō anwo:

- Duzu ati a Gyisēse afčebōlē ne le
ahyεlēdeε titili a?
- Kezi εbu mōc Gyihova nee Gyisēse
εyε εmaa wō la ε?

Ke ɔkεyε na yεahile mōc Gyihova nee
Gyisēse εyε εmaa ye la anwo anyezōlē ε?
**Kenga 2 Kōlentema 5:15 yεε 1 Dwōn 4:
11; 5:3.** Ekenga tēkese ko biala εwie a,
bezuzu kpuya εhye anwo:

- Ke mōc tēkese εhye kile la, duzu a
yεbahola yεayε yεava yεahile nwōlε
anyezōlē a?

Gyisēse hulole Nyamenle Edwēkε
ne, ɔbōle edwēkpa ne nolo na
ɔboale awie mō

4. Sukoa Gyisēse

Adenle bieko mōc yεdua zo yεkile anyezōlēs la a le ke
yεbazukoa Gyisēse. **Kenga 1 Pita 2:21**, na akee bezuzu
kpuya εhye anwo:

- Ndenle boni mōc a εbahola wōalua zo wōali Gyisēse
agyakε anzi kpale a?

5. Kɔ Kelaese ewule Ngakyelɛlilɛ ne bie

Amaa wɔanwu mɔɔ hɔle zo wɔ Awulæ Nɔsole Alees mɔɔ limoa la abo la, **kenga Luku 22:14, 19, 20.** Akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Duzu a hɔle zo wɔ Awulæ Nɔsole Alees ne abo a?
- Duzu a paano ne nee nwanye ne gyi εkε maa a?—Nea ngyehyε-nu 19 nee 20.

VIDIO: Behakye Gyisese Ewule Ne (1:41)

ɛnee Gyisese kpondɛ ke ye εdoavolema ye Awulæ Nɔsole Alees ne kokye εvolε biala bεfa bekakye kenle mɔɔ ɔwule la. ɔti, Gyihova Alase-volε yia nu εvolε biala na bekakye Kelaese ewule ne ke mɔɔ ɔhilele ke bεyε ye la. Amaa wɔazukoa ayia εhye mɔɔ anwo hyia la anwo debie la, **ye VIDIO ne.** Akee bεzuzu kpuya εhye anwo.

- Duzu a bεyε ye wɔ Ngakyelɛlilɛ ne abo a?

Paano ne nee nwanye ne gyi εkε maa debie. Paano ne gyi εkε maa Gyisese sonlabaka ne mɔɔ di munli mɔɔ ɔvale ɔbɔle afɔle ɔmaanle ye la. Nwanye ne gyi εkε maa ye mogya ne

BIE Mɔ KA Kε: “Edie Gyisese εdi ala a εbanyia ngoane.”

- Kεzi εbava Dwɔn 3:16 yεε Gyemise 2:17 wɔahile ke dɔɔnwɔ boka nwo ε?

EDWĒKE TITILI

Saa yeda ye ali ke yele diedi wā Gyisese anu na yekō ye ewule Ngakyelēlile ne abo a, ɔkile ke yē nye sō mōc yeyē yemaa yē la.

Ndinu

- Diedi mōc awie da ye ali wā Gyisese anu la kile duzu?
- Kézi ɛkulo ke ɛkile mōc Gyihova nee Gyisese eyē emaa wā la anwo anyezcē ε?
- Duzu ati a ɔhyia kpale ke ekō Kelaese ewule Ngakyelēlile ne bie a?

Yewiele εzukoaledee ne wā

Bodane

- Kō Kelaesse ewule Ngakyelēlile bieko mōc bεbaye la bie. Biza ahenle mōc ε nee ye sukoa la maa ɔhile wā kenle mōc bεbaye yē la, na kelē to εkē.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N W O

▶ 9:28

Duzu a Kelaese ewule ne ka yē maa yeyē a?

Ωvale Ye Sonlabaka Ne ɔlile Gyihova Eni

Sukoa diedi nwo niyuncē dōcō nwo nee kēzi yebahola yēala ye alia la.

“Nyia Gyihova Σwōke Ne Mō Anu Diedi” (Ezinzał Arane, October 2016)

Wā anwubielē ne mōc se, “Mete Nganeε Ke Me Nwo Te, Mede Ngoane Nu Yē Me Nye Die” la anu, nea kēzi Kelaese afɔlebōlē ne mōc raalē bie zukoale nwole debie la hakyile ye ebəlabōlē la.

“Baebolo Ne Kakyi Sonla”
(Ezinzał Arane, August 1, 2011)

Nea deemoti menli ekyi bie a di Ngakyelēlile alees ne bie la.

“Duzu Ati A Kézi Gyihova Alassevole Di Awulæ Nɔsolæ Alees Ne La Le Ngakyile Fi Ezonlenle Mōc Ɛha La Ɛdee Ne Anwo A?”
(Edwēke mōc wā jw.org azo)

Amaa wāanwu video nee ɔdio yēs websaete ne azo edwēke kɔsɔtī mōc wā EZUKOALEDEE 28 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu!
buluku ne mōc wā jw.org azo la anzeε dua sekelenee εhye azo kō eke

Saa Yewu A Yekə Ni?

Wō kulovalə bie εwu εlε ɔ? Wō meke zehae mōc yε nyane la anu, bie a εbabiza ke: ‘Saa yewu a yekə ni? Asoo anyelazo wō εkε ne ke yebanwu yε aləvalə mōc εwu la bieko ɔ?’ Nea mualə mōc Baebolo ne fa maa mōc kyekye yε rəle la wō εzukoaledee εhye nee mōc doa zo la anu.

1. Saa yewu a yekə ni?

Gyisəse vale ewule totole nafelə botoo nwo. Awie mōc εlafe botoo la εnze mōc εləkə zo la. Kezi ewule le ke nafelə ε? Saa awie wu a, ɔnde nyane. O nwo εnye ye koonwu ɔnva nwo kezi εnnee ɔkulə ɔ gɔnwo mōc nee ye mbusuafo la. Baebolo ne ka ke: “**Mowuamra εnze εhwhee.**” —Kenga Nolobəvo 9:5.

2. Kezi yewu ewule nwo nɔhale ne a ɔboə yε ε?

Menli mōc ɔnwo sulo ewule—bəbə mowuamra! Noko mōc Baebolo ne ka ye wō ewule nwo la bahola akyekye ε rəle. Gyisəse hanle ke: “**Nɔhale**

ne bamaa bεanyia fanwodi.” (Dwɔn 8:32) Asoilo mōc εzonlenle bie mō kilehile a, noko Baebolo ne kilehile ke sonla εnlε εkela mōc εnwu a. Cti awie wu a ɔnnwu amaneε. Eza kəmə mowuamra εnze εhwhee la ati, bəngola bəngyegye yε. Yeməti ɔngya ke yekədə mowuamra anzee yesonle bε yεε ɔngya ke yεye asçne yεmaa bε.

Bie mō se bəkola bε nee mowuamra tendε. Noko εhye εnreye boε. Ke mōc yεzukoa ye kəkala la, “mowuamra εnze εhwhee.” Menli mōc dwenle ke bε nee be aləvalə mōc εwu εlətendε la nee sunsum εtane ne mōc mōc yε be nee nwo ke menli mōc εwu la a amgba εlətendε a. Cti saa yewu ewule nwo nɔhale ne a, ɔbə yε nee sunsum εtane ne mōc anwo. Gyihova εbə yε kəkə ke yεmmabə mōdenle ke yε nee mowuamra badendε ɔluake ɔze ke saa yε nee sunsum εtane ne mō di ngitanwo a bəbagyegye yε.—Kenga Ditiłənomi 18: 10-12.

S U K O A D O N C C O

Sukoa cō Baebolo ne ka ye wō ewule nwo la anwo ninyēne dōnōwo, na nyia diedi kpolo e līlā Nyamenle ne mōcō engile menli mōcō ewu nyane la anu.

3. Sukoa mowuamra anwo nōhale edwēkē ne

Menli lē eleka mōcō yewu a yekō la anwo diedi ngakyile wō ewiade amuala. Nōhale nu, te diedi εhye mō kōsōcti a le nōhale a.

- Mowuamra anwo edwēkē boni a menli dōnōwo die di wō bē ekē a?

Amaa wōanwu mōcō Baebolo ne kilehile la, [ye VIDIO ne](#).

Kenga Nolobōvo 3:20, na akee bēzuzu kpuya εhye mō anwo:

- Ke mōcō tēkese εhye kile la, saa awie wu a ɔkɔ ni?
- Saa awie wu a asoo debie wō ye nu mōcō kō zo tēnla aze c?

Baebolo ne ka Gyisēse agōnwo Lazalēse ewule ne anwo edwēkē kile ye. Saa [εlekenga Dwōn 11:11-14](#) a, ye kezi Gyisēse hanle Lazalēse ewule ne anwo edwēkē la nzonlē.

Akee bēzuzu kpuya εhye mō anwo:

- Duzu a Gyisēse vale ewule totole nwole a?
- Duzu a mōcō ɔhanle la maa yēnwu ye wō mowuamra anwo a?
- Enea a ndelebēbo wō ewule nwo edwēkē mōcō Baebolo ne ka la anu c?

**VIDIO: Tenlabelē Boni A
Mowuamra Wō Nu A?—Foa Bie
(1:19)**

4. Ewule nwo nɔhalɛ edwɛkɛ ne boa yε

Saa yεnzu ewule nwo nɔhalɛ edwɛkɛ ne a ɔmmaa yεnzulo mowuamra. **Kenga Nolobɔvo 9:10**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Asoo mowuamra kola gyegye yε?

Baebolo ne anu nɔhalɛ ne eza bo yε nwo bane fi diedi mɔɔ menli le ke ɔwɔ ke bekpɔda mowuamra anzɛɛ besonle bε bɔbɔ la anwo. **Kenga Ayezaya 8:19 yεε Yekile 4:11**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Enea a kezi Gyihova bu awie mɔɔ sonle mowuamra anzɛɛ kpondɛ moalɛ fi awie mɔɔ εwu la εke ε?

Ewule nwo nɔhalɛ edwɛkɛ ne maa yεtwe yε nwo yεfi amaamuo mɔɔ Gyihova anye εnlie nwo la anwo

5. Ewule nwo nɔhalɛ edwɛkɛ ne kyekye yε rεle

Bεhilehile menli dɔɔnwo ke saa bεambo εbela kpa-
le na bεwu a bεbanwu amaneε. Noko saa yεnzu ke
awie wu a ɔnnwu amaneε, bɔbɔ awie mɔɔ yεle ni-
nyendane la a ɔkyekye yε rεle. **Kenga Wulomuma
6:7**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Ke mɔɔ Baebolo ne ka la, saa awie wu a bε-
bua ye benle anzɛɛ bedie ye bεfi εtane nu, ɔti
εnea a awie mɔɔ εwu la εlεnzu εtane bie mɔɔ
ɔycle la anwo amaneε ɔ?

Saa yεnzu Gyihova kpale a, yεbanwu ye ke
ɔnrεmaa mowuamra εnrenzu amaneε εε. **Kenga
Ditilɔnomi 32:4 yεε 1 Dwɔn 4:8**, na akee bezuzu
kpuya εhye mɔɔ anwo:

- Asoo Nyamenle mɔɔ le subane mɔɔ bεha
nwɔlɛ edwɛkɛ wɔ tεkese εhye mɔɔ anu la balie
ado nu ke bεhile mowuamra nyane ɔ?
- Ewule nwo nɔhalɛ edwɛkɛ ne kyekye ε rεle ɔ?
Duzu ati ɔ?

BIE Mɔ KA Kε: “Mesulo mɔɔ mewu a ɔbado me la.”

- Baebolo tεkese boni mɔɔ a εbava wɔakyekye bε rεle a?

EDWĘKE TITILI

Saa awie wu a, ḡonde aze bieko. Mowuamra ennwu amanee yee bengola bęngyegye anyewɔzoamra.

Ndinu

- Saa yewu a yekə ni?
- Kezi ewule nwo nchale edwęke ne boa yε ε?
- Kezi ewule nwo nchale edwęke ne kyekye yε rεle ε?

Yewiele εzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Bɔ mɔdenle kakye εzukoaledee εhye anu t̄kese ko amaa wɔava wɔahilehile mowuamra anwo edwęke ne anu.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N C W O

Nea mɔɔ edwękekpɔkε “ekela” kile wɔ Baebolo ne anu la.

“Duzu A Le Ekela Ne?”
(Edwęke mɔɔ wɔ jw.org azo)

Nea saa Nyamenle twe menli nzo wɔ abɔnsam senle nu a.

**Asoo Hεεle Le Eleka Mɔɔ
Bεkile Menli Nyane Amgba?**

Asoo ke yewulo mowuamra?

**Mowuamra Sunsum—Asoo
Bεkola Bεboa Wɔ Anzεε
Bεgyegye Wɔ? Asoo Amgba
Bewɔɔ Eke? (buluku)**

Nea kezi nrenyia bie zukoale eleka mɔɔ yewu a yekə la anwo nchale ne la ɔkyekyele ɔ rεle la.

**“Me Nye Liele Baebolo Ne
Muałε Mɔɔ Ndelebεbo Wɔ Nu
La Anwo” (Ezinzałε Arane,
February 1, 2015)**

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yee wεbsaete ne azo edwęke kɔscɔti mɔɔ εZUKOALEDEE 29 ne anu la, nea Nyia Anyeliełε Dahuu!
buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzεε dua sɛkεlennε εhye azo kɔ eke

Wɔ Alçvole Bahola Adenla Aze Bieko!

Ewule maa yedi nyane nee alçbole kpole. Ehye ati a Baebolo ne ka ke ewule le kpovole la. (1 Ko-lentema 15:26) Wɔ Ezukoaledee 27 ne anu, ezukoale ke Gyihova baye kpovole zôhane avi eke. Na bédabé mɔɔ bewu **dεba** la ε? Wɔ ezukoaledee εhye anu, εbazukoa Gyihova εwɔke bieko mɔɔ ye anyelielé la anwo debié—obamaa menli mgbe mgbe azia aradenla aze dahuu. Obadwazo be! Asoo εhye bazi amgba? Asoo bεbadwazo be bεahɔ anwuma anzεε bεara azεle ye azo?

1. Duzu a Gyihova kulo ke ɔye ɔmaa ye alçvole mɔɔ ewu la ε?

Gyihova anye la ke obamaa menli mɔɔ ewu la azia ara ngoane nu bieko. Enee Dwobu mɔɔ le diedi la le anwodozo ke saa ɔwu a Nyamenle arele εnrevi ye. Chanle ϕhilele Nyamenle ke: “**εbabεlε, na mebalie wɔ zo [wɔ Nla ne anu].**” —Kenga Dwobu 14:13-15.

2. Kezi yekola yεnwu ke bεbadwazo mowuamra ε?

Mekε mɔɔ Gyisese wɔ azεle ye azo la, Nyamenle maanle ye tumi ɔmaanle ɔdwazole menli. Gyisese dwazole kakula raalε bie mɔɔ eli evole 12 la yεε kunlavole bie ara nrenyia. (Maake 5:41, 42;

Luku 7:12-15) Nzinlii, Gyisese agɔnwo Lazalese wule. Enee Lazalese εwu bεzie ye yeli kenle nna εdeε, noko Gyisese dwazole ye. Gyisese zε-lele Nyamenle na akee ϕhakyile ɔ nye wɔ nla ne anwo ɔdeanle nu kpole ke: “Lazalese, finde bεla!” Na “**nrenyia ne mɔɔ ewu la vindele rale**”—yedwazo! (Dwɔn 11:43, 44) Nea kezi Lazalese mbusuafoo nee ɔ gɔnwo mɔ anye liele la!

3. Anyelazo boni a wɔ εkε maa wɔ alçvole ewu la ε?

Baebolo ne bɔ εwɔke ke: ‘**Bεbadwazo menli bεavi ewule nu.**’ (Gyima ne 24:15) Menli mɔɔ Gyisese dwazole be la, εnee bεtεkole anwuma. (Dwɔn 3:13) Be nye liele ke bεdwazole be bεrale azεle ye azo bieko la. Zôhane ala a ɔnrεhyε, Gyisese badwazo menli mgbe mgbe yeamaa bεadεnla aze dahuu wɔ paladaese a. Chanle ke “**bεda-bε mɔɔ bεwɔ ngakyelε nla ne mɔ anu la kɔɔɔti**”—bɔbɔ bεdabé mɔɔ ɔzcho ke menli arele evi be noko Nyamenle kakye be la—badwazo.—Dwɔn 5:28, 29.

S U K O A D C C N W O

Nea daselə mɔɔ wɔ Baebolo ne anu mɔɔ kile ke bεbahola bεadwazo mowuamra la. Sukoa kezi ewudwazo ne bahola akyekye ε rεle na yeamaa wɔanyia anyelazo la.

4. Gyisese hilele ke ɔkola ɔdwazo mowuamra

Sukoa mɔɔ Gyisese yele maanle o gɔnwo Lazalese la anwo ninyene dɔɔnwo. **Kenga Dwɔɔ 11:14, 38-44**, na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Kezi yekola yεnuwε ke εneε Lazalese εwu amgba ε?
—Nea ngyenu 39.
- Saa εneε Lazalese εhɔ anwuma a, εneε a anreeε Gyisese bamaa yeazia yearadenla azelε ye azo ε?

Ye VIDIO ne.

VIDIO: Gyisese Dwazo Lazalese (1:16)

5. Bεbadwazo menli dɔɔnwo!

Kenga Edwεne 37:29, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Menli mgbe mgbe mɔɔ bεbadwazo bε la bεadenla ni?

Tε menli mɔɔ zonlenle Gyihova la angomekye a Gyisese badwazo bε a, ɔbadwazo menli gyene dɔɔnwo. **Kenga Gyima ne 24:15**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Nwane mɔ a εkulo ke εnwu ke bεdwazo bε a?

Dwenle εhye anwo nea: Ḡnyε
se ke Gyisese badwazo awie
moo εwu la ke moo sele kola
tunwue c ra cwa la

6. Ewudwazo ne bahola akyekye ε rεle na yemaa wɔanyia anyelazo

Gyeelεse ara raale ne anwo edwεke moco wɔ Baebolo ne anu la
εkyekye menli dɔɔnwo moco εledi nyane la arεle na yemaa bε
anwosesebε. **Kenga moco zile la wɔ Luku 8:40-42, 49-56.**

Kolaa na Gyisese adwazo Gyeelεse ara raale ne la, ɔzele ye papa
ke: "Mmasulo, wɔmɔ nyia diedi ala." (Nea ngyεnu 50.) Kεzi ewudwazo
anyelazo ne bahola aboa wɔ . . .

- wɔ meke moco wɔ kulovole bie kewu la ε?
- wɔ meke moco wɔ ngoane la esiane nu la ε?

Ye **VIDIO** ne, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo.

- Kεzi ewudwazo anyelazo ne εkyekye Phelicity awovole arεle na
yemaa bε anwosesebε ε?

VIDIO: *Kεzi Ewudwazo
Anyelazo Ne Maa Yεnyia
Akεnrasesebε ε? (3:21)*

BIE MC KA KE: "Bεnlie ewudwazo ne bεnli."

- Kεzi εnwu ye ε?
- Ngεlεlera boni a εbava wɔahile ke bεbadwazo menli a?

EDWĒKE TITILI

Baebolo ne bō ɛwōkē ke bēbadwazo menli mgbe mgbe mōc̄ ɛwu la. Gyihova kulo ke bētēnla aze bieko, na yemaa Gyisēse tumi ke ɔdwazo bē.

Ndinu

- Duzu a kile ke Gyihova nee Gyisēse kulo ke bēdwazo mowuamra bēba ngoane nu bieko a?
- Menli mgbe mgbe mōc̄ bēbadwazo bē la bēdēnla ni—anwuma anzēz azelē ye azo? Duzu ati a wōha ye zō a?
- Duzu a maa ɛdie ɛdi ke wō alōvole bādēnla aze bieko a?

Yewiele ɛzukoaledee ne wō

Bodane

- Saa ɛze awie mōc̄ elēdi nyane a, ka ewudwazo anyelazo ne anwo edwēke kile ye wō meke mōc̄ fēta la anu.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C O W O

Sukoa ninyene mōc̄ ɛbahola wācayāwācaya wācagyiñla nyanelile nloa la.

"Moalé Maa Menli Mōc̄ Elēdi Nyane La" (Awake! No. 3 2018)

Asoo Baebolo ngiyinlazo bahola aboa awie mōc̄ elēdi nyane la amgba?

Meke Mōc̄ Kulovole Bie Kewu La

Ke ɔkēyē na ngakula agyinla bē kulovole bie ewule nloa ε?

Ekpōnedeε Ne

Asoo bēbadwazo awie bahō anwuma? Nwane mōc̄ a bēnre-dwazo bē a?

"Duzu A Le Ewudwazo Ne?"
(Edwēke mōc̄ wō jw.org azo)

Amaa wāanwu video nee ɔdio yee wēbsaete ne azo edwēke kōsōtō wa cō EZUKOALDEE 30 ne anu la, nea Nyia Anyelieie Dahuu! buluku ne mōc̄ wō jw.org azo la anzēz dua sēkēlēneε ɛhye azo kō eke

Nyamenle Belemgbunlilile Ne A Le Duzu?

Nyamenle Belemgbunlilile ne a le debie titili mōc Baebolo ne ka nwole edwēkē a. Gyihova balua Belemgbunlilile ne azo yeamaa bodane mōc oti ḥōbōle azelē ye la ara nu. Belemgbunlilile ne a le duzu? Kezi yekola yēnwu ke ḥoledi tumi kēkala ε? Duzu a yelimoa yeye a? Na duzu a ḥbaye ye kēnle bie a? Bēbabua kpuya εhye mōc wō εzukoalε-dee εhye nee nwic ne mōc doa zo la anu.

1. Nyamenle Belemgbunlilile ne a le duzu, yee nwane a le zole Belemgbunli a?

Belemgbunlilile ne le arane mōc Gyihova Nyamenle εva εzie εke a. Gyisese Kelaese mōc le zole Belemgbunli la εledi tumi wō anwuma. (Matteyu 4:17; Dwon 18:36) Baebolo ne ka Gyisese anwo edwēkē ke: “Obali Belemgbunli . . . da-huu.” (Luku 1:32, 33) Gyisese mōc le Belemgbunlilile ne azo Belemgbunli la banlea awie biala mōc wō azelē ye azo la anwo zo.

2. Nwane mōc a nee Gyisese bali tumi a?

Tε Gyisese angomekye a bali tumi a. Menli mōc vi ‘abusua nee anee nee menli nee maanle biala anu la baye arelembunli na beanlea azelē ye azo.’ (Yekile 5:9, 10) Menli nyε a nee Kelaese bali tumi a? Ovi meke mōc Gyisese rale azelē

ye azo la, Kilisenema mgbe dōcōnwo εraye ye εdoavolēma. Noko bε nūhua 144,000 ala a nee Gyisese bali tumi wō anwuma a. (Kenga Yekile 14:1-4.) Kilisenema kōsōcti mōc εha wō azelē ye azo la baye Belemgbunlilile ne maanlema. —Edwēne 37:29.

3. Kezi Nyamenle Belemgbunlilile ne le kpale tēla sonla arane ε?

Saa tumivolēma bō mōdenle ke bεye ninyenē mgbalε bōbō a, bēnlε tumi mōc bēkola bēfa bεye debie biala a. Befi zole a menli gyenē badi tumi na bie a bēndwenle bε maanlema ne anwo kpale. Noko Gyisese mōc le Nyamenle Belemgbunlilile ne azo Belemgbunli la εdeε, awie gyenē biala εnreholā εnreli ε gyake anu. Nyamenle ‘εva belemgbunlilile bie εzie εke mōc bēnrezekeye ye εle a.’ (Daneele 2:44) Gyisese banlea azelē ye amuala azo na εnreye nyeyenu. Čle εlōlē, čle atiakunlukēnlema yee cdi pεlepεle, na ḥbahilehi-le menli yeamaa bε nee bε gōnwo mōc ali ye wō εlōlē, atiakunlukēnlema yee pεlepεlelile nu.—Kenga Ayezaya 11:9.

Nea deemɔti Nyamenle Belembunlilile ne le kpale tɛla sonla arane biala la.

4. Arane mɔɔ lɛ tumi la banlea azelɛ ye azo amuala

Gyisese Kelaese lɛ tumi kpole tɛla dasanli tumivole biala. **Kenga Mateyu 28:18**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi Gyisese tumi ne le kpole tɛla dasanli tumivole biala ε?

Beta bɛkakyi sonla arane, yεε nuhua ko biala nea azelɛ ye eleka ekyi bie azo ala. Na Nyamenle Belembunlilile ne ε? **Kenga Daneele 7:14**, na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Duzu ati a ɔle kpale ke “bɛnrezɛkye” Nyamenle Belembunlilile ne a?
- Duzu ati a ɔle kpale ke ɔbanlea azelɛ ye azo amuala a?

5. ɔwɔ ke bɛye sonla tumilile bɛfi εkε

Duzu ati a ɔwɔ ke Nyamenle Belembunlilile ne ye sonla arane fi εkε a? **Ye VIDIO ne**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo.

VIDIO: Duzu A Le Nyamenle Belembunlilile Ne? – Foa Bie
(1:41)

- Duzu a εvi sonla tumilile nu εra a?

Kenga Nolobɔvo 8:9, na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Enea a ɔwɔ ke Nyamenle Belembunlilile ne ye sonla arane fi εkε ɔ? Kɛmɔti ε?

Gyihova ekpa mrenya nee mraale εvi εleka ngakyile ke be nee Gyisεse εli tumi

7. Nyamenle Belemgbunlilile ne Iε mela kpale

Arane ngakyile di mela mɔɔ bεne a ɔbaboa be maanlema na yeabc be nwo bane la. Nyamenle Belemgbunlilile ne noko Iε mela mɔɔ cεwε kε ye maanlema di zo a. **Kenga 1 Kolentema 6:9-11**, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔɔ anwo:

- Saa awie biala di Nyamenle mela zo a, εnea a kεzi ewiade bayε ε?*
- εnea a ndelebεbo wɔ nu kε Gyihova banlea kε Belemgbunlilile ne maanlema bali mela εhye mɔ azo c? Kεmɔti ε?
- Duzu a kile kε menli mɔɔ εnli mela εhye mɔ azo la bahola ahakyi a?—Nea ngyεnu 11.

* Bεbahilehile mela εhye mɔ bie anu wɔ Foa 3 ne anu.

6. Nyamenle Belemgbunlilile ne tumivolema te yε edwεkε bo

Kεmɔ yε Belemgbunli Gyisεse dεnlanle azεlε ye azo kε sonla la ati, ‘ote yε bεtεeyεlε bo.’ (Hibuluma 4:15) Gyihova ekpa mrenya nee mraale no-havoma 144,000 εvi “abusua nee anee nee menli nee maanle biala anu” ke be nee Gyisεse εli tumi. —Yekile 5:9.

- Menli mɔɔ nee Gyisεse bali tumi mɔɔ bεte tεnlabelε mɔɔ alesama wɔ nu abo la maa εrεle kyekye c? Kεmɔti ε?

Arane ngakyile di mela mɔɔ boa be maanlema na ɔbc be nwo bane la. Nyamenle Belemgbunlilile ne Iε mela kpale mɔɔ bɔ ye maanlema anwo bane na ɔboa be a

BIE A AWIE BABIZA Kε: “Nyamenle Belemgbunlilile ne a le duzu?”

- Kεzi εbaye c nloa ε?

EDWÈKE TITILI

Nyamenle Belemgbunlilile ne le arane
cow anwuma mō banlea azelē ye
azo amuala a.

Ndinu

- Nwane mō a bali tumi wō Nyamenle Belemgbunlilile ne anu a?
- Kezi Nyamenle Belemgbunlilile ne le kpale tēla sonla arane biala ε?
- Ninjene mō Gyihova anye la
ke Belemgbunlilile ne maanlema
baye la bie mō a le boni?

Yewiele εzukoaledee ne wo

Bodane

- Kenga Gyisese tumilile ne anwo
debie wō Ayezaya 11:1-10, na
nea kezi o nee sonla tumilile le
ngakyile la.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C W O

Nea mō Gyisese hanle ye wo
eleka mō Belemgbunlilile ne
wo anwo la.

**“Asoo Nyamenle Belemgbunlili
le Ne Wō Wō Ahonle Nu Ī?”**
(Edweke cow jw.org azo)

Duzu ati a Gyihova Alasevols
di nohalé maa Nyamenle
Belemgbunlilile ne tēla sonla
tumilile a?

**Mendule Me Nwo Memaanle
Nyamenle Belemgbunlilile Ne**

Nea mō Baebolo ne ka ye wo
menli 144,000 ne mō Gyihova
εkpa be ke be nee Gyisese εli
tumi anwo la.

“Nwane Mō A Kō Anwuma A?”
(Edweke cow jw.org azo)

Duzu a maanle raale bie mō la
efiade la liele lile ke Nyamenle
ala a bahola amaa pεlepεlelile
ara ewiade ye anu a?

**“Kezi Menyanle Nzisi Mō
Kō Zo Anwo Muale La”**
(Awake!, November 2011)

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yee websaete ne azo edweke kɔsɔti
mō εZUKOALEDEE 31 ne anu la, nea Nyia Anyelie Dahuu!
buluku ne mō wō jw.org azo la anzeé dua sɛkɛlɛnɛe εhye azo kō eke

Nyamenle Belemgbunlilile Ne Elədi Tumi Kekala!

Nyamenle Belemgbunlilile ne bōle ye tumilile bo wō anwuma wō evole 1914. Mekē zōhane noko a sonla tumilile mekē mōcā li awieles la bōle ḥ bo a. Kezi yēnwu ye zō ε? Nea Baebolo ngapezo nee mōcā elēkō zo yēs subane mōcā menli da ye ali ḥ vi 1914 mōcā ba la.

1. Duzu a Baebolo ne hanle dole εkε a?

Daneele buluku ne hanle dole εkε ne ke Nyamenle Belemgbunlilile ne babō ye tumilile bo wō “mekē nsuu” bie awieles. (Daneele 4:16, 17) Evole dōcōnwo anzi, Gyisese hanle mekē ko ne ala anwo edwēkε ke “maanle maanle ne mōcā mekē” na ḥhanle ke ḥtēbale awieles. (Luku 21:24) Yēbanwu ye ke mekē nsuu ne rale awieles wō evole 1914.

2. Ninyene nee subane boni mōcā elēkō zo ḥvi 1914 mōcā ba la a?

Gyisese εdoavolēma bizale ye ke: “Sekelenee boni a bahile ke wōra na mekē εhye elēkō awieles a?” (Mateyu 24:3) Gyisese εlebua be la, ḥhanle ninyene dōcōnwo mōcā cōbō ye tumilile bo ke Nyamenle Belemgbunlilile ne azo Belemgbunli a

obasisi la anwo edwēkε. Ninyene εhye mōcā bie a le konle, εhōne yēs azelēkpusule. (Kenga Mateyu 24:7.) Baebolo ne eza hanle dole εkε ne ke wō “mekē mōcā li awieles” la anu, menli subane bamaa εbelabōlē ‘ayε se.’ (2 Timote 3:1-5) ḥvi 1914 mōcā ba la, ninyene nee subane εhye mōcā elēkō zo kpale.

3. Duzu ati a ninyene εzεkye bōkōcō ḥvi mekē mōcā Nyamenle Belemgbunlilile bōle ḥ bo ke ḥtēbale tumi la ε?

Mōcā Gyisese rayele Nyamenle Belemgbunlilile ne azo Belemgbunli la, yeangye ḥ bo ke Seetan nee ye sunsum etane ne mōcā honle wō anwuma lō. Seetan annwu aze. Baebolo ne ka ke “bεvuandinle ye bēdole azelē ye azo, na bεvuandinle ye anwumabōvole ne mōcā bεbokale ḥ nwo bεguale aze.” (Yekile 12:9, 10, 12) Seetan εva εya kpolē ɔluakε ɔze ke bεbazεkye ye. Ḫti yeva nyane nee amaneεnwunle yera azelē ye azo amuala. Ḫnye nwanwane ke ninyene εzεkye bōkōcō wō ewiade a! Nyamenle Belemgbunlilile ne baye ngyegyelε εhye mōcā amuala avi εkε.

Sukoa kezi yekola yenwu ke Belembunlilile ne bole ye tumilile bo wo 1914 nee kezi cwɔ ke εhye ka ye la.

4. Baebolo mgbondabule twe adwenle kɔ 1914 azo

Ye VIDIO ne.

VIDIO: Nyamenle Belembunlilile Ne Boile Ye Tumilile Bo Wo 1914 (5:02)

Nyamenle maanle tete Babelɔn Belembunli Nεbukadeneza hanle debie mɔɔ bazi kenle bie la anwo εlaε. εlaε zohane nee kezi Daneele hilele ɔ bo la maa ɔda ali ke ɔfale Nεbukadeneza tumilile ne nee Nyamenle Belembunlilile ne anwo.

—**Kenga Daneele 4:17.***

Kenga Daneele 4:20-26, na akee dua εlaεka ne azo bua kpuya εhye mɔɔ:

- (A) Duzu a Nεbukadeneza nwunle ye wo ye εlaε ne anu a?—Nea nguheynu 20 nee 21.
- (B) Kezi bεbayε baka ne ε?—Nea nguyenu 23.
- (D) Duzu a bazi wo “mekε nsuu” ne awieleε a?
—Nea nguyenu 26.

Ngapezo εhye rale nu mɔɔ limoa la . . .

- (E) Enee baka ne gyi εke ne maa nwane?
—Nea nguyenu 22.

* Nea edwεkε nwic ne mɔɔ li awieleε wo εzukoaledεε εhye Kponde Dɔɔnwo foa ne la.

- (E) Kezi bεpele ye belembunlilile ne azo ε?
—**Kenga Daneele 4:29-33.**

- (F) Duzu a dole Nεbukadeneza wo “mekε nsuu” ne awieleε a?
—**Kenga Daneele 4:34-36.**

Ngapezo εhye rale nu mɔɔ tɔ zo nwic la . . .

- (G) Enee baka ne gyi εke ne maa nwane mɔɔ?
—**Kenga 1 Edwekεsisile 29:23.**

- (H) Kezi bεpele be belembunlilile ne azo ε?
Kezi yekola yenwu ke Gyisεse wo azεlε ye azo la εnee bεnli ebia ε?
—**Kenga Luku 21:24.**

- (I) Mekε boni yεε nienwu a bεvale tumilile εhye bεziele εke a?

Mekε nsuu ne tendenle le nyε ε?

Baebolo ne foa bie ma boa maa yete foa gyene abo. Ke neazo la, Yekile buluku ne ka ke mekε nsa nee foa le kenle 1,260. (Yekile 12:6, 14) Mekε nsuu le ye mɔɔnwo nwic anzεε kenle 2,520. Cyε a Baebolo ne fa kenle ko ye εvolε. (Yizikeele 4:6) Ke mekε nsuu ne mɔɔ bεha nwole edwεkε wo Daneele buluku ne anu la de la εne—cεle εvolε 2,520.

Kεzi Baka Ne Anwo Elalε Ne Fale Nyamenle Belembunlilile Ne Anwo La

NGAPEZO NE (Daneεle 4:20-36)

(A) Baka kpole bie

(B) "Bερε baka ne bεdo aze," na bεmaa 'mekε nsuu ερε nu'

(D) "Wɔ belembunlilile ne bazia aye wɔ εdeε biekο"

👑 Belembunlilile

✗ Bεrεle zole

👑 Bεvale bεziele εκε biekο

CRALE NU CCM LIMOA

(E) Babelon Belembunli Nebukadenεza

(E) Evole 606 K.Y.M. anzi, Nebukadenεza adwenle hanle ɔ nwo na yeangola yeanli ye ebia ne too evole nsuu

(F) Nebukadenεza dele kpoke na ɔbole ɔ bo ɔlile ye ebia ne biekο

CINW OZ CT CCM NU CRALE

607 K.Y.M. → Evole 2,520

(G) Yizilayε arelembunli mɔɔ gyinlanle Nyamenle tumilile ne agyake anu lile ebia

(H) Bεzεkyele Gyεlusalem, na Yizilayε arelembunli angola anli ebia too evole 2,520

1914 Y.M.

(I) Gyisεse bøle ye tumilile bo wɔ anwuma ke Nyamenle Belembunlilile ne azo Belembunli

**VIDIO: Ewiade Ehakyi ጽви 1914
Mcc Ba La (1:10)**

5. Ewiade ehakyi ጽви 1914 mcc ba la

Ye VIDIO ne.

Gyisēse hanle ninyene mcc የbaye Belemgbunli a የbahe zo wō ewiade la anwo edwēkē dole eke. **Kenga Luku 21:9-11**, na akee bēzuzu kpuya εhye anwo:

- Ninyene εhye mō boni a wōnwu ye anzeε wōde nwōlē edwēkē a?

Ezoanvole Pcclo hanle subane mcc menli bala ye ali wō sonla tumilile meke mcc li awieles anu la anwo edwēkē. **Kenga 2 Timote 3:1-5**, na akee bēzuzu kpuya εhye anwo:

- Subane εhye mō boni a wōnwu ke menli εleda ye ali εne a?

Saa εsukoa debie mōc bahola aboa awie mō na yealie bē ngoane a, duzu a ɔbaha wō yeamaa wōayē a?

6. ɔwō kē Nyamenle Belembunlililē mōc elədi tumi la ka yē maa yēyē debie

Kenga Mateyu 24:3, 14, na akee bēzuzu kpuya εhye mō anwo:

- Gyima mōc anwo hyia la boni a kile kē Nyamenle Belembunlililē ne elədi tumi kēkala a?
- Kē ɔkεyē na wōayē gyima εhye bie ε?

Nyamenle Belembunlililē ne elədi tumi kēkala, na mekē mōc ɔbanlea azēlē ye azo amuala la εbikye. **Kenga Hibuluma 10:24, 25**, na akee bēzuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu a ɔwō kē yē nuhua ko biala yē wō mekē mōc 'yēnwu kē kenle ne εlεbikye la' ε?

BIE A AWIE BABIZA KĒ: "Duzu ati a Gyihova Alasevolē ka 1914 anwo edwēkē dōcōnwo zōhane a?"

- Duzu a εbaha a?

EDWĒKE TITILI

Baebolo ngapezo, mgbondabule yee ninyene mōc elēkō zo wō ewiade ye la kile ke Nyamenle Belembunlilile ne elēdi tumi kēkala. Saa yēbō ye nolo na yēkō debiezukoalē a cōda ali ke yedie shye yēdi.

Ndinu

- Duzu a zile wō meke nsuu ne mōc bēhanle nwole edwēke wō Daneelē buluku ne anu la awielees a?
- Duzu a maa edie edi ke Nyamenle Belembunlilile ne bōle ye tumili- le bo wō 1914 a?
- Ke əkēyē na wōahile ke edie edi ke Belembunlilile ne elēdi tumi kēkala ε?

Yewiele εzukoalēdees ne wō

Bodane

- Ye mōc bamaa wōafeta ke εbō edwēkpa ne nolo la.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C O W O

Nea mōc tetedwēke kēlevoma nee awie mo gyene εha wō nzenezalees mōc εra ewiade ovi 1914 mōc ba la anwo la.

“Mekē Mōc Menli Ebēla Zékyle Bōkō La” (Awake!, April 2007)

Kenga kēzi ngapezo ne mōc Mateyu 24:14 maanle nrenyia bie εbēlabōle hakyile la anwo debie.

“Enee Mekulo Baseball Metela Debie Biala!” (Ezinzaε Arane No. 3 2017)

Kezi yēkola yēnwu ke ngapezo ne mōc wō Daneele tile 4 la fale Nyamenle Belembunlilile ne anwo ε?

“Mekē Boni A Nyamenle Belembunlilile Ne Bōle Č Bo Kē Čdi Tumi A? (Foa 1)” (Ezinzaε Arane, October 1, 2014)

Duzu a kile ke “mekē nsuu” ne mōc bēha nwole edwēke wō Daneele tile 4 la rale awielees wō 1914 a?

“Mekē Boni A Nyamenle Belembunlilile Ne Bōle Č Bo Kē Čdi Tumi A? (Foa 2)” (Ezinzaε Arane, November 1, 2014)

Amaa wōanwu video nee cōdio yee wēbsaete ne azo edwēke kōscōti wō εZUKOALĒDEE 32 ne anu la, nea Nyia Anyeliee Dahuu! buluku ne mōc wō jw.org azo la anzees dua sēkēlēnēe shye azo kō eke

Mcc Belembunlilile Ne Baye La

Nyamenle Belemgbunlilile ne εba cba bo cba eledi tumi. Cnrəhye εbaye nenzalee dəcənwo wa azeləye azo. Maa yənlea ninyene mgbale bie cm cm cm cm nye bahola ala ke εbanwu ye wə Belemgbunlilile ne tumilile bo la.

**1. Kezi Nyamenle Belembunlilile ne bamaa
anzodwole nee pélépélelile ara azelé ye azo ε?**

Gyisese mōč le Nyamenle Belembunlilile ne azo Belembunli la bazəkye etanevoləma nee arane ngakyile wā Amagedōn konle ne anu. (Yekile 16:14, 16) Mekē zəhane, ewəkə ehye mōč wā Baebo-lo ne anu la bara nu bōkōc: “**Onrəhye biala enee amumuyəma enle eke bieko.**” (Edwəne 37:10) Gyisese balua Belembunlilič ne azo yeamaa anzodwole nee pəlepelelile ayi azelę ye azo təkəe. —Kenga Ayezaya 11:4.

2. Saa bęye Nyamenle əhulolede wɔ azelę yezo a kezi əbelabče baye ε?

Wɔ Nyamenle Belembunlilile ne tumilile bo, “tenlenema banyia azelə ne, na bəadənlə zolə dahuu.” (Edwene 37:29) Fa ye kε ewɔ ewiade mɔɔ awie biala yε mɔɔ tenre yεε bε muala bəku-lo Gyihova nee bε nwo la anu! Awie anwo endo ye yεε awie biala bədənlə aze dahuu.

3. Saa bɛsɛkye ɛtanevolema bɛwie a, duzu a Nyamenle Belemgbunlililɛ ne bayɛ a?

Saa besekeye etanevolëma bëwie a, Gyisëse bali Belembunli evole 1,000. Meke zöhane, የnee menli 144,000 mœc የnee be bali tumi la baboa alesama mœc wœ azelë ye azo la bëamaa bëali munli mœc etane biala enle be nwo a. የkadwu meke zöhane awielee la, azelë ye baye paladaese kënlema, na menli mœc di Gyihova mëla zo la bädänlä zole wœ anyelielë nu. Akee Gyisëse bava tumilile ne azia amaa የZe Gyihova. Akee Gyihova “**duma nwo [bade]**” adëla meke biala. (Mateyu 6:9, 10) የbala ali wœ meke zöhane ke Gyihova le Tumivole kpale mœc dwenle ye maanlema anwo a. Akee Gyihova bazekye Seetan, sunsum etane ne mo yee awie biala mœc bade ye tumilile ne anwo atua la. (Yekile 20:7-10) Ninyene mgbale mœc Nyamenle Belembunlilil ne baye la bädänlä eke ne dahuu.

SUKOA DCONWO

Sukoa deemoti yekola yedie yedi ke
Nyamenle balua Belemgbunlilile ne azo
yeamaa eweke moco woco Baebolo ne anu
la amuala ara nu kenle bie la.

4. Nyamenle Belemgbunlilile ne bazekye sonla arane

"Sonla di sonla nwo zo tumi maa onwu amaneε." (Nolobovo 8:9) Gyihova balua ye Belemgbunlilile ne azo aye nzisi εhye avi εke.

Kenga Daneele 2:44 yee 2 Tesalonaekama 1:6-8, na akee bezuzu kpuya εhye mo anwo:

- Kezi Gyihova nee o Ra Gyisese baye sonla arane ngakyile nee menli moco li be nzi la ε?
- Kezi moco wozukoa ye wo Gyihova nee Gyisese anwo la maa εdie εdi ke moco bebaye la baye moco le peleple na ctenre ε?

VIDIO: Gyisese Hilele Moco Belemgbunlilile Ne Baye La (1:13)

5. Gyisese le Belemgbunli kpale

Gyisese moco le Nyamenle Belemgbunlilile ne azo Belemgbunli la baye ninyenе dcoñwo moco baboa ye maanlema la. **Ye VIDIO ne** na nea kezi Gyisese εla ye ali dεba ke ɔkulo menli yee Nyamenle εmaa ye tumi ke ɔboa be la.

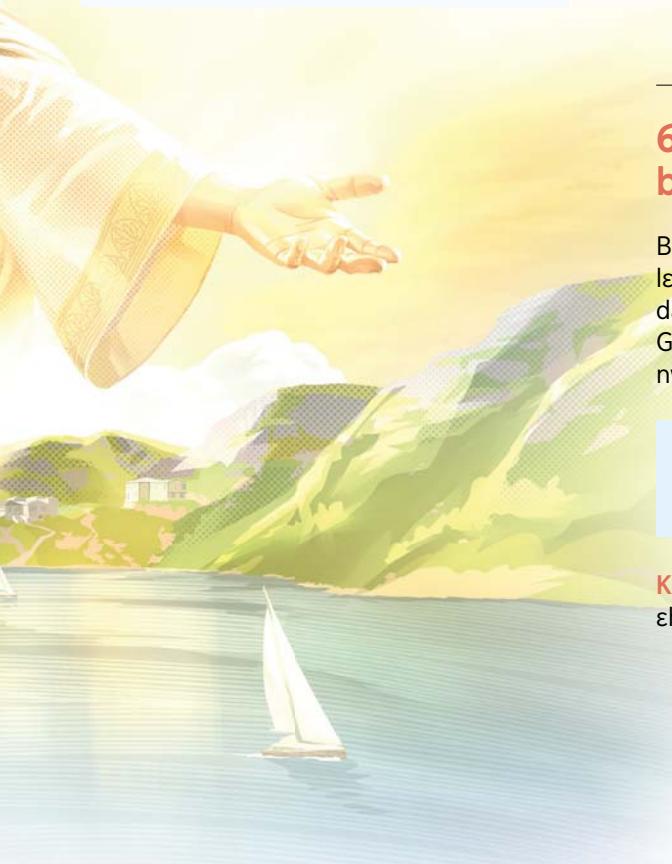
Ninyenе moco Gyisese yele ye wo azεle ye azo la le moco Belemgbunlilile ne baye la anwo neazo. Nyilale moco beha nwole edwεke wo εke la boni a ε nye la zo titili a? **Kenga ngεlεlera ne moco** moco ka nyilale ne moco anwo edwεke la.

GYISÈSE WAZÈLA YE AZO LA . . .

- የማaanle anwoma መር ገልቱ la guale dii.—Maake 4:36-41.
- ዕሉale nwawane adenle zo የማaanle menli ፍርምዎ alees.—Mateyu 14:17-21.
- የየለ menli ፍርምዎ መር መንደ kpōkē la ayile.—Luku 18:35-43.
- ዓውዛዬ menli መር መሠስ እና.—Luku 8:49-55.

GYISÈSE BADENLÀ ANWUMA LÇ . . .

- ላይ ገዢያ የመር ቤዘኛዚ ye la boe.
—Ayezaya 35:1, 2.
- ላይ ይከነ ሂሳብ ወጪ ነው.
—Edwene 72:16.
- ሰላዳ ክድ ወጪ ድጋፍ ቤት ነው.
—Ayezaya 33:24.
- ላይ ወጪ የመር ቤት ነው እና
—Yekile 21:3, 4.

6. Nyamenle Belemgbunlilile ne bamaa yε nye alie kenle bie

Belemgbunlilile ne bamaa bodane መር Gyihova Is maa alesama la ara nu ባሻር. ቤባደንላ aze dahuu ወር paladaese. **Ye VIDEO ne** na nea kezi Gyihova ዓይነት የRa Gyisèse anwo zo ali ye bodane nwo gyima la.

**VIDEO: Kenle Bie Baye
Anyieliel (4:38)**

Kenga Edwene 145:16, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi Gyihova መር ወርሱ ክድ የበማ “tease abርደስ ዝላ [anyia] መር ቤት እና” maa eṭe nganee ε?

BIE MC KA KE: “Saa yε muala yedi yεboa a yεbahola yεali ewiade ngyegyel ne anwo gyima.”

- Ngyegyel boni መር a Nyamenle Belemgbunlilile ne baye avi εke መር ሰንላ arane εንተክላ a?

EDWΕKE TITILI

Nyamenle Belemgbunlilile ne bamaa ye bodane ara nu. Obamaa azεlε ye azo amuala aye paladaese na tenlene-ma mɔɔ badenla zole la bazonle Gyihova dahuu.

Ndinu

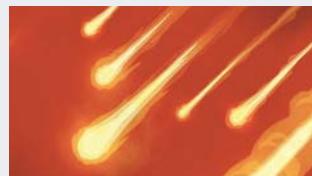
- Kezi Nyamenle Belemgbunlilile ne bade Gyihova duma nwo ε?
- Duzu ati a yεdie yedi ke Nyamenle Belemgbunlilile ne bamaa εwɔkε mɔɔ wɔ Baebolo ne anu la ara nu ε?
- Mɔɔ Belemgbunlilile ne bayε mɔɔ ε nye la zo titili la a le boni?

Yewiele foa εhye wɔ

Bodane

- Fa trate ne mɔɔ se *Nyamenle Belemgbunlilile Ne A Le Duzu?* Ia bɔ adwelielilis bo.
- Bodane gyεne:

K P O N D E D C C N C W O

Nea mɔɔ Amagedɔn kile la.

“Duzu A Le Amagedɔn Konle Ne?” (Edwεke mɔɔ wɔ jw.org azo)

Nea ninyene mɔɔ Gyisεse hanle ke ɔbasisi wɔ “anwongyelel kpole” ne anu la.—Mateyu 24:21.

“Duzu A Le Anwongyelel Kpole Ne?” (Edwεke mɔɔ wɔ jw.org azo)

Nea kezi mbusua bahola adwεnledwenle nyilale mɔɔ Belemgbunlilile ne bamaa yεanyia ye kenle bie anwo la.

“Fa ε Nye Bu Ke εwɔ Paladaese

Wɔ edwεke ne mɔɔ se “Enee Kpuya Dɔɔnwo Gyegye Me” la anu, sukoa kezi awie bie mɔɔ εnee ko tia arane la nwunle debie mɔɔ bali ye ngyegyel nwo gyima la.

“Baebolo Ne Kakyi Sonla”
(Ezinzaε Arane nu edwεke)

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yεε websaete ne azo edwεke kɔsɔti mɔɔ wɔ EZUKOALDEE 33 ne anu la, nea Nyia Anyeliele Dahuu! buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzeε dua sɛkεlεnε εhye azo kɔ eke

FOA 2 NDINU

Σ nee wɔ kilehilevolε ne εzuzu
kpuya εhye mɔ anwo:

1. Duzu a Nyamenle bava ayε adalε εzonlenlε a?
(Nea Ezukoaledee 13.)
2. Kenga εzεdɔso 20:4-6.
 - Saa menli fa ananze boka bε εzonlenlε nwo na bεka kε bεlesonle Gyihova a kεzi ɔbu ye ε?
(Nea Ezukoaledee 14.)
3. Gyisεse a le nwane?
(Nea Ezukoaledee 15.)
4. Gyisεse subane boni mɔ a ε nye die nwo a?
(Nea Ezukoaledee 17.)
5. Kenga Dwɔn 13:34, 35 yεε Gyima ne 5:42.
 - Nwane mɔ a le nɔhale Kilisenema εnε a?
Duzu a maa εnwu ke bεle nɔhale Kilisenema a?
(Nea Ezukoaledee 18 nee 19.)
6. Nwane a le asafo ne ati a,
na kεzi ɔkile ye adenle ε?
(Nea Ezukoaledee 20.)
7. Kenga Mateyu 24:14.
 - Kεzi ngapezo εhye εlεba nu εnε ε?
 - Nwane a εlεka edwεkpa ne bie wɔahile ye a?
(Nea Ezukoaledee 21 nee 22.)
8. Enea a εzɔnenlε le debie mɔɔ hyia ɔ?
Kεmɔti ε?
(Nea Ezukoaledee 23.)
9. Ke ɔkεyε na wɔabɔ ε nwo banε wɔavi Seetan
nee sunsum εtane ne mɔ anwo ε?
(Nea Ezukoaledee 24.)
10. Bodane boni a Nyamenle lε maa yε a?
(Nea Ezukoaledee 25.)
11. Duzu ati a alesama nwu amaneε na bεwu a?
(Nea Ezukoaledee 26.)
12. Kenga Dwɔn 3:16.
 - Duzu a Gyihova εyε εva εlie yε εvi εtane
nee ewule nu a?
(Nea Ezukoaledee 27.)
13. Kenga Nolobɔvo 9:5.
 - Saa yεwu a yεkɔ ni?
 - Duzu a Gyisεse bayε amaa menli mgbe
mgbe mɔɔ εwu la ε?
(Nea Ezukoaledee 29 nee 30.)
14. Kezi Nyamenle Belemgbunlililε ne le kpale
tεla sonla arane ε?
(Nea Ezukoaledee 31 nee 33.)
15. Edie εdi kε Nyamenle Belemgbunlililε ne
εledi tumi kεkala ɔ? Kεmɔti ε? Mekε
boni a ɔbɔle ɔ bo ke ɔdi tumi a?
(Nea Ezukoaledee 32.)

Kpuya mɔɔ εlε:

FOA 3

*Bodane: Nea mɔɔ Nyamenle
anye la kε ye azonvole bayε la*

EZUKOALEDEE

- 34** Kε Ɔkεyε Na Yεahile Kε Yεkulo Gyihova ε?
- 35** Kezi Yεbahola Yεazi Kρɔkε Kpale La
- 36** Di Nɔhale Wɔ Debie Biala Anu
- 37** Mɔɔ Baebolo Ne Ka Ye Wɔ Gyima Nee Ezukoa Nwo La
- 38** Kile Ngoane Ahyεlεdeε Ne Anwo Anyezɔε
- 39** Kezi Nyamenle Bu Mogya La
- 40** Kε Ɔkεyε Na Yε Nwo Ade Wɔ Nyamenle Anye Zo ε?
- 41** Duzu A Baebolo Ne Ka Ye Wɔ Nla Nwo A?
- 42** Duzu A Baebolo Ne Ka Ye Wɔ Belazinlilile Nee Agyalε Nwo A?
- 43** Kezi Ɔwɔ Kε Kilisienema Bu Nza ε?
- 44** Asoo Nyamenle Anye Die Evoyalilε Kɔɔcɔti Anwo?
- 45** Mɔɔ Afoa Biala Mɔɔ Yεngyinla Kile La
- 46** Duzu Ati A Ɔwɔ Kε Eyila ε Nwo Zo Na Bεɔnε Wɔ A?
- 47** Wɔziezie ε Nwo Kε Εmaa Bεazɔne Wɔ Ɔ?

Ke Okuyę Na Yeahile Ke Yekulo Gyihova ε?

Ebole c bo ke esukoa Baebolo ne la wɔnwu ye ke wɔbikye Nyamenle kpale c? Ekuo ke agɔnwole-valɛ mɔɔ ε nee ye le la anu kɔ zo mia c? Saa ye zo a, enee kakye ke saa Gyihova nwu ke elɔɛ mɔɔ elɛ εmaa ye la εleye kpole a, ɔdaye noko ɔbahulo wɔ kpole na yeanlea wɔ. Kεzi εbamamaa yeanwu ke ekuo ye ε?

1. Kęzi yemaa Gyihova nwu kę yekulo ye ε?

2. Duzu ati a የባහላ ፍሬድ እና የቤልል ጥቃት መሬት የዕድል ማስረጃ በፊት ይፈጸም

“Tenlenenli amaneenwunle zonle.” (Edwene 34:19) Ye muala yele ye sinlidole moç yegyi o nloa a. Eza bie a yeyia ezukoa nwo ngyegyele, nzisi yee ngyegyele gyene. Saa yekö ngyegyele nu a, ɔbahola yeayé se ke yebaye moç Gyihova se yeyé la. Ehye le zo ɔluakec ɔnye se ke yebaye moç enle kpale la. Noko saa efə nɔhalenlil eyé moç Gyihova se eyé la a, εbamaa yeala ali ke εkulo ye εtele debie gyene biala. Eza ɔbahile ke edi nɔhale εmaa ye. Na ɔdaye noko ɔbalı nɔhale yeamaa wɔ. ɔnregyakyi wɔ εlε.—Kenga Edwene 4:3.

S U K O A D O N C C O W O

Nea deemɔti tieyε mɔɔ εbayε la
anwo hyia Gyihova la, na suko
mɔɔ baboa wɔ yeamaa wɔahε zo
wɔali nɔhale wɔamaa ye la.

3. Edwεkε bie mɔɔ fale ε nwo la

Dwobu buluku ne kile ke Seetan dole menli kɔɔɔti
mɔɔ kulo ke besonle Gyihova la εzonle na te Dwobu
angomekye. **Kenga Dwobu 1:1, 6–2:10**, na akee bezuzu
kpuya εhye mɔ anwo:

- Seetan se duzu ati a Dwobu diele Gyihova a?
—Nea Dwobu 1:9-11.
- Duzu a Seetan εha ye wɔ alesama kɔɔɔti mɔɔ
εboka nwo la anwo a?—Nea Dwobu 2:4.

Kenga Dwobu 27:5b, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi Dwobu hilele ke amgba ɔkulo Gyihova ε?

Dwobu hɔle zo lile nɔhale
maanle Gyihova ɔvale
ɔhilele ke ɔkulo ye

4. Maa Gyihova ahonle εli fεlεko

Kenga Mrεlεbulε 27:11, na akee bezuzu kpuya
εhye mɔ anwo:

- Saa εnwu nrεlεbe na εtie Gyihova a, kezi ɔte
nganeε ε? Duzu ati ɔ?

5. Ebahola wɔali nɔhale wɔamaa Gyihova

Elas cwo yεs yεmaa Gyihova la ka yε maa yεka ḷ nwo edwεke yεkile awie mɔ. Nɔhale mɔc yεdi yεmaa ye la ka yε maa yεye zɔ wɔ mεkε bɔba cɔcɔ se la. **Ye VIDEO ne**, na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo.

- Ḳyε a ḷc yε se ḷcmaa wɔ kε ebaha Gyihova anwo edwεke wɔahile awie mɔ c?
- Wɔ vidio ne anu, duzu a boale Grayson mɔc ḷti yeanzulo a?

Saa yεkulo mɔc Gyihova kulo la na yεkyi mɔc ḷkyi la a, ḷnyε se ke yεbalí nɔhale yeamaa ye. **Kenga Edwεne 97:10**, na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Ḳnea mɔc wɔzukoa la a, ninyεne mɔc Gyihova kulo la bie mɔ a le boni? Ninyεne mɔc ḷkyi la bie mɔ a le boni?
- Ke ḷkεyε na wɔahulo mɔc le kpale na wɔahyi mɔc le εtane la ε?

Saa yεkɔ zo yεdi nɔhale yεmaa Gyihova a ḷkile ke yεkulo ye

6. Yεtie Gyihova a ḷboea yε

Yεtie Gyihova a ḷwie yε boε dahuu. **Kenga Ayezaya 48:17, 18**, na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Asoo εdεi ke debie biala mɔc Gyihova baha ke yεye la baboa yε dahuu ḷ? Kεmɔti ε?
- Kεzi Baebolo ne nee nɔhale Nyamenle Gyihova anwo debie mɔc εlεsukoa la εboa wɔ ε?

BIE Mɔ KA KE: “Mɔc meyε la εnvale Nyamenle anwo.”

- Ngεlεlera boni a εbava wɔahile ke yε nyεlεeε kola maa Gyihova anye die anzεε ḷdi nyane a?

EDWÈKE TITILI

Saa εtie Gyihova na εkɔ zo εdi nɔhale εmaa ye ɔnva nwo ngyegyele biala a ɔda ali ke εkulo ye.

Ndinu

- Duzu a εzukoale evile Dwobu neazo ne anu a?
- Kezi εbahile ke εkulo Gyihova ε?
- Duzu a baboa wɔ yeamaa wɔhale zo wɔali nɔhale wɔamaa Gyihova a?

Yewiele εzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Kye edwèke mɔɔ wɔ Mrεlεbulε 27:11 la gua ε ti anu, na dwenle nwɔlε wɔ meke mɔɔ ɔyε se ke εbadie Gyihova la.
- Bodane gyene:

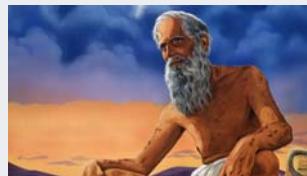
K P O N D E D C C N C W O

► 16:49

Sukoa kezi εbahola wɔali nɔhale wɔamaa Gyihova nee asafo ne la.

"Mɔɔ Le Nɔhavo La Edi Nɔhale εmaa Ye"

Sukoa εzonle mɔɔ Seetan dole alesama la anwo nyinεne dɔɔnwɔ.

"Dwobu Gynlanle Ye Munlilile Nu" (Baebolo Ne—Edwèke Boni A Wɔ Nu A? foa 6)

► 8:16

Nea kezi ngakula bɔbɔ bahola ahile ke bεkulo Gyihova la.

Maa Gyihova Anye Elie

► 3:59

Kezi kakula mɔɔ ɔ gɔnwo mɔ εlegyegeye ye ke ɔyε εtane la bahola ahɔ zo ali nɔhale amaa Nyamenle ε?

**Gyinla Atipεnema
Ngyegyele Nloa!**

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yee websaete ne azo edwèke kɔscɔti wɔ EZUKOALDEE 34 ne anu la, nea Nyia Anyelie Dahuu! buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzeε dua sεkεlεnε εhye azo kɔ eke

Kezi Yεbahola Yεazi Kρɔkε Kpale La

Ye muala yesi kρɔkε. Kρɔkεzile εhye mɔ anu dɔcɔnwo kola ka yεdayε mumua ne yεε agɔnwo-lεvalε mɔɔc yε nee Gyihova lε la. Ke neazo la, bie a ɔwɔ ke yesi εleka mɔɔc yεbadenla, ezukoa mɔɔc yεbanyia yεanlea yε nwo yεε ke yεbagya anzeε yεnregya la anwo kρɔkε. Saa yesi kρɔkε kpale a yε nye balie wɔ εbεlabɔlε nu na εhye bazɔ Gyihova anye.

1. Ke ɔkεye na Baebolo ne aboa wɔ yeamaa wɔazi kρɔkε kpale ε?

Kolaa na wɔazi kρɔkε bie la, dimoa sεle Gyihova moaε na ye kezi ɔbu edwεke ne la anwo neε-nleanu wɔ Baebolo ne anu. (Kenga Mrεlεbulε 2:3-6.) ɔdwu mekε ne bie a, Gyihova maa yε mεla fɔcɔnwo bie. Saa zɔhane a ɔde a, εnee ɔle kpale ke εbali mεla zɔhane azo.

Na saa mεla fɔcɔnwo bie εnle Baebolo ne anu mɔɔc maa εnswu mɔɔc ɔwɔ ke εyε la ε? Yεmɔ bεcɔ, Gyihova bahile wɔ “adenle mɔɔc ɔwɔ ke εdua nu la.” (Ayezaya 48:17) Adenle boni azo? Ngyinlazo dɔcɔnwo wɔ εkε mɔɔc bahola aboa wɔ a. Baebolo ngyinlazo le nɔhale εdweke titili bie mɔ mɔɔc maa yεnswu Nyamenle adwenle nee kezi ɔbu ninyεne bie mɔ la. Yεta yεnswu kezi Gyihova te nganeε wɔ debie bie anwo la wɔ mekε mɔɔc yεbagenga

edwεke bie wɔ Baebolo ne anu la. Saa yεnswu kezi Gyihova te nganeε wɔ debie bie anwo a, yεbahola yεazi kρɔkε mɔɔc ɔ nyε die nwo la.

2. Ninyεne boni mɔ a ɔwɔ ke εsuzu nwo kolaa na wɔazi kρɔkε bie a?

Baebolo ne ka ke: “[Sonla] mɔɔc anye gyi ɔ ti anwo la dwenle ɔ gyakε biala mɔɔc ɔletu la anwo.” (Mrεlεbulε 14:15) εhye kile ke kolaa na yεazi kρɔkε bie la, ɔwɔ ke yεnyia mekε yεdwenle mɔɔc yεkulo ke εyε la anwo kpale. Saa εlesuzu mɔɔc εkulo ke εyε la ko biala anwo a, biza ε nwo ke: ‘Baebolo ngyinlazo boni a fale nwo a? Nuhua ne boni a bamaa me nzo nu adwo me a? Kezi me kρɔkεzile ne baha awie mɔ ε? Mɔɔ hyia kpale la, asoo ɔbamaa Gyihova anye alie ɔ?’—Ditilənomi 32:29.

Gyihova a lε adenle kile ye mɔɔc le kpale nee εtane la a. Saa yεnswu ye mεla nee ye ngyinlazo ne mɔ kpale na yεbɔ kρɔkε ke yεbali zo a, εnee yεlεtete ye adwenle ne. Adwenle ne a maa yεnswu kpale nee εtane a. (Wulomuma 2:14, 15) Adwenle mɔɔc bεtete ye kpale la boa yε maa yesi kρɔkε kpale.

S U K O A D C C N W O

Sukoa kezi Baebolo ngyinlazo nee yε adwenle ne boa maa yεsi kpɔkε la anwo debie.

3. Maa Baebolo ne εhile wɔ adenle

Kezi Baebolo ngyinlazo boa yε maa yεsi kpɔkε ε? Ye **VIDEO ne**, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo.

VIDEO: *Maa Baebolo Ngyinlazo εhile Wɔ Adenle* (5:54)

- Ahyεlεdes mɔɔ sonle bole la boni a Gyihova eva εmaa yε a?
- Duzu ati a Gyihova maa yεkola yεsi yε ti anwo kpɔkε a?
- Duzu a yeva yemaa yε amaa yeaboa yε yeamaa yεazi kpɔkε kpale a?

Amaa wɔanwu Baebolo ngyinlazo nwo neazo ko la, **kenga Efesεsema 5:15, 16**. Akee bεzuzu kezi εbahola ‘wɔava wɔ mekε wɔali gyima kpale’ amaa wɔayε εhye mɔ la anwo:

- kezi εbagenga Baebolo ne dahuu la.
- kezi εbayε kunli anzeε yεlε, awovole, ralε nrenyia anzeε ralε raalε kpale la.
- kezi εbahɔ debiezukoalε ne mɔ bie la.

Yε adwenle ne le ke mape la, ɔkile yε adenle wɔ εbεlabɔlε nu

4. Tete wɔ adwenle amaa wɔazi kpɔkε kpale

Saa edwεkε bie anwo mεla fɔɔnwo wɔ Baebolo ne anu a, nwɔlε kpɔkεzile εnyε se. Na saa mεla zεhae bie εnle εkε ε? Ye **VIDEO ne**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo.

VIDEO: *“Kɔ Zo Tete Wɔ Adwenle Ne”* (5:13)

- Wɔ video ne anu, ninyεne boni mɔ a adiema raalε ne yεle amaa yeatete ye adwenle na yeazi kpɔkε mɔɔ Gyihova anye balie nwo a?

Duzu ati a ɔnle ke yεmaa awie mɔ si kpɔkε maa yε a? **Kenga Hibuluma 5:14**, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Onyε se ke yεbaha yεahile awie mɔ ke bεzi kpɔkε bεmaa yε εdeε, noko duzu a ɔwɔ ke yεdayε mumua ne yεkola yεnwu ye a?
- Ninyεne boni mɔ a bahola aboa wɔ yeamaa wɔatete wɔ adwenle amaa wɔazi kpɔkε kpale a?

**Ninyene boni mō a maa awie
si krokē kpalē a?**

5. Bu adwenle mōcawie mōlēla

Asolo awie biala nee ye krokēzil. Ké ɔkéye na yéahile kē yébu adwenle mōcawie mōlēla ε? Nea ténlabelé nwic bie:

Ténlabelé 1: Adiema raale mōcālēkō ekponledolē bo anzeε cōleyε ye debie a ɔwula telawoza la εhō asafo mōcānuhua mediema mraale dōnwō nnu kē awie wula bie a ɔgyegye bē la anu.

Kenga Wulomuma 15:1 yee 1 Kəlentema 10:23, 24, na akee bəzuzu kpuya εhye anwo:

- Kē mōcāngyehyεnū εhye mōkile la, krokē boni a adiema raale zōhané bahola azi a? Saa ε nee awie wōeleka bie na ye adwenle gyegye ye wōdebie mōcāwō adwenle maa εkola εhye la anwo a, duzu a εbayε a?

Ténlabelé 2: Adiema nrenyia bie ze kē Baebolo ne εndua nza ekyi εnlonlē, noko akee ɔnno bie. Bədo εsalē bəvəlē ye wōekponledolē bie abo na yenwu kē mediema mrenyia εlēno nza.

Kenga Nolobəvo 7:16 yee Wulomuma 14:1, 10, na akee bəzuzu kpuya εhye mō anwo:

- Kē mōcāngyehyεnū εhye mōkile la, krokē boni a adiema nrenyia zōhané bahola azi a? Saa εnwu kē awie εlēye debie mōcāgyegye wōadwenle a, duzu a εbayε a?

1. Seli Gyihova kē əboawō wōcāmaa ezi cōwō kē εyε la anwo krokē.
—Gyemise 1:5.

2. Ye neenleanu wō Baebolo ne nee mbuluku mōcāgī Baebolo ne azo la anu kpondē nwoles ngyinlazo. Ebahola noko ε nee Kilisienema mōcālēla anwubielē la azuzu nwo.

3. Suzu kεzi wō krokēzil ne baha wōadwenle nee adwenle mōcawie mōlēla anwo.

BIE MĀ KA KĒ: “Ekola εyε debie biala mōcākulo la. Kémotí a cōwō kē εdwenle mōcawie mō ka la anwo ε?”

- Duzu ati a cōwō kē yédwelen kεzi Nyamenle nee awie mōte nganeε wōdebie bie anwo la anwo a?

EDWÈKE TITILI

Saa yenorwa kezi Gyihova te nganeε wɔ edwèke bie anwo na akee yεsuzu kezi yε nyεles baboa awie mɔ anzεs ɔbagyegye bε la anwo a ɔmaa yesi kρkε kpale.

Ndinu

- Ke ɔkεyε na wɔazi kρkε mɔ Gyihova anye die nwo ε?
- Kezi εbahola wɔatete wɔ adwenle ne ε?
- Ke ɔkεyε na wɔahile ke esuzu adwenle mɔcawie mɔ le la anwo ε?

Yewiele εzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Dwenle kρkε bie mɔcɔnrehyε biala εbazi la anwo. Fa ninyene nsa ne mɔcɔ wɔ ɛlεka ne mɔcɔ se “Ninyene Boni Mɔ A Maa Awie Si Kρkε Kpale A?” anu la di nwolε gyima.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C O W O

Ke ɔkεyε na wɔazi kρkε mɔ bamaa agɔnwolevale ε ne Nyamenle le la anu amia ε?

“Si Kρkε Mɔcɔ Wula Nyamenle Anyunlunyia La” (Ezinzaε Arane, April 1, 2011)

Sukoa kezi Gyihova tu ye folε la anwo ninyene dɔɔnwo.

Gyihova Kile Ye Menli Adenle

Nea debie mɔcɔ boale nrenyia bie mɔaamle ɔzile kρkε bie mɔcɔ ye se la.

Gyihova Maa Yεnyia Debie Biala Mɔcɔ Le Kpale La

Sukoa kezi yεbahola yεayε mɔcɔ Gyihova anye wɔ meke mɔcɔ ɔtεmaanle ye adehilele fɔɔnwo wɔ edwèke bie anwo la anwo ninyene dɔɔnwo.

“Ehyia Baebolo Ne Anu Mεla Dahuu ɔ?” (Ezinzaε Arane, December 1, 2003)

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yεε websaete ne azo edwèke kɔsɔti mɔcɔ wɔ EZUKOALEDEE 35 ne anu la, nea Nyia Anyeliele Dahuu! buluku ne mɔcɔ wɔ jw.org azo la anzεs dua sεkεlεneε εhye azo kɔ eke

Di Nōhale Wō Debie Biala Anu

Awie biala kulo agōnwolema mōc bədi nōhale la. Gyihova noko kpondē ke c gōnwo mō di nōhale. Noko nōhalelile enla aze wō ewiade mōc menli dōnwo unli nōhale wō nu la anu. Saa yədi nōhale lē wō debie biala anu a, nvasoε boni mō a wō zo a?

1. Debie titili boni ati a yədi nōhale a?

Saa yəka nōhale yəkile awie mō a, ɔmaa Gyihova nwu ke yəkulo ye yee yəbu ye. Suu nwole nea: Gyihova ze debie biala mōc yədwenle nwo nee mōc yəye la. (Hibuluma 4:13) Saa yəsi kρkē ke yəbali nōhale a ɔnu ye na ɔmaa c nye die. Ye Edwəke ne ka ke: “Gyihova kyi mələbəla sonla, noko C nee tenlenema nyia agōnwolevalε kye-nye.”—Mrələbule 3:32.

2. Ndenle mōc yəbahola yəalua zo yəali nōhale alehyenlε biala la bie mō a le boni?

Gyihova kulo ke ‘yəka nōhale yəkile ye nwo ngo-ko.’ (Zəkalaya 8:16, 17) Ehye kile nzōne? Ehye kile ke saa yələka edwəke yəahile ye mbusuafō, ye gōnwo mō gyimayevoma, ye mediema Kilisie-

nema anzee arane mgbanyima a, yəmbo adale anzee yəmbələbəla be. Menli mōc di nōhale la ənwua awie mō anzee ensisi be. (Kenga Mrələbule 24:28 yee Efəsəsema 4:28.) Eza bətua be adwule biala. (Wulomuma 13:5-7) Yədua ndenle ehye mō nee ngakyile zo, “yəfa nōhalelile yəbə yə ebsela wō debie biala anu.”—Hibuluma 13:18.

3. Nvasoε boni mō a wō nōhalelile zo a?

Saa menli nwu ye ke yədi nōhale a bədie ye bədi. Yəmaa asafo ne ye ke abusua mōc ɔləla wō nu la yee ɔbə menli mōc wō nu la anwo bane. Yənyia adwenle mōc anu te la. Eza ye nōhalelile ne ‘maa bəkanvo ye Ngoanedievələ Nyamenle ne ngile-hilelε ne,’ na ɔmaa menli mōc ənle asafo ne anu la anye die nōhale əzonlenle nwo.—Taetəse 2:10.

S U K O A D C C N W O

Nea kezi nɔhalɛlile ka Gyihova nee εdawɔ la, na sukoa kezi εbahola wɔali nɔhalɛ wɔ tɛnlabelɛ biala anu la anwo debie.

4. Gyihova anye die nɔhalɛlile nwo

Kenga Edwene 44:21 yee Malakae 3:16,
na akee bεzuzu kpuya εhye mo anwo:

- εnea a duzu ati a nrεlεbe εnle nu ke yεbanyia adwenle ke yεkola yεfea nɔhalɛ ne azo ε?
- Saa ɔyε se bɔbɔ ke yεbaha nɔhalɛ na yεsi kρɔkε ke yεbali nɔhalɛ a, εnea a kezi Gyihova te nganeε wɔ nwo ε?

Saa ngakula ka nɔhalɛ a, bε awovolε anye die.
Saa yεka nɔhalɛ a, Gyihova anye die

**VIDIO: Duzu A Maa Yεdi
Fεlεko A?—Adwenle Mɔɔ
Anu Te La (2:32)**

5. Di nɔhalɛ dahuu

Menli dcɔnwo die di ke bεnreholo bεnreli nɔhalɛ dahuu. Noko nea deemɔti ɔwɔ ke yεdi nɔhalɛ dahuu la. [Ye VIDIO ne.](#)

Kenga Hibuluma 13:18, na akee bεzuzu kezi yεbahola yεali nɔhalɛ wɔ εleka εhye mo la anwo:

- yε abusua ne anu.
- gyima anzεε sukulnu.
- tɛnlabelɛ gyεne biala anu.

6. Nōhalēlile boa yε

Nōhalēlile bahola amaa yεayia ngyegyelε bie mɔ. Noko ke ɔde ye biala la, yemɔ a le debie kpale mɔɔ cɔwε ke ε εyε a. **Kenga Edwene 34:12-16**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Kεzi nōhalēlile maa ε nwo cɔ wa cɔ waεbabɔlε nu ε?

Gyimamenlema die gyimayεvoma mɔɔ di nōhalε la di

Kunlima nee yεlεma mɔɔ di nōhalε la agyalε nu mia

BIE Mɔ KA Kε: “εbɔ adalε ngyikyi a ɔnyε εhwee.”

- Duzu ati a εdie εdi ke Gyihova kyi adalε biala a?

EDWÈKE TITILI

Gyihova kpondé ke c gɔnwo mɔ di nɔhalé wɔ edwèke biala mɔɔ bɛka nee debie biala mɔɔ bɛye la anu.

Ndinu

- Ndenle mɔɔ yebahola yéalua zo yéali nɔhalé la bie mɔ a le boni?
- Duzu ati a nrɛlɛbe enle nu ke yébanyia adwenle ke yekola yéfea nɔhalé ne azo ε?
- Duzu ati a ɛkulo ke ɛdi nɔhalé dahuu a?

Yewiele εzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Biza ε nwo ke, ‘Asoo Gyihova bu me ke mele awie mɔɔ medi nɔhalé c?’ Nea eleka mɔɔ ɔhyia ke εye nenzalee la.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N C W O

Kezi awovole bahola ahilehile be mra bɛamaa bɛali nɔhalé ε?

Di Nɔhalé

Saa yedi ye εwɔke zo a nvasoε boni a wɔ zo a?

Di Wɔ εwɔke Zo, Na Nyia Nyilale

Nea deemoti saa bɛnva adwule bɛnli gyima kpale cɔba cɔ a cɔba ke yεtua la.

“Adwule—Asoo Cwɔ Ke Yεtua?” (Ezinzaε Arane nu edwèke)

Duzu a maanle nrenyia bie mɔɔ enli nɔhalé la hakyile na ɔvale nɔhalélike ɔbɔle ye εbela a?

“Menwu Ye Ke Gyihova Se Anwunvone Yεε ɔfa Etane ɔkyε” (Ezinzaε Arane, May 1, 2015)

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yεε websaete ne azo edwèke kɔsɔti mɔ wa EZUKOALEDEE 36 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu! buluku ne mɔɔ wa jw.org azo la anzeε dua sɛkεlεneε εhye azo kɔ eke

Mcc Baebolo Ne Ka Ye Wc Gyima Nee Ezukoa Nwo La

Gyima anzæs ezukoa emaa adwenleadwenle edo nwo ele o? Obahola yeayε se ke yebali ye ngiyainε nwo gyima na eza yeazonle Gyihova wɔ adenile mɔɔ cɔdie ɔto nu la azo. Baebolo ne fa foleduile kpaile mɔɔ baboa ye la maa.

1. Duzu a Baebolo ne ka ye wɔ gyima nwo a?

Nyamenle kulo ke ye nye die ye gyima nwo. Baebolo ne ka ke “**debie kpale biala εnle εke emmaa sonla ke . . . o** nye kεlie ye gyima εsesεbε nwo.” (Nolobɔvo 2:24) Gyihova ye gyima εsesεbε. Saa yesukoa ye na yεye gyima εsesεbε a, ɔmaa o nye die na ye kunlu dwo ye nwo.

Gyima nwo hyia. Noko ɔnle ke yemaa nwɔlε kyia ye kpolε tεla Gyihova εzonlenle εlε. (Dwɔn 6:27) Yεbɔ ye εwɔkε ke saa yεfa ye εzonlenle yedi-moa a, ɔbamaa ye sa aha mɔɔ yεhyia la.

2. Ezukoa nwo adwenle kpale boni a ɔwɔ ke yεnyia a?

Baebolo ne ka ke ‘ezukoa bɔ ye nwo bane,’ nokon eza ɔbɔ ye kɔkɔ ke te ezukoa angomekye a bamaa ye nye alie a. (Nolobɔvo 7:12) Өhye ati, ɔtu

ye folε ke yem mamaa ye nye bolo ezukoa na ‘**yemaa ye kunlu εdwo mɔɔ yεlε ye la anwo.**’ (Kenga Hibuluma 13:5.) Saa yemaa ye kunlu dwo mɔɔ yεlε ye la anwo a, dahuu yεnrεpele ke yekpondε dɔɔnwɔ na yeayε εvεlε yeamaa ye. Өmmaa yεndwe kake yem mamaa ye nwo. (Mrelebu-ile 22:7) Eza emaa yetwe ye nwo yεfi kyakyadole nee ezukoa ndendε ekpondεlε nwo esiane biala anwo.

3. Ke ɔkεye na yεanyε akyεbe wɔ ye ezukoa nwo ε?

Gyihova le Nyamenle mɔɔ kye debie, na saa ‘**yεye atiakunlukεnlema, na yεkyε debie**’ a, εnee yεlεsukoa ye. (1 Timote 6:18) Saa yεanyε akyεbe a, yεbahola yεava ye ezukoa yεaboa asafo ne nee awie mɔ mɔɔ hyia moaile la, titili ye mediema diedima. Gyihova anye die adwenle mɔɔ yεfa yεkyε debie la anwo, na te kezi deε ne dodo ne de la o. Saa yεfi ye ahonle nu yεkyε debie a, ye nye balie na ɔbaɔ Gyihova anye. —Kenga Gyima ne 20:35.

S U K O A D O N C C O W O

Nea nvasoε mɔɔ wɔ zo ke yebanyaia gyima nwo adwenle kpale na yemaa ye kunlu adwo ye nwo la.

4. Dua wɔ gyimayεlε zo wula Gyihova anyunlunya

ɔwɔ ke agɔnwolevaε mɔɔ ye nee Gyihova le la ka kezi yεye gyima la.
Ye VIDIO ne, na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo.

VIDIO: Fi Ekela Muala Anu Sonle Gyihova (4:39)

- Wɔ video ne anu, duzu a ε nye liele nwo wɔ Jason subane nee ye nyεles mɔɔ cda ye ali wɔ gyima nu la anwo a?
- Duzu a ɔyεle amaa yeanyia gyima nwo adwenle kpale a?

Kenga Kɔlɔsaema 3:23, 24, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu ati a subane mɔɔ yeda ye ali wɔ gyima nwo la anwo hyia a?

Gyima nwo hyia. Noko ɔnle ke yemaa nwɔε kyia ye kpolε tεla Gyihova εzonlenε εlε

5. Ye kunlu dwo mɔɔ yεlε la anwo a ɔboea ye

Menli dɔɔnwo bɔɔ mɔɔdenle ke bεbanyia ezukoa dɔɔnwo. Noko Baebolo ne tu ye folε ke yεmmayε zɔ. **Kenga 1 Timote 6:6-8**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu a Baebolo ne tu ye folε ke yεyε a?

Saa yεlε ekyi bɔɔbɔ a ye nye bahola alie. **Ye VIDIO ne**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo.

VIDIO: Maa 'ɛ Kunlu Edwo
Mɔɔ Ełε Ye La Anwo' (3:20)

- Mbusua εhye mɔɔ εnlε ezukoa dɔɔnwo εdeε, noko duzu a maa bε nye die a?

Na saa yεlε bie yeε yεkpondε dɔɔnwo yεaboka nwo ε? Gyisese yεlε esiane mɔɔ wɔ εhye anu la anwo ndonwo. **Kenga Luku 12: 15-21**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu a wɔzukoa wɔvi Gyisese ndonwo ne anu a?
—Nea ngyen 15.

Kenga Mrεlεbulε 10:22 yεε 1 Timote 6:10 na fa toto nwolε.

Akee bεzuzu kpuya εhye mɔɔ anwo:

- Boni a εnea a ɔhyia kpale a? Gyihova mɔɔ yεfa ye agɔnwlε anzεε ezukoa dɔɔnwo mɔɔ yεbanyia la?
Duzu ati ɔ?
- Saa yεdoa ezukoa a ngyegyelε boni ɔfa ɔba a?

6. Gyihova bamaa ye sa aha mɔɔ yεhyia nwo la

Gyima nee ezukoa nwo ngyegyelε bahola azɔ diedi mɔɔ yεlε wɔ Gyihova anu la anlea. **Ye VIDIO ne** na nea kεzi yεbahola yεagyiñla diedi nwo sɔne a εhye mɔɔ anloa la, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔɔ anwo.

VIDIO: Gyihova Bamaa Ye Sa
Aha Mɔɔ Yεhyia Nwo La (6:21)

- Wɔ video ne anu, ngyegyelε boni mɔɔ a adiema nrenyiña ne yiale a?
- Duzu a ɔyεle amaa yeahola yeali ngyegyelε ne mɔ anwo gyima kpale a?

Kenga Mateyu 6:25-34, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu a Gyihova εbɔ εwɔke ke ɔbayε yeamaa bεdabe mɔɔ bεfa ye εzonlenle bεdimoa la a?

BIE Mɔɔ KA Kε: “ɔwɔ ke meye gyima εsesεbε mefa menea me abusua ne. Menrehola menrehɔ debiezukoalε dapεne biala.”

- Ngεlεlera boni a maa εdie εdi ke εfa Gyihova εzonlenle εdimoa dahuu a εnee wɔzi kpɔke kpale a?

EDWÈKE TITILI

Gyima nee ezukoa nwo hyia. Noko ɔnle ke yemaa besekeye ye meke mɔɔ yefa yesonle Gyihova la ειε.

Ndinu

- Duzu a baboa wɔɔ yeamaa wɔanya gyima nwo adwenle kpale a?
- Kezi εmaa ε kunlu dwo mɔɔ ειε la anwo a ɔbaboa wɔ ε?
- Ke ɔkeye na wɔahile ke εdie εwɔke mɔɔ Gyihova εɔɔ ke ɔbanlea ye menli la εdi ε?

Yewiele εzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Nea saa wɔ gyima ammaa wɔanda wɔangɔ debiezukoalε wɔsiane ekyi mɔɔ εze εhɔ la anu a. Saa ɔle zɔ a, εnee ye ngyehyeles fa di tɛnlabeled ne anwo gyima.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N C W O

Nea saa Baebolo ne bu ezukoa ke ɔle εtane a.

“Asoo Ezukoa Le Etane Kɔsɔti Ndinli?” (Edwèke mɔɔ wɔ jw.org azo)

Sukoa kezi yεbahola yeahye debie yeamaa yeazo Nyamenle anye la anwo debie.

“Duzu A Baebolo Ne Ka Ye Wɔ Debie Ehyeε Nwo A?” (Edwèke mɔɔ wɔ jw.org azo)

Asoo esiane biala εnle kyakyadole nu ɔ?

“Mɔɔ Baebolo Ne Kilehile –Kyakyadole” (Awake!, March 2015)

Nea debie mɔɔ maanle awie mɔɔ to kyakya na eza ɔle awule la hakyile ye εbelabɔε la.

“Enee Me Nye Die Mgɔɔnwɔ Mɔɔ Beffa Beṣu Enriandile La Anwo” (Ezinzaε Arane nu edwèke)

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yee websaete ne azo edwèke kɔsɔti mɔɔ εZUKOALDEE 37 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu! buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzeε dua sɛkεlεneε εhye azo kɔ εkε

Kile Ngoane Ahyelédeε Ne Anwo Anyezcléε

Yede ngoane nu a yekola yeyε ninyene dco-nwo mɔɔ yε anyelielε la. Saa yεleyia ngyegyelε bɔbɔ a, yε nye kola die wɔ εbeεlabɔlε nu. Kε ɔkεyε na yeahile ngoane ahyelédeε ne anwo anyezcléε ε? Na debie titili boni ati a ɔwɔ kε yeyε zɔ a?

1. Duzu ati a ɔwɔ kε yε nye die ngoane nwo a?

ɔwɔ kε yε nye die ngoane nwo ɔluakε ɔle ahyelédeε mɔɔ yε εlεlε Selε, Gyihova eva emaa yε a. Ye “εkε ne a ngoane vi a”—ɔdaye a ɔbɔle ngoane kɔssɔti a. (Edwεne 36:9) “ɔdaye a ɔmaa menli kɔssɔti ngoane nee εnwomanle nee debie biala a.” (Gyima ne 17:25, 28) Gyihova maa yεnyia mɔɔ yεhyia nwo amaa yεadεnlα ngoane nu la. Eza noko ɔbɔ yε ngoane nwo bane amaa yε nye alie wɔ εbeεlabɔlε nu.—Kenga Gyima ne 14:17.

2. Kε ɔkεyε na yεamaa Gyihova anwu kε yε nye die ngoane ahyelédeε ne anwo ε?

ɔvi meke mɔɔ bεnrenzelε wɔ ala la, yεε Gyihova bɔlε ɔ bo ke ɔnea wɔ a. Nyamenle sunsum ne hanle ye sonvole Devidi maanle ɔhanle ke: “Mekε mɔɔ mele mogya εdɔkε la, ε nye bɔbɔ

nwunle me.” (Edwεne 139:16) Wɔ ngoane sonle bolε kpole maa Gyihova. (Kenga Mateyu 10:29-31.) Saa awie anye fuu ku sonla anzεε ɔku ɔ nwo bɔbɔ a, Gyihova di nyane kpole.* (Ezεdɔso 20:13) Eza saa yε nye fuu yεfa yε ngoane yεto esiane nu anzεε yεannea boe na yefa awie mɔ ngoane yεto esiane nu a ɔdi nyane. Saa yεbɔ yε ngoane nee awie mɔ ngoane nwo bane a, ɔda ali kε yε nye die ngoane ahyelédeε nwanwane ne anwo.

* Gyihova dwenle bεdabε mɔɔ bε ahonle εbubu la anwo kpale. (Edwεne 34:18) Ote nyane kpole mɔɔ awie εlεdi a ɔmaa ɔnyia adwenle ke ɔhu ɔ nwo la abo na ɔkulο ke ɔboa ye. Amaa wɔanwu kεzi ye moaε ne bamaa wɔahakyi wɔ adwenle la, kenga edwεkε ne mɔɔ se “Mekulo Kε Mewu—Saa Menyia Adwenle Kε Mengu Me Nwo A, Asoo Baebolo Ne Bahola Aboea Me?” mɔɔ wɔezukoaledεε εhye Kpondε Dɔɔnwo foa ne la.

S U K O A D C O N C O M B

Nea ndenle bie mo cwo εbahola wɔalua zo wɔahile
ngoane ahyεlεdeε ne anwo anyezɔε la.

3. Nea wɔ kpɔkɛdɛlɛ zo boɛ

Kilisienema mōc eyila bē nwo zo la fa bē ngoane muala sonle Gyihova. Ole ke aseē bēlēfa bē sonlabaka ne amuala bēabō afole bēamāa Nyamenle la. **Kenga Wulomuma 12:1, 2,** na akee bēzuzu kpuya ḥhye mō anwo:

- Duzu a cwā ke ka cwā eamcā kooedele zo boea?
 - Ndenle mōcē bahola wālaua zo wācayē zo la bie mō a le boni?

4. Nea boε na awie amboda anzeε anwu

Baebolo ne tu ye folo ke yehwe ye nwo yevi nyeloo cwo esiane wa nu la anwo. **Ye VIDEO ne** na nea ninylene bie mo cwo esbahola wa nwo aabaw aavacwasyacwa.

VIDIO: Maa Banebɔɛ Nwo Ehyia Wo (8:34)

Kenga Mrēlebulē 22:3, na akee bezuzu kezi εbahola wɔabɔ ε nwo nee awie mɔ anwo banε wɔ . . .

- wa sua nu.
 - wa gyima nu.
 - meke mco belseedi nwachoa ngakyile.
 - meke mco eleka kale anzee debie gyene anzee woco bie la.

5. Bu kakula mōc la ɛkolə nu la ngoane

Devidi hanle ye wō edwēndole nu kē Gyihova anye die kakula mōc la ye mame akunlu la anwo. [Kenga Edwēne 139:13-17](#), na akee bēzuzu kpuya ɛhye anwo:

- Wō Gyihova anye zo, mekē boni a sonla ngoane bō c bo a, mekē mōc bēkenrenz̄e ye anz̄eek bēkewo ye la?

Mela mōc Gyihova vale maanle tete Yizilayēma la bōle mraalee nee ngakula mōc la bē kunlu la anwo bane. [Kenga Ezedōso 21:22, 23](#), na akee bēzuzu kpuya ɛhye mō anwo:

- Kēzi ɛnēe Gyihova bu awie mōc c **anye fūu** na ɔkeshu kakula mōc la ɛkolə nu la ε?
- Na saa awie **anye fūu** ye zō a anreē kēzi ɔbabu ye ε?*
- Kēzi ɛbu adwenle mōc Nyamenle lē la ε?

Ye VIDIO ne.

Bie a raale mōc bu ngoane ke ɔsonle bolē bōbō la bahola anyia adwenle ke mōc ɔwō ke ɔye ala la a le ke ɔbaye c ko. [Kenga Ayezaya 41:10](#), na akee bēzuzu kpuya ɛhye mō anwo:

- Saa bēlepiepia raale ke ɔye c ko a, nwane a ɔwō ke ɔkpondē moale ɔfi ye ɛkē a? Duzu ati c?

* ɔnle ke bēdabē mōc bēye bē ko ɛlē la maa bē adwenle bua bē fōlē somaa —Gyihova bahola ava ahye bē. Saa ɔkpondē nwōlē edwēke dōcōnwō a, nea edwēke ne mōc se “Duzu A Baebolo Ne Ka Ye Wō ɛkolēyelē Nwo A?” mōc wō ɛzukoalēdee ɛhye Kpondē Dōcōnwō foa ne la.

VIDIO: Bu Ngoane Ke Mōc Gyihova Bu Ye La (5:00)

BIE Mō KA KE: “Raale lē adenle si kpōke ke ɔbaye c ko—ɔdaye c nwo c.”

- Duzu a maa ɛdie ɛdi ke Gyihova bu raalee nee c ra mōc la c kunlu la ngoane ke ɔsonle bolē a?

EDWÈKE TITILI

Baebolo ne kilehile ye ke yeshulo Gyihova ngoane ahyeledee ne, yeshu ye na yesho nwole bane. Ehye kile yedaye mumua ne ye ngoane yee awie mo edee.

Ndinu

- Duzu ati a dasanli ngoane sonle bolé maa Gyihova a?
- Saa awie anye fuu ku sonla a kezi Gyihova bu ye ε?
- Duzu a ε nye die nwo wó ngoane ahyeledee ne anwo a?

Yewiele εzukoaledee ne wó

Bodane

- Kponde adenle ko mōc εbahola wōalua zo wō cōba wō kρɔkedele nwo bane la.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N C W O

Ke ɔkeye na yeshu Gyihova mo wó ngoane ahyeledee ne anwo ε?

Edwène 141—Ngoane Ye Nwanwane

Kponde kpuya εhye muale, Asoo Nyamenle bava raale mōc εye ɔ ko εlε la εtane ahye ye ε?

“Duzu A Baebolo Ne Ka Ye Wō Ekoleyele Nwo A?” (Edwèke mōc wō jw.org azo)

Sukoa kezi adwenle mōc Nyamenle le ye wō ngoane nwo la ɔwō ke ka nwōhoalile mōc εye-kpa ke yebava ye nwo yewawula nu la anwo debie.

“Nwōhoalile Mōc Esiane Wō Nu’—Ebava ε Nwo Wōawula Nu C?”

(Awake!, October 8, 2000)

Na saa awie nyia adwenle ke ɔhu ɔ nwo ε? Nea kezi Baebolo ne bahola aboa ye la.

“Mekulo Ke Mewu—Saa Menyia Adwenle Ke Mengu Me Nwo A, Asoo Baebolo Ne Bahola Aboa Me?” (Edwèke mōc wō jw.org azo)

Amaa wōanwu video nee ɔdio yee wēbsaete ne azo edwèke kɔsɔti wō εZUKOALEDEE 38 ne anu la, nea Nyia Anyeliele Dahuu! buluku ne mōc wō jw.org azo la anzeε dua sɛkɛlēnε εhye azo kɔ eke

Kεzi Nyamenle Bu Mogya La

Mogya nwo hyia kpale. Ḍnle nu a awie biala enreholu enredenla aze. Kεmø Nyamenle a bøle yε la ati, ɔlø adenle ɔkile yε kezi ɔwø ke yefa mogya yedi gyima la. Boni a yeha ye wø mogya nwo a? Asoo yekola yedi anzøe yedie yekø yε nu? Na kezi ebahola wøazi edwøke εhye anwo kpøke kpale ε?

1. Kezi Gyihova bu mogya ε?

Gyihova hanle hilele ye azonvole wø tete ne ke: “**Abødeε biala ngoane a le ye mogya ne.**” (Levitikøso 17:14) Gyihova bu mogya ke ɔgyi εkε ɔmaa ngoane. Kεmø ngoane le ahyeledee nwuanzanwuanza mɔɔ vi Nyamenle εkε la ati, mogya noko le nwuanzanwuanza.

2. Duzu a Nyamenle εdua ye wø mogya nwo a?

Kolaa na bøahyehye Kilisiene asafo ne la, Gyihova maanle ye azonvole mela ke bøemmadi mogya. (Kenga Gyeneses 9:4 yεε Levitikøso 17:10.) Ḍzile mela εhye azo bieko wø meke mɔɔ neazo eku ne hanle hilele Kilisienema ke “**bøhwe bε nwo bøvi . . . mogya**” nwo la.—Kenga Gyima ne 15: 28, 29.

Duzu a yε nwo mɔɔ yεtwe yεfi mogya nwo la kile a? Saa døketa bie ka kile wø ke εhwø ε nwo εvi nza nwo a, εnrenlo bie. Noko asoo εbali aleε mɔɔ nza wø nu anzøe εbamaa bøava nza bøagua agbuyia nu bøawø wø c? εnreyø zø fee. Zøhanø ala a Nyamenle mela mɔɔ se yεhwø yε nwo yεvi mogya nwo la kile ke Ḍnle ke yεno mogya anzøe yedi nane mɔɔ bøandwi ye mogya bøangua la a. Ezra Ḍnle ke yedi aleε mɔɔ bøva mogya bøye la.

Na mogya mɔɔ bøfa bøye ayile la noko ε? Ayileyøle bie mɔ tia Nyamenle mela wienyi. εhye mɔ bie a le mogya anzøe mogya nu ninyeñe titili nna ne mɔɔ bøfa bømaa la—ngoane ngækøba kɔkøle (red cells), ngoane ngækøba fufule (white cells), ngoane ngækøba ndøbandøba (platelets) yεε mogya nu nzule (plasma). Ayileyøle bie mɔ εntia Nyamenle mela fɔɔnwo bie. Ke neazo la, bøfa mogya nu ninyeñe titili ne mɔ ko anu ninyeñe ngiyikyi bøye ayile bie mɔ. Wø ayileyøle bie mɔ noko anu, bøfa ahenle mumua ne mogya a bøye a. Saa yεlesuzu ayileyøle εhye mɔ anwo a, ɔwø ke yε nuhua ko biala si c ti anwo kpøke.* —Galeehyeama 6:5.

* Nea εzukoalødee 35 mɔɔ se, “Kezi Yεbahola Yεazi Køøke Køale La.”

S U K O A A D O N C C W O

Sukoa kezi besi mogya mōc bēfa bēye ayile la anwo kpōkē la anwo debie.

3. Si ayileyelē nwo kpōkē mōc cs Gyihova anye la

Ké ɔkéye na wɔazi ayileyelē nwo kpōkē mōc Nyamenle die to nu ε? **Ye VIDEO ne**, na akee bəzuzu kezi ɔhyia ke bēye ninyene εhye mō la anwo.

VIDEO: *Kézi Yébazi Kpōkē
Kpale Wō Mogya Mōc Bēfa
Bēye Ayile Nwo La (5:47)*

- Ye asɔne fa kponde nrεlεbe.—Gyemise 1:5.
- Kponde Baebolo ngylazoo na suzu kezi εbava wɔali gyima la anwo.—Mrεlεbulε 13:16.
- Kponde ayileyelē mōc bie wō ɔleka mōc εwɔ la.
- Nea ke εbanwu ayileyelē mōc εnlie εndo nu fee la.
- Nea ke wō kpōkezilē ne bamaa wɔanyia adwenle mōc anu te la.—Gyima ne 24:16.*
- Nwu ye ke ɔnle ke awie biala—ε hu anzεε ε ye, asafo nu kpānyinli, anzεε awie mōc nee wō sukoa Baebolo ne la—kile wō kpōkē mōc εwɔ ke εsi wō ninyene mōc εwɔ ke εfa wō adwenle εdi nwolε gyima la anwo.
—Wulomuma 14:12.
- Kεlε wō kpōkezilē ne to εkε.

4. Gyihova Alasevolε kponde ayileyelē kpale

Yébahola yéali Nyamenle mela mōc fale mogya nwo la azo na yéanyia ayileyelē kpale mōc mogya εnle nu la. **Ye VIDEO ne**.

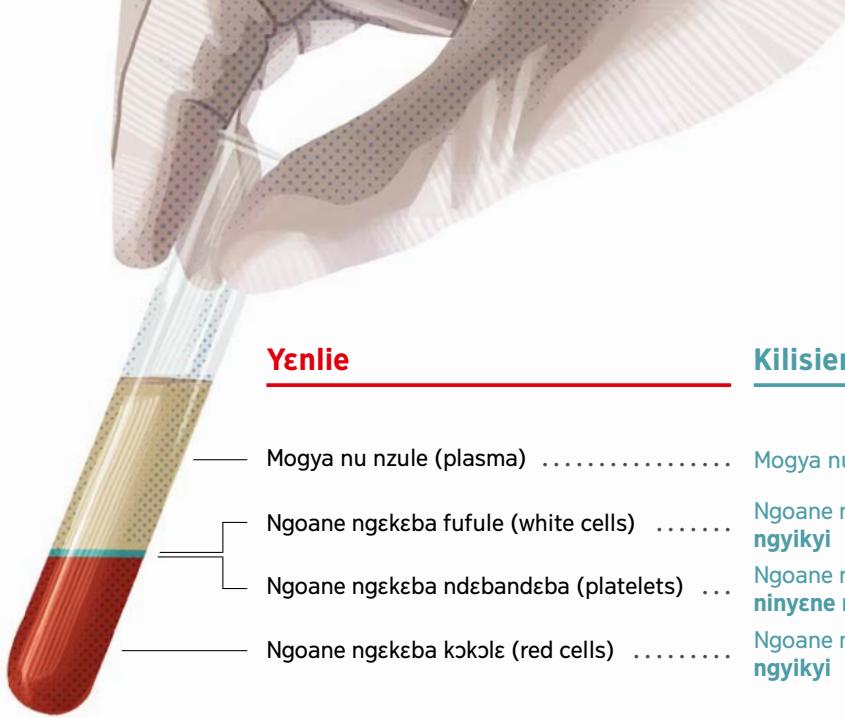

VIDEO: *Bebizebizale Professor
Massimo P. Franchi, M.D.
Edwεke (1:36)*

Kenga Taetεse 3:2, na akee bəzuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu ati a ye nee dɔketama εlεtendε a ɔwɔ ke yεbu bε na yεnyia mεlεbenwoaze a?

* Nea nɔma 5 ne mōc se “Mekε Mōc Mogya Nu Ninyene Ngikyi Wō Nu La,” nee Awieleedwεke 3, “Mogya Mōc Bēfa Bēye Ayile La.”

Yenlie

- Mogya nu nzule (plasma)
- Ngoane ngékéba fufule (white cells)
- Ngoane ngékéba ndébandéba (platelets) ...
- Ngoane ngékéba kókóle (red cells)

Kilisienenli si nwolé kpóké

- Mogya nu nzule nu **ninyéne ngyikyi**
- Ngoane ngékéba fufule nu **ninyéne ngyikyi**
- Ngoane ngékéba ndébandéba nu **ninyéne ngyikyi**
- Ngoane ngékéba kókóle nu **ninyéne ngyikyi**

5. Meké mōc mogya nu ninyéne ngyikyi wā nu la

Ninyéne titili nna a wā mogya nu a—ngoane ngékéba kókóle (red cells), ngoane ngékéba fufule (white cells), ngoane ngékéba ndébandéba (platelets) yéé mogya nu nzule (plasma). Ninyéne ngyikyi dōnwō wā éhye mō noko anu mōc bēfēlē bē mogya nu ninyéne ngyikyi a.* Béfa ninyéne ngyikyi éhye mō bie bēye ayile mōc ko tia ewule ngakyile anzēz cmaa mogya pē la.

* Doketama bie mō bu mogya nu ninyéne titili nna ne kē mogya nu ninyéne ngyikyi. Óti, óhyia ke ekilehile kpóké mōc wōzi ke enlie ngoane ngékéba kókóle (red cells), ngoane ngékéba fufule (white cells), ngoane ngékéba ndébandéba (platelets) yéé mogya nu nzule (plasma) la anu ekile bie.

Wā mogya nu ninyéne ngyikyi nwo édeé, ówā kē Kilisienenli biala gyinla ye adwenle ne mōc yeva Baebolo ne yetete ye la azo si c ti anwo kpóké. Bie mō kpó ayileyéé mōc mogya nu ninyéne ngyikyi wā nu la. Bie mō noko te nganee kē bē adwenle maa bē adenle maa bēdie mogya nu ninyéne ngyikyi.

Saa élési nwolé kpóké a, suzu kpuya éhye anwo:

- Kézi mebahilehile déemōti medie mogya nu ninyéne ngyikyi ne mō bie anzēz menlie bie la anu meahile dōketa bie ε?

BIE A AWIE BABIZA KÉ: “Etane boni a wā nwo kē awie balie mogya a?”

- Kézi énzu ye ε?

EDWÈKE TITILI

Gyihova kulo ke yebu mogya ke cle nwuanzanwuanza.

Ndinu

- Duzu ati a Gyihova bu mogya ke cle nwuanzanwuanza a?
- Kezi yekola yenwu ke Nyamenle mela moco se yehwe ye nwo yevi mogya nwo la fale mogya elielé nwo ε?
- Ke ekeye na wɔazi mogya moco befa beye ayile la anwo kpoke kpale ε?

Yewiele εzukoaledee ne wo

Bodane

- Dua edweke ne moco wo Kpondé Docoñwo foa ne la azo si ε ti anwo kpoke wo (1) mogya moco bédie, (2) nyile moco mogya nu ninylene ngyikyi wo nu yee (3) εdawo mumua ne wo mogya moco befa beye ayile la anwo. Akee kele wo kpokezile ne to εke.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C O W O

Ninyene boni moco a wo ke εdwenle nwo kolaa na wɔazi ayile moco beba εdawo mumua ne wo mogya beye la anwo kpoke a?

“Kruya Moco Vi Kengavolema Eke” (Ezinzaε Arane, October 15, 2000)

Saa elesi kpoke ke εbalie anzeε enrelie mogya nu ninyene ngyikyi ne moco bie a, duzu a wo ke esuzu nwo a?

“Kruya Moco Vi Kengavolema Eke” (Ezinzaε Arane, June 15, 2004)

Duzu a maanle dɔketa bie liele adwenle moco Gyihova le wo mogya nwo la dole nu a?

“Menliele Kezi Nyamenle Bu Mogya La Mendole Nu” (Awake!, December 8, 2003)

Nea kezi mgbanyima moco boka Asopiti Ngitanwolilé Komati ne anwo la boa be mediema mrenyia nee mraale la.

Gyihova Boa Menli Moco Ende Kpoke La

Amaa woanwu video nee ɔdio yee websaete ne azo edweke kɔssɔti moco wo EZUKOALEDEE 39 ne anu la, nea Nyia Anyelie Dahuu! buluku ne moco wo jw.org azo la anzeε dua sekelenee εhye azo ko eke

Kε Ҫkeүe Na Ye Nwo Ade Wc Nyamenle Anye Zo ε?

Dwenle mame mōc 1e 1elē mōc 1esiezie ɔ ra kakula nrenyia anwo yeamaa yeahč sukulu la anwo nea. Ҫnea ke kakula ne εbia yee ye adela-dee ny te na bęle bękəbękč. Ehye maa kakula ne te kρčke na ɔmaa awie mō nnu ke ye awovole εlēnea ye kpałe. Zəhane ala a ye 1elē Sele Gyihova kulo ke ye nwo te wɔ nwonane nu nee εbelabče nu a. Saa ye nwo te a ɔboea ye na ɔwula ye anyunlunyia.

1. Kε Ҫkeүe na yeali ye nwo eni ε?

Gyihova se: “[Yεyε] nwuanzanwuanza.” (1 Pita 1:16) Saa yεbaye nwuanzanwuanza a ɔwɔ ke yedi ye nwo eni na ye εbelabče nwo te. Amaa yεahile ke yedi ye nwo eni la, ɔwɔ ke yεbia dahuu na yεkč zo yεmaa ye adela-dee, ye sua nu nee ye kale nwo ye bękəbękč. Eza yεbahola yεaboa yεamaa bεaziezie ye Belembunlilile Asalo εkε. Saa yεkč zo yedi ye nwo eni a ɔwula Gyihova anyunlunyia.—2 Kəlentema 6:3, 4.

2. Subane boni mō a ɔwɔ ke yεtwe ye nwo yεfi nwo amaa ye nwo ade a?

Baebolo ne tu ye folie ke “yεwōwō ye nwo wɔ nwonane nu nee sunsum nu evinli biala anwo.” (2 Kəlentema 7:1) Ehye ati, ɔwɔ ke yεtwe ye nwo yεfi debie biala mōc bazεkye ye sonlabaka ne

anzee ye adwenle la anwo. ɔwɔ ke ye nzuzule so Gyihova anye, oti yεbč mōdenle ke yεbakpro nzuzule etane. (Edwene 104:34) Eza yεbč mōdenle ke yεbamaa ye εdendele nwo ade.—Kenga Kələsaema 3:8.

Duzu debie bieko a bahola agua ye sonlabaka ne anzeε ye εbelabče nwo evinli a? Ninyeňe bie mō bahola agua ye sonlabaka ne anwo evinli. Ehye ati, yεnno sigalete, nyiletane yee yεnno nyile yεnva yεnlielie ye nye. Saa yεtwe ye nwo yεfi ninyeňe εhye mō anwo a, ɔmaa yεtε kρčke na ɔmaa ɔda ali ke yεbu ngoane ahylədees ne. Eza yεbč mōdenle yεko yεtia subane etane le ke bεnwbobče nee nlanwonvoninli εnleanlε amaa ye εbelabče nwo ade. (Edwene 119:37; Efesεsema 5:5) Ҫnla aze ke yεbagyakyi subane εhye mō, noko Gyihova bahola aboa ye yeamaa yεagyakyi.—Kenga Ayezaya 41:13.

S U K O A D C C N W O

Nea kezi ye nwo te a ḥwula Gyihova anyunlunya la, na nea kezi yebahola yeaḥo yeatia subane etane la.

3. Ye nwo te a ḥwula Gyihova anyunlunya

Saa yenea mela mōc Gyihova vale maanle tete Yizilayema la a, ɔmaa ye-nwu kezi ḥbu bɔkɔbɔkɔyele la. **Kenga Ezedoso 19:10 yee 30:17-19**, na akee bezuzu kpuya εhye mō anwo:

- Duzu a t̄ekese εhye mō maa ye-nwu ye wō kezi Gyihova bu bɔkɔbɔkɔyele la anwo a?
- Duzu a εbahola wɔayε ye dahuu amaa ε nwo aye bɔkɔbɔkɔ a?

ɔhyia meke nee mōdenlebjole na awie anwo aye bɔkɔbɔkɔ. Noko ɔnva nwo eleka mōc yede anzee kezi ye ezukoa gyinlabelε de biala la yebahola yeali ye nwo eni. **Ye VIDEO ne**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo.

VIDEO: Nyamenle Kulo Menli Mōc Anwo Te La (4:10)

- Kezi yemeaa ye ninyeene nwo ye bɔkɔbɔkɔ a ɔmaa bækano ye edwεkehanlε gyima ne ε?

Gyihova bahola aboa ye yeamaa yeagyakyi subane etane biala

4. Gyakyi subane etane

Saa eno sigalεte anzee eno nyiletane εfa εdielie ε nye a, εze kezi ɔnla aze ke εbagyakyi subane zjhane la. Duzu a baboa wō a? Dwenle kezi mōc εye la ka wō la anwo. **Kenga Mateyu 22:37-39**, na akee bezuzu kezi sigalεte anzee nyiletane enlonlε ka εhye mō la anwo:

- agɔnwolevalε mōc awie nee Gyihova le la.
- awie abusua nee menli mōc bikye ye la.

Ye ngyehyεleε ko tia subane etane bie.* **Ye VIDEO ne**.

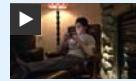

VIDEO: Komo ε Nwo Zo (2:47)

Kenga Felepaema 4:13, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi awie kɔ zo ye asɔne, ɔsukoa Baebolo, na ɔkɔ debiezukoale dahuu a ɔbanyia anwosesebε yeava yeagyakyi subane etane bie ε?

* Edwεke mōc se “Kezi Beagyakyi Sigalεtenlonlε,” mōc wō εzukoaledee εhye Kponde Dɔɔnwo foa ne la kilehile ninyeene mōc awie bahola aye amaa saa subane εhye bie εha c nwo a yeahola yeagyakyi la anu.

VIDIO: Ye Debie Mɔɔ Bamaa ε Nwo
Ahɔ Zo Ade La (1:51)

5. Ko tia nzuzulε nee nyεleε εtane

Kenga Kɔlɔsaema 3:5, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Kεzi yεkola yεnwu kε nlanwonvoninli, nla nwo edwεkε mɔɔ bεfa bεsεnde awie wɔ fonu zo yεε bεnwobɔlε le nyεleε mɔɔ anwo εnde wɔ Gyihova anye zo ε?
- Enea a ndelebεbo wɔ nu kε Gyihova banlea kε yε εbεlabɔlε nwo bade c? Kεmɔti ε?

Nea kεzi bεko bεtia nzuzulε εtane la. **Ye VIDIO ne.**

Gyisεse yεle ndonwo vale hilele kε ɔwɔ kε yεbɔ mɔdenle amaa yε εbεlabɔlε nwo ade. **Kenga Mateyu 5:29, 30**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Gyisεse anga kε yεboda yε nwo εdeε, noko εnee ɔlekile kε ɔwɔ kε yεbɔ nwɔle mɔdenle. Mɔdenle boni a ɔwɔ kε awie bɔ amaa yeahwe c nwo yeavi nzuzulε εtane nwo a?*

Saa εlεko wɔcatia nzuzulε εtane bie a, nnu ye kε Gyihova anye die wɔ mɔdenlebɔlε ne anwo. **Kenga Edwεne 103:13, 14**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Saa εlεko wɔcatia nyεleε εtane bie a, kεzi tεkese εhye maa wɔ anwosesebe kε εdoa zo ε?

* Amaa wɔanyia debie mɔɔ baboa wɔ yeamaa wɔagaykyi bεnwobɔlε la, nea “Kε ɔkeyε Na Meali Bεnwobɔlε Zo Konim ε?” mɔɔ wɔ buluku ne mɔɔ se Mgbavole Nee Mbεlera Biza Kε—Muale Mɔɔ Boa, Foa 1, tile 25 la.

ɛsia εye bieko a mmamaa ε sa nu to!

Onye se kε εbanyia adwenle kε, ‘Meangola, oti me sa nu εdo.’ Noko dwenle εhye anwo nea: Saa awie εlesu enriandile na ɔtɔ aze a, ɔngile kε yewe, yεε ɔnle kε ɔbɔ enriandile ne abo bieko. Z̄hanε ala a ɛsia εye debie mɔɔ εlεko wɔcatia la bieko a ɔngile kε wɔa-
ngola nyεleε εtane ne gyakyi a. Yεε ɔngile kε anyuhɔlε mɔɔ wɔnyia ye dεba la amuala εye mgbane. Obahola yeara ye kε yεbayε debie mɔɔ yεlεko yeatia la bieko. Mma-
maa ε sa nu to! Olua Gyihova moalε zo, εbahola wɔagaykyi nyεleε εtane ne.

BIE Mɔ KA Kε: “Yeha me nwo. Mengola ye gyakyi.”

- Ngεlεlera boni a εbava wɔaboa ahenle wɔamaa yeanwu kε olua Gyihova moalε zo obahola yeagyakyi subane εtane bie a?

EDWĒKE TITILI

Saa yekö zo yemaa ye sonlabaka ne, ye adwenle nee ye ebelaböl nwo te a ömaa Gyihova anye die.

Ndinu

- Duzu ati a öhyia ke yemaa ye nwo te a?
- Ke ökeye na yeali ye nwo eni ε?
- Ke ökeye na wɔ nzuzule nee wɔ ebelaböl nwo ade ε?

Yewiele ezukoaledee ne wɔ

Bodane

- Sel Gyihova ke oob cawm a oob cawm enwu eleka ko wɔ cawm cawm modenle amaa ε nwo ade la.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N C W O

Saa εnle bie bɔbɔ a ninyene ngyikyi boni mɔ a εbahola wɔa-yε wɔava wɔali ε nwo eni a?

**Kράκεδελε Υεε Βε Νω Ενιλιε
—Βε Σα Ανω Εωωωολε**

Nea ninyene mɔc εyε a εbamaa wɔagyakyi sigaletenlonle la.

**“Κεζί Βεγγακυί Σιγαλετενλονλε
Λα” (Awake!, May 2010)**

Nea mɔc nlanwonvoninli εnleanle fa ba la.

**“Νλανωννονινλι—Ωβοδα
Ανζεε Ωμβοδα?”
(Ezinzaε Arane, August 1, 2013)**

Nea kezi nrenyia bie holale gyakyile nlanwonvoninli εnleanle mɔc εha ε nwo la.

**“Μεμκπολε Αζε Φανε Δɔɔνω
Να Υεγε Βοε” (Ezinzaε Arane
No. 4 2016)**

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yee wɔbsaete ne azo edwēke kɔscɔti wɔ EZUKOALEDEE 40 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu! buluku ne mɔc wɔ jw.org azo la anzeε dua sɛkεlēneε εhye azo kɔ eke

Duzu A Baebolo Ne Ka Ye Wɔ Nla Nwo A?

Menli mɔɔnwo se nyiane ke bεbaha nla nwo edwεkε. Noko, Baebolo ne ka nwolε edwεkε wie-nyi wɔ adenle kpale zo. Mɔɔ ɔka la boa ye. Nde-lebεbo wɔ εhye anu, ɔluakε Gyihova a bɔle ye a. Cti ɔdaye a cze mɔɔ ɔle kpale ɔmaa ye a. ɔmaa yεnwu mɔɔ yεye a ɔbazu c nya nee mɔɔ baboa ye yeamaa ye nya alie dahuu la.

1. Kezi Gyihova bu nla ε?

Nla le ahylεdεes mɔɔ vi Gyihova εke. ɔkulo ke nrenyia nee raalε mɔɔ begya la fa die bε nye. Ahylεdεes εhye maa agyalεma kola wo mraalε na eza bεkulo bε nwo wɔ anyielie nu. εhye ati a Nyamenle Edwεkε ne ka ke: “**ε nee ε ye mɔɔ εgylε ye wɔ wɔ mgbavolε nu la anye εlie**” la. (Mrεlεbule 5:18, 19) Gyihova kpondε ke Kilisienema mɔɔ begya la di nɔhale maa bε nwo amaa beanzεkye agyalε εlie.—Kenga Hibuluma 13:4.

2. Duzu a le adwɔmane εbεla?

Baebolo ne ka ke ‘menli mɔɔ bɔ adwɔmane la εnreneyia Nyamenle Belembunlilile ne.’ (1 Ko-

lentema 6:9, 10) Menli mɔɔ hεlele Baebolo ne wɔ Giliiki nu la vale edwεkεkpɔkε por-nei’ā hanle adwɔmane εbεla nwo edwεkε. εhye mɔɔ bie a le (1) nla nu ngitanwolile* mɔɔ kɔ zo wɔ menli mɔɔ bεtεgyale bε nwo la avinli, (2) menli mɔɔ bε awodee le ko la avinli nla yεε (3) nane mɔɔ bε nee ye da la. Saa ‘yεtwe ye nwo yεfi adwɔmane εbεla nwo a’ ɔmaa Gyihova anye die na ɔboa yεdaye mumua ne.—1 Tesalonaekama 4:3.

* Ngitanwolile εhye mɔɔ enle kpale la bie a le adwɔmanebɔ-
lε, awie anwo mɔɔ bεtafe, awie mɔɔ bεfa ye wɔ o nzi, anzeε
awie mrenyianu anzeε mraalεnu mɔɔ bεsoso amaa bεanyia nla
nwo nganeedelε la.

S U K O A D O N C C O

Nea kezi εbahola wɔahwe ε nwo wɔavi adwɔmancε εbεla nwo nee kezi εkɔ zo εmaa wɔ εbεlabɔlε nwo te a ɔbaboa wɔ la.

3. Nriandi adwɔmancε εbεla

Dwosefi mɔɔ di nɔhale la bɔle mɔdenle kpale maanle ye εbεlabɔlε nwo dele. **Kenga Gyεnεsεsε 39:1-12**, na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Duzu a boale Dwosefi maanle ɔnriandile a?
—Nea ngyεnu 9.
- Enea a Dwosefi zile kpɔkε kpale ε?
Kemɔti ε?

Ke ɔkεye na mgbavole nee mbεlera azukoa Dwosefi na bεanriandi adwɔmancε εbεla εnε ε?
Ye VIDIO ne.

VIDIO: Nriandi Adwɔmancε εbεla (5:06)

Gyihova kponde ke ye muala yεkpo εbεlatane. **Kenga 1 Kɔlentema 6:18**, na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Tenlabelε boni mɔ a bahola amaa awie abɔ adwɔmancε εbεla a?
- Ke ɔkεye na wɔanriandi εbεlatane bie ε?

4. Ebahola wɔaho wɔatia sɔneα

Duzu a bahola amaa yeayε se ke yεbahο yεatia adwɔmancε εbεla nwo sɔneα a? **Ye VIDIO ne**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo.

VIDIO: Kenga Baebolo Ne Fa Di Sɔneα Zo Konim (3:02)

- Mekε mɔɔ adiema nrenyia ne mɔɔ wɔ video ne anu la nwunle ke mɔɔ ɔledwenle nwo nee mɔɔ ɔkεye la bahola amaa yeayε awie mɔɔ enli nɔhale emmaa ε ye la, duzu a ɔyεle a?

ɔye a Kilisienema mɔɔ di nɔhale bɔbɔ la bɔ mɔdenle kpale amaa bε nzuzulε nwo ade. Ke ɔkεye na wɔanva wɔ adwenle wɔangɔ εbεlatane zo ε?
Kenga Felepaema 4:8, na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Ninyεne boni mɔ a ɔwɔ ke yεdwenle nwo a?
- Kezi yεkenga Baebolo ne na yεkɔ zo yεyε dɔɔnwo wɔ Gyihova εzonlenε nu a ɔboa ye ɔmaa yεko yεtia εtane nwo sɔneα ε?

5. Gyihova ngyinlazo ne mō boa yε

Gyihova ze mō le kpale maa yε la. Yemaa yεnzu kezi ɔwɔ ke yemaa yε εbelabōle nwo te nee nvasoε mō wa zo la. **Kenga Mreləbulə 7:7-27 anzεε ye VIDEO ne**, na akee bezuzu kpuya εhye mō anwo.

**VIDIO: Mōc Enlε Adwenle La
(9:31)**

- Kezi k pavole ne hōdōle sōneā nu ε?—Nea Mreləbulə 7:8, 9.
- Ke mōc Mreləbulə 7:23, 26 kile la, adwōmane εbelā bahola ava ngyegyele k pole ara. Saa yekō zo yemaa yε εbelabōle nwo te a, ngyegyele boni mō a yεbahwe yε nwo yεavi nwo a?
- Kezi yε εbelabōle nwo te a ɔbamaa yεanyia anyielie dahuu ε?

Bie mō dwenle ke mōc Baebolo ne ka ye wō menli mōc bε awodees le ko nla nwo la engile εlēlε. Noko Gyihova le εlēlε Nyamenle, na ɔkulo ke awie biala nyia anyielie dahuu. Amaa εhye aye boε la, ɔwɔ ke yεfa ye ngyinlazo ne mō yεbō yε εbelā. **Kenga 1 Kɔlentema 6:9-11**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Wō Nyamenle anye zo, asoo mrenyia mōc nyia bε gɔnwo mō mrenyia nwo εhulolε la angome a εnle kpale ɔ?

Amaa yεazɔ Nyamenle anye la, ɔwɔ ke ye muala yεyε nzenzaleε. Asoo ɔfeta ke yεbō mōdenle yεyε zɔ? **Kenga Edwene 19:8, 11**, na akee bezuzu kpuya εhye mō anwo:

- Εnea a ndelebεbo wō nu ke Gyihova εmaa yε εbelabōle nwo mela ɔ? Duzu ati ɔ?

Gyihova εboa menli dɔɔnwo εmaa bεli ye εbelabōle nwo mela ne azo. ɔbahola yeaboa εdawɔ noko

BIE Mō KA Kε: “Saa menli nwic kulo bε nwo na bεda a εtane biala εnle nwo.”

- Duzu a εbaha a?

EDWÈKE TITILI

Nla le ahylédées mōc Gyihova eva emaa kunli nee yelé kē bëva bëlie bë nye a.

Ndinu

- Adwɔmane εbëla bie mō a le boni?
- Duzu a baboa yé yeamaa yéahwe yé nwo yéavi adwɔmane εbëla nwo a?
- Kezi yédi Gyihova εbëlabôl nwo ngyinlazo ne mō azo a cboa yé ε?

Yewiele εzukoaléedee ne wō

Bodane

- Kye εzukoaléedee εhye anu tèkesé ko anzeé cùn wōbaboa ca wōyeamaa wōaho wōatia εbëlatane nwo sçnea la gua ε ti anu.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C O W O

Sukoa deemoti Nyamenle kulo ke nrenyia nee raale mōc kulo ke bëtënlà la gya bë nwo la anwo debie.

**“Duzu A Baebolo Ne Ka Ye
Wō Menli Mōc Bëtegyale
Noko Bëde La Anwo A?”**
(Edwèke mōc wō jw.org azo)

Nea deemoti mōc Baebolo ne ka ye wō menli mōc bë awodees le ko nla nwo la εngile ke cwa ke yekpô bë la.

**“Asoo Mrenyia Mōc Fa Mrenyia
Nee Mraale Mōc Fa Mraale La
Enle Kpale?”** (Edwèke mōc wō jw.org azo)

Sukoa kezi Nyamenle mëla mōc fale nla ngitanwolil kçscoti anwo la bë yé nwo bane la anwo debie.

**“Asoo Awie Awodees Mōc
Bëtafe Nwo La Le Nla?”**
(Edwèke mōc wō jw.org azo)

Wō anwubielé ne mōc se “Bëtë
Me Eni” la anu, nea debie mōc maanle nrenyia bie mōc nee mrenyia da la hakyile ye εbëlabôl maanle ɔzôle Nyamenle anye la.

“Baebolo Ne Kakyi Sonla”
(Ezinzaε Arane nu edwèke)

Amaa wōanwu video nee ɔdio yéε websaete ne azo edwèke kçscoti
wō EZUKOALÉDEE 41 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu!
buluku ne mōc wō jw.org azo la anzeé dua sekelenée εhye azo kō eke

Duzu A Baebolo Ne Ka Ye Wɔ Belazinlilile Nee Agyale Nwo A?

Wɔ amaamuo bie mɔ anu, menli die di ke kyesɛ awie gya na ɔ nye alie. Noko, tɛ agyalɛma kɔsɔtti a anye die a, yɛɛ tɛ menli mɔɔ ɛtɛgyale la amuala a anye ɛnlie a. Nɔħale nu, Baebolo ne ka belazinlilile nee agyale nwo edwɛkɛ ke bɛle ahye-ledees.

1. Awie ɛtɛgyale a nvasoɛ boni mɔ a wɔ zo a?

Baebolo ne ka ke: ‘**Mɔɔ kɛgya la yɛ ye boɛ, noko mɔɔ ɛngya la yɛ ye boɛ tɛla ye.**’ (Kenga 1 Kolemtema 7:32, 33, 38.) Adenle boni azo a awie mɔɔ ɛtɛgyale la “yɛ ye boɛ tɛla ye” a? Kilisiinema mɔɔ bɛtɛgyale la ɛndwenle kunli anzɛɛ yelɛ ngyianlɛ nwo. Ehye ati, bɛle fanwodi dɔɔnwo. Ke neazo la, bie mɔ kola tɛle be ɛzonlenlɛ gyima ne anu wɔ ndenle dɔɔnwo mɔɔ yɛ anyelielie la azo, le ke bɛtu adenle bɛkɔbɔ edwɛkpa ne nolo wɔ maanle gyene zo. Mɔɔ hyia kpale la, bɛnyia meke dɔɔnwo bɛbikye Gyihova.

2. Edua mɛla adenle zo ɛgya a nvasoɛ boni mɔ a wɔ zo a?

Agyale le ke belazinlilile la, nvasoɛ wɔ zo. Baebolo ne ka ke “**menli nwɔɔ le kpale tɛla sonla ko.**” (Nolobɔvo 4:9) Ehye le nɔħale bɔkɔɔ wɔ Kilisiinema mɔɔ fa Baebolo ngyinlazo di gyima la agyale nu. Menli nwɔɔ mɔɔ kɛluu mɛla adenle zo

kɛgya la anu ko biala bɔ ɛwɔkɛ ke ɔbahulo ɔ gɔnwo, yeabu ye na yeanlea ye boɛ. Ehye ati, ɔmaa beta bɛte nganeɛ ke bɛle banebɔlɛ betela menli mɔɔ cɔɔ de ala na bɛtɛgyale la. Eza agyale maa ngakula mɔɔ bɛkewo be la nyia banebɔlɛ kpale.

3. Kezi Gyihova bu agyale ε?

Mekɛ mɔɔ Gyihova hyehyele agyale ne mɔɔ limoa la, ɔhanle ke: “**Nrenyia bagyakyi ye papa nee ye mame na yeahɔbeta ɔ ye anwo.**” (Gyenesese 2:24) Gyihova kponde ke kunli nee yelɛ kulo be nwo na bɛbɔɔ nu bɛtɛnla wɔ meke ala mɔɔ bɛde aze la. Mekɛ mɔɔ be nuhua ko kezɛkye agyale la ala a ɔmaa ewolebɔlɛ nwo adenle a. Saa ɔba ye zo a, Gyihova maa nuhua ne mɔɔ ɛtɛsɛkyele agyale la adenle maa ɔsi kpɔkɛ ke ɔbadɛnla nwo anzɛɛ ɔbabɔ ewole.* (Mateyu 19:9) Gyihova ɛnlie endo nu ke Kilisiinema kɛgya mraale anzɛɛ mrenyia dɔɔnwo.—1 Timote 3:2.

* Nea mɔɔ Awieleedwekɛ 4 ka ye wɔ agyale nu etetelɛ nwo wɔ meke mɔɔ be nuhua ko ɛtɛsɛkyele agyale la.

S U K O A D O N C C W O

Sukoa kezi ε nye bahola alie—na wɔamaa Gyihova anye alie—wɔ meke mɔɔ cɔbagya anzεε εtεgyle la.

4. Fa belazinlilile ahyεlεdeε ne di gyima kpale

Gyisese bule belazinlilile ke ɔle ahyεlεdeε. (Mateyu 19:11, 12) **Kenga Mateyu 4:23**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi Gyisese vale ye belazinlilile ahyεlεdeε ne zonlenle ɔ Ze na ɔboale awie mɔ ε?

Kilisenema mɔɔ bεtεgyle la bahola ava bε meke ali gyima ke mɔɔ Gyisese yεle la amaa bε nye alie. **Ye VIDEO ne**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo.

VIDEO: Mbelazinli Mɔɔ Bεdi Nɔħħaε (3:11)

- Ndenle mgbale boni mɔ a Kilisenema mɔɔ bεtεgyle la bahola alua zo ava bε meke ali gyima kpale a?

Asoo εze?

Baebolo ne engile εvole mɔɔ awie di a ɔwɔ ke ɔgya a. Noko ɔtu ahenle fole ke ɔhendε ɔħħadwu meke mɔɔ “ɔnle kakula,” mɔɔ nla nwo atiakunlu-wɔzo ne anu yε se na ɔbahola yeamaa yeazi kpoke mɔɔ εnle kpale la.—1 Kɔlentema 7:36.

Saa bεfa gyenayile bεto nane nwɔ mɔɔ asolo biala la akjome zo a, bεbanwu amaneε. Zħħane ala a Kilisenenli nya awie mɔɔ εnle diedinli la a ɔbayia ngyegyelε onnċċo anwo a

5. Kpondε awie mɔɔ εbagya ye la nrεlεbe nu

Awie mɔɔ εbagya ye la a le kpoke mɔɔ hyia kpale mɔɔ ɔnli ke εsi la anu ko a. **Kenga Mateyu 19:4-6, 9**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu ati a ɔnle ke Kilisenenli pele ɔ nwo kɔ agyalε a?

Baebolo ne bahola aboa wɔ yeamaa wɔanwu mɔɔ ke εnea wɔ awie mɔɔ εbagya ye la anwo. Mɔɔ hyia kpale la a le ke εbakpondε awie mɔɔ kulo Gyihova la.* **Kenga 1 Kɔlentema 7:39 yee 2 Kɔlentema 6:14**. Akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Duzu ati a ye għonwo Kilisenenli ala a ɔwɔ ke yεgħya ye a?
- Saa yεgħya awie mɔɔ engulo Gyihova a, εnea a kezi ɔbade nganeε wɔ nwo ε?

* Wɔ amma muo bie mɔ anu, awovole a kponde awie mɔɔ bεra nreniyia anzεε bε ra raale bagya ye a. Eleka mɔɔ bεyeż ye zo la, awovole mɔɔ le l-els la dimo suzu nwo nea ke ahenle kulo Gyihova a, na tε ye ezukoa anzεε gyinlabelε mɔɔ ɔl la ċ.

6. Bu agyale ke mɔɔ Gyihova bu ye la

Wɔ tete Yizilayɛ, mrenyia bie mɔ luale angomedi adenle zo bɔle bɛ ye mɔ ewole. **Kenga Malakae 2:13, 14, 16**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu ati a Gyihova kyi ewolebɔlɛ mɔɔ εnle ye adenle zo la ε?

Ye VIDIO ne, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo.

**VIDIO: Agyale—Ngyehyεles
Mɔɔ Wɔ Eke Dahuu (4:30)**

- Saa awie mɔɔ egya ye la εnle diedinli a, duzu a εbahola wɔayɛ amaa anyelielɛ ara wɔ agyale ne anu a?

Agyalezεkyelɛ nee ewolebɔlɛ maa nuhua ne mɔɔ εtεsεkyele agyale la nee ngakula ne mɔ nwu amaneɛ

BIE A AWIE BABIZA KE: “Duzu ati a ɔwɔ ke megya a? Menli nwɔɔ engola εndεnla mɔɔ bεtεgyle ε?”

- Kεzi εbaye ε nloa ε?

7. Fa Gyihova agyale nwo ngyinlazo ne di gyima

ɔwɔ ke awie bɔ mɔdenle amaa yeava Gyihova agyale nwo ngyinlazo ne yeali gyima.* Noko Gyihova yila bεdabε mɔɔ bεye zɔ la. **Ye VIDIO ne.**

**VIDIO: Ebahola Wɔali Gyihova
Agyale Nwo Ngyinlazo Ne Azo
(4:14)**

Kenga Hibuluma 13:4, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Enea a ndelebεbo wɔ Gyihova agyale nwo ngyinlazo ne mɔ anu ε? Duzu ati ε?

Gyihova kpondε ke Kilisienema ye bε agyale nee bε ewolebɔlɛ nwo nglata, ɔluake wɔ maanle dɔɔnwo anu arane mɛla kile ke ɔwɔ ke bεye zɔ. **Kenga Taetεse 3:1**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Saa wɔgya a, εdie εdi ke arane die wɔ agyale ne to nu wɔ mɛla adenle zo ε?

* Saa ε nee awie de na bεtεgyle a, saa εbagyakyi ye o, εbagya ye o, ɔle ε ti anwo kρɔkεzile.

EDWĒKE TITILI

Belazinlilile nee agyale le ahyeldees mōc vi Gyihova eke. Saa yefa nuhua ko biala yey Gyihova shuloldees a skola cmaa ye nye die na ye kunlu dwo ye nwo.

Ndinu

- Ke ckeye na awie ava meke mōc ctegyale la ali gyima kpale ε?
- Duzu ati a Baebolo ne se ye gōnwo Kilisienenli ala a yegya ye a?
- Duzu ala a Baebolo ne se yekola yegyinla zo yebc ewole a?

Yewiele εzukoaldees ne wō

Bodane

- Saa arane enlie wō agyale ne endo nu wō mela adenle zo a, kpondē mōc cōwē ke eyē amaa wāava waawula mela bo la.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C O W O

Duzu a “Awulæ anu ala” mōc awie gya la kile a?

“Kpuya Mōc Vi Kengavolema Eke” (Ezinzaε Arane, July 1, 2004)

Nea video nwicō bahola aboa wō yeamaa wāazi kpōkē kpale wō meke mōc ε nee awie elētu ke bēgya yee agyale nwo la.

Siezie E Nwo Maa Agyale

Nea deemoti adiema nrenyia bie te nganee ke Gyihova smaa yenya debie mōc sonle bole kpale tēla debie biala mōc yeva yebc afōle la.

Enee Me Nye La Ke Obazukoa Nchale Ne

Ninyene cōwē ke awie dimoa dwenle nwo kolaa na yeazuzu ewolebole anzee agyale nu etetel nwo la bie mō a le boni?

“Di ‘Mōc Nyamenle Eha Ebē Nu La’ Eni” (Ezinzaε Arane, December 2018)

Amaa wāanwu video nee cōdio yee websaete ne azo edwēke kōscōti mōc wō EZUKOALDEE 42 ne anu la, nea Nyia Anyelie Dahuu! buluku ne mōc wō jw.org azo la anzee dua sekelenee shye azo kō eke

Kεzi Cwɔ Kε Kilisienema Bu Nza ε?

Menli ls nza nwo adwenle ngakyile wɔ ewiade amuala. Gyε a bie mɔ nee bε gɔnwo mɔ yia nu no nza. Bie mɔ enno bie fee. Bie mɔ noko no too bεbo. Duzu a Baebolo ne ka ye wɔ nza nwo a?

1. Asoo ɔle etane kε awie banlo nza?

Baebolo ne εndua nzanlonle. Emomu, saa Baebolo ne εleka ahyeεdees dɔnwo mɔ Nyamenle εva εmaa ye la anwo edweke a, ɔfa “**nwanye mɔɔ maa sonla ahonle di feleko**” la ɔboka nwo. (Edwene 104:14, 15) Mrenyia nee mraale nɔhvoma mɔɔ bεha bε nwo edweke wɔ Baebolo ne anu la bie mɔ nlonle nza.—1 Timote 5:23.

2. Folε boni a Baebolo ne tu menli mɔɔ no nza la a?

Gyihova kyi nza dɔnwo εnlonle nee nzabole. (Galeehyeama 5:21) Ye Edweke ne ka ke: “**Mma-kɔboka bεdabe mɔɔ bεno nwanye dɔnwo . . . la anwo.**” (Mrelebule 23:20) ɔti saa yesi kpɔkε ke yεbanlo nza a—wɔ fealeranu bɔbɔ—ɔnle ke yεno ye dɔnwo somaa mɔɔ yεngola yεndwenle kpale, yεngomo ye εdendεlε nee ye nyεleε zo anzεε

mɔɔ ɔbazεkye ye kpɔkεdele la. Saa yεnrehola yεnrehomo ye nwo zo wɔ nza dodo mɔɔ cwɔ ke yεno la anwo a, cwɔ ke yεgyakyi ye εnlonle bεkɔɔ.

3. Kε ɔkεye na yεandende yεantia kpɔkε mɔɔ awie mɔ kεzi wɔ nza nwo la ε?

ɔwɔ ke awie biala si kpɔkε ke ɔbanlo nza anzεε ɔnrenlo bie. ɔnle ke yεtende yεtia awie mɔɔ kεzi kpɔkε ke ɔbanlo nza ekyi la, yεε ɔnle ke yεriepia awie mɔɔ engulo ke ɔno nza la ke ɔnlo bie. (Wulomuma 14:10) Saa yεno nza na ɔbagyegye awie mɔ a yesi kpɔkε ke yεnrenlo. (Kenga Wulomuma 14:21.) Yεmkpondε ‘**yε ngome yε boεyeε, yεkpondaε awie mɔ noko εdeε.**’—Kenga 1 Kɔle-ntema 10:23, 24.

S U K O A D O N C C O

Nea Baebolo ngyinlazo mōc bahola aboa wō yeamaa wōazi nza
nee dodo mōc mōc ke eno la anwo kpōkē la. Eza saa εlε nza
nwo ngyegyelē a nea mōc εbahola wōayē la.

4. Si kpōkē ke εbanlo anzēε εnrenlo bie

Kezi Gyisēse bule nzanlonlē ε? Amaa wōānu
muaε ne la, suzu nwanwane debie mōc cōlmoale
oyele la anwo. **Kenga Dwɔn 2:1-11**, na akee
bezuzu kpuya εhye mō anwo:

- Duzu a nwanwane deε εhye maa yēnu ye
wō kezi Gyisēse bu nza nee menli mōc no
nza la anwo a?
- Kēmō Gyisēse andendē antia nzanlonlē la
ati, kezi ɔwō ke Kilisenema bu awie mōc no
nza la ε?

Noko, saa Kilisenenli bie kola no nza a, ḡngile ke
nrēlēbe wō nu ke dahuu ḡbayē zo. **Kenga Mrelebule**
22:3, na akee bezuzu kezi ninyene εhye mō bahola
ahile ke εbanlo nza anzēε εnrenlo bie la anwo:

- εbaha kale anzēε εbava milahyinli bie wōayē
gyima.
- Elēnrenze.
- Dōketa εha εhile wō ke emmano nza.

- Engola engomo ε nwo zo wō dodo wō
ke eno la anwo.
- Mēla emmaa wō adenle ke εnlo nza.
- ε nee awie mōc dēba ne ḡngola ḡngomo
nwo zo wō nza nwo la ati ḡnno bie la wō eleka
bie.

Asoo ɔwō ke εmaa menli nza wō atēfolielieε
anzēε ekponledole bie abo? Amaa wōānu kpōkē
mōc ke εsi la, **ye VIDIO ne**.

**VIDIO: Asoo ɔwō Ke Memaa
Be Nza? (2:41)**

Kenga Wulomuma 13:13 yee 1 Kōlentema 10:31,
32. Ekenga tēkese ko biala εwie a, bezuzu kpuya
εhye anwo:

- Kezi εfa ngyinlazo εhye edi gyima a ḡbaboa
wō yeamaa wōazi kpōkē mōc bazē Gyihova
anye ε?

ɔwō ke Kilisenenli biala si kpōkē ke
εbanlo nza anzēε εnrenlo. Saa ɔyε
a ḡno nza ḡbōcō a, ḡdwu mekē ne bie a
εbahola yeazi kpōkē ke εnrenlo bie

5. Si dodo mōc ēbanlo la anwo kpōkē

Saa εsi kpōkē ke ēbanlo nza a, kakye εhye:
Gyihova endua nzanlonlē εdeε, noko ɔtua nza
dōcōnwo εnlonlē. Kεmotti ε? **Kenga Hozia 4:11, 18**,
na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Awie no nza dōcōnwo a duzu a bahola
azi a?

Ke ɔkεyε na yεanno nza dōcōnwo ε? Ḷwā ke yεnyia
mεlεbenwoaze subane anzeε yεnwu ye sinlidlē.
Kenga Mreləbule 11:2, na akee bεzuzu kpuya εhye
anwo:

- Kεmotti a ɔle kpale ke εnwu nza dodo mōc
ēbanlo la ε?

6. Gyakyi nzabolε

Nea mōc boale nrenyia bie maanle ɔgyakyile nzabolε la.
Ye VIDIO ne, na akee bεzuzu kpuya εhye mō anwo.

- Wō vidio ne anu, kεzi nza hanle Dmitry εbεlabołε ε?
- ɔholale ɔgyakyile nzanlonlē ne εkε ne ala ɔ?
- Kεzi akee ɔholale ɔgyakyile nza dōcōnwo εnlonlē ε?

Kenga 1 Kɔlentema 6:10, 11, na akee bεzuzu kpuya
εhye mō anwo:

- Kεzi nzabolε le anyebolo edwεkε ε?
- Duzu a kile ke awie mōc bo nza la bahola ahakyi a?

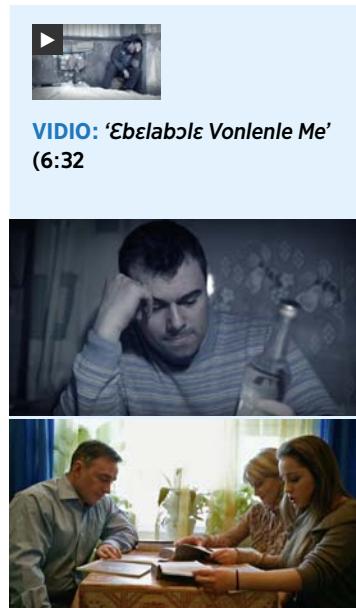
Kenga Mateyu 5:30, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- E sa mōc εre wōado ye lō la kile afōle mōc cōcōwō ke cōbō
amaa wōazō Gyihova anye la. Saa εlε nzabolε nwo
ngyegyelε a duzu a εbahola wōayε a?*

Kenga 1 Kɔlentema 15:33, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Kεzi ε gōnwo mō nyelε bahola aha nza dodo mōc εno la ε?

* Bie a menli mōc nza εha bε nwo la bahiya moalε amaa bεahola bεagykε. Dōketama
dōcōnwo ka ke ɔnle ke menli mōc lē nza nwo ngyegyelε la no bie fee.

BIE A AWIE BABIZA KE: “Ole εtane ke awie banlo nza ɔ?”

- Kεzi εbabua ye ε?

EDWÈKE TITILI

Gyihova emaa ye nza ke yeva yelie ye nye, noko ɔkyi nza dɔɔnwo enlonle nee nzabolə.

Ndinu

- Duzu a Baebolo ne ka ye wo nza nwo a?
- Esiane boni a wo nza dɔɔnwo enlonle nu a?
- Ke ɔkeye na yeandendes yasantia krokè kwo awie mò kezi wo nzanolonle nwo la ε?

Yewiele ezukoaledee ne wo

Bodane

- Saa esi krokè ke ebanlo nza a, suzu tenlabelε ne anwo na nwu dodo mɔɔ ebanlo la.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C O W O

► 2:31

Ke ɔkeye na mgbaivolε nee mbelerə azi nza nwo krokè kpale ε?

**Saa Ebanlo Nza A
Dwenle Nwo**

Nea ninyene mɔɔ ebaħola wċayex wċawaċi nza nwo ngyegyel nwo gyima la.

**"Nyia Nza Nwo Adwenle
Kpale"** (*Ezinzale Arane*,
January 1, 2010)

Asoo ɔwɔ Asoo ke Kilisieneni εlēno nza a emaa ye tċomelε zo ɔfa ɔċċawie εdees nwo?

**"Kruya Mɔɔ Vi Kengavolema
Eke"** (*Ezinzale Arane*,
February 15, 2007)

Wɔ edwèke ne mɔɔ se "Enee Mebo Ke Tandi" la anu, nea kezi nrenyia bie gyakyile nza dɔɔnwo enlonle la.

"Baebolo Ne Kakyi Sonla"
(*Ezinzale Arane* nu edwèke)

Amaa wċanwu video nee ɔdio yee wëbsaete ne azo edwèke kċċċot iwaċċa EZUKOALDEE 43 ne anu la, nea Nyia Anyelieles Dahuu! buluku ne mɔɔ wa jw.org azo la anzees dua sekkienees ħixje azo kɔ eke

Asoo Nyamenle Anye Die Evoyialile Kɔsɔti Anwo?

Gyihova kulo ke ye nye die wɔ ebəlabɔlɛ nu na ɔdwu meke ne bie bɔbɔ a yεbɔ nu yεdие ye nye. Noko asoo ɔ nye die evoyialile kɔsɔti anwo ɔ? Ke ɔkεye na yεahile ke yεkulo Gyihova wɔ εhye anwo ε?

1. Duzu ati a Gyihova anye εnlie εvoyialile mɔɔnɔwɔ anwo a?

Bie a saa εnwu ke εvoyialile dɔɔnwo εngyi ngelelera ne azo anzεε bεvi awozonle εzonlenle nu anzεε adalε εzonlenle nu a berale a ɔbazi ε nwo. Bie a bεgyi sunsum εtane nyεleε anzεε adwenle mɔɔ kile ke εkεla ne εnwu la azo. Evoyialile bie mɔ gyi diedi mgbane anzεε diedi mɔɔ bεle ke bεti εyε boε la azo. (Ayezaya 65:11) Gyihova εbɔ ye azonvole kɔkɔ ke: “Bεvi bε avinli na bεhwe bε nwo . . . na bεmmafa bε sa bεka debie mɔɔ anwo εnde la.”—2 Kɔlentema 6:17.*

2. Kezi Gyihova bu εvoyialile mɔɔ wula sonla anyunlunyia la ε?

Gyihova εbɔ ye kɔkɔ ke yεmmafa ‘yε nwo yεtɔ
sonla nwo zo.’ (Kenga Gyεlemaya 17:5.) Evoyialile bie mɔ wula tumivolema anzεε sogyama

anyunlunyia. Bie mɔ wɔ εkε a maanle sεkεlεnεs anzεε fanwodi ti a bεdi a. (1 Dwɔn 5:21) Bie mɔ noko di maanyεlε anzεε eku bie mɔɔ bεde la anwo εvoyia. Saa yεwula sonla anzεε ahεyεyεdeε bie, titili mɔɔ si adwenle mɔɔ ko tia Gyihova bodane la anyunlunyia a, kezi ɔbade nganεε wɔ nwo ε?

3. Subane boni a kile ke εvoyialile bie εnle kpale a?

Baebolo ne tua “nza dɔɔnwo εnlonlε, anyelielε mgbane mgbane [nee] nzama agɔɔnwoεvalε.” (1 Pita 4:3) Evoyialile bie mɔ maa menli nyia adenle yε mgbane mgbane na bεbɔ εbεlatane. ɔwɔ ke yεtwe yε nwo yεfi εbεla zεhaε mɔɔ anwo εnde la anwo amaa yεahɔ zo yεayε Gyihova agɔnwo.

* Nea Awieleedwεkε 5 na sukoa kezi εbali εvoyialile meke nu tεnlabeε bie mɔ anwo gyima la.

Nea kezi εbahola wɔazi εvoyialilε nwo kpɔkε kpale amaa Gyihova anye alie la.

4. Kpo εvoyialilε mɔɔ εnwula Gyihova anyunlunyia la

Kenga Efesese 5:10, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Saa yεlesi kpɔkε ke ɔwɔ ke yεdi εvoyia bie anzeε ɔnle ke yεdi bie a, duzu a ɔhyia ke yεne a wɔ nwo a?
- εvoyia boni mɔ a bεdi wɔ εleka mɔɔ ɛwɔ la a?
- Enea a Gyihova anye die εvoyialilε zɔhanε mɔ anwo ɔ?

Ke neazo la, asoo wɔzuzu kezi Nyamenle bu awolε kenle εlile la anwo εlε ɔ? Baebolo ne εnga ke Gyihova sonvole bie lile ye awolε kenle, noko ɔka menli nwɔc mɔɔ εnzonle Nyamenle mɔɔ lile awolε kenle la anwo edwεkε. **Kenga Gyεnεsεsε 40:20-22 yεεs Mateyu 14:6-10.** Akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Duzu a zile wɔ awolε kenle εlile nwɔc ne abo a?
- Ke mɔɔ Baebolo kεlεtɔke εhye mɔ kile la, εnea a kezi Gyihova bu awolε kenle ε?

Noko bie a εbabiza ke, ‘Saa medi awolε kenle anzeε εvoyia bie mɔɔ εngyi ngεlεlera ne azo la a, asoo ɔle debie mɔɔ hyia Gyihova ɔ?’ **Kenga εzεdɔso 32:1-8.** Akee ye VIDEO ne, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo.

- Duzu ati a ɔwɔ ke yεnwu debie mɔɔ Gyihova die to nu a?
- Ke ɔkεyε na yεayε ɔc ε?

Kezi yεbahola yεanwu εvoyialilε mɔɔ Nyamenle anye εnlie nwo la

- **ɔgyi adalε ngilehilelε zo ɔ?** Amaa wɔanwu εhye la, nea εleka mɔɔ ɔ bo vi la.
- **Asoo ɔwula sonla, ahyehyεdeε anzeε maanle sεkεlεnεε bie anyunlunyia?** Gyihova angomekye a yεwula ye anyunlunyia na yεfa ye nwo to ɔ nwo zo ke ɔbali ewiade ngyegyelε ne anwo gyima a.
- **Asoo nwɔlε amaamuo nee nyεlεs ko tia Baebolo ngyinlazο?** ɔwɔ ke yεkɔ zo yεmaa ye εbεla-bole nwo te.

VIDEO: εvoyialilε Mɔɔ Nyamenle Anye εnlie Nwo La (5:07)

5. Boa awie mɔ̄ maa bɛde wɔ̄ dieri ne abo

Saa awie mɔ̄ εlεgyegye yε kε yεli εvoyia mɔ̄ Gyihova anye εnlie nwo la bie a, εbahola yeayε se kε yεbaha kε yεnreγε. Si abotane dua nrεlεbε adenle zo kilehile wɔ̄ kpɔ̄kεzilε ne anu. Amaa wɔ̄anwu kezi εbayε εhye anwo neazo la, [ye VIDIO ne.](#)

Kenga Mateyu 7:12, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ̄ anwo:

- Kε mɔ̄ tεkese εhye kile la, asoo ɔwɔ̄ kε εka εkile wɔ̄ mbusuafoc mɔ̄ bεnle diedima la kε ɔnle kε bεdi εvoyia bie ɔ?
- Duzu a εbahola wɔ̄ayε wɔ̄amaa wɔ̄ mbusuafoc anwu kε ε nee bε εnreβε nu εnreli εvoyia bεbε a, εkulo bε edwεkε yεε εdwenle bε nwo ε?

VIDIO: Dua Nrelebε Adenle Zo Kilehile Wɔ̄ Diedi Ne Anu (2:01)

6. Gyihova kulo kε yε nye die

Gyihova kulo kε yε nee yε mbusuafoc nee yε gɔ̄nwo mɔ̄ bε nu diε yε nye. **Kenga Nolobɔ̄vo 8:15,** na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi tεkese εhye kile kε Gyihova kulo kε yε nye die ε?

Gyihova kulo kε ye menli di fεlεko na bεbε nu bεdie bε nye. **Ye VIDIO ne** na nea kezi εhye kɔ̄ zo kpale wɔ̄ maanle maanle avinli nyianu bo la.

Kenga Galeehyeama 6:10, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ̄ anwo:

- Asoo ɔwɔ̄ kε yεdi εvoyia bie mɔ̄ εlie duma la amaa ‘yεayε awie mɔ̄ kpale’ ɔ?
- Debie εhyεlε boni a maa ε nye die kpale a—mɔ̄ εvoyialilε bie ati a εfa εkyε anzeε mɔ̄ εfi wɔ̄ εhulolε nu εfa εkyε la ɔ?
- ɔyε a Alasevole dɔ̄cnuwo yε ngyehyεlε titili bie maa bε mra na bεkyε bε debie wɔ̄ meke bεbε mɔ̄ bε nye εnla la. Saa εlε ngakula a, ninyεne titili boni mɔ̄ a εbahola wɔ̄ayε wɔ̄amaa bε a?

VIDIO: Nyεvolεlεlε Wɔ̄ Maanle Maanle Avinli Nyianu Bo (5:40)

BIE Mɔ̄ KA Kε: “Eleka mɔ̄c εvoyialilε bie abo vi la anwo εngyia. Mɔ̄c hyia la a le kε mbusuafoc nee agɔ̄nwolεma babε nu alie bε nye.”

- Duzu a εbahola a?

EDWEKÉ TITILI

Gyihova kulo ke ye nee ye mbusuafos nee ye gɔnwo mɔ bɔ nu die ye nye. Noko eza ɔkulo ke yetwe ye nwo ye fi evoyalilis mɔc c nye enlie nwo la anwo.

Ndinu

- Kpuya boni mɔ a yebahola yeabiza amaa yeawu ye saa Gyihova anye die evoyalilis bie anwo a?
- Ke ɔkeye na yeaboa ye mbusuafos nee ye gɔnwo mɔ yeamaa beade evoyalilis bie anwo kpɔke mɔc yezí la abo ε?
- Kezi ekola enwu ke Gyihova kulo ke ye nye die na yedi feloko ε?

Yewiele ezukoaledee ne mɔ

Bodane

- Fa mɔc wɔzukoa wɔ ezukoaledee εhye anu la suzu evoyia la cwa cwa bɔdi wɔ eleka la cwa cwa nea.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N C W O

Nea evoyia fɔnwo bie mɔc Kilisenema enli la.

“Duzu Ati A Gyihova Alasevole Enli Evoyia Bie Mɔ ε?” (Edweké mɔc wa jw.org azo)

Nea ninycne nna mɔc ot yedie yedi ke Nyamenle anye enlie awole kenle εlile nwo la.

“Duzu Ati A Gyihova Alasevole Enli Awolkenle A?” (Edweké mɔc wa jw.org azo)

Nea kezi ngakula mɔc kulo Gyihova la bahola amaa c nye alie wɔ evoyalilis meke nu la.

Esonle Bole Emaa Gyihova

Kilisenema mgbe dɔnwo enli Bolonyia. Kezi bεbu bε kpɔkezile ne ε?

“Bεnyianle Debie Kpalε”
(Ezinzaε Arane nu edwekε)

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yee websaete ne azo edweké kɔsɔti mɔc EZUKOALEDEE 44 ne anu la, nea Nyia Anyelie Dahuu! buluku ne mɔc wa jw.org azo la anzeε dua sɛkelenε εhye azo kɔ eke

Mcc Afoa Biala Mcc Yengyinla Kile La

Gyisese hanle ke ye edoavolema ‘enle ewiade ne afoa.’ (Dwɔn 15:19) Ehye kile ke bengyinla afoa biala wɔ ewiade maanyelé edwéke nee konle nu. Nɔhalé nu, tɛ dahuu a ɔla aze ɔmaa ye ke yenre-gyinla afoa biala a. Bie a ehye ati bəbagolo ye nwo. Ke ɔkεye na yeaningyinla afoa biala na yeaħo zo yéali nɔhalé yéamaa Gyihova Nyamenle ε?

1. Kezi nɔhalé Kilisenema bu sonla arane ε?

Kilisenema bu arane. Yεye mɔɔ Gyisese hanle la na ‘yεfa Siza εdees yεmaa Siza’—ehye kile ke yedi mela mɔɔ wɔ maanle ne anu, le ke adwule mɔɔ ɔwɔ ke yetua la azo. (Maake 12:17) Baebolo ne kilehile ke arane ne mɔ εledi tumi ɔluakε Gyihova εmaa bε adenle la ati o. (Wulomuma 13:1) Oti yete o bo ke arane ne mɔ tumi ne lε ye εweεne anzεε ɔndwu Nyamenle εdees ne. Ye nye la ke yε Nyamenle nee ye anwuma Belemgbunlililε ne bali alesama ngyegyelε nwo gyima.

2. Ke ɔkεye na yεahile ke yengyinla afoa biala ε?

Yεnva ye nwo yεnwulonwula maanyelé nu ke mɔɔ Gyisese yεle la. Mekε mɔɔ menli ne nwun-le nwawane debie mɔɔ Gyisese yεle la, bεbø-le modenle ke bεmaa yeayε bε belemgbunli wɔ azεlε ye azo, noko yeammaa bε adenle. (Dwɔn 6:15) Duzu ati o? ɔluakε nɔzinlii ɔhanle ke, “me Belemgbunlililε εnvi ewiade εhye anu.” (Dwɔn 18:36) Kεmɔ yεle Gyisese edoavolema la ati, yεdua ndenle dɔɔnwo azo yεkile ke yengyinla afoa biala. Ke neazo la, yεngɔ konle. (Kenga Maeka 4:3.) Yεbu maanle sεkεlεnεe le ke fεlεnra ne mɔ noko yεnzonle bε. (1 Dwɔn 5:21) Eza yεngyinla maanyelé eku bie anzεε nuhua sonla mɔɔ εlε-kpondε tumi la anzi. Yεdua ndenle εhye mɔ nee gyεne zo yεkile ke yedi nɔhalé bɔkɔɔ yεmaa Nyamenle arane ne—ye Belemgbunlililε ne.

S U K O A D C C N W O

Nea tənlabelə bie mə məc bahola amaa yeayə se ke yənregyinla
afəa biala la na nea kezi əbahola wəazi kpcə məc bamaa
Gyihova anye alie la.

3. Nəhale Kilisiyənəma əngyinla afəa biala

Gyisəse nee ye ədoavolema yele neazo maanle ye. **Kenga Wulomuma 13:1, 5-7 yee 1 Pita 2:13, 14.** Akee, **ye VIDIO ne** na bəzuzu kpuya əhye mə anwo.

- Duzu ati a əwə ke yəbu arane ne mə a?
- Ndenle məc yədua zo yəkile ke yəbələ yə nwo aze yəmaa bə la bie mə a le boni?

Konle si a, bie a maanle bie mə baha ke bəngyi afəa biala, noko bəboia afəa nwıc ne məc eləko la. Duzu a afəa biala məc yəngyinla la kile amgba a? **Kenga Dwən 17:16.** Akee, **ye VIDIO ne** na bəzuzu kpuya əhye anwo.

- Duzu a afəa biala məc yəngyinla la kile a?

Na saa arane ka ke εye debie məc ko tia Nyamenle məla ε? **Kenga Gyima ne 5:28, 29.** Akee, **ye VIDIO ne** na bəzuzu kpuya əhye mə anwo.

- Saa sonla məla ko tia Nyamenle məla a, nwane məla a əwə ke yədi zo a?
- Tənlabelə boni mə anu a εnea a Kilisiyənəma εnredie arane ne mə a?

VIDIO: Nəhale Kilisiyənəma Əngyinla Afəa Biala—Foa 1
(4:28)

VIDIO: Nəhale Kilisiyənəma Əngyinla Afəa Biala—Foa 2
(3:11)

VIDIO: Nəhale Kilisiyənəma Əngyinla Afəa Biala—Foa 3
(1:18)

4. Mmagyinla afoa biala wɔ wɔ nzuzule nee wɔ nyelees nu

Kenga 1 Dwɔn 5:21. Akee, **ye VIDEO ne** na bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo.

- Wɔ vidio ne anu, duzu ati a Ayenge amboka maanyelε eku ne anwo anzεε anyε maanle ne anu ninyene bie mɔ le ke fεlenra ahyebizale ε?
- Ene a ɔzile kpɔkε kpale ε?

Tεnlabelε gyεne boni mɔ a bahola amaa yeayε se ke yεnregyinla afoa biala a? **Ye VIDEO ne**, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo.

- Saa maanle ngakyile εledi nwɔhoa bie na yεlεnea bie a, ke ɔkεyε na yεangyinla afoa biala ε?
- Saa maanyelεma kpɔkεzile boa yε anzεε ɔgyegye yε bɔbɔ a, ke ɔkεyε na yεangyinla afoa biala ε?
- Kezi edwεke mɔɔ yεte wɔ tεlevihyεne nee riledio zo nee mɔɔ yε gɔnwo mɔ ka la bahola aha afoa biala mɔɔ yεngyinla la ε?

VIDEO: Deemoti Nɔhale Kilisienerema Hyia Akεnrasesebε La—Amaa Beangyinla Afoa Biala (2:49)

VIDEO: Ezinzale Arane Ne Anu Ezukoaledεe—Mmagyinla Afoa Biala Wɔ Ewiade Mɔɔ Mgbakyemgbakyenu Wɔ Nu La Anu (5:16)

Eleka boni mɔ a ɔnle ke Kilisienerli gyinla afoa biala wɔ ye nzuzule nee ye nyelees nu a?

BIE A AWIE BABIZA KE: “Duzu ati a bεmbiza fεlenra ahye anzεε bεndo maanle edwεne a?”

- Kezi εbabua ye ε?

EDWĒKE TITILI

Kilisenema bɔ mɔdenle kpale amaa bɛangyinla afoa biala wɔ maanyelε nu wɔ bε nzuzulε, bε edwēkehanlε nee bε nyelε nu.

Ndinu

- Duzu a yεyε yεmaa sonla arane a?
- Duzu ati a yεngyinla afoa biala wɔ maanyelε nu a?
- Tεnlabelε boni mɔ a bahola amaa yeayε se kε yεnregyinla afoa biala a?

Yewiele εzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Nea tεnlabelε bie mɔɔ bahola amaa yeayε se kε yεnregyinla afoa biala la, na dimoa si kezi εbalι nwɔε gyima la anwo kρkε.
- Bodane gyεne:

K P O N D E D C C N W O

Afōle boni mɔ a bie a ɔwɔ kε yεbɔ amaa yεangyinla afoa biala a?

Gyihova Etεgyakyile Ye Elε

Duzu a mbusua bahola aye ava aziezie bε nwo amaa ninyene mɔɔ bahola amaa yeayε se kε yεnregyinla afoa biala la ε?

Yεngyinla Afoa Biala Wɔ Bagua Nu Debieyεle Nu

Duzu ati a awie maanle mɔɔ ɔko yeamaa ye la εnle enililε kpolε εmmaa ye a?

"Nyamenle Kola Ye Debie Biala"

Nea kezi εlesi gyima mɔɔ εbayε la anwo kρkε a εnreħo ewiade ne afoa la.

"Awie Biala ĉdaye Obazoa Ye Adesoa" (Ezinzaile Arane, March 15, 2006)

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yεε websaete ne azo edwēke kɔsɔti wɔ εZUKOALEDEE 45 ne anu la, nea Nyia Anyelielε Dahuu! buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzeε dua sεkεlεnεs εhye azo kɔ eke

Duzu Ati A ወር ፌ ደይል ኝ ነው ፖስተኛ ዘዴ ይ?

Eyila ε nwo zo εmaa Gyihova wɔ meke mɔc εbabɔ ye εwɔke wɔ aṣoneyeles nu ke εbazonle c ngomekye na wɔava ye εhuloledeε wɔalimoa wɔ εbεlabɔles nu la. (Edwene 40:8) Nzilii, akee bεsɔne wɔ. Saa εye zɔ a, εmaa menli nwu ye ke wɔyila ε nwo zo. Kρɔke mɔc yesi ke yεyila ye nwo zo yεamaa Gyihova la a le kρɔkezile mɔc hyia kρale mɔc εwɔ ke yesi a. Duzu a bahola aha wɔ yεamaa wɔazi kρɔke zεhae mɔc anwo hyia mɔc bahola ahakyi wɔ εbεlabɔle la ε?

1. Duzu a ka awie maa ደይላ ዝ nwo zo a?

Elεε a ka ye maa yεyila ye nwo zo yεamaa Gyihova a. (1 Dwɔn 4:10, 19) Baebolo ne tu ye folε ke: ‘Yεva ye ahonle muala nee ye εkεla muala nee ye adwenle muala nee ye anwosesebε muala yεhulo Gyihova ye Nyamenle ne.’ (Maake 12:30) Yεdua mɔc yεka nee mɔc yεye la azo yεkile ke yεkulo Nyamenle. Ke mɔc menli nwɔc mɔc kulo be nwo kρale gya la, zɔhanε ala a εlεε mɔc yεle yεamaa Gyihova la ka ye maa yεyila ye nwo zo yεamaa ye na bεsɔne ye a.

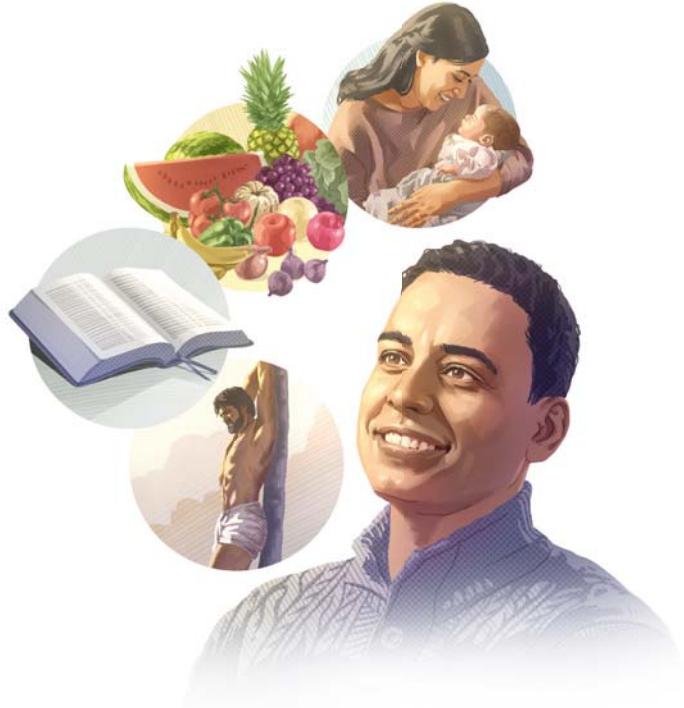
2. Nyilale boni mɔ a Gyihova maa ye Alasevole mɔc ተይላ be nwo zo la nyia a?

Saa bεsɔne wɔ a, εbaraboka Gyihova abusua ne mɔc anyielieε wɔ nu la anwo. Akee εbanwu εlεε mɔc εlε εmaa wɔ la wɔ ndenle dɔnço azo, na εbabikye ye kpale wɔadεla ke mɔc ጽde ye kεkala la. (Kenga Malakae 3:16-18.) Gyihova bayε ε Ze, eza εbanyia sunsum nu mediema mrenyia nee mraale wɔ ewiade amuala mɔc bεkulo ye na bεkulo εdawɔ noko la. (Kenga Maake 10:29, 30.) Noko, εwɔ ke εye ninyene bie mɔ kolaa na bεazɔne wɔ. ወር ke εsukoa Gyihova anwo debie, εkulo ye na εnyia c Ra ne anu diedi. Akee εwɔ ke εyila ε nwo zo εmaa Gyihova. Saa εye ninyene εhye mɔ na bεsɔne wɔ a, εbahola wɔanayia dahuu ngoane. Nyamenle Edwekε ne ka ke: “Εζονεις . . . noko εledie be ngoane kεkala.”

—1 Pita 3:21.

SUKOA ACONWO

Sukoa deemoti chyia ke eyila ε nwo zo emaa Gyihova na bescone wɔ la anwo debie.

3. ወር ክε ፀድል የእቅም ዘዴ መሬ የእባዛዸለ የለ

Wɔ tete Yizilayε, menli bie mɔ nyianle adwenle ke bəbahola bəazonle Gyihova nee adale nyamenle Beeyle. Noko Gyihova zoanle ye ngapezonli Yilae-gya ዕማንለ ዕደኑኑለ adwenle etane εhye mɔc bənyianle la.

Kenga 1 Arelembunli 18:21, na akee bezuzu kpyua εhye anwo:

- Kpoké boni a εnee ወር ክε Yizilayema si a?

ወር ክε ፀድል እና የእቅም ዘዴ መሬ የእባዛዸለ የለ la. **Kenga Luku 16:13**, na akee bezuzu kpyua εhye mɔ anwo:

- Duzu ati a yenrehola yenrezonle Gyihova nee awie anzee debie gyene a?
- Ke ዕከይ እና የእመ የእባዛዸለ የለ εhye kroké ke የእባዛዸለ የለ ε?

4. Dwenledwenle ክዃ ገዢ አስተያየት ወር ክε ፀድል

Gyihova emaa ye ahyeledee በዚህ ደንብ ዝግጁ ይመዘኛ. Duzu a yebahola yēava yēamaa ye a? [Ye VIDEO ne.](#)

VIDEO: Bewa Be Ahyeledee Ne Mɔ Bewaa Nyamenle (3:04)

Ninyene mɔc Gyihova εye mɔc kile ke ዕስ ወር ክε ፀድል የለ εhye mɔ anwo? **Kenga Edwēne 104:14, 15 εye 1 Dwōn 4:9, 10**, na akee bezuzu kpyua εhye mɔ anwo:

- Ahyeledee mɔc Gyihova εva emaa ye la boni mɔ a ε nye die nwo kpale a?
- Duzu a ahyeledee zəhane mɔ maa εnwu ye wɔ c nwo a?

Saa awie kyε ye debie mɔc ye nye die nwo kpale la a, yekile nwole anyezcile yēamaa ችኩን የለ εhye mɔ anwo? **Kenga Dtilənomi 16:17**, na akee bezuzu kpyua εhye anwo:

- Saa εnea debie biala mɔc Gyihova εye emaa wɔ la a, duzu ዕስ የለ εhye mɔ anwo a?

5. Eyila ε nwo zo a εbanyia nyilale dɔɔnwo

Menli dɔɔnwo die di ke dumalielε, gyima kpale anzεε ezukoa bamaa bε nye alie. Asoo εhye le nɔhale? [Ye VIDIO ne,](#) na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo.

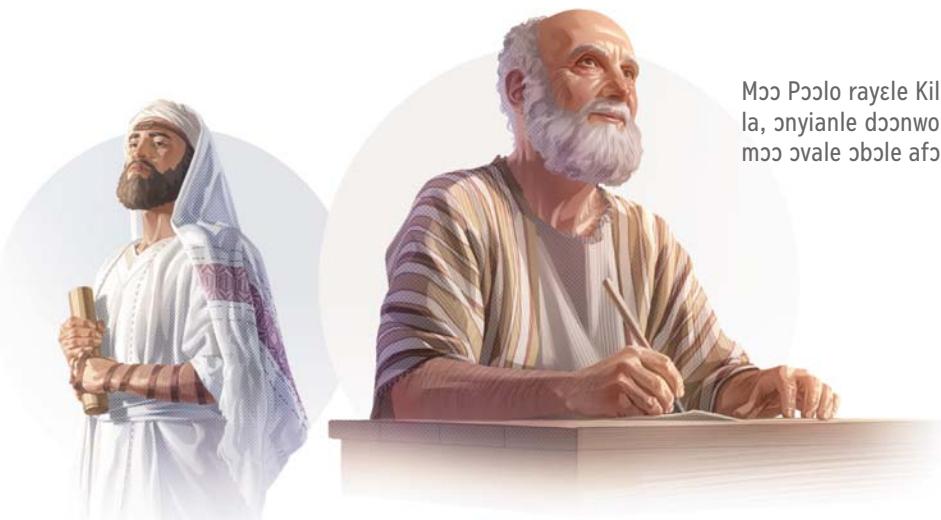
- εnee nrenyia ne mɔɔ wɔ video ne anu la kulo bɔlo εbɔlε εdeε, noko duzu ati a ɔgyakyile a?
- ɔzile kpɔkε ke ɔbayila ɔ nwo zo yeamaa Gyihova, na tε bɔlo εbɔlε ɔ. εnea a ɔzile kpɔkε kpale ɔ? Kεmɔti ε?

Kolaa na εzoanvole Pɔɔlo araye Kilisieneni la, εnee gyima kpale bie gyi ɔ nye zo. ɔzukoale Dwuuma mɛla ɔvile kilehilevolε bie mɔɔ ɔlie duma la εkε. Noko ɔgyakyile εhye ɔziele εkε amaa yeayε Kilisieneni. Asoo Pɔɔlo nlunle ɔ nwo? [Kenga Felepaema 3:8,](#) na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Duzu ati a Pɔɔlo hanle ke ɔbu ninyene mɔɔ ɔyεle kolaa na yeayε Kilisieneni la ke “ewula dɔɔnwo” anzεε bɔla ε?
- Duzu a ɔnyianle ɔziele ɔ bo zo a?
- Saa εfa Gyihova εzonlenε εtoto debie gyεne biala anwo a, boni a εnea a ɔbamaa wɔ εbεlabɔlε awie wɔ boe a?

VIDIO: Bɔlo εbɔlε A εnee Nwɔlε Hyia Me A (5:45)

Mɔɔ Pɔɔlo rayele Kilisieneni la, ɔnyianle dɔɔnwo ɔdεlale mɔɔ ɔvale ɔbɔle afɔle la

BIE MC KA KE: “Nrεlεbε εnle nu ke εbayila ε nwo zo wɔamaa Nyamenle.”

- Duzu ati a εnea a nrεlεbε wɔ nu ke εbayila ε nwo zo wɔamaa Gyihova a?

EDWΕKE TITILI

Elēlə a ka yε maa yεyila yε nwo zo yεmaa Gyihova na bεsōne yε a.

Ndinu

- Duzu ati a ḥfeta ke yεfi yε ahonle muala anu yεkulo Gyihova na yεsonle ye a?
- Kezi Gyihova yila ye Alasevolε mccc bεsōne be la ε?
- Ekulo ke εyila ε nwo zo εmaa Gyihova ε?

Yewiele εzukoalεdeε ne wɔ

Bodane

- Saa εlesiezie ε nwo wɔamaa εzukoalεdeε bieko a, suzu ni-nyene mccc bahola azi wɔ adenle ke εbayila ε nwo zo la anwo.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N C W O

► 6:54

Nea deεmɔti awie mccc to edwεne nee awie mccc bɔ bɔlo la zile kpɔke ke bεbayila be nwo zo bεamaa Gyihova la.

**Mgbavole Nee Mbelera Biza Kε
—Duzu A Mebava Me Ngoane
Meayε A?—Dεba Ne**

Nea debie bieko mccc eti εwε ke εyila ε nwo zo la.

**“Duzu Ati A ɔwɔ Ke εyila ε
Nwo Zo εmaa Gyihova A?”
(Ezinzaε Arane, January 15, 2010)**

► 4:30

Wɔ edwεne εhye mccc bεyε ye video la anu, nea kezi menli mccc yila be nwo zo maa Gyihova la anye die la.

Mefa Me Ngoane Meamaa Wɔ

Wɔ anwubielε ne mccc se “Wɔ Evole Dɔɔnwo Anu Membizale Me Nwo Kε, ‘Duzu Ati A Bεbɔle Ye A?’” la anu, nea mccc boale raale bie ɔmaanle ɔzuzule ni-nyene mccc anwo hyia ye kpale anwo la.

**“Baebolo Ne Kakyi Sonla”
(Ezinzaε Arane nu edwεke)**

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yεε wεbsaete ne azo edwεke kɔsɔti mccc wɔ EZUKOALεDEε 46 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu! buluku ne mccc wɔ jw.org azo la anzeε dua sεkεlεneε εhye azo kɔ εkε

Wɔziezie ε Nwo Kε Emaa Bεazcne Wɔ C?

Wɔzukoa Gyihova anwo ninyene niyɔnɔwɔ cua Baebolo ne mɔɔ εləsukoa la azo. Bie a wɔye nzalee bie mɔ amaa wɔava mɔɔ εləsukoa la wɔa-bɔ wɔ εbela. Noko, bie a ninyene bie mɔ εləsi wɔ adenle ke εbayila ε nwo zo wɔamaa Gyihova na bεazcne wɔ. Yεbazuzu ninyene bie mɔ mɔɔ ta si εzcnenlε nwo adenle nee kezi εbahola wɔali nwole gyima la anwo wɔ εzukoaledee εhye anu.

1. Ninyene nyε a cωs ke εnwu ye kolaa na bεazcne wɔ a?

Kolaa na bεazcne wɔ la, cωs ke εnyia “nɔhale ne anwo nɔhale ndelebεbo.” (1 Timote 2:4) εhye engile ke cωs ke εnwu Baebolo ne anwo kruya biala muale kolaa na bεazcne wɔ. Kilisiema mɔɔ bεazcne be la εhye bɔbɔ la kɔ zo sukoo debie. (Kɔlɔsaema 1:9, 10) Noko cωs ke εnyia Baebolo ngilehilee bie mɔ anwo ndelebεbo ekyi. Asafo nu mgbanyima baboa wɔ bεamaa wɔanwu ye saa εlε ndelebεbo mɔɔ feta la a.

2. Ninyene boni mɔ a cωs ke εye kolaa na bεazcne a?

Kolaa na bεazcne wɔ la, cωs ke ‘εnu ε nwo na εkakyi wɔ εbεlabɔlε.’ (Kenga Gyima ne 3:19.) εhye kile ke cωs ke εdi nyane kpole wɔ εtane biala mɔɔ wɔye la anwo na εsεlε Gyihova ke cva

wɔ εtane εhye wɔ. Eza εbɔ kρøke ke εnrebo εbεlatane biala, emomu εbabɔ εbela mɔɔ Nyamenle anye die nwole la. Bieko, εbɔ c bo εkɔ debiezukoaε na ε nee asafo ne bɔ nu kɔ daselεlilε ke nolobɔlεnli mɔɔ bεtεsɔnenle ye la.

3. Duzu ati a cωle ke εmaa εzuloiε twe wɔ sia a?

Bie mɔ sulo ke bεnrehola bεnreli εwɔke mɔɔ bεbɔ Gyihova la azo. Nɔhale nu, εye a εbavo wɔ ninyene bie mɔ anu ke mɔɔ mrenyiia nee mraale nɔhavoma mɔɔ bεha be nwo edwεkε wɔ Baebolo ne anu la yεle la. Noko Gyihova anye εnla ke ye azonvole bali munli. (Kenga Edwene 103:13, 14.) Saa εye mɔɔ εbahola la a c nyε die nwole! Θabaoa wɔ. Nɔhale nu, Gyihova εbɔ ye εwɔke ke ‘debie gyεne biala εnrehola εnrehwe ye εnrevi ye εlεlε ne anwo.’—Kenga Wulomuma 8:38, 39.

S U K O A D O N C C O W O

Nea kezi εnwu Gyihova kpale na edie ye moale εto nu a εbahola wɔali ninyene mɔɔ si εzɔnenle nwo adenle la anwo gyima la.

4. Nwu Gyihova kpale

Kezi ɔɔ ke εnwu Gyihova kpale kolaa na bεazɔne wɔ ε? ɔɔ ke εnwu ye kpale amaa wɔahulo ye na wɔanyia εhulole kε εbaye sɔɔ cɔ nyε la. Ye **VIDEO ne** na nea kezi Baebolo sukoavoma mɔɔ cwa ewiade amuala εyε zɔ la. Akee bezuzu kpuya εhyε anwo.

VIDEO: Egyakε Edudule Mɔɔ Kɔwie Ezɔnenle Nu La
(3:56)

- Wɔ video ne anu, duzu a boale menlibie mɔ ɔmaanle bεzieziele bε nwo bεmaanle εzɔnenle a?

Kenga Wulomuma 12:2, na akee bezuzu kpuya εhyε mɔ anwo:

- Wɔ adwenle nu ye wɔ kesee wɔ mɔɔ Baebolo ne kilehile la anwo anzεε εngola εnnwu ye saa mɔɔ Gyihova Alasevole kilehile la le nɔhale c?
- Saa ye zɔhane a, εnee duzu a εbahola wɔayε ye wɔ nwo a?

5. Di ninyene mɔɔ kola si εzɔnenle nwo adenle la anwo gyima

Saa yεsi kρkε ke yεbayila ye nwo zo yεamaa Gyihova na bεazɔne ye a, ye muala yεyia nwɔle ngyegyelε. Amaa wɔanwu nwɔle neazo la, ye **VIDEO ne**, na akee bεzuzu kpuya εhyε mɔ anwo.

VIDEO: Elεlε Mɔɔ Yεlε Yεmaa Gyihova
La Maa Yεdi Ngyegyelε Nwo Gyima
(5:22)

- Wɔ video ne anu, ngyegyelε boni mɔ a εnee cwa ke Narangerel di nwɔle gyima amaa yeazonle Gyihova a?
- Kezi εlεlε mɔɔ cεlε ɔmaa Gyihova la boale ye maanle ɔlile ngyegyelε ne mɔ anwo gyima ε?

Kenga Mrεlεbulε 29:25 yεε 2 Timote 1:7, na akee bezuzu kpuya εhyε anwo:

- Duzu a maa yεnyia akεnrasesεbε yεfa yεdi ngyegyelε nwo gyima a?

6. Nyia anwodozo ke Gyihova baboa wɔ

Gyihova baboa wɔ yeamaa wɔayé mwo cɔcɔ sɔ cɔ nyé la. Ye **VIDIO ne**, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo.

VIDIO: Gyihova Nyamenle Baboa Wɔ
(2:50)

- Wɔ vidio ne anu, duzu a zile Baebolo sukoavo ne adenle ke ɔbazɔne a?
- Duzu a ɔzukoale mɔɔ boale ye ɔmaanle ɔnyianle anwodozo kpole wɔ Gyihova anu a?

Kenga Ayezaya 41:10, 13, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu ati a εdie εdi ke εbahola wɔali ε nwo zo εyilale nwo εwɔkε ne azo a?

BIE Mɔ KA Kε: “Mesulo ke mesɔne a menrɛhola menrɛli nwɔle εwɔkε ne azo.”

- Asoo ke εte nganeε la εne?

7. Nyia Gyihova εlɔlε ne anwo anyezɔlε kpole

Saa εdwenle kezi Gyihova kulo wɔ kpole la anwo kpalε a, εbanyia nwɔle anyezɔlε kpole na wɔanyia εhulolε kpole ke εba-zonle ye dahuu. **Kenga Edwene 40:5**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Gyihova nyilalε ne mɔ boni a ε nye die nwɔle kpalε a?

Εnee ngapezonli Gyεlεmaya kulo Gyihova nee ye edwεkε ne, na ɔ nyé liele nwo kpole ke Gyihova duma la ɔ nwo zo la. Εhanle ke: ‘Wɔ edwεkε ne yεle anyelieε nee fεlεkolile wɔ me ahonle nu, ɔluakε bεfa wɔ duma bεfεlε me, O Gyihova, Nyamenle.’ (Gyεlεmaya 15:16) Bua kpuya εhye mɔ:

- Duzu ati a ɔle nwɔle adenle titili ke εbayε Gyihova Alasevolε ne mɔ ko a?
- Ekuo ke bεsɔne wɔ ke Gyihova Alasevolε ne mɔ ko ɔ?
- Debie si wɔ adenle ke εbayε zɔ c?
- Εnea a duzu a ɔwɔ ke εyε amaa wɔafεta ke bεsɔne wɔ a?

EDWÈKE TITILI

Olua Gyihova moalé zo ebahola wɔali debie biala mō si cōcōz cō si lñnençez nwo adenle la anwo gyima.

Ndinu

- Baebolo ne anwo ndelebèbo nyé a cō ke eyia kolaa na bëazone wɔ a?
- Nzenzalee boni mō a bie cōw ke eyé kolaa na bëazone wɔ a?
- Duzu ati a onle ke emaa ezulole twe wɔ sia a?

Yewiele foa eyhe wɔ

Bodane

- Sia nea “Meziezie Me Nwo Ke Me Nee Asafo Ne Babɔ Nu Ahɔ Daselɛlile C?” yee “Asoo Meziezie Me Nwo Ke Memaa Bëazone Me?” mō wɔ Foa 4 ne awielee la anu.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C O W O N C C O

Nea debie mō cōw ke eyinla zo esi kpké ke emaa bëazone wɔ la.

“Wɔziezie È Nwo Ke Emaa Bëazone Wɔ C?” (Ezinzałe Arane, March 2020)

Sukoa kezi ebahola wɔali ngyegyelé fɔçnwo bie mō cōw bahola azi wɔ adenle la anwo gyima la.

“Duzu A Si Me Ezonenle Nwo Adenle A?” (Ezinzałe Arane, March 2019)

Nea kezi nrenyia bie holale lile ngyegyelé titili bie mō anwo gyima amaa yeazone la.

Duzu Ati A Eletwehwe E Bo Aze Ke Ebazone A?

Alimoa ne, nrenyia bie mōc befélé ye Ataa la hwehwenle c bo aze ke ɔbazone. Nea mōc akee maanle ɔholale ɔyèle dee zɔhané mōc anwo hyia la.

Asoo Mefeta Eyhe Amgba?

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yee websaete ne azo edwèke kɔscɔti mō wɔ EZUKOALÈDEE 47 ne anu la, nea Nyia Anyeliee Dahuu! buluku ne mōc wɔ jw.org azo la anzeé dua sekelenee eyhe azo kɔ eke

FOA 3 NDINU

Σ nee wɔ kilehilevolε ne εzuzu
kpuya εhye mɔ anwo:

1. Kenga Mrεlεbulε 27:11.

- Duzu ati a εkulo ke εdi nɔhale εmaa Gyihova a?

(Nea Ezukoaledee 34.)

2. Kε ɔkεyε na wɔazi kpɔkε kpale wɔ meke mɔɔ debie bie anwo mela fɔcɔnwo εnle Baebolo ne anu la ε?

(Nea Ezukoaledee 35.)

3. Kε ɔkεyε na wɔali nɔhale wɔ debie biala anu ε?

(Nea Ezukoaledee 36.)

4. Kenga Mateyu 6:33.

- Saa ɔba ye wɔ gyima nee ezukoa nwo a, ke ɔkεyε na wɔahɔ zo 'wɔalimoa wɔakponde Belembunlilile ne' ε?

(Nea Ezukoaledee 37.)

5. Ndenle mɔɔ εbahola wɔalua zo wɔahile ke εbu ngoane ke mɔɔ Gyihova bu ye la bie mɔ a le boni?

(Nea Ezukoaledee 38.)

6. Kenga Gyima ne 15:29.

- Ke ɔkεyε na wɔali Gyihova mela mɔɔ fale mogya nwo la azo ε?
- Εnea a nrεlεbe wɔ mɔɔ ɔse yεyε la anu c?

(Nea Ezukoaledee 39.)

7. Kenga 2 Kɔlentema 7:1.

- Duzu a yε nwo nee yε εbεlabɔlε nwo mɔɔ yεmaa yεade la kile a?

(Nea Ezukoaledee 40.)

8. Kenga 1 Kɔlentema 6:9, 10.

- Kezi Baebolo ne bu nla ε? Edie mɔɔ ɔka la εto nu c?
- Adehilelε boni a Baebolo ne fa maa wɔ nzanolonlε nwo a?

(Nea Ezukoaledee 41 nee 43.)

9. Kenga Mateyu 19:4-6, 9.

- Nyamenle agyalε nwo ngyinlazo ne a le duzu?
- Duzu ati a ɔwɔ ke bεyε agyalε nee ewolebɔlε nwo ngelata a?

(Nea Ezukoaledee 42.)

10. Evoyialilε mɔɔ Gyihova anye εnlie nwɔle la bie mɔ a le boni, na duzu ati c?

(Nea Ezukoaledee 44.)

11. Kenga Dwɔn 17:16 yεε Gyima ne 5:29.

- Ke ɔkεyε na wɔangyinla afoa biala ε?
- Saa sonla mela ko tia Nyamenle mela a, duzu a εbayε a?

(Nea Ezukoaledee 45.)

12. Kenga Maake 12:30.

- Ke ɔkεyε na wɔahile ke εkulo Gyihova ε?

(Nea Ezukoaledee 46 nee 47.)

Kpuya mɔɔ εlε:

FOA 4

*Bodane: Sukoa kεzi bεtεnla
Nyamenle εlɔlε nu la*

ΕΖΥΚΟΑΛΕΔΕΣ

- 48** Kpondε Σ Gɔnwo Mɔ Nrelebe Nu
- 49** Ke ɔkεyε Na Wɔ Abusua Ne Anye Alie ε?
—Foa 1
- 50** Ke ɔkεyε Na Wɔ Abusua Ne Anye Alie ε?
—Foa 2
- 51** Ke ɔkεyε Na Wɔ Edendεlε Amaa Gyihova
Anye Alie ε?
- 52** Deemɔti Yεdwenle Yε Teladeewulalε Nee
Yε Anwoziezielε Nwo La
- 53** Kpa Anyelielε Ninyene Mɔɔ Sɔ Gyihova
Anye La
- 54** Gyima Mɔɔ “Akεlε Nɔhavo Nee Badwema
Ne” Yε La
- 55** Boa Wɔ Asafo Ne
- 56** Maa Koyεlε Edεnla Asafo Ne Anu
- 57** Na Saa εyε Etane Kpole ε?
- 58** Kɔ Zo Di Nɔhalε Maa Gyihova
- 59** Ebahola Wɔagyiinla Kρɔdekρɔdeyεlε Nloa
- 60** Kɔ Zo Nyia Anyuhɔlε

Kponglo E Gōnwo Mō Nrelebē Nu

Agōnwolema kpale maa ye nye die wō mekē kpale nu yee bəmaa ye anwosesebe wō mekē mōc ni-nyene engō ye boe la. Noko Baebolo ne bo ye kōkō ke te awie biala a le agōnwole kpale a. Ḍti ke ɔkeye na wōakponglo agōnwolema kpale ε? Suzu kpuya εhye mō anwo.

1. Kεzi menli mōc εfa be agōnwole la baha wō ε?

Yεta yεsukoa menli mōc ye nee be tu la subane. εhye bahola ayε kpale anzeε εtane. εhye le zo saa bεle menli mōc ye nee be dua anzeε ye nee be tu wō yintanεtε zo a. Ke mōc Baebolo ne ka la, “sonla mōc nee nrelebēvole dua la banwu nrelebē, noko mōc nee koasea [awie mōc engulo Gyihova] tu la, edwεkε bado ye.” (Mrεlebulε 13:20) Agōnwolema mōc kulo Gyihova na besonle ye la bahola aboa wō bəamaa wōabikye ye na wōazi kpōkē kpale. Noko saa yεfa menli mōc bεnle asafo ne anu la agōnwole kyengye a bεbahola bεahwe ye bεavi Gyihova anwo. εhye

ati a Baebolo ne se yεkponglo yε gōnwo mō nrelebē nu la! Saa ye gōnwo mō kulo Nyamenle a, ɔboea ye nee bεdabε. Yεkola ‘yεkō zo yεmaa ye nwo anwosesebe na yεboea ye nwo ngoko.’—1 Te-salonaekama 5:11.

2. Kεzi menli mōc εfa be agōnwole la ka Gyihova ε?

Gyihova nea ye agōnwolevalε boe. “O nee tenlenema nyia agōnwolevalε kyengye.” (Mrεlebulε 3:32) Saa yεfa menli mōc engulo Gyihova la agōnwole a kezi ɔbade nganeε ε? ɔbali nyane kpole! (Kenga Gyemise 4:4.) Noko saa yεkpo agōnwole εtane na yεbikye Gyihova nee menli mōc kulo ye la a, ɔ nye balie na yeava ye yeayε ɔ gōnwo mō.—Edwεne 15:1-4.

S U K O A D O N C C W O

Sukoa deemoti ɔhyia ke yekpondε agɔnwolema kpale la, na nea kezi εbahola wɔanyia agɔnwolema mɔɔ baboa wɔ kpale la.

3. Nea boe wɔ agɔnwole εtane nwo

Menli mɔɔ engulo Nyamenle nee ye ngi-nlazo ne mɔ la εnle agɔnwolema kpale. [Ye VIDEO ne](#), na akee bezuzu kpuya εhye anwo.

VIDEO: *Kpo Agɔnwole Etane (6:17)*

- Kezi yεbahola ye nee agɔnwole εtane adu mɔɔ ye adwenle εnrera zo ε?

Kenga 1 Kɔlentema 15:33, na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Nwane sonla a bahola ayε agɔnwole εtane amaa wɔ a? Duzu ati ε?

Kenga Edwεne 119:63, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu a bamaa wɔanwu ke awie le agɔnwole kpale a?

Bakama ko kpolɔ a ɔkola ɔsekye mɔɔ εha la. Kezi agɔnwole εtane ko bahola azεkye wɔ ε?

4. Yεbahola yeava menli mɔɔ asolo be la agɔnwole kyengye

Baebolo ne ka Devidi nee Dwɔnatān mɔɔ εnee be mu nwɔc bεwɔ tete Yizilayε la anwo edwεke. εnee asolo be εvolε nee be gyinlabelε; nokο εnee bεle agɔnwolema kpale. **Kenga 1 Samoεle 18:1**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu ati a tε menli mɔɔ le ye tipεnema anzeε ye nee be gyinlabelε le ko la a dahuu ɔwɔ ke εyεfa be agɔnwole a?

Kenga Wulomuma 1:11, 12, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi agɔnwolema mɔɔ kulo Gyihova la kola maa be nwo anwosesεbe ε?

Wɔ video εhye anu, nea kezi adiema k pavolε bie nyialε agɔnwolema wɔ εleka mɔɔ ɔ nye εnla la. [Ye VIDEO ne](#), na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo.

VIDEO: *Kpondε Agɔnwolema Wɔ Eleka Mɔɔ ɔ Nye εnla La (5:06)*

- Wɔ video ne anu, duzu ati a εnee menli mɔɔ Akil fa be agɔnwole wɔ sukulu la gyegye ye awovolε a?
- Mɔlebεbo ne, ninγεne boni mɔ a maanle ɔ nye liele menli zɔhane mɔ agɔnwolevalε nwo a?
- Kezi ɔholale ɔlile ɔ nwo mɔɔ ye ye koonwu la anwo gyima ε?

沅 ke eyə agənəwələgə kpələ, amaa
wənyəyia agənəwələma kpələ

5. Kezi εbanyaia agənwolema kpale la

Nea kəzi εbanyia agɔnwolema kpale nee kəzi εbahola **wɔayε**
agɔnwole kpale la. Ye **VIDIO** ne.

Kenga Mrēlebulę 18:24 yee 27:17, na akee bęzuzu kpuya εhye
owana cm:

- Kεzi agɔnwolema kpale boa be nwo ε?
 - Eεlε agɔnwolema kpale zehae bie ε? Saa εnlε bie a, ke ɔkεyε na wɔanyia bie ε?

Kenga Felepaema 2:4, na akee bezuzu kpuya ɛhye anwo:

- የዕለታዊ አገልግሎት በመስጠት ስራውን የሚያሳይሩ ይችላል.

ԲԻ Մ Կ Կ Ե: “Եթե այս բառը աղջուածու է և կպահանջի աշխատավոր գործություն՝ ապա այն պահանջում է աղջուածու գործություն առաջակցությունը.”

- ### ● DUZU a shaha a?

EDWÈKE TITILI

Saa yekponde yé gounwo mō nrélébè nu a, cmaa Gyihova anye die na éboa yédaye mumua ne.

Ndinu

- Duzu ati a menli mōc yéfa bē agcnwolé la hyia Gyihova a?
- Nwane mō a cōle ke yéfa bē agcnwolé a?
- Ke ɔkéye na ε nee menli mōc kulo Gyihova la ava agcnwolé kyengye ε?

Yewiele εzukoalédee ne mō

Bodane

- Bō mōdenle ke εbanwu asafo ne anu amra dōcnuwo.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C O W O N C C O

Nea kezi agcnwoléma kpale kola boa ye wō sōne meké nu la.

“Kpondé Agcnwoléma Kpale Kolaa Na Awieleε Ne Ara”
(Ezinzaε Arane, November 2019)

Nea mōc εbahola wčayé amaa wčanyia agcnwoléma kpale la.

“Ke ɔkéye Na Meanyia Agcnwoléma Kpale ε?” (Mgbavole Nee Mbelera Biza Kε–Muale Mōc Boa, Foa 1, tile 8)

Duzu a cōw ke εnwu ye cōw yintanete zo agcnwolévale nwo a?

Nwu Esiane Mōc Yintanete Zo Agcnwolévale Fa Ba La

Wō anwubielé ne mōc se “Enee Melékponde Me Papa” la anu, nea debie mōc maanle nrenyia bie ziale zuzule menli mōc cfa bē agcnwolé la anwo bieko la.

“Baebolo Ne Kakyi Sonla”
(Ezinzaε Arane nu edwèke)

Amaa wčanwu video nee ɔdio yee websaete ne azo edwèke kɔsɔti mōc wō EZUKOALÉDEE 48 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu! buluku ne mōc wō jw.org azo la anzeε dua sekelenée εhye azo kō eke

Kε Ɔkεyε Na Wɔ Abusua Ne Anye Alie ε?—Foa 1

Saa menli nya a be nye la kε anyelielε mɔɔ bεnyianle wɔ kenle mɔɔ bεyele be atʃfolielε ne la badenla εkε dahuu. Na ɔbahola yeaye zɔ. Kilisemema mɔɔ εgya εhye na bεbɔ mɔdenle bεfa Baebolo ne anu foledule bεdi gyima la ze kε ɔbahola yeaye boε.

1. Fole boni a Baebolo ne tu kunlima a?

Gyihova ɛkpa kunli kε ɔle abusua ne ati. (Kenga Efesεsema 5:23.) Gyihova kpondε ke ɔsi kρkε mɔɔ baboa abusua ne la. Baebolo ne tu kunlima fole ke: “**Bεhɔ zo bεhulο bε ye mɔ.**” (Efesεsema 5:25) Duzu a εhye kile a? Kunli mɔɔ le εlɔlε la nee ɔ ye di ye kεnlema wɔ sua nu yεε menli nu. ɔbɔ ɔ nwo bane, ɔne a ɔmaa ɔ sa ka ninyene mɔɔ ɔhyia la na ɔmaa ɔ nye die. (1 Timote 5:8) Mɔɔ hyia kpale la, ɔne a ɔdi ye sunsum nu ngyanle nwo gyima. (Mateyu 4:4) Kε neazo la, ɔbahola ɔ nee ɔ ye aye asone na bεagenga Baebolo ne. Saa kunli fi εlɔlε nu nea ɔ ye a, ɔ nee Gyihova agɔnwolevalε ne anu kɔ zo mia.—Kenga 1 Pita 3:7.

2. Fole boni a Baebolo ne tu yelema a?

Nyamenle Edwεke ne se ɔwɔ kε yele “**nyia εbulε kpole maa ɔ hu.**” (Efesεsema 5:33) Kε ɔkεyε na yeaye zɔ ε? ɔbahola yeava ye adwenle yeazie ɔ hu subane kpale ne nee mɔdenle mɔɔ ɔlεbɔ yeanelea ye nee be mra ne mɔ la azo. Eza saa ɔ hu si

kρkε a ɔdi ɔboea ye, ɔtende kεnlema ɔkile ye yεε ɔka ɔ nwo edwεke kpale a ɔbahile kε ɔbu ye, ɔnva nwo bɔbɔ ke ɔnle diedinli la.

3. Kε ɔkεyε na agyalεma amaa be agyalε nu amia ε?

Baebolo ne ka agyalεma anwo edwεke ke: “**Bε mu nwɔ [bεbayε] nwonane ko.**” (Mateyu 19:5) εhye kile ke ɔwɔ kε bεko bεtia debie biala mɔɔ bamaa be avinli atete la. Bεyε εhye ɔlua mekε mɔɔ bεnyia bεmaa be nwo na bεfi be ahonle nu nee εlεlε nu bεka be nzuzule nee kezi bεtε nganee bεkile be nwo dahuu la azo. Bεmmaa debie biala anzeε awie biala anwo engyia be εndεla ahenle mɔɔ bεgya ye la, kyesε Gyihova ala. Bεneea boε kpale kε be nee awie gyene biala agɔnwolevalε εnreye kyengye somaa a.

Nea Baebolo ngyinlazo mōc bamaa wō agyalē nu amia la.

4. Kunli—kulo ε ye na nea ye boε

Baebolo ne se “ċwċ ke kunlima kulo bε ye mō ke bε nwo.” (Efeseseema 5:28, 29) Duzu a εhye kile a? **Ye VIDEO ne**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo.

VIDEO: *Kunli, Kulo ε Ye Ke ε Nwo* (9:53)

- Ndenle mōc kunli bahola alua zo ahile ke ċkulo ɔ ye na ċnea ye boε la bie mō a le boni?

Kenga Kolosaema 3:12, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Ke ċkejxε na kunli ala subane εhye mō ali wō ye agyalē nu ε?

5. Yelε—kulo ε hu na bu ye

Baebolo ne ka kile yelε ke ċbu ɔ hu, saa ɔ hu sonle Gyihova anzees ċzonle ye bċċa a. **Kenga 1 Pita 3:1, 2**, na akee bezuzu kpuya εhye mō anwo:

- Saa ε hu ċzonle Gyihova a, ċda ali ke ɛkulo ke ċsonle ye. Boni a εyε a εnea a ċabaoa kpale a—ebali ye daselε dahuu anzees ēbala subane kpale ali wċahile ye na wċabu ye? Duzu ati ɔ?

Kunli nee yelε bahola abč nu azi kpokε kpale. Noko ċyε a, bie a yelε nee ɔ hu adwenle εnreγε ko. Saa ċba ye zo a ċbahola yeavi εbulε nee

melebenwoaze nu yeahile ye adwenle, noko ɔwɔ ke ɔnwu ke Gyihova emaa ɔ hu adenle ke ɔzi kpɔke ke kpale mɔɔ baboa abusua ne la. ɔwɔ ke ɔbɔ mɔdenle ɔdi ɔboa ye krokɔzile ne. Saa ɔye zɔ a, ɔboa ɔmaa abusua ne anye die. **Kenga 1 Pita 3:3-5**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Saa yele bu ɔ hu a kezi Gyihova te nganeε wɔ nwo ε?

6. Ebahola wɔali wɔ agyale nu ngyegyele nwo gyima

Agyale biala εnli munli. εhye ati, ɔwɔ ke agyalema bɔ nu di bε ngyegyele nwo gyima. [Ye VIDEO ne](#), na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo.

VIDEO: Kezi Ebamaa Wɔ Agyale Azɔ La (5:44)

- Wɔ vidio ne anu, duzu a kile ke εnne agyalema ne avinli εletete a?
- Ninyene boni mɔ a bεyεle bεvale bεmiemianle bε agyale ne anu a?

Kenga 1 Kɔlentema 10:24 yee Kɔlɔsaema 3:13. Ekenga tεkese ko biala εwie a, bezuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi agyalema fa folεdule εhye di gyima a ɔbamaa bε agyale nu amia ε?

Baebolo ne se ɔwɔ ke yedi ye gɔnwo mɔ eni. Enilile kile ke yεfi εbulε nu ye nee awie ali ye kεnlema. **Kenga Wulomuma 12:10**, na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Asoo ɔwɔ ke kunli anzεε yεlε kende maa ɔ gɔnwo dimoa di ye eni ɔ? Duzu ati ɔ?

BIE Mɔ KA KE: “Me nee me hu anzεε me ye avinli εletete.”

- Kezi εbahilehile nu ke Baebolo ne bahola aboa bε ε?

EDWΕKE TITILI

Saa kunli nee yelε kulo bε nwo, bεbu bε nwo na bεfa Baebolo ngyinlazo bεdi gyima a, bε nye balie.

Ndinu

- Ke ɔkεyε na kunli aboa amaa agyalε ayε anyelielε ε?
- Ke ɔkεyε na yelε aboa amaa agyalε ayε anyelielε ε?
- Saa wɔgya a, Baebolo ngyinlazo boni a bahola aboa yeamaa wɔ agyalε nu amia a?

Yewiele εzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Saa wɔgya a, ε nee ε ye anzεε ε hu εzuzu agyalε nwo edwεke mɔɔ wɔ jw.org azo la ko anwo.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N C W O

Sukoa ninyene bie mɔɔ cm bahola aboa wɔ yeamaa wɔ abusua ne anye alie la.

Wɔ Abusua Bahola Anyia Anyelielε (buluku)

► 4:26

Nea edwεne mɔɔ bεyε ye vidio mɔɔ bamaa wɔanwu ke εfa Nyamenle folεduε edi gyima wɔ wɔ agyalε nu a εbanyia nyilale dɔɔnwɔ la.

Me Kulovole

Nea mɔɔ kile ke raale bεlε c nwo aze maa kunli tileyεlε la.

"Mraalε, Duzu Ati A ɔwɔ Ke Bεbεlε Be Nwo Aze Bεmaa Tileyεlε A?" (Ezinzaε Arane, May 15, 2010)

► 5:14

Kezi agyalεma bie lile ngyegyεlε mgbole nee bε ewolebɔlε ne anwo gyima ε?

Nyamenle Moalε Zo Yε Agyalε Ne Zɔle Bieko

Amaa wɔanwu vidio nee ɔdio yεε websaete ne azo edwεke kɔsɔti wɔ EZUKOALEDEE 49 ne anu la, nea Nyia Anyelielε Dahuu! buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzεε dua sεkεlεnεε εhye azo kɔ eke

Kε ɔkεyε Na wɔ Abusua Ne Anye Alie ε?—Foa 2

Ngakula le ahyeledee mɔɔ vi Gyihova εke. ɔkpornde ke awovole nea ahyeledee εhye kpale. Gyihova tu awovole folε kpale mɔɔ bahola aboa bε yeamaa bεayε zɔ a. Ye foledule ne noko bahola aboa ngakula yeamaa bεayε debie mɔɔ bamaa bε abusa ne anye alie la.

1. Folε boni a Gyihova tu awovole a?

Gyihova kpondε ke awovole kulo bε mra na bεnyia meke dɔɔnwo bεmaa bε. Eza ɔkpondε ke awovole bɔ bε mra nwo bane fi esiane nwo na bεfa Baebolo ngyinlazo bεtete bε. (Mrεlεbulε 1:8) ɔka ɔkile selεma ke: “**Bεhɔ zo bεva Gyihova . . . nglehilelε bεtete bε [mra].**” (Kenga Efesεsema 6:4.) Saa awovole di Gyihova adehilelε zo wɔ meke mɔɔ bεtete bε mra la, na bεangyakyi gyima εhye bεammarria awie gyεne a ɔmaa ɔ nye die.

2. Folε boni a Gyihova tu ngakula a?

Gyihova εha εhile ngakula ke: “**Bεdie bε awovo-
lε.**” (Kenga Kɔlɔsaema 3:20.) Saa ngakula bu bε awovole na bεtie bε a, bεmaa Gyihova nee bε awovole anye die. (Mrεlεbulε 23:22-25) Gyisεse yεle nwɔls neazo kpale wɔ ye ngakula nu. Ɛnee ɔdi munli εdeε, noko ɔdiεle ye awovole na ɔbule bε.—Luku 2:51, 52.

3. Kε ɔkεyε na wɔ abusua ne abikye Nyamenle ε?

Saa εle awovole a, ɔda ali ke εkulo ke ε mra kulo Gyihova ke εdawɔc la. Kε ɔkεyε na wɔcayε zɔ ε? ɔwɔ ke εyε mɔɔ Baebolo ne ka la: “[ɔwɔ ke bεfa [Gyihova edwεkε ne] bεwula bε mra ahonle nu na bεka nwɔls edwεkε wɔ meke mɔɔ bεde bε azua nu anzεε bεlua adenle zo]” la. (Ditilɔnomi 6:7) ‘Bεva bεwula’ kile ke εkilehile debie na wɔazi zɔlε bieko. Bie a wɔnwu ye ke fane dɔɔnwo ne ala ɔwɔ ke εsi debie bie azo bieko εmaa ε mra amaa bεahakye. Ngεlεlera εhye kile ke ɔwɔ ke dahuu εkpondε adenle εdua zo εka Gyihova anwo edwεkε εkile ε mra. ɔle kpale ke εbaye meke wɔazie εke ne dapεne biala wɔammarria abusa ne ayia nu azonle Gyihova. Saa εnle ngakula bɔbɔ na εnyia meke dapεne biala εsukoa Nyamenle Edwεkε ne a εbaboa wɔ.

S U K O A D C C W O

Nea nzuzule kpale mɔɔ maa abusua nye die na bonyia banebɔlɛ la.

4. Tete ε mra wɔɔlɔlɔ nu

Kakula εtetelε enla aze. Kεzi Baebolo ne bahola aboa ε?

Kenga Gyemise 1:19, 20, na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Ke ɔkεyε na awovole adende ahile bε mra wɔɔlɔlɔ nu ε?
- Duzu ati a awovole fa εya a ɔnle ke ɔteneε ɔ mra ε?*

* Wɔ Baebolo ne anu, “edenredenrele” kile ngilehilelε yεε adehilelε. Ongile aholoba nee εbole mgbanε mgbanε anzzε atisesebeylelε fee.
—Mrelεbulε 4:1.

VIDIO: Bɔ ε Mra Nwo Bane Fi Etane Nwo (2:58)

Asoo εze?

Gyihova Alasevolε yε vidio nee mbulu kuku dɔɔnwo mɔɔ boa awovole maa bεkilehile bε mra nla nwo debie na bεbɔ bε nwo bane amaa awie nee bε anla la. Ke neazo la, nea:

- *Bɔ ε Mra Nwo Bane* (vidio ne)
- *Sukoa Kilehilevolε Kpole Ne*, tile 10 nee 32
- “Kilehile ε Mra Nla Nwo Debie” (Awake! No. 5 2016)

5. Bɔ ε mra nwo bane

Amaa wɔabɔ ε mra nwo bane la, ɔhyia kpale ke εka nla nwo edwεkε εkile bε nuhua ko biala. εhye εyεlε enla aze.

Ye **VIDIO ne**, na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo.

- Duzu ati a ɔyε se ɔmaa awovole bie mɔ ke bεbaha nla nwo edwεkε bεahile bε mra a?
- Adenle boni a awovole bie mɔ εlua zo εhilehile nla nwo edwεkε nu εhile bε mra a?

Ke mɔɔ bεhanle bεdole εkε ne la, Seetan ewiade ne εlεkɔ ɔ nyunlu wɔ εtaneyεlε nu. **Kenga 2 Timote 3:1, 13**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Amumuyεma mɔɔ bεha bε nwo edwεkε wɔ ngyεnu 13 la bie mɔ nee ngakula da. Oti, duzu ati a ɔhyia ke awovole kilehile bε mra nla nwo edwεkε nee kεzi ɔwɔ ke ngakula bɔ bε nwo bane fi amumuyεma anwo la anwo debie a?

6. Bu wɔ awovolɛ

Ngakula nee mgbavolɛ yee mbɛlɛra bahola alua kezi bɛtendɛ bɛkile bɛ awovolɛ la azo ahile ke bɛbu bɛ. **Ye VIDEO ne**, na akee bɛzuzu kpuya εhye mɔ anwo.

**VIDEO: Kezi Me Nee Me Awovolɛ
Bɛadende ε? (2:19)**

- Duzu ati a ɔle kpals ke kakula nee ye awovolɛ badendɛ wɔ εbulɛ nu a?
- Kezi kakula bahola adendɛ ahile ye awovolɛ wɔ adenle mɔɔ kile ke ɔdi bɛ eni la azo ε?

Kenga Mrɛlɛbulɛ 1:8, na akee bɛzuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu a ɔwɔ ke kakula ye wɔ meke mɔɔ ye awovolɛ kɛhile ye debie mɔɔ ɔwɔ ke εyε la ε?

7. Bεbɔ nu ke abusua bɛzonle Gyihova

Gyihova Alasevolɛ mbusua ye meke sie εke dapene biala na bεbɔ nu bɛsonle. εnea a kezi abusua εzonlenɛ zehae baye ε? **Ye VIDEO ne**, na akee bɛzuzu kpuya εhye mɔ anwo.

- Ke ɔkεyε na abusua bie ahola ayε Abusua εzonlenɛ dahuu ε?
- Duzu a awovolɛ bahola ayε amaa bɛ abusua εzonlenɛ ne aboa bɛ na yeayε anyelielɛ a?—Nea εzukalɛdeε εhye mɔlebɛbo nvoninli ne.
- Duzu a bahola amaa yeayε se ke wɔ abusua ne babɔ nu azukoa debie a?

Wɔ tete Yizilayε, εnee Gyihova kpondɛ ke mbusua ka Ngɛlɛlera ne anwo edwɛkɛ dahuu. **Kenga Ditilɔnomi 6: 6, 7**, na akee bɛzuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi εbava ngyinlazo εhye wɔali gyima ε?

**VIDEO: Abusua
Ezonlenɛ—Nwɔlɛ Ngyegyelɛ
Nee Nvasoε (8:04)**

Abusua εzonlenɛ nwo nzuzule:

- Siezie ε nwo maa asafo debiezukoale.
- Kenga na suzu Baebolo nu edwɛkɛ bie mɔɔ wɔ abusua ne anye balie nwo la anwo.
- Saa εε ngakula a, twe gyimayelɛ maa ngakula anzee pelente bie wɔ jw.org azo.
- Saa εε mgbavolɛ nee mbɛlɛra a, bɛzuzu edwɛkɛ mɔɔ bɛhɛlɛ bɛmaa mgbavolɛ nee mbɛlɛra mɔɔ wɔ jw.org azo la bie anwo.
- ε nee ε mra ne mɔ εyε Baebolo nu edwɛkɛ bie anwo yekile.
- Benlea vidio mɔɔ wɔ jw.org azo la bie na bɛzuzu nwɔlɛ.

BIE Mɔ KA KE: “Oyε se ke ngakula bade Baebolo ne abo.”

- Duzu a εbaha a?

EDWÈKE TITILI

Gyihova kpondé ke awovole kulo be mra, bëtete be, na bëbô be nwo bane; ɔkulo ke ngakula bu be awovole na bëtie be; yëe ɔkulo ke mbusua bô nu sonle ye.

Ndinu

- Ke ɔkøyé na awovole atete be mra na bëabô be nwo bane ε?
- Ke ɔkøyé na ngakula ahile ke bëdi be awovole eni ε?
- Saa bëye meké besie εke dapene biala na bëbô nu ke abusua bësonle a nvasoε boni a wô zo a?

Yewiele εzukoaledee ne wô

Bodane

- Biza asafo ne anu amra bie ninyeε mōc̄ εbahola wɔazuzu nwo wô abusua εzonlenlε bo la.
- Bodane gyenε:

K P O N D E D C C N C W O

Ninyene boni mō a ε ra sukoa na onyi a ɔbaboa ye a?

“Ninyene Nsia Mōc̄ ɔwɔ Ke Ngakula Sukoa La” (Awake! No. 2 2019)

Sukoa folε kpale mōc̄ Baebolo ne tu menli mōc̄ εlēnea be awovole mōc̄ bëye mgbanyinli la.

“Duzu A Baebolo Ne Ka Fale Awovole Mōc̄ Bëye Mgbanyinli Mōc̄ Yenea Be La Anwo A?”
(Edwèke wôc̄ wô jw.org azo)

Nea kezi nrenyia bie mōc̄ εnze kezi betete ngakula la rayele sele mōc̄ ze ngakula tete la.

**Gyihova Hilele Ye Kezi
Yebatete Ye Mra La**

Sukoa kezi selema bahola amaa agɔnwoləvalε mōc̄ be nee be mra mrenyia lε la anu amia la anwo debie.

**“Ke ɔkøyé Na Selema Ava
Be Mra Mrenyia Agɔnwolε
Kyengye ε?” (Ezinzaε Arane nu edwèke)**

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yëe wëbsaete ne azo edwèke kɔsɔti mōc̄ wô εZUKOALEDEE 50 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu!
buluku ne mōc̄ wô jw.org azo la anzeε dua sèkèlènèε εhye azo kô eke

Kε Ҫkeүe Na Wɔ Edendelɛ Amaa Gyihova Anye Alie ε?

Mekes mōc Gyihova bōle ye la, ҫmaanle ye ahyseldees kēnlēma bie—yemc a le tumi mōc maa ye-kola yetende la. Asoo kezi yefa ahyseldees εhye yedi gyima la hyia ye? Ҫhyia ye kpale! (Kenga Gyemise 1:26.) Ҫti ke ҫkeүe na ye edendelɛ amaa Gyihova anye alie ε?

1. Kεzi Ҫwa ke yefa edendelɛ ahyseldees ne yedi gyima ε?

Baebolo ne ka ke ‘**үesho zo yemaa ye nwo anwosesesebε na yεboa ye nwo ngoko.**’ (1 Tesalonae-kama 5:11) Eze awie mōc bəhyia anwosesesebεmaanle ε? Duzu a εbahola wɔayɛ wɔamāa bε nye alie a? Maa bənwu ye ke εdwenle bε nwo. Bie a εbahola wɔaha debie mōc ε nye die nwo wɔ bε nwo la wɔahile bε. Eze ngεləlera bie mōc bahola amaa awie mōc εze ye la anwosesesebε ε? Ngεləlera dɔɔnwo wɔ ȑke mōc εbahola wɔava bie wɔali gyima a. Kakye noko ke, kezi εbaha edwεkε bie la bahola amaa awie mōc anwosesesebε kpale. Ҫti dahuu bɔ mōdenle tende kēnlēma yee bεtεe. —Mrelebulɛ 15:1.

2. Edwεkε boni a Ҫnle ke yeka a?

Baebolo ne ka ke: “**Beemmamaa edwεkε εtane fi bε nloa anu finde.**” (Kenga Efesəsema 4:29.) Ҫhye kile ke Ҫnle ke yeka edwεkε mgbane mgbane anzεe yeka awie anwo edwεkε εtane mōc ba-

maa yeali nyane la. Eza Ҫwa ke yekro ke yεbaye awie mō anwo ndene anzεe yεbazεkye bε duma. —Kenga Mrelebulɛ 16:28.

3. Duzu a bamaa ye edendelɛ amaa awie mō anwosesesebε a?

Ninyene mōc yeta yeka nwole edwεkε la maa bε-nnwu wɔ ye ahonle nu nee mōc yεdwenle nwole la kpale. (Luku 6:45) Ҫti Ҫwa ke yεbɔ mōdenle yetete ye nwo na yefa ye adwenle yεsie ninyene mgbale zo—ninyene mōc le tenlene, mōc nwole te, mōc maa bənyia εlɛye yee mōc ayεlεye-je wɔ nwole la. (Felepaema 4:8) Amaa yεava ye adwenle yεazie ninyene εhye mōc azo la, Ҫwa ke yekra ninyene mōc yefa yεdielie ye nyne nee yε gɔnwo mō nrelebε nu. (Mrelebulɛ 13:20) Eza Ҫwa ke yεdwenle kolaa na yεadendε. Dwenle kezi wɔ edendelɛ baha awie mō la anwo. Baebolo ne ka ke: “**Edendelɛ mgbane mgbane le ke konle da-dee mōc wɔwɔ la, noko nrelebεvole atafinlima ye ayile.**”—Mrelebulɛ 12:18.

S U K O A A D D O N C C O

Sukoa kezi εbahola wɔadendɛ wɔamaa Gyihova anye alie na yeamaa awie mɔ anwosesebɛ la anwo debie.

Duzu a bahola aha
kezi εtendɛ la ε?

4. Nea wɔ εdendɛlɛ boɛ

揄 a ye muala yɛka edwɛkɛ mɔc nzinlii yɛnu ye nwo wɔ nwolé la. (Gyemise 3:2) **Kenga Galehyema 5:22, 23**, na akee bɛzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Subane εhye mɔ boni a εbahola wɔayɛ nwolé asɔne amaa yeaboa wɔ yeamaa wɔanlea wɔ εdendɛlɛ boɛ a? Kezi subane εhye mɔ bahola aboa wɔ ε?

Kenga 1 Kɔlentema 15:33, na akee bɛzuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi menli mɔc εfa bɛ agɔnwoɛ nee ninyene mɔc εfa εdielie ε nye la bahola aha wɔ εdendɛlɛ ε?

Kenga Nolobɔvɔ 3:1, 7, na akee bɛzuzu kpuya εhye anwo:

- Meke boni a nrɛlɛbɛ wɔ nu kε εbayɛ koonwu anzeɛ εbahende na meke kpale nu wɔadendɛ a?

5. Ka awie mɔ anwo edwɛkɛ kpale

Kε ɔkεyε na yεambo awie mɔ aholoba anzeε yεanga bε nwo edwɛkɛ εtane ε? **Ye VIDIO ne**, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo.

VIDIO: Ka 'Edwɛkɛ Kpale Mɔɔ Maa Anwosesebe' (4:07)

- Wɔ video ne anu, duzu ati a εnee adiema ne kulo ke ɔkakyi adenle mɔɔ ɔdua zo ɔka awie mɔ anwo edwɛkɛ la ε?
- Duzu a ɔyεle amaa yeahola yeayε zo a?

Kenga Nolobɔvo 7:16, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Saa ɔba yε adwenle nu kε yεha awie anwo edwɛkɛ εtane a, duzu a ɔwɔ kε yεkakyε a?

Kenga Nolobɔvo 7:21, 22, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Kεzi ngyehyεnu εhye mɔ bahola aboa wɔ amaa wɔanva εya wɔ meke mɔɔ awie kεha ε nwo edwɛkɛ εtane la ε?

6. Tende kεnlema kile wɔ abusua ne

Gyihova kulo ke yεfī εlεlε nu yetendε kεnlema yεkile yε abusua ne. **Ye VIDIO ne**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo.

VIDIO: Elεlε Nee Ebule Ka Abusua Bɔ Nu (3:08)

- Duzu a baboa wɔ yeamaa wɔadendε kεnlema wɔahile wɔ abusua ne a?

Kenga Efesεsema 4:31, 32, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Edendεlε boni a bamaa yε abusua ne anwosesebe a?

Gyihova hanle kεzi ɔkulo ɔ Ra Gyisεse la anwo edwɛkɛ. **Kenga Mateyu 17:5**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Kε ɔkεyε na wɔazukoa Gyihova wɔ kεzi ε nee wɔ abusua ne tendε la anwo ε?

Kpondε ndenle dua zo kanvo awie mɔ

BIE Mɔ KA Kε: "Meka mɔɔ wɔ me adwenle nu la. Saa awie mɔ εngulo mɔɔ meka la a ɔnvale me nwo."

- ε nee bε yε adwenle ? Duzu ati ?

EDWÈKE TITILI

Tumi wà edwèke mòc yéka la anu. Chò ke yédwénenle edwèke mòc yéka, mekè mòc yéka ye nee këzi yéka ye la anwo boë.

Ndinu

- Ndenle boni mò a ébahola wçalua zo wçamaa wà edendéle aboa awie mò a?
- Edwèke boni a çonle ke èka a?
- Duzu a baboa ye amaa dahuu ye edendéle ayé kénlema na yeamaa awie mò anwosesebe a?

Yewiele ezukoaledee ne wò

Bodane

- Bò modenle kanvo awie wò wò abusua ne anzeé asafo ne anu wò dapene èhye anu.
- Bodane gyené:

K P O N D E C C O N C O W O

► 8:04

Duzu a baboa ye yeamaa yéaha edwèke mòc bamaa awie mò anwosesebe a?

**Nyia Nrelébevoléma
Etafinlimale**

Sukoa debié mòc baboa wò amaa wçanga edwèke etane la.

**“Edendéle Etane Ènle Kpale
Fee C?” (Edwèke mòc wò jw.org
azo)**

► 2:36

Nea këzi ébahola wçahwe è nwo wçavi ndeneyelè nwo la.
**Ke Òkeye Na Meape Ndeneyelè
Ne Azo È?**

Nea këzi Gyihova boale nrenyia bie ɔmaanle ɔholale ɔgyakyile edwèke etane èhanlé la.

**“Membôle C Bo Menzuzule
Këzi Me Èbelabôle Èlékè Ye La
Anwo Kpale” (Ezinzaï Arane,
August 1, 2013)**

Amaa wçanwu video nee ɔdio yee wëbsaete ne azo edwèke koscoti mò wà EZUKOALÉDEE 51 ne anu la, nea Nyia Anyeliè Dahuu! buluku ne mòc wò jw.org azo la anzeé dua sekélenée èhye azo kò eke

Deεmɔti Yεdwenle Yε Teladeεwulalε Nee Yε Anwoziezielε Nwo La

Yε muala yεlε teladees mɔc yεkulo nee kεzi yεku-lo ke yesiezie yε nwo la. Saa yεdi Baebolo ngi-nlazo sikale bie mɔ azo a, yεbahola yεaziezie yε nwo ke mɔc yεkulo la na eza yεazɔ Gyihova anye. Maa yεzuzu nginlazo εhye mɔ bie anwo.

1. Ngyinlazo boni mɔ a boa yε maa yesi yε anwoziezielε nwo kpɔkε a?

ɔwɔ ke yεfa “mεlεbεnwoaze nee adwenle mɔc anu la εkε la” yεwula “adεladees mɔc fεta” la, na yεmaa yε nwo yε bɔkɔbɔkɔ yεfa yεkile ke “[yεsonle] Nyamenle.” (1 Timote 2:9, 10) Suu nginlazo nna εhye mɔ anwo: (1) ɔwɔ ke yεwula “adεladees mɔc fεta” la. Ke mɔc wɔnwu ye wɔ debiezukoalε bo la, Gyihova menli wula adε-ladees ngakyile, noko yε adεladees nee yε ti zo enrini li kile ke yεbu Nyamenle ne mɔc yεsonle yε la. (2) Yεfa “mεlεbεnwoaze” yεwula teladees a ɔkile ke yε anwoziezielε emmaa bεnnya nla nwo adwenle anzεε ɔndwehwe awie mɔ adwenle ɔmba yε nwo zo somaa. (3) Saa yεnli teladees biala mɔc badwu zo anzεε anwoziezielε biala mɔc kera la anzi a ɔkile ke yεlε “adwenle mɔc anu la εkε la.” (4) ɔwɔ ke dahuu yε anwoziezielε kile ke “[yεsonle] Nyamenle,” amaa awie mɔ anwu ke yεsonle nɔhalε Nyamenle ne.—1 Kɔle-ntema 10:31.

2. Kεzi yε anwoziezielε ka yε gɔnwo cm mɔ diedima ε?

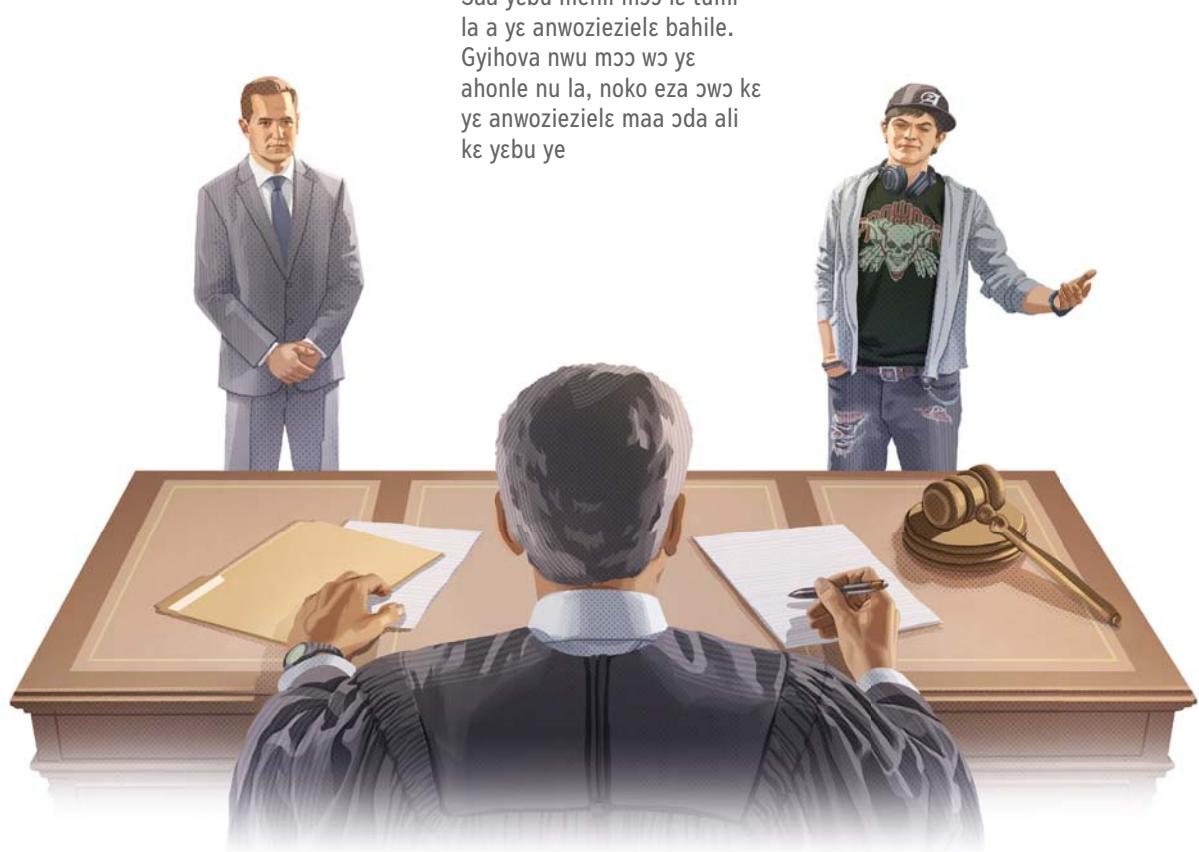
Yεlε adenle yεkpa teladees mɔc yεbawula la εdeε, noko ɔwɔ ke yεdwenle kεzi yε anwoziezielε ba-hola aha awie mɔ la anwo. Yεbɔ mɔdenle ke yεnreγε debie mɔc bagyegye awie la, emomu, ‘yεyε debie kpale mɔc sɔ yε gɔnwo anye la yεfa yεmaa yε anwosesebe.’—Kenga Wulomuma 15: 1, 2.

3. Ke ɔkεye na yε anwoziezielε amaa awie mɔ anye alie nɔhalε εzonlenle nwo ε?

Yεbɔ mɔdenle yesiezie yε nwo yεmaa ɔfεta wɔ mekε biala anu, noko saa yεlεkɔ debiezukoalε nee daselεlilε a yεnea yε anwoziezielε boε kpali. Yεngulo ke yεtwehwe awie mɔ adwenle yεfi edwekpa ne mɔc yεlεka yεahile bε la azo. Emomu, yεkulo ke yε anwoziezielε maa awie mɔ anye die nɔhalε ne anwo na ‘bεkanvo yε Ngoanedi-vole ne ngilehilelε ne.’—Taetese 2:10.

S U K O A D O N C C O

Sukoa kezi yebahola yeanlea ke ye anwozieziel bamaa
beanwu ye ke yele Kilisienema la anwo debie.

Saa yebu menli mōc l tumi
la a ye anwozieziel bahile.
Gyihova nwu mōc wō ye
ahonle nu la, noko eza cōcō ke
ye anwozieziel maa cōda ali
ke yebu ye

4. Yesiezie ye nwo kpale a ɔkile ke yebu Gyihova

Debie titili boni ati a cōcō ke yenea ye anwozieziel
boe a? **Kenga Edwene 47:2**, na akee bezuzu kpuya
ɛhye mōc anwo:

- Enea a ɔhyia ke yedwenle ye anwozieziel
nwo wō meke mōc yelēkō debiezukoalē nee
daselēlile la ? Duzu ati ?

- Kezi Gyihova mōc yezo ke yelēsonle ye la cōcō
ke ka ye anwozieziel ε?

5. Mɔɔ baboa yε yeamaa yεaziezie yε nwo kpale la

Ye VIDEO ne.

VIDEO: “Bεye C Muala Bεwula
Nyamenle Anyunlunyia”
(10:18)

Saa yε adəladeebole yε se anzees ye bolε εnε se o, ɔwɔ ke ɔye mɔɔ c nyε te na ɔfeta eleka hole ko mɔɔ yεlεkɔ la. **Kenga 1 Kɔlentema 10:24 yε 1 Timote 2:9, 10.** Akee bεzuzu deεmɔti yεkpo ke yεbawula adəladee εhye mɔ la anwo:

- tεladee mɔɔ εyε evinli anzees εnle kpale la.
- tεladee mɔɔ kyekye bε, ɔmaa bε nwo gua εkε anzees ɔmaa bεnyia nla nwo adwenle la.

Kilisienema εnle Mosisi Mεla ne abo εdeε, noko ɔmaa bεnω Gyihova adwenle. **Kenga Ditiłnomi 22:5,** na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu ati a ɔnle ke yεwula tεladee anzees yεsiezie yε nwo wɔ adenle mɔɔ maa mrenyia sɔho mraale anzees mraale sɔho mrenyia la azo a?

Kenga 1 Kɔlentema 10:32, 33 yε 1 Dwɔn 2:15, 16, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Duzu ati a ɔwɔ ke yεneea ke yε anwoziezielε engyegye menli mɔɔ wɔ eleka mɔɔ yede anzees asafo ne anu amra bie mɔ a?
- Tεladee nee anwoziezielε boni mɔ a εdwu zo wɔ eleka mɔɔ εwɔ la ε?
- Enea a nuhua bie mɔ fata maa Kilisienema c? Duzu ati c?

Yεbahola yeawula adəladee anzees yεaziezie yε nwo wɔ ndenle ngakyile zo yεamaa yeazɔ Gyihova anye

BIE Mɔ KA KE: “Mekola mewula tεladee biala mɔɔ mekulo la.”

- ε nee bε yε adwenle c? Duzu ati c?

EDWĒKE TITILI

Saa yεsiezie yε nwo kpale a, ɔkile ke yεbu Gyihova nee awie mɔ.

Ndinu

- Duzu ati a yε tεladeewulalee nee yε anwoziezielε hyia Gyihova a?
- Ngyinlazo cɔɔ cω ke boa yε cmaa yεsiezie nwo kpale la bie mɔ a le boni?
- Kezi yε anwoziezielε ka kezi menli bu nɔhale εzonlenle la ε?

Yewiele εzukoaledee ne mɔ

Bodane

- Nea saa ɔhyia ke εye nzenzales cω tεladeewulalee anzzε cω anwoziezielε nu a.
- Bodane gyεne:

K P O N D E D C C N C W O

Nea cɔɔ cω anwoziezielε maa beka ye cω ε nwo la.

“Kezi Me Anwoziezielε De ε?”
(Edwēke cω cω jw.org azo)

Nea deesmɔti cω ke edwenle nwɔlε kpale kolaa na wɔayε tatuu wɔ ε nwo la.

“Duzu A Baebolo Ne Ka Ye Wɔ Tattoo Nwo A?” (Edwēke cω cω jw.org azo)

Nea ngyinlazo bieko mɔɔ bahola aboa yε yeamaa yεazi kρɔke kpale la.

“Asoo Wɔ Anwoziezielε Wula Nyamenle Anyunlunyia”
(Ezinzaε Arane, September 2016)

Kezi raale nɔhavo bie nyianle awie mɔ anwoziezielε nwo adwenle kpale ε?

“Enee Anwoziezielε A Gyegye Me A” (Awake!, December 22, 2003)

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yεε websaete ne azo edwēke kɔsɔtɔ
cω EZUKOALEDEE 52 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu!
buluku ne mɔɔ cω jw.org azo la anzeε dua sεkεlεnεε εhye azo kɔ εε

Kpa Anyelielə Ninyenə Mcc Sɔ Gyihova Anye La

Gyihova le “anyelielə Nyamenle.” (1 Timote 1:11) Okulo ke yε nye die wɔ εbεlabɔlε nu. Saa yεye meke yεsie ahane yεfa yεdie yε menle yεfi gyima nwo a ɔmaa ɔ nye die. Wɔ εzukoałedee ɛhye anu, yεbanwu kezi yεbahola yεava meke mɔɔ yεfa yεdie yε menle la yεayε ninyenə mɔɔ maa yε nye die na yε kunlu dwo yε nwo na eza ɔɔ Gyihova anye la.

1. Saa yεlεkpa anyelielə ninyenə a duzu a ɔwɔ ke yεkakye a?

Duzu a εyε εfa εdielie ε nye a? Bie mɔ kulo ke bεfa bε meke ne bεtεnla sua nu koonwu—bεkenga buluku, bεtie edwεne, bεnea vidio anzeε bεkɔ Yintanete zo. Bie mɔ kulo ke bε nee bε gɔnwo mɔ bɔ nu yε debie—bεkɔ akpɔsa, bεkɔbia azule anzeε bεdi nwɔhoa bie. Kezi yεkulo ye biala la, ɔwɔ ke yεne a ke anyelielə ninyenə mɔɔ yεkpa la “**sɔ Awulæ anye.**” (Efesεsema 5:10) Ohyia ke yεnwu ɛhye ɔluake ninyenə mɔɔ Gyihova kyi, le ke basabasayεlε, adwɔmane εbεla anzeε sunsum ɛtane nyεlε wɔ anyelielə ninyenə dɔɔnwo mɔɔ menli fa dielie bε nye la anu. (Kenga Edwεne 11:5.) Duzu a baboa yε yeamaa yεakpa anyelielə ninyenə nrεlεbe nu a?

Saa yεfa menli mɔɔ kulo Gyihova la agɔnwołε a, bεbamaa yεanyia subane kpalε na yεakpa anyelielə ninyenə mgbale. Ke mɔɔ yεlimoa yεzukoa la, “sonla mɔɔ nee nrεlεbεvole dua la banwu nrεlεbε.” Noko saa yε nee menli mɔɔ engulo Gyihova ngyinlazo ne mɔ la tu a, “edwεkε bado” yε.—Mrełebulε 13:20.

2. Duzu ati a ɔhyia ke yεne a meke dodo mɔɔ yεfa yεdielie yε nye la ε?

Saa anyelielə ninyenə mɔɔ yεkpa la le kpalε bɔbɔ a, ɔwɔ ke yεne a boε na yεanzεkye meke dɔɔnwo wɔ nwɔlε. Te ye zɔhanε a, yεnrenyia meke dɔɔnwo yεnrenyε ninyenə mɔɔ hyia kpalε la. Baebolo ne ka kile yε ke ‘**yεva yε meke yεli gyima kpalε.**’—Kenga Efesεsema 5:15, 16.

S U K O A D C C N W O

Sukoa kezi εbahola wɔazi anyelielε ninyεne nwo kpɔkε kpale la.

3. Kpo anyelielε ninyεne mɔɔ ɛnle kpale la

Duzu ati a ɔwɔ ke yεkpa anyelielε ninyεne nrεlεbe nu a?

Ye **VIDIO ne**, na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo.

**VIDIO: Duzu A ɔwɔ Ke Mefɑ Mediεlie
Me Nye A? (4:39)**

- Kezi tete Wulomu nwɔhoalilε ne mɔ nee anyelielε ninyεne bie mɔ cɔ wɔ εkε εnε la le ko ε?
- Wɔ vidio ne anu, duzu a Danny nwunle ye wɔ anyelielε ninyεne nwo a?

Kenga Wulomuma 12:9, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi tεkese εhye baboa wɔ yeamaa wɔava debie kpale wɔalielie ε nye ε?

Ninyεne mɔɔ Gyihova kyi la bie mɔ a le boni? **Kenga Mrεlεbule 6:16, 17 yεε Galeehyeama 5:19-21**. Ekenga tεkese ko biala εwie a, bezuzu kpuya εhye anwo:

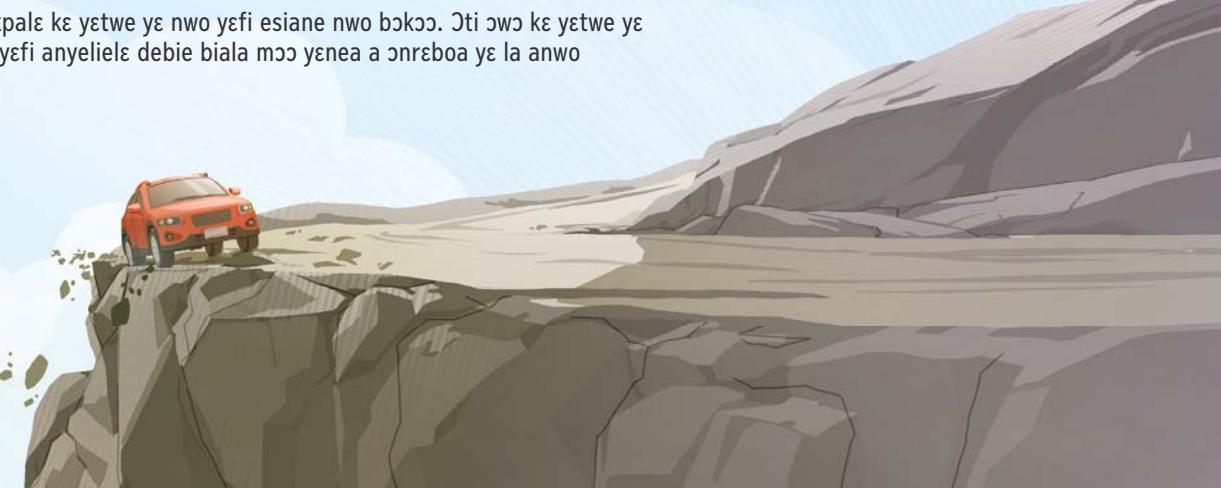
- Ninyεne mɔɔ bεha nwɔε edwεkε wɔ tεkese εhye mɔ anu la boni a εbu zo wɔ anyelielε ninyεne mɔɔ wɔ εkε εnε la anu a?

Kezi εbakpa anyelielε ninyεne nrεlεbe nu la

Biza ε nwo kpuya εhye mɔ:

- **Duzu ε?** Asoo debie mɔɔ Gyihova kyi la wɔ nu?
- **Mekε boni?** Asoo ɔsekye meke mɔɔ mefa meyε ninyεne mɔɔ anwo hyia la?
- **Nwane mɔ ε?** Asoo ɔmaa mebikye menli mɔɔ engulo Gyihova la anzeε ɔmaa me nee be tu?

Ole kpale ke yεtwe yε nwo yεfi esiane nwo bɔkɔɔ. Oti ɔwɔ ke yεtwe yε nwo yεfi anyelielε debie biala mɔɔ yεnea a ɔnreboa yε la anwo

4. Fa wɔ meke di gyima nrεlεbe nu

Ye **VIDIO ne**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo.

- Enee adiema nrenyia ne mɔɔ wɔ video ne anu la εnnea debie εtane εdeε, noko εnee ye ngyegyelε a le boni?

Kenga Felepaema 1:10, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Kεzi tεkese εhye bahola aboa ye yeamaa yεanwu meke dodo mɔɔ cɔɔ ke εyfa yεdielie ye nye la ε?

VIDIO: Duzu A Die Wɔ Mekε Dɔɔnwɔ A? (2:45)

5. Kpa anyelielε ninyεne mɔɔ le kpale la

Giyihova anye εnlie anyelielε ninyεne bie mɔ anwo, noko ninyεne
dɔɔnɔcɔp cɔɔ cɔɔ εcε c nyε a. **Kenga Nolobɔvo 8:15 yεε**
Felepaema 4:8, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Debie kpale boni a εfa εdielie ε nye a?

εbahola wɔava debie kpale wɔalielie ε nye

BIE Mɔ KA Kε: “Onle εtane ke mebava ninyεne mɔɔ basabasayεε, εbεlatane anzεε sunsum εtane nyεleε wɔ nu la mealielie me nye, mɔɔ hyia la a le ke menyε ninyεne zɔhane.”

- Duzu a εbaha a?

EDWÈKE TITILI

Gyihova kponde ke yefa debie kpale yedielie ye nye.

Ndinu

- Anyelieles ninyene boni cm a cm a ke Kilisenema kpo a?
- Duzu ati a cm ke yenea boe wo meke dodo mco yefa yedielie ye nye la anwo a?
- Duzu ati a ekulo ke ekpa anyelieles ninyene mco sa Gyihova anye a?

Yewiele ezukoaledee ne wo

Bodane

- Dua eleka ne mco se "Kezi Ebakpa Anyelieles Ninyene Nrelebe Nu La" azo suzu ninyene mco yefa edielie e nye la anwo.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C O W O

Sukoa ahene mco ole ye gyima ke onea ninyene mco fa edielie e nye la anwo debie.

"Asoo Gyihova Alasevolé Tua Vidio, Mbuluku, Anzéé Edwène Bie Mɔ?" (Edweke mco wa jw.org azo)

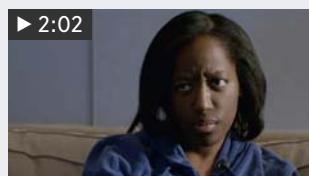
Nea kezi ebahola woazi anyelieles ninyene nwo kroké kpale la.

"Asoo Nvasoé Wɔ Ninyene Mco Efa Edielie E Nye La Azo?"
(Ezinzae Arane, October 1, 2011)

Wɔ anwubielé ne mco se "Mengolale Menlike Menli Nwo Adwenletane Zo Konim" la anu, nea deemoti nrenyia bie gyakyle ninyene mco enee ofa edielie e nye la.

"Baebolo Ne Kakyi Sonla"
(Ezinzae Arane, February 1, 2010)

Nea kezi mame bie zile anyelieles ninyene mco sunsum etane nwo edweke wo nu la anwo kroké kpale la.

Koati Anyelieles Ninyene Mco Sunsum Etane Nyelees Wɔ Nu

Amaa woanwu video nee odio yee websaete ne azo edweke koscoti mco wa EZUKOALDEE 53 ne anu la, nea Nyia Anyelieles Dahuu! buluku ne mco wa jw.org azo la anzeé dua sekelenes shye azo ko eke

Gyima Mcc “Akεlε Nchavo Nee Badwema Ne” Ye La

Gyisese a le Kilisiene asafo ne Ati a. (Efesese-ma 5:23) Ene Gyisese wɔ anwuma, noko ɔlədua “akelé nɔhavo nee badwema ne” anwo zo yeahile ye ɛdoavolema mɔɔ wɔ azelé ye azo la adenle. (Kenga Mateyu 24:45.) Gyisese mumua ne a ɛkpa “akelé” ne a yemɔti yemaa ye tumi ekyi, noko ɔbahɔ zo yeayɛ Kelaese akelé na yeayɛ gyilma yeaboa Kelaese amediema ne mɔ. Akelé zo-hane a le nwane? Kεzi akelé ne nea yε ε?

1. Nwane a le “akele nchavo nee badwema ne”?

Gyihova dua nrenyia anzee mrenyia ekpunli ekyi nwo zo maa ye menli adehilele dahuu. (Mala-kae 2:7; Hibuluma 1:1) Mcc Gyisese wule la anzi, ezoanvolema nee mgbanyima mcc wo Gyelusa-lém la maanle menli ne adehilele. (Gyima ne 15:2) Zéhane ala a ène mgbanyima ekpunli ekyibie—Gyihova Alasevole Neazo Eku ne—maa ye sunsum nu aleè na bekile edwékehanlé gyima ne adenle a. Ekpunli èhye a le **“akéle nchavo nee badwema ne mcc [Gyisese] èkpa ye”** la. (Matteyu 24:45a) Neazo Eku ne anu amra amuala le Kilisienema mcc bëva sunsum ne bekpokpa bë, na bë nye la ke bëwu a bëbahoboka Kelaesé anwo bëali tumi wo ye anwuma Belembunlilile ne anu.

**2. Sunsum nu aleč boni a akelč nčhavo ne fa
maa yε a?**

Gyisese hanle ke akelé nōhavo ne bamaa “[በዚ mediema Kilisenema] alees wā meke kpale nu.” (Mateyu 24:45b) Ke mōc alees mōc yedi la maa yenyia anwosesebē na yete kpcē la, zōhane ala a sunsum nu alees—ngilehilele mōc gyi Nyamenle Edwēkē ne azo la—maa yenyia anwosesebē mōc yehyia amaa yēahzo yēali nōhale yēamaa Gyihova na yēayé gyima mōc Gyisese eva ይወል yē sa ke yēye la a. (1 Timote 4:6) Yē sa ka sunsum nu alees ይhye wō debiezukoalē nee nyianu ngakyile bo yēe mbuluku nee vidoio dōcōnwo mōc be-dua Baebolo ne azo bēye mōc boa ye የመaa yē-nwu mōc Nyamenle kulo na የመaa agcnwolevalē mōc ye nee ye lē la anu mia la.

S U K O A D C C N W O

Nea deemoti yehyia “akelə nɔhavo nee badwema ne”—Neazo Eku ne anwo la.

3. ወርቁ ke Gyihova menli fa ngyehyelees ye gyima

Neazo Eku ne dua adehilelə mōc bənyia bəfi Gyisəse εkə ne la azo ye Gyihova Alasevolə gyima ne anwo ngyehyelees. Alimoa Kilisenema vale ngyehyelees ko ne ala bie lile gyima. [Ye VIDIO ne.](#)

**VIDIO: Gyihova Hyehye
Ye Menli (6:18)**

Kenga 1 Kəlentema 14:33, 40, na akee bəzuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi təkese εhye mō kile ke Gyihova kpondə ke bəye ngyehyelees bəmaa ye Alasevolə ε?

4. Akelə nɔhavo ne ye edwəkəhanle gyima ne anwo ngyehyelees

Edwəkəhanle ne a le gyima mōc hyia kpale mōc alimoa Kilisenema yele a. [Kenga Gyima ne 8:14, 25](#), na akee bəzuzu kpuya εhye mō anwo:

- Nwane mō a vale edwəkəhanle gyima ne anwo adehilelə maanle alimoa Kilisenema a?
- Duzu a Pita nee Dwən yele ye wō adehilelə mōc bə gənwo mō εzoanvoləma vale maanle la anwo a?

Edwəkəhanle ne a le gyima mōc hyia kpale mōc Neazo Eku ne ye nwole ngyehyelees a. [Ye VIDIO ne.](#)

**VIDIO: Edwəkəhanle Gyima Ne
Hyia Be Kpale (1:24)**

5. Akel nōhavo ne maa yε adehilelε

Neazo Eku ne maa Kilisienema mōc wō ewiade amuala la adehilelε. Kezi ɔsi adehilelε mōc ɔfa ɔmaa la anwo kρkε ε? Nea kezi alimoa Kilisienema neazo eku ne zile kρkε bie la. **Kenga Gyima ne 15:1, 2**, na akee bezuzu kpuya εhye mō anwo:

- Edwεkε boni a vale akεsakεsa rale alimoa Kilisienema bie mō avinli a?
- Nwane mō a Pcclo, Baanabase yεε awie mō gyene hɔnwunle bε maanle bεzieziele edwεkε ne a?

Kenga Gyima ne 15:12-18, 23-29, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Mekε mōc alimoa neazo eku ne εlkpondε adehilelε avi Nyamenle εkε wō edwεkε ne anwo la, duzu a bezuzule nwole kolaa na bεazi kρkε a?—Nea ngyehyεnu 12, 15 yεε 28.

Kenga Gyima ne 15:30, 31 yεε 16:4, 5, na akee bezuzu kpuya εhye mō anwo:

- Duzu a alimoa Kilisienema yεle ye wō adehilelε mōc neazo eku ne vale maanle bε la anwo a?
- Kezi Gyihova yilale bε tieyε ne azo ε?

Kenga 2 Timote 3:16 yεε Gyemise 1:5, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Saa Neazo Eku ne εlesi kρkε εnε a bεkpondε adehilelε bεfi ni?

Gyisεse zile kezi edwεkεhanlε gyima ne anwo hyia la azo. **Kenga Maake 13:10**, na akee bezuzu kpuya εhye mō anwo:

- Duzu ati a edwεkεhanlε gyima ne anwo hyia Neazo Eku ne a?
- Duzu ati a ɔhyia ke “akel nōhavo nee badwema ne” yε ewiade amuala gyima εhye anwo ngyehyεlee a?

BIE Mō KA Kε: “Saa εtie Neazo Eku ne a, εnεe εleyε mōc menli ka la.”

- Duzu a maa εdie εdi ke Gyisεse a εlkile Neazo Eku ne adenle a?

EDWΕKE TITILI

Neazo Eku ne a le “akelε nɔhavo nee badwema ne” mɔɔ Kelaese εkpa ye la. ɔmaa Kilisienema mɔɔ wɔ ewiade amuala la adehilelε nee sunsum nu aleε.

Ndinu

- Nwane a kpale “akelε nɔhavo nee badwema ne” a?
- Kezi Neazo Eku ne nea yε ε?
- Edie edi kε Neazo Eku ne a le “akelε nɔhavo nee badwema ne” ε?

Yewiele εzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Ke mɔɔ bεha bεhile yε wɔ 2 Tesalonaekama 3:1 la, dahuu yε asone ke Gyihova εyila Neazo Eku ne gyima ne azo.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N W O

Nea kezi Neazo Eku ne yε ye gyima ne anwo ngyeheyεε la.
“Gyihova Alasevole Neazo Eku Ne A Le Nzɔne?”
(Edwεke mɔɔ wɔ jw.org azo)

Sukoa kezi Neazo Eku ne nea ke yε sa baha sunsum nu aleε kpale la anwo debie.

Bεyε Mbuluku Mɔɔ Bεhile C Bo Kpale La

Kezi Neazo Eku ne anu amra bu gyima mɔɔ Gyisεε εva εwula be sa ke bεyε la ε?

Ole Nwole Adenle Kpole

Kezi yε debiezukoale nee yε nyianu ne mɔ kile ke Gyihova εlkile Neazo Eku ne adenle ε?
Gyihova εlkilehile Ye Menli

Amaa wɔanwu vidio nee ɔdio yεε websaete ne azo edwεke kɔsɔti mɔɔ wɔ EZUKOALEE 54 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu! buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzeε dua sεkεlεnεε εhye azo kɔ eke

Boa Wɔ Asafo Ne

Menli mgbe dɔɔnwo fa anyielieł sonle Gyihova wɔ asafo dɔɔnwo anu wɔ ewiade amuala. Be nye die ngilehileł nee adehileł mɔɔ bənyia la anwo kpole, na bəfi be εhulolε nu bəboa asafo ne wɔ ndenle dɔɔnwo azo. Asoo ke ete nganeε wɔ wɔ asafo ne anwo la εne?

1. Ndenle mɔɔ εbahola wɔɔala zo wɔɔava ca mekε nee wɔ anwosesebe wɔɔaboa asafo ne la bie mɔ a le boni?

Yε muala yεbahola yεayε debie yεaboa asafo ne. Ke neazo la, wɔ asafo ne anu amra bie mɔ εyε mgbanyinli anzeε bende kρɔkε ɔ? εbahola wɔɔaboa be wɔamaa bεahɔ debiezukoalε ɔ? Anzeε εbahola wɔayε ninyεne bie mɔ wɔaboa be, le ke εbaholi be gua wɔamaa be anzeε εbaboa be wɔamaa bεaziezie be sua nu ɔ? (Kenga Gyemise 1:27.) Yεbahola noko yεadu ye nwo yεamaa yεaboa yεamaa bεaziezie Belembunlililε Asalo εkε na bεayε nwolε boε. Awie biala εnyε ye kyengye ke yεyε ninyεne εhyε mɔ. Emomu, εlɔlε mɔɔ yεlε yεmaa Nyamenle nee ye mediema la a ka ye maa ‘yεfi ye εhulolε nu yεtu ye nwo yεmaa bεkɔɔ a.’

—Edwεne 110:3.

Alasevole mɔɔ bεzonε be la bahola alua ndenle gyεne zo aboa asafo ne. Mediema mrenyia mɔɔ bεdwu ninyεne mɔɔ Baebolo ne ka nwolε edwεkε la anwo la bahola azonle ke azonvole na nzi-

nlii bεazonle ke mgbanyima. Mediema mrenyia nee mraale bahola azonle ke dahuu adekpakyelεma amaa bεaboa edwεkehanlε gyima ne kpalε. Alasevole bie mɔ boa maa bεsisi εleka mɔɔ yεsonle la anzeε bεtu bεkɔ εleka mɔɔ asafo bie hyia moalε la na bεboa wɔ ndenle ngakyile zo.

2. Kεzi yεbahola yεava ye ninyεne yεaboa asafo ne ε?

Yεbahola ‘yεava ye ninyεne mɔɔ sonle bole la yεali Gyihova eni.’ (Mrelεbule 3:9) ɔyε ye fe ke yεbava ye ezukoa nee ye ninyεne gyεne yεaboa ye asafo ne nee ewiade amuala edwεkehanlε gyima ne. (Kenga 2 Kɔlentema 9:7.) Ye ndoboa ne eza boa esiane mekε nu moalε gyima ne. Menli dɔɔnwo ‘ye mɔɔ bənyia ye la bie to ahane’ na bεfa bεye ndoboa dahuu. (Kenga 1 Kɔlentema 16:2.) Yεbahola yεaye ndoboa yεagua ndoboa nlska mɔɔ wɔ εleka mɔɔ yεsonle la anu anzeε yεalua yintanεte zo yεaye ndoboa wɔ donate.jw.org. Gyihova maa ye adenle ɔmaa yεdua kρɔkε mɔɔ yεsi ke yεbava ye ninyεne yεaboa ye la azo yεkile ke yεkulo ye.

S U K O A D C N C C O

Nea ndenle bie mōc cōm cōm ebahola
wācalua zo wācaboa asafo ne la.

3. Yebahola yεava yε ninyεne yεaboa

Gyihova kulo awie mōc te cō nyunlu kyε debie la, na ke Gyisεse
noko de la εne. Ke neazo la, Gyisεse hanvole kunlavolε
ehyianli bie wō mōdenle mōc cōbōle cōyele ndoboa la anwo.

Kenga Luku 21:1-4, na akee bεzuzu kpuya εhye mōc anwo:

- Asoo cōwō ke yεye ndoboa mgbole na Gyihova anye
alie nwo cō?
- Kezi Gyihova nee Gyisεse te nganeε wō ndoboa mōc
yεfi yε ahonle nu yεye la anwo ε?

Amaa wācanwu mōc bεfa yε ndoboa ne mō bεye la, [ye VIDIO ne](#).
Akee bεzuzu kpuya εhye anwo.

- Kezi bεfa ndoboa ne mō bεboa asafo mōc wō ewiade
amuala la ε?

**VIDIO: 'Bε Sa Nu Ahyεlεdeε
Maa Gyihova' (4:47)**

4. Yεbahola yεadu yε nwo yεamaa yεaboa

Wɔ tete ne, Gyihova azonvole bɔle mɔdenle yele gyima εsesεbε vale zieziele eleka mɔɔ bεsonle la. Noko tε ezukoa mɔɔ bεyele bεboale la angome a bεvale bεyele zɔ a. **Kenga 2 Edwεkεsisił 34:9-11**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Kεzi Yizilayenli biala boale maanle bεnleanle Gyihova sua ne anzε εeleka mɔɔ bεsonle la boε ε?

Amaa wɔanwu kεzi Gyihova Alasevolε sukoa tete neazo zɔhane la, **ye VIDIO ne**. Akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo.

- Duzu ati a ɔhyia kε yεamaa yε Belembunlilił Asalo εkε ne yε bɔkɔbɔkɔ na yεyε ninyεne mɔɔ εzεkye la boε ε?
- Ndenle boni mɔ a εbahola wɔalua zo wɔaboa a?

VIDIO: Siezie Eleka Mɔɔ Yesonle La (3:31)

5. Mediema mrenyia bahola akpondε adenle ayε dɔɔnwo

Ngεelerera ne maa Kilisiene mrenyia anwosesεbε kε bεkpondε adenle bεlua zo bεbɔ mɔdenle biala bεboa asafo ne. Amaa wɔanwu nwole neazo la, **ye VIDIO ne**. Akee ye kpuya εhye anloa.

Baebolo ne kile ninyεne bie mɔ cɔcɔ cɔwɔ ke mediema mrenyia dwu nwo amaa bεazonle ke azonvole nee mgbanyima la. **Kenga 1 Timote 3:1-13**, na akee bεzuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Duzu a cɔwɔ ke mediema mrenyia mɔɔ kpondε ke bεsonle ke azonvole nee mgbanyima la yε a?
- Duzu a cɔwɔ ke bε abusua ne anu amra yε a?
—Nea ngyehyεnu 4 nee 11.
- Saa mediema mrenyia bɔ mɔdenle dwu ninyεne εhye mɔ anwo a, kεzi awie biala mɔɔ wɔ asafo ne anu la nyia zole nvasoε ε?

- Wɔ vidio ne anu, kεzi Ryan kpondεle adenle luale zo boale asafo ne kpale ε?

BIE A AWIE BABIZA KΕ: “Kεzi Gyihova Alasevolε nyia ezukoa yε bε gyima ne ε?”

- Kεzi εbaye c nloa ε?

EDWEKÉ TITILI

Gyihova anye die modenle mōc yēbo
yēfa yē meke, yē anwosesebē nee yē
ninyene yēboa asafo ne la anwo kpole.

Ndinu

- Kezi yēbahola yēava yē meke
nee yē anwosesebē yēboa asafo
ne ε?
- Kezi yēbahola yēava yē ninyene
yēboa asafo ne ε?
- Ndenle boni mō a ēkulo ke εdua
zo εboa asafo ne a?

Yewiele εzukoaledee ne wō

Bodane

- Tu ε nwo maa na boa maa
bεziezie eleka mōc wō asafo
ne yē debiezukoale la na bεye
ninyene mōc εzekye la boε.
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N W O

Nea deemoti Nyamenle
emmaa ye azonvole εndua
taete bieko la.

“Duzu A Baebolo Ne Ka Ye Wō
Taete Eduale Nwo A?” (Edwéké
mōc wō jw.org azo)

Baebolo ne maa mrenyia mōc
bεzōne be la adenle maa bεye
ninyene bie mō. Na saa chyia
ke raale mōc bεzōne ye la yē
ninyene εhye mō bie ε?

“Te Tileyeε Nwo Ngayehyeε
Mōc Wō Asafo Ne Anu La Abo”
(Ezinzaε Arane, February 2021)

Nea Alasevole bie mō mōc le
akēnrasesebe mōc bεbō afōle
mgbole amaa bεava mbuluku
bεahōmaa be gōnwo mō
azonvole la.

Belefa Baebolo Nwo Mbuluku
Bεamāa Wō Congo

Nea kezi adenle mōc yēdua
zo yēnyia εzukoa yēye yē gyima
ne la le ngakyile fi εzonlenε
ngakyile εdeε nwo la.

“Kezi Gyihova Alasevole Tua
Bε Gyima Ne Anwo Kake ε?”
(Edwéké mōc wō jw.org azo)

Amaa wāanwu vidio nee ɔdio yēε websaete ne azo edwéké kɔsɔti
mōc wō EZUKOALEDEE 55 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu!
buluku ne mōc wō jw.org azo la anzeε dua sεkεlēneε εhye azo kō eke

Maa Koyεlε Edεnla Asafo Ne Anu

Saa yewo yε mediema diedima avinli a, yεtε nganeε kε Belembunli Devidi la, ḡhanle kε: “Ole kpale nee kεnlεma kε mediema babo nu adεnla wɔ koyεlε nu!” (Edwεne 133:1) Yε koyεlε ne εmba mgbane. Yε nuhua ko biala boa maa koyεlε kɔ zo.

1. Duzu a le kεnlεma wɔ Nyamenle menli avinli a?

Saa εkɔ debiezukoalε wɔ maanle gyεne nu a, bie a εnrεde anee mɔɔ bεka la abo noko wɔ ndenle dɔɔnwo azo εbanwu ye kε εboka bε nwo. Kεmɔti ε? ḡluake buluku ko ne ala a yεfa yεsukoa Baebolo ne wɔ eleka biala a. Eza yεbɔ mɔdenle yεkulo yε nwo ngoko. ḡnva nwo eleka biala mɔɔ yewo la, yε muala ‘yεbɔ Gyihova duma, na yεsonle ye wɔ koyεlε nu.’—Zεfanaya 3:9.

2. Duzu a εbahola wɔayε wɔamaa koyεlε ahɔ zo a?

“Bεvi ahonle nu bεhulo bε nwo ngoko kpale.” (1 Pita 1:22) Kezi εbava folεdulε εhye wɔali gyimaa ε? Ke anree εbava wɔ adwenle wɔazie awie mɔ sinlidɔlε zo la, nea subane kpale mɔɔ bεlε la. Ke anree ε nee menli mɔɔ le kε εdawɔ anzeε be nye die ninyεne ko ne ala anwo badu la, bɔ mɔdenle kε εbanwu mediema mrenyia nee mraalε

mɔɔ asolo bε anzeε bεkulo ninyεne gyεne la. Eza yεbɔ mɔdenle kpale yεye menli nwo adwenletane biala mɔɔ yεlε la yεfi yε ti anu.—Kenga 1 Pita 2:17.*

3. Saa akεsakεsa ba εdawɔ nee ε gɔnwo Kilisienerli bie avinli a duzu a εbayε a?

Koyεlε wɔ yε avinli, noko eza yεnli munli. Oye a yεmaa yε mediema arεle bɔ anzeε yεmaa bεdi nyane bεbɔ. ḡti Nyamenle Edwεke ne ka kile yε kε “bεhɔ zo . . . bεva [εtane] bεhye bε nwo bεkɔɔ,” ḡtoa zo kε: “Ke mɔɔ Gyihova εva bε εtane εhye bε bεkɔɔ la, bεdabε noko bεyε ye zɔhanε ala.” (Kenga Kolbsaema 3:13.) Yεmaa Gyihova di nyane fane dɔɔnwo, noko ɔfa ɔkyε yε. ḡti ɔkronde kε yεfa yε mediema εtane yεkyε bε. Saa εnwu ke wɔyε debie wɔmaa awie εli nyane a, kɔ yε εkε ne na bεziezie edwεke ne.—Kenga Mateyu 5:23, 24.#

* Awieleedwεke 6 ka kezi εlɔlε ka yε maa yεnea boε amaa ewulenzane anga awie mɔ la anwo edweke.

Awieleedwεke 7 kile kezi bεsiezie gyima nee mela nu edwεke la.

S U K O A D O N C C O

Nea ndenle mɔɔ εbahola wɔalua zo wɔamaa koyεlε nee anzodwole mɔɔ wɔ asafo ne anu la adenla εkε ne la.

4. Mmanyia menli nwo adwenletane

Yεkponde ke yεkulo ye mediema kɔɔcɔti. Noko bie a ɔyε se ke yεbahulo awie mɔɔ asolo ye la. Duzu a baboa ye a? **Kenga Gyima ne 10:34, 35**, na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Gyihova die ye Alasevole kɔɔcɔti to nu. Kezi ɔwɔ ke εhye ka adwenle mɔɔ εlε ye wɔ menli mɔɔ asolo be la anwo ε?
- Menli nwo adwenletane boni mɔ a εbu zo wɔ be εkε ne mɔɔ ɔwɔ ke εtwe ε nwo εfi nwo a?

Kenga 2 Kɔlentema 6:11-13, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Enea a kezi εbahola wɔabikye mediema mrenyia nee mraale mɔɔ asolo be la ε?

5. Fa εtane kye bɔkɔɔ na kpondε anzodwole

Gyihova fa ye εtane kye ye bɔkɔɔ ɔnva nwo ke ɔnyε ye εtane na yεava yεahye ye la. **Kenga Edwene 86:5**, na akee bezuzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Kezi Gyihova εtanefakyε ne kpole de ε?
- Duzu ati a ε nye die ye εtanefakyε ne anwo a?
- Tenlabelε boni mɔ a bahola yeamaa yeayε se ke ye nee awie mɔ badεnla anzodwole nu a?

Kezi yεbahola yεazukoa Gyihova na yεamaa koyεlε adenla yεdayε nee ye mediema mrenyia nee mraale avinli ε? **Kenga Mrεlεbulε 19:11**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Saa awie ka wɔ εya anzeε ɔfo wɔ a, duzu a εbahola wɔayε amaa yeanyε edwεkε kpole a?

6. Fa wɔ adwenle sie subane kpale mɔɔ mediema mrenyia nee mraale lε la azo

Saa yebikye mediema mrenyia nee mraale a, yenwu bε mɔdenlebɔlε **nee** bε sinlidibɔlε ne mɔ. Ke ɔkεye na yεava yε adwenle yεazie bε mɔdenlebɔlε ne azo ε? **Ye VIDEO ne**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo.

VIDEO: Maa Wɔ Anwofeleko Ne Evinde! (5:10)

Duzu a εbayε wɔava wɔakponde anzodwɔlε a?

Çye a yεfo awie mɔ. Saa ɔba ye zɔ a duzu a ɔwɔ ke yεye a? **Ye VIDEO ne**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo.

VIDEO: Yεkponde Anzodwɔlε Bo Zo A Yεnyia Nyilalε (6:01)

- Wɔ video ne anu, duzu a adiema raale ne yεle ɔvale ɔkpondεlε anzodwɔlε a?

- Duzu a baboa wɔ yeamaa wɔanwu subane kpale mɔɔ mediema mrenyia nee mraale lε la ε?

Gyihova fa ye adwenle sie yε subane mgbalε ne mɔ azo. **Kenga 2 Edwεkεsisile 16:9a**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi Gyihova mɔɔ wɔnwu ke ɔfa ye adwenle ɔsie wɔ subane kpale ne azo la maa εte nganeε ε?

Saa debie εnle kpale wɔ daemɔn ngeba kεnlεma nwo bɔbɔ a, ɔsonle bole. Zɔhane ala a yε mediema mrenyia nee mraale εnli munli nokο bεsonle bole bεmaa Gyihova a

BIE Mɔ KA Kε: “Kyesε awie dimoa kpa me kyεlε, kolaa na meava ye εtane meahyε ye.”

- Duzu ati a ɔwɔ ke yεfi yε εhulolε nu yεfa awie mɔ εtane yεkyε bε a?

EDWĒKE TITILI

Saa εfa εtane εkyε na εkulo mediema mrenyia nee mraale kɔɔcɔti a εbaboa wɔamaa koyεlε adεnla asafo ne anu.

Ndinu

- Ke ɔkεyε na wɔannyia menli nwo adwenletane ε?
- Saa akεsakεsa ba εdawɔ nee ε gɔnwo Kilisieneni bie avinli a duzu a εbayε a?
- Duzu ati a ɔwɔ ke εsukoa neazo mɔɔ Gyihova εye wɔ awie mɔ εtane mɔɔ cfa ɔkyε bε la anwo a?

Yewiele εzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Saa εngola ε nee ε gɔnwo Kilisieneni bie εndenla anzodwɔle nu a, bɔ mɔdenle nwu ye kpalε na fa wɔ adwenle sie ye subane mgbalε ne mɔ azo.
- Bodane gyεne:

K P O N D E D C C O W O

Sukoa kezi Gyisese ndonwo ne mɔ ko boa ye ɔmaa yεgyakyi awie mɔ ndenebuale la.

Ye Mgbunla Ne

Saa yete nganeε ke yεtεyεle εtane biala a asoo ɔwɔ ke yεkpa kyεlε ɔ?

“Kyεlεkpalε—Ole Debie Mɔɔ Yεfa Yεkpondε Anzodwɔle”
(Ezinzaε Arane, November 1, 2002)

Nea kezi bie mɔ εzukoa ke benreyε nyeyenu la.

Bεmmanea Sonla Nyunlu Bεbuia Ndene

Sukoa kezi εbahola wɔali ngye-gyele nwo gyima amaa yeanze-kye anzodwɔle mɔɔ wɔ asafo ne anu la.

“Bεva εlɔlε Bεsiezie Bε Avinli”
(Ezinzaε Arane, May 2016)

Amaa wɔanwu vidio nee ɔdio yεε websaete ne azo edwēke kɔɔcɔti mɔɔ εZUKOALEDEE 56 ne anu la, nea Nyia Anyeliele Dahuu! buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzeε dua sεkεlεnεε εhye azo kɔ εkε

Na Saa Εγε Σtane Kpole ε?

Ekulo Gyihova kpole yee εbō modenle kpale ke εnreγe debie biala mōc bamaa yeali nyane la, noko εye a εbaye nvonleε. Noko akee, stane ne bie le kpole tēla bie. (1 Kōlentema 6:9, 10) Saa Εγε εtane kpole bie a kakye ke ḷngile ke Gyihova engulo wō; emomu, okulo ke ḷfa ḷkye wō na ḷboa wō.

1. Duzu a ḷwā ke Εγε amaa Gyihova ava ye εtane ahye ye a?

Saa menli mōc kulo Gyihova la nwu ke bεye εtane kpole bie a bεdi nyane kpale. Noko εwōke εhye mōc Gyihova bōle ye menli ne la kyekye bε rεle: “**Βε εtane ne mō le kōkōle weccuwo bōbō εdeε, noko bεbaye fufule ke ezukōtweabā.**” (Ayezaya 1:18) Saa yenu ye nwo amgba a, Gyihova bava ahye ye bōkōc. Kεzi yenu ye nwo ε? Yedi mōc yεye la anwo nyane kpole, ḷti yεgyakyi εstaneyεlε na yεsεlε Gyihova ke ḷva ye εtane chye ye. Akee yεbō modenle yεkakyi adwenle εtane anzεε yεgyakyi subane mōc maanle yεyεlε εtane ne la, na yεbō modenle ke yεbava Gyihova ngyinlazo mgbale ne mō yεabō ye εbela.
—Kenga Ayezaya 55:6, 7.

2. Saa Εγε εtane a kεzi Gyihova dua mgbanyima ne mō anwo zo boa ye ε?

Saa Εγε εtane kpole bie a, Gyihova se “[yεvεlε] asafo ne anu mgbanyima.” (Kenga Gyemise 5: 14, 15.) Mrenyia εhye mō mōc bεkpa bε la kulo Gyihova nee ye mboane ne. Bεtete bε ke bεboa ye bεmaa yεziezie ye nee Gyihova avinli.—Galeehyeama 6:1.

Saa Εγε εtane kpole bie a kεzi mgbanyima ne mō boa ye ε? Mgbanyima nwic anzεε nsa bava Baebolo ne anu folεdulε adenrεdenrε ye. Eza bεbamaa ye nzuzulε mōc feta nee anwosesebεmaanlε mōc baboa ye amaa yεanyε εtane biekο la. Saa awie ye εtane kpole bie na yeannu ḷnwo a mgbanyima ne mō ye ye fi asafo ne anu amaa menli mōc εha la anzukoa ye subane εtane ne bie.

SUKOA DCONWO

Sukoa kezi yεye εtane kpole a Gyihova boa yε la anwo debie na kile nwole anyezɔlε.

3. Saa yεka yε εtane a ɔboa ɔmaa yεte kρkε bieko

Etane biala mɔɔ yεye la maa Gyihova di nyane, oti ɔfeta ke yεka yεkile ye. **Kenga Edwene 32:1-5**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu ati a ɔle kpale ke yεbaha yε εtane yεahile Gyihova na ɔnle ke yεbɔ mɔdenle ke yεfa yεavea ye ε?

Saa yεka yε εtane yεkile Gyihova yεwie a, eza ɔwɔ ke yεkponde moale yεfi mgbanyima ne mɔ εke amaa yε nwo adɔ yε. **Ye VIDEO ne**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo.

Ka wɔ εtane ne, ka nɔhalε kile mgbanyima ne mɔ na die moale mɔɔ Gyihova fi εlɔlε nu fa maa la to nu

ɔwɔ ke yεka nɔhalε wiényi yεkile mgbanyima ne mɔ; bεwɔ εke ne ke bεboa yε. **Kenga Gyemise 5: 16**, na akee bezuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu ati a yεka nɔhalε yεkile mgbanyima ne mɔ a ɔmmaa ɔnye se ke bεbaboa yε a?

- Wɔ video ne anu, kezi mgbanyima ne mɔ boale Canon maanle ɔziale ɔrale Gyihova εke ε?

VIDEO: “Gyihova Tea Bedabe
Mɔɔ ɔkuo Be La” (3:01)

4. Gyihova se etanevoléma anwunvone

Saa awie mōc eyé etane kpole la kpo ke ɔbali Gyihova ngyinlazo zo a, bεye ye bεfi asafo ne anu na yé nee ye endu. **Kenga 1 Kɔlentema 5:6, 11**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Ke mōc mgbɔvɔnle maa εdɔkε nyinyia la, saa yé nee etanevole mōc etenunle ɔ nwo la tu a kezi ɔbaha asafo ne ε?

Mgbanyima ne mō sukoa kezi Gyihova se etanevoléma anwunvone la, ɔti bekpondé menli mōc bεye be bεvi asafo ne anu la na bεboa bε. Be nuhua dɔɔnwo εzia εra asafo ne anu ɔluakε εyε nyane ke bεyele be bεvile asafo ne anu εdeε, nokο ɔmaanle be adwenle rale be nwo zo.
—Edwene 141:5.

Kezi adenle mōc Gyihova dua zo nee etanevoléma di la kile ke ɔte be edwεkε bo, ɔse anwunvone yεε ɔlε εlε ε?

5. Saa yεnu yε nwo a Gyihova fa yε etane kyε yε

Gyisεse yεle ndonwo bie mōc boa ye ɔmaa yεnu kezi Gyihova te nganeε wɔ meke mōc awie kεnlu ɔ nwo la. **Kenga Luku 15:1-7**, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu a εhye maa εnwu ye wɔ Gyihova anwo a?

Kenga Yizikeɛle 33:11, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu a ɔhyia ke awie yε amaa yeahile ke yenlu ɔ nwo a?

Gyihova le ke
mboaneneavole mōc
dwenle ye mboane
nwo kpale la

BIE Mɔ KA Kε: “Mesulo ke meka mekile mgbanyima ne mō ke meye etane a bεbaye me bεavi asafo ne anu.”

- Duzu a εbaha wɔahile awie mōc le adwenle zεhaε la ε?

EDWÈKE TITILI

Saa yεye εtane kpole na yεnu yε nwo amgba, na yεbɔ mɔdenle yεgya-kyi εtaneyεlε a Gyihova bava ahye yε.

Ndinu

- Duzu ati a ɔle kpale ke yεka yε εtane yεkile Gyihova a?
- Duzu a ɔwɔ ke yεye amaa bεava yε εtane bεahye yε a?
- Saa yεye εtane kpole bie a, duzu ati a ɔwɔ ke yεkponde moaε yεfi mgbanyima ne mɔ εkε a?

Yewiele εzukoaledee ne wɔ

Bodane

- Bɔ mɔdenle ke εbanwu asafo ne anu mgbanyima ne mɔ amuala.
- Bodane gyεne:

K P O N D E D C C O W O

Nea kezi nrenyia bie nyianle Gyihova anwunvɔnezelε ne mɔ bεha nwɔlε edwèke wɔ Ayezaya 1:18 la azo nvasoε la.

**Mmamaa Wɔ Adwenle Nu Yε
Wɔ Kesee Wɔ Gyihova Anwu-
nɔnezelε Nwo Elε**

Kezi mgbanyima ne mɔ bɔ mɔdenle boa menli mɔc kεyε εtane kpole la ε?

**“Kezi Mgbanyima Da Elεlε
Nee Anwunvɔnezelε Ali Kile
Etanevolema La”**
(Ezinzaε Arane, August 2024)

Nea kezi bεda εlεlε nee anwunvɔnezelε ali bεkile εtanevolema mɔc bεtenunle bε nwo la.

**“Kezi Mgbanyima Baboa
Bεdabe Mɔc Bεye Bε Bεvi
Asafo Ne anu La.”**
(Ezinzaε Arane, August 2024)

Wɔ anwubielε ne mɔc se “Enee
ɔwɔ Ke Mesia Meba Gyihova
Elε” la anu, nea deemɔti nrenyia bie mɔc vile nɔhalε ne anu la dele nganee ke Gyihova εmaa yεzia c nzi la.

“Baebolo Ne Kakyi Sonla”
(Ezinzaε Arane nu edwèke)

Amaa wɔanwu video nee ɔdio yεε websaete ne azo edwèke kɔscɔti
mɔc wɔ EZUKOALEDEE 57 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu!
buluku ne mɔc wɔ jw.org azo la anzeε dua sεkεlεnε εhye azo kɔ εkε

Kɔ Zo Di Nɔhale Maa Gyihova

Nōhale Kilisiinema εbc kpcē ke bēnremaa awie
anzeε debie biala εnrehwe be εnrevi Gyihova
ezonlenle nwo. Čda ali ke adwenle mōc εl la
ene. Gyihova anye die wō nōhalelile ne anwo.
(Kenga 1 Edwekesisile 28:9.) Tēnlabele boni mō a
bamaa yeahola yeaye se ke εbalı nōhale wōamaa
ye a, na kεzi εbahola wōali nwole qyima ε?

1. Kęzi awie mɔ kola maa ɔyε se kε yεbali nɔhalε yεamaa Gyihova ε?

Bie mɔ baba mɔdenle ke bənremaa yenrezonle Gyihova. Nwane mɔ a baye debie zehae a? Menli mɔɔ evi nɔhale ne anu la bie mɔ ka Nyamenle ahyeyhedeε ne anwo adale edwεke ɔluake bεku-lo ke bεsεkye ye diedi. Bεle kρɔkyevolema. Eza εzonlenle nu mgbanyima bie mɔ ka ye nwo adale edwεke amaa bεdabe mɔɔ bεannwu be nzi la avi nɔhale ne anu. Esiane wɔ nu ke ye nee dwa-zotiamma bεazu kpolera, yεbagenga be mbuluku anzεε ninyene gyene mɔɔ bεkεle la anzεε yεbahε be yintanete eleka ne mɔ anzεε yεbanlea video ngakyile mɔɔ bεye la. Gyisεse hanle menli mɔɔ

bc modenle ke benremaa awie mo enreva no-halelile enrezonle Gyihova la anwo edwéke ke:
“Begyakyi be. Bele adekilevoléma anyenzinliravoléma. Na saa anyezinliravole kile anyezinliravole adenle a, be mu nwic begua kuma nu.”—Mateyu 15:14.

2. Кеzi yе kрокезиле kola maa ɔyе se ke yebali nchale yemaa Gyihova ε?

S U K O A D O C C W O

Sukoa mōc εyε a awie εnreholo εnrezεkye nōhale mōc
εdi εmaa Gyihova la. Eza nea kεzi εtwe ε nwo εfi Babelōn
Kpole ne anwo a ɔkile kε εdi nōhale la.

3. Nea boε wɔ adalε kilehilevolema anwo

Saa yεtε Gyihova ahyehyεdeε
ne anwo edwεkε εtane bie a,
duzu a ɔwɔ ke yεyε a? **Kenga**
Mrelεbulε 14:15, na akee
bezuzu kpuya εhye anwo:

- Duzu ati a yεne a boε amaa
yεanlie edwεkε biala mōc
yεkede la yεanli a?

Kenga 2 Dwɔn 9-11, na akee
bezuzu kpuya εhye mō anwo:

- Kezi ɔwɔ ke yεbu kpɔkyevolema ε?
- Saa yε nee kpɔkyevolema
εndendε bεbε a, kezi yεba-
holo yεadie bε ngilehilelε ne
bie ε?
- Saa yεtie Gyihova anzeε
ye ahyehyεdeε ne anwo
edwεkε mōc εnle kpɔlε a,
εnea a kezi ɔbade nganeε
wɔ nwo ε?

4. Saa adiema bie yε εtane a kɔ zo di nōhale maa Nyamenle

Saa yεnwu ke awie bie mōc wɔ asafo ne anu la εyε εtane
kpole bie a, duzu ɔwɔ ke yεyε a? Nea ngyinlazo bie mōc wɔ
Nyamenle Mεla ne mōc ɔvale ɔmaanle tete Yizilayεma anu la.
Kenga Levitikɔs 5:1.

Ke mōc bεhile ye wɔ ngyenu εhye anu la, saa yεnwu ke awie
εyε εtane kpole bie a, ɔwɔ ke yεka mōc yεze ye wɔ nwolε la yεkile
mgbanyima ne mō. Noko, kolaa na yεayε zɔ la, ɔbayε kpɔlε ke yε-
baba yεahile ahenle ke ɔhɔha εtane mōc yεze la ɔhile mgbanyima
ne mō. Saa yeanga yeangile bε a, ɔwɔ ke nōhale mōc yεdi yεmaa
Gyihova la ka yε maa yεka mōc yεze ye wɔ nwolε la yεkile mgban-
yima ne mō. Kezi yεyε εhye a ɔkile ke yεlε εlεlε kpundiι yεmaa . . .

- Gyihova Nyamenle ε?
- ahenle mōc εyε εtane ne la ε?
- asafo ne anu amra mōc εha la ε?

Saa ε gɔnwo diedinli bie kɔ ngyegyelε
nu a, boa ye!

Saa bëka ke eyé ndoboaw wó ézonlenlé
bie gyima mówó céléye la anwo a duzu
a ebayé a?

5. Twe ε nwo fi Babelon Kpole ne anwo

Ye VIDIO ne.

Kenga Luku 4:8 yee Yekile 18:4, 5, na akee ye kpuya
éhye mów anloa:

- Asoo me duma tébó adale ézonlenlé bie buluku nu ?
- Asoo mewó eku bie mów ézonlenlé bie a gyi o nzi la anu o ?
- Asoo gyima mów meye la boa adale ézonlenlé wó adenle
bie azo ?
- Asoo ówó ke medi ninyéne bie mów anwo gyima amaa
meahwe me nwo meavi adale ézonlenlé nwo o ?
- Saa menea na edwéke éhye mów bie le zo wó me nwo a,
nzenzalee boni mów a ówó ke meye a ?

Kezi o ñde ye biala la, si kroké mów bamaa wóanyia adwenle
mów anu te na ñkile ke edi ñchale emaa Gyihova la.

VIDIO: Twe ε Nwo Fi Babelon Kpole Ne Anwo! (5:06)

BIE MÓ KA KE: “Ówó ke menwu mów krokýevolema éléka ye wó Gyihova
Alasevolé anwo la amaa meaha ñchale mów wó nu la meahile bë.”

- Asoo nrélébe wó nu? Duzu ati o ?

EDWEKE TITILI

Saa yəbahə zo yəali nəhalə yəamaa
Gyihova a ɔnle ke yə nee menli məc
kulo ke bəbeləbəla yə la tu.

Ndinu

- Duzu ati a ɔnle ke yεtie mɔɔ
kpɔkyebolema ka la ε?
 - Saa yεnwu ke adiema bie εyε
εtane kpole a, duzu a ɔwɔ ke
yεyε a?
 - Ke ɔkεyε na yεali kɔkɔbɔlε ne
mɔɔ se yεhwε yε nwo yεvi adalε
ezonlenlε nwo la azo ε?

Yewiele ezukoaldees ne wɔ

Bodane

- Saa debie bie εmaa wɔva ε nwo wɔwula adale εzonlenε nu a, bɔ mɔdenle twe ε nwo fi nwole.
 - Rodane ayne:

Nea չայեա բահոլա և մա կա Ալասեվոլ անա ադալ է աւա-
կե լա.

“Eze Nōhale Mōc Wō Nu La O?” (Ezinzae Arane, August 2018)

Kε əkεyε na wɔanwu kε ahyehyεdεe anzεε gyimalilε bie boa Babelɔn Kpole ne ε?

**“Ye Dɔɔnwo Wɔ Mekε Ehye
‘Mɔɔ Li Awieleε La Anu’”
(Ezinzale Arane, October 2019,
edendɛkpunli 16-18)**

Duzu a dwazotiamā bie mō ebc
mōdenle eyē ke bēfa bēazēkye
yē diedi ne a?

Nea Σ Nwo Boε Wc Mεlεbεla Nwo

Kenga Shinto εɔɔfo bie mɔɔ
hwenle ɔ nwo vile adale εzonle-
nle nwo la anwo edwɛkɛ wɔ
anwubielɛ ne mɔɔ se "Me
Ngakula Nu Amuala Ene
Mɛlɛkponda Nyamenle" la anu.

“Baebolo Ne Kakyi Sonla” *(Ezinzaε Arane nu edwεkε)*

Amaaawnu vidio nee የዕድሜዎች የዚህ ወይም አንቀጽ ተከታታለሁ እና የዚህ ውስጥ የሚከተሉት ነው፡፡

Ebahola Wčaginyinla Kpödekprödeyele nloa

Kes ɔde ye biala la, nohale Kilisenema kɔsɔti bayia dwazotia, bie a bəbaye ye kpödekpröde bɔbɔ. Ḍwɔ ke εhye maa ye ahonle tu ɔ?

1. Duzu ati a ye nye la ke bəbaye ye kpödekpröde a?

Baebolo ne ka ye wienyi ke: “**Βεδαβε των βεκουλο κε βεfa nyamenlezonlenε kpale bεbɔ bε εbεla ke Kelaese Gyisese εdoavolema la amua-la, bεbaye bεdabε noko kpödekpröde.**” (2 Timote 3:12) Beyele Gyisese kpödekpröde ɔluakε εnnee ɔnle Seetan ewiade ne afoa. Yεdaye noko yεnle ewiade ne afoa, ɔti saa ewiade εhye anu arane ne mɔ nee εzonlenε ngakyile ye ye kpödekpröde a ɔnzi ye nwo.—Dwɔn 15:18, 19.

2. Ke ɔkεye na yεaziezie ye nwo yεamaa kpödekprödeyele ε?

Ḍwɔ ke yεamaa anwodozo mɔc yεlε wɔ Gyihova anu la ye kpole kækala. Nyia meke sεlε ye alehyenle biala na kenga ye Edwεkε ne foa bie. Kɔ de-biezukoalε dahuu. Ninyene εhye mɔ bamaa wɔ anwosesebe mɔc εhyia la amaa wčanyia akεnrasesebe wčava wčaginyinla kpödekprödeyele biala anloa, saa bɔbɔ wɔ mbusuafoo a εlefα ara ε nwo zo a. Εzoanvolε Pɔçlo mɔc bεyεle ye kpödekpröde fane dɔcnwo la hεlε ke: “**Gyihova le me boavole; menrezulo.**”—Hibulum 13:6.

Eza yεkɔ daselεlile dahuu a ɔmaa yεnyia akεnrasesebε. Daselεlile maa yεnyia Gyihova anu anwodozo na yεkola yεdi sonla nwo εzulole zo konim. (Mrelεbulε 29:25) Saa εnyia akεnrasesebe εfa εdi daselε kækala a, εnne εlefα wčaziezie ε nwo ke saa arane fa ɔ sa to ye gyima ne azo bɔbɔ a εbahɔ zo wɔali daselε.—1 Tesalonaekama 2:2.

3. Saa yεgyinla kpödekprödeyele nloa a kezi ɔbo a ye ε?

Nohale nu, ye nye εnlie nwo ke bəbaye ye kpödekpröde, noko saa yεkola yεgyinla kpödekprödeyele nloa a, ɔmaa ye diedi ye kpole. ɔmaa yεbikye Gyihova ɔluakε yεnlu ke ɔlebo a ye wɔ meke bɔbɔ mɔc yεkεde nganeε ke ye anwosesebe εwie la. (Kenga Gyemise 1:2-4.) Saa yεlεnlu amaneε a ɔyε Gyihova nyane, noko saa ɔnlu ke yεlεbɔ mɔdenle yεaginyinla ɔ nloa a ɔ nye die. Baebolo ne ka ke: “**Saa bεlεyε kpale la ati bεnlu amaneε na bεginyinla ɔ nloa a, yεmɔ a sɔ Nyamenle anye a.**” (1 Pita 2:20) Menli kɔsɔti mɔc kεva nohalelile kεgyinla nu la, Gyihova bamaa bεanyia dahuu ngoane wɔ ewiade mɔc awie biala εnre-dwazo εnretia nohale εzonlenε la anu.—Mateyu 24:13.

S U K O A A D C C W O

Sukoa deemoti yebahola yesava nohalenile yesazonle Gyihova onva nwo kpcdekpcdeyele nee nyilale moco wozole la anwo debie.

4. Wc abusua ne dwazo tia wc a ebahola wagyinla c nloa

Enee Gyisese ze ke bie a ye abusua ne enrele kpcke moco yebazi ke yesonle Gyihova la enredo nu. **Kenga Mateyu 10:34-36**, na akee bezuzu kpuya ethye anwo:

- Saa awie si kpcke ke csonle Gyihova a duzu a ye abusua ne anu amra bahola ayse a?

Amaa wcanwu ethye anwo neazo la, **Ye VIDEO ne**, na akee bezuzu kpuya ethye anwo.

**VIDEO: Gyihova Nleanle Ye
(5:13)**

- Saa e nwo sonla anzee e gcnwo bie bc modenle ke cmaa wagyaki Gyihova ezonlenle a duzu a ebaye a?

Kenga Edwene 27:10 yee Maake 10:29, 30. Ekenga tekese ko biala ewie a, bezuzu kpuya ethye anwo:

- Saa wc abusua ne anzee e gcnwo mc dwazo tia wc a kezi ewoke ethye baboa wc e?

5. Kc zo sonle Gyihova onva nwo kpcdekpcdeyele

Saa awie mc bc modenle ke bcnremaa yenrezonle Gyihova a chyia akernrasesebe na yehola yeyay zc. **Ye VIDEO ne**, na akee bezuzu kpuya ethye anwo.

**VIDEO: Beyia Ekpcle Noko
Beda Akernrasesebe Ali (6:27)**

- Kezi neazo ngakyile moco wc video ethye anu la maa wc anwosesebc e?

**Kenga Gyima ne 5:27-29 yee Hibulum 10:
24, 25.** Ekenga tekese ko biala ewie a, bezuzu kpuya ethye anwo:

- Saa bifa be sa beto ye edwckehanle gyima ne anzee ye debiezukoale ne azo a, duzu ati a chyia ke ek zo esonle Gyihova a?

6. Gyihova baboa wɔ yeamaa wɔagyinla c nloa

Gyihova Alasevolə mɔc asolo bε evołe nee eleka mɔc bεvi la εhε zo eva nɔchalelile εzonle Gyihova wɔ meke mɔc bεleye bε kρɔdekρɔde la. Amaa wɔanwu mɔc boale bε la, [ye VIDEO ne](#). Akee bεzuzu kpuya εhye anwo.

**VIDEO: Gyihova Nyamenle
Bamaa Me Anwosesebε (3:40)**

- Duzu a boale Alasevolə mɔc wɔ video ne anu la maanle bεholale bεgyinlanle a?

Kenga Wulomuma 8:35, 37-39 yee Telepaema 4:13. Ekena tεkese ko biala εwie a, bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Kezi tεkese εhye maa εnyia anwodozo ke εbahola wɔagyinla sɔnea biala anloa ε?

Kenga Mateyu 5:10-12, na akee bεzuzu kpuya εhye anwo:

- Saa bεleye wɔ kρɔdekρɔde bɔbɔ a duzu ati a ε nye bahola alie a?

Gyihova azonvole mgbe dɔɔnwo εhola εgyinla dwazotia nloa.
Edawɔ noko εbahola!

BIE MC KA KE: “Menrεhola menrεgyinla kρɔdekρɔdeyele nloa.”

- Ngεlεlera boni mɔ a bamaa bεanyia anwodozo a?

EDWÈKE TITILI

Gyihova anye die modenle mōc yézayé bōdésanle ye ḱnva nwo ke bęye ye kro-dekpođe la anwo. Olua ye moalé zo, εbahola yéagyinla c nloa!

Ndinu

- Duzu ati a cōc ke Kilisienema anye da ke bębaye bę krode-krođe a?
- Duzu a εbahola wčayes ye kékala wčava wčaziezie ε nwo wčamaa krođekpođeyelé a?
- Duzu a baboa wč yeamaa wčanyia anwodozo ke εbahola wčazonle Gyihova ḱnva nwo sconeá biala a?

Yewiele εzukoaledee ne wō

Bodane

- Biza ε gōnwo Kilisienenli bie ke: “Awie εbō modenle ke cōmaa wčagyakyi Gyihova εzonlenlε εlε c? Kezi εlile nwolε gyima ε?”
- Bodane gyene:

K P O N D E D C C N C W O

► 2:34

Nea adiema kpavole bie mōc εlēka kezi Gyihova boale ye cōmaanle ɔholale ɔgyinlanle wāmekē mōc będole ye efiade ɔluake yeangyinla afoa biala la.

Yégyinla Kpundií ḱnva Nwo Kropdekođeyelé

► 7:11

Nea mōc boale agyaléma bie cōmaanle bęvare nōhalelile bęzonlenle Gyihova evole dōcōnwo ḱnva nwo krođekpođeyelé la.

Bęzonlenle Gyihova Wč Nyegyelé Mekē Nu

Sukoa kezi εbahola wčava akēnrasesebé wčagyinla krođekpođeyelé nloa la.

“Siezie ε Nwo Kekala Maa Ekpolé” (Ezinzał Arane, July 2019)

Saa yeyia dwazotia wč yę abusua nu a duzu a cōc ke yeyę ye wč nwo a, na ke ɔkøyę na yεahola yεali nyegyelé mōc cfa cba la anwo gyima ε?

“Nōhale Ne ḱnva ‘Anzodwolę Emba, Emomu Konle Dadee’”
(Ezinzał Arane, October 2017)

Amaa wčanwu video nee ɔdio yęe websaete ne azo edwèke kɔscɔti wā wč EZUKOALEDEE 59 ne anu la, nea Nyia Anyeliee Dahuu! buluku ne mōc wā jw.org azo la anzeé dua sékelenée εhye azo kō eke

Ko Zo Nyia Anyuhcile

Wozukoa Gyihova anwo ninyene dōcōnwo wā o wāzukoa la emaa wōnyia Gyihova anwo ełēe kpolē na bie a wōyila ε nwo zo wōmaa ye na bēzōne wā. Saa eteyele zō a, bie a ełedwenle nwo ke ḡorəhye εbaye zō. Noko bēzōne wā a εnee ḡetewiele. εbahola wōahā zo wōabikye Gyihova dahuu. Adenle boni azo?

1. Duzu ati a የወርቃ ክ ደሩ እና የወርቃ አገኘውለኑን መር ነው ገይሱ እና ለ አኔ ሚያ እና?

የወርቃ ክ ደሩ እና የወርቃ አገኘውለኑን መር ነው ገይሱ እና ለ አኔ ሚያ እና? “**Amaa yéandwe yε nwo**” yeanvi የ nwo εል. (Hibuluma 2:1) Duzu a baboa yε yeamaa yéahā zo yéava nōhalelilε yéazonle Gyihova a? Yébahola yéayε dōcōnwo wā daselεlilε gyima ne anu na yéakponde ndenle gyene yéalua zo yéazonle yε Nyamenle ne kpalε. (Kenga Felepaema 3:16.) Gyihova εzonlenlε a le debie kpalε wā yε εbεlabōlε nu a!—Edwene 84:10.

2. Duzu bieko a የወርቃ ክ ደሩ እና የ εያ እና?

Buluku εhye mōc ełesukoa la εleba awielees εdees, noko εbahā zo wōabō wā εbela ke Kilisieneni la. Baebolo ne ka ke የወርቃ ‘**yεfa subane fofolε** ne

yεwula.’ (Efessema 4:23, 24) Mekē mōc εlēkō zo wōazukoa Nyamenle Edwēkē ne na wōahā debiezukoalε la, εbazukoa Gyihova nee ye subane ne mō anwo ninyene fofolε. Kpondē ndenle dua zo sukoa ye subane ne mō kpalε na fa bō wā εbela. Ko zo yε nenzalees biala mōc hyia la maa Gyihova anye εlie.

3. Kezi Gyihova baboa wā የyeamaa wōanyia anyuhcile ε?

Baebolo ne ka ke: “**Nyamenle . . . mumua ne bawie bε ndetelε ne. Obamaa bεazi pi, obamaa bεayε se, obamaa bεagyiinla kpundi.**” (1 Pita 5:10) Ye muala yεyia sōnea. Noko Gyihova maa yεnyia mōc yεhyia amaa yεahola yεagyiinla የ nloa la. (Edwene 139:23, 24) Yebo εwēkē ke obamaa wōanyia εhulolε ne yεε anwosesebe ne mōc εbava wōazonle ye nōhale nu la.—Kenga Felepaema 2:13.

S U K O A D C C N W O

Sukoa kezi εbahola wɔahɔ zo wɔanyia anyuhɔlε nee kezi
Gyihova bayila wɔ la anwo debie.

4. Kɔ zo ε nee ε Gɔnwo kpale ne εdende

Asɔneyelε nee Baebolo εzukoalε εboa wɔ
εmaa wɔye Gyihova agɔnwo. Kezi ninyene
εhye mɔ baboa wɔ yeamaa wɔabikye ye
kpale ε?

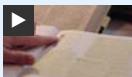
Kenga Edwεne 62:8, na akee bezuzu kpuya
εhye anwo:

- Kezi εkɔ zo εye asɔne kpale a ɔbamaa
agɔnwolevalε mɔɔ ε nee Gyihova le la
anu amia ε?

Kenga Edwεne 1:2, na akee bezuzu kpuya
εhye anwo:

- Kezi εmaa wɔ Baebolo εgengalε ne kɔ
zo kpale a ɔbamaa agɔnwolevalε mɔɔ ε
nee Gyihova le la anu amia ε?

Ke ɔkεye na wɔamaa ε ti anwo debiezukoalε
ayε anyelielε ε? Amaa wɔanyia nwolε nzuzu-
le bie mɔ la, **ye VIDEO ne**, na akee bezuzu
kpuya εhye mɔ anwo.

VIDEO: Maa ε Ti Anwo
Debiezukoalε εnyia Anyuhɔlε
(5:22)

- Nzuzulε mɔɔ wɔ video ne anu la boni
mɔ a εbava wɔali gyima a?
- Edwεkεtile boni mɔ a εkulo ke
εsukoa a?

5. Fa sunsum nu bodane sie ε nye zo

Saa εfa bodane εsie ε nye zo wɔ Gyihova εzonlenε nu
a ɔbaboa wɔ yeamaa wɔanyia anyuhɔlε. **Ye VIDEO ne**,
na akee bezuzu kpuya εhye anwo.

**VIDEO: εbεlabɔlε Kpale Mɔɔ
Tela Biala (3:31)**

- Kezi Cameron mɔɔ wɔ video ne anu la nyianle
sunsum nu bodane mɔɔ ɔvale ɔziele ε nye zo la
azo nvasoε ε?

Tε awie biala a bahola adu ahɔ maanle gyεne zo
ahɔha edwεkε ne a. Noko, ye muala yεbahola yεava
bodane mɔɔ yεbadwu nwo la yεazie ye nye zo. **Kenga**
Mrelεbulε 21:5, na akee nea bodane mɔɔ εbahola
wɔcava wɔcaziε ε nye zo cɔ . . .

- asafo ne anu la.
- daselelilε gyima ne anu la.

Kezi ngyinlazo mɔɔ wɔ tεkese εhye anu la baboa wɔ
yeamaa wɔadwu wɔ bodane nwo ε?

Fa bodane εhye mɔ sie ε nye zo

- Kɔ zo ye asɔne kpale.
- Kenga Baebolo ne amuala.
- Bɔ mɔdenle nwu awie biala mɔɔ wɔ asafo ne
anu la.
- Bɔ Baebolo εzukoalε bo na kɔ zo ye.
- Sonle ke adekpakyelε boavole anzεε dahuu
adekpakyelεnli.
- Saa ele adiema nrenyia a, kponde nwolε adenle
sonle ke asafo nu sonvole.

6. Nyia anyelielə dahuu!

Kenga Edwene 22:26, na akee bəzuzu
kpuya εhye anwo:

- Duzu a εbahola wɔayε amaa ε nye
alie εnε nee dahuu a?

EDWÈKE TITILI

Kɔ zo maa agɔnwolevale mɔɔ ε nee Gyihova le la anu εmia na fa sunsum nu bodane sie ε nye zo. Εhye bamaa ε nye alie εne nee dahuu!

Ndinu

- Duzu ati a εdie εdi ke Gyihova baboa wɔ yeamaa wɔava nɔhalε-lilε wɔazonle ye a?
- Kezi εbahola wɔamaa agɔnwolevale mɔɔ ε nee Gyihova le la anu amia ε?
- Kezi εfa sunsum nu bodane εsie ε nye zo a εbaboa wɔ yeamaa wɔanyia anyuhɔlε ε?

Yewiele Baebolo εzukoale ne wɔ

Bodane Mɔɔ ɔbahyε Na Wɔadwu Nwo

- Kenga Bikye Gyihova yee “Bela Badoa Me” mbuluku ne mɔ. Mbuluku εhye mɔ baboa wɔ yeamaa wɔcha zo wɔanyia anyuhɔlε na wɔabikye wɔ anwuma Selε nee ε Ra ne kpale.

K P O N D E D C C N C W O

► 9:20

Duzu a Gyihova anye die nwo kpale a, ke yεbaye debie kpole ko bie yεava yεahile ke yεlesonle ye anzeε yεbava nɔhalεlilε yεazonle ye wɔ ye ngoane meke kɔscoti anu?

Di Nɔhalε Ke Ebileham La

► 5:25

Gyihova sonvole mɔɔ di nɔhalε bɔbɔ la anyelieε bahola aha aze. Nea kezi ε nye bahola alie biekο la.

*Debie Ezukoale Nee Ninyεne
Nwo Edwenledwenlenε Zo Le
Nvasoe*

Ke ɔkεyε na wɔava sunsum nu bodane wɔazie ε nye zo na wɔapwu nwo ε?

*“Fa Sunsum Nu Bodane Mɔɔ
Wula Wɔ Bɔvole Ne Anyunlu-
nyia La Sie ε Nye Zo” (Ezinzaε
Arane, July 15, 2004)*

Duzu ati a ɔhyia ke εye Kilisienleni na sunsum nu a, ne ke ɔkεyε na wɔaye zo ε?

*“Bɔ Mɔdenle Nyi Sunsum Nu
—‘Gyihova Kenle Kpole Ne
Εbikye’” (Ezinzaε Arane, May 15,
2009)*

Amaa wɔanwu vidio nee ɔdio yee wεbsaete ne azo edwèke kɔscoti wɔ εZUKOALEDEE 60 ne anu la, nea Nyia Anyelieε Dahuu!
buluku ne mɔɔ wɔ jw.org azo la anzeε dua sεkεlεnε εhye azo kɔ εke

FOA 4 NDINU

Σ nee wɔ kilehilevolε ne εzuzu
kpuya εhye mɔ anwo:

1. Kenga Mrεlεbulε 13:20.

- Duzu ati a ɔhyia ke εkpondε ε gɔnwo mɔ nrεlεbε nu a?
- (Nea Ezukoaledee 48.)

2. Baebolo ne anu foledulε boni a baboa . . .

- kunli anzεε yelε a?
- awovole anzεε kakula a?

(Nea Ezukoaledee 49 nee 50.)

3. Edendεlε boni a Gyihova anye die nwo a? Edendεlε boni a ɔ nye εnlie nwo a?

(Nea Ezukoaledee 51.)

4. Baebolo ngyinlazo boni mɔ a baboa wɔ yeamaa wɔazi kpɔkε kpala wɔ anwoziezielε nwo a?

(Nea Ezukoaledee 52.)

5. Ke ɔkεyε na wɔakpa anyelielε ninyεne mɔ ɔ Gyihova anye ε?

(Nea Ezukoaledee 53.)

6. Kenga Mateyu 24:45-47.

- Nwane a le “akεlε nɔhavo nee badwema
ne” a?

(Nea Ezukoaledee 54.)

7. Kezi εbahola wɔava wɔ mekε, wɔ anwosesesεbε nee wɔ ninyεne wɔaboa asafo ne ε?

(Nea Ezukoaledee 55.)

8. Kenga Edwεne 133:1.

- Ndenle mɔc εbahola wɔalua zo wɔamaa
koyεlε adenla asafo ne anu la bie mɔ a le
boni?

(Nea Ezukoaledee 56.)

9. Saa yεyε εtane kpole bie a adenle boni a yεbahola yεalua zo yεanyia moalε yεavi Gyihova εkε a?

(Nea Ezukoaledee 57.)

10. Kenga 1 Edwεkεsisilε 28:9 yεε ɔbodwεkε ne.

- Saa awie mɔ kpo nɔhale εzonlenlε anzε
befi nɔhale ne anu a, kezi εbahile ke
'wɔdu ε nwo bɔkɔc wɔmaa' Gyihova ε?
- Amaa wɔahɔ zo wɔali nɔhale wɔamaa
Gyihova anzεε wɔahwe ε nwo wɔavι
adale εzonlenlε nwo la, εnea a ɔwɔ ke εyε
nzenzaεε bie mɔ ɔ?

(Nea Ezukoaledee 58.)

11. Ke ɔkεyε na wɔaziezε ε nwo wɔamaa kpɔdekpkɔdεyεlε ε?

(Nea Ezukoaledee 59.)

12. Duzu a wɔva wɔzie ε nyε zo ke εbayε amaa wɔahɔ zo wɔanyia sunsum nu anyuhɔlε a?

(Nea Ezukoaledee 60.)

Kpuya mɔc εlε:

Meziezie Me Nwo Kε Me Nee Asafo Ne Babo Nu Ahɔ Daselɛlile ɔ?

Ebahola wɔaziezie ε nwo wɔayε nolobɔenli mɔɔ
bɛtɛsɔnenle ye la . . .

- Saa εsukoa Baebolo ne, εyε asɔnε na εkɔ debiezukoalε dahuu a.
- Saa ε nye die mɔɔ εlesukoa la anwo yεε εdīe εdi na εkulo ke εka nwɔlε edwεkε εkile awie mɔ a.
- Saa εkulo Gyihova na εfa menli mɔɔ kulo ye la agɔnwɔlε kyengye a.
- Saa wɔhwε ε nwo wɔvι maanyεlε eku anzεε adalε εzonlenlε biala anwo a.
- Saa εfa Gyihova ngyinlazo ne mɔ εbɔ wɔ εbεla na εkulo ke εyε Gyihova Dasevole a.

Saa εte nganeε kε wɔziezie ε nwo kε ε nee asafo ne babo nu ahɔ daselɛlile a,
wɔ Baebolo kilehilevolε ne bayε ngyehyεlε yeamaa ε nee mgbanyima
ne mɔ ayia na bεazuzu kezi εbahola wɔahɔ bie la anwo.

Asoo Meziezie Me Nwo Kε Memaa Bεazɔnε Me?

Ebahola wɔaziezie ε nwo kε εmaa bεazɔnε wɔ . . .

- Saa εle nolobɔenli mɔɔ bɛtɛsɔnenle wɔ a.
- Saa εbɔ mɔdenle εyε daselɛlile gyima ne bie dahuu a.
- Saa εboa “akεlε nɔhavo nee badwema ne” yεε εdi be adehilelε zo a.—Mateyu 24:45-47.
- Saa wɔyila ε nwo zo wɔmaa Gyihova wɔ asɔneyεlε nu na εkulo ke εsonle ye dahuu a.

Saa εte nganeε kε wɔziezie ε nwo kε εmaa bεazɔnε wɔ a, wɔ Baebolo kilehilevolε ne bayε ngyehyεlε yeamaa ε nee mgbanyima ne mɔ ayia na bεazuzu kezi εbahola wɔafεta la anwo.

Awieleedwεke

1. Kεzi Ebanwu Babelɔn Kpole Ne La

Kεzi yekola yenwu ke “Babelɔn Kpole” ne gyi εke maa adale εzonlenle kɔsɔti ε? (Yekile 17:5) Suzu εhye mɔ anwo nea:

- **Ωω ewiade amuala.** Bεha Babelɔn Kpole ne anwo edwεke ke ode “menli cɔɔnwo nee maanle maanle” nwo zo. Odi “azεlε ye azo arelembunli nwo zo tumi.”—Yekile 17:15, 18.
- **Ωnrehola ɔnreye maanyele anzeε gualile nu tumilile.** Benrezekye “arelembunli mɔɔ wɔ azεlε ye azo” la nee “gualilema ne” benreboka o nwo.—Yekile 18:9, 15.
- **Ωka Nyamenle anwo adale edweke.** Bεfele ye tuutuunli ɔluakε c nee arane ngakyile ye ngyehyeles ɔfa ɔkpondε ezukoa nee moaε ngakyile. (Yekile 17:1, 2) Obεlebelε maanle maanle kɔsɔti anu menli. Na ɔdaye a odi menli dɔɔnwo mɔɔ bεhu be la anwo εzonle a.—Yekile 18:23, 24.

2. Mekε Boni A Mezaya Ne Bala C Nwo Ali A?

Baebolo ne hanle dole εke ne kε dapene 69 bape nu kolaa na Mezaya ne ala o nwo ali.—Kenga Daneele 9:25.

Mekε boni a dapene 69 ne bɔle c bo a? Obɔle o bo wɔ εvolε 455 K.Y.M. Mekε zjhane, Amenlado Nihemaya rale Gyelusalεm kε ‘ɔbakyekeye ye bieko yeamaa yeaye kε ye deba ne la.’—Daneele 9:25; Nihemaya 2:1, 5-8.

Dapene 69 ne tendenle le nyε ε? Wɔ Baebolo ngapezo bie mɔ anu, kenle ko gyi εke maa εvolε. (Nɔmbese 14:34; Yizikeele 4:6) εhye ati, dapene ko biala gyi εke maa εvolε nsuu. Wɔ ngapezo εhye anu, dapene 69 ne dodo le εvolε 483 (dapene 69 fane 7).

Mekε boni a dapene 69 ne rale awieleε a? Saa yetia εvo-
le 483 yefi 455 K.Y.M. a, ɔbava ye yeara εvolε 29 Y.M.*
Εvolε εhye anu pεrεεrε a bεzɔnlenle Gyisese na ɔrayele
Mezaya ne a!—Luku 3:1, 2, 21, 22.

* Ovi εvolε 455 K.Y.M. kɔdwu 1 K.Y.M. le εvolε 454. Ovi 1 K.Y.M. kɔdwu 1 Y.M. le εvolε ko (εvolε biala enle avinli). Yεs ovi εvolε 1 Y.M. kɔdwu 29 Y.M. le εvolε 28. O muala dodo le εvolε 483.

3. Mogya Mɔɔ Bεfa Bεyε Ayile La

Ayileylele bie mɔ wɔ εke mɔɔ bεfa wuliravole mumua ne mogya a bεyε a. Kilisiinema εnlie εhye mɔ bie endo nu—le kε awie mɔɔ twe ye mogya maa awie anzeε ɔmaa betwe ye mogya bεsie εke kolaa na bεayε ye apelehyεne la.—Ditilɔnomi 15:23.

Noko bie a bεdie ayileylele bie mɔ bεto nu. εhye mɔ bie a le bε mogya nu mɔɔ bεnεnlea, hemodialysis, hemodilution, anzeε cell-salvage anzeε heart-lung bypass machine. Ωwo ke Kilisiinema biala si o ti anwo kρokε wɔ kεzi ɔω ke bεfa ye mogya bεdi gyima wɔ meke mɔɔ bεleye ye apelehyεne, bεlεnεnlea ye mogya nu anzeε wɔ ayileylele bie mɔɔ bεguia zo bεleye ye la anwo. Bie a dɔketa biala le adenle ngakyile mɔɔ ɔdua zo ɔye ayile εhye mɔ a. Oti kolaa na Kilisiinema bie alie ado nu ke bεyε ye apelehyεne, bεnεnlea ye mogya nu anzeε bεyε ye ayile bie la, ɔω ke ɔnuwu adenle fɔɔnwo mɔɔ bεbalua zo bεava ye mogya bεali gyima la. Suzu kpuya εhye mɔ anwo:

- Na saa bεbahwe me mogya ne bie bεavi me nu wɔ meke bie anu mɔɔ ɔnreŋyia adenle ɔnreze ε? Asoo me adwεnle bamaa meabu mogya εhye kε ɔtεde me mogya, mɔɔ oti ɔnle ke ‘bewola bεguia aze’ o?—Ditilɔnomi 12:23, 24.
- Na saa bεleye me ayile na me mogya ne bie bavι me nu, bεbawowo nu na eza bεazia bεava bεawula me sonlabaka ne anu ε? Asoo ɔbagyegye me adwεnle ne mɔɔ meva Baebolo ne metete ye la, anzeε mebahola mealie ayile-yeε zεhae meado nu?

4. Agyale Nu Etetεle

Nyamenle Edwεke ne εnzi agyale nu etetεle adua na ɔkile nuhua wiényi kε agyale nu etetεle emmaa kunli anzeε yεlε adenle kε ɔgya bieko. (1 Kɔlentema 7:10, 11) Noko, tεnlabelε bie mɔ emaa Kilisiinema bie mɔ εzuzu agyale nu etetεle nwo.

- **Ωnyε fuu ɔmboa bε:** Saa kunli bie kpo ke ɔbava abusua ne nwonanle afoa nu ngyianle yeamaa bε, na ɔba ye kε bεnnyia ninyenε ngyikyi mɔɔ hyia bε la a.—1 Timote 5:8.
- **Ωbοlε mɔɔ anu ye se la:** Ebοlε kola maa kunli anzeε yεlε te nganeε kε ye kρokedelε anzeε ye ngoane la esiane nu.—Galeehyeama 5:19-21.

455 K.Y.M.

“Edwεke mɔɔ se bεmaa
Gyelusalεm εyε kε ye deba ne”

406 K.Y.M.

Bεkyekyele
Gyelusalεm bieko

29 Y.M.

Mezaya ne rale
(bεzɔnlenle ye)

“Dapene 7” (εvolε 49)

“Dapene 62” (εvolε 434)

Evolε 483

Awieleξdwεkε

- Mekē mōc agōnwolevalē mōc awie nee Gyihova le ει-εσκύε βακού la: Kunli anzeē yelē kola maa የዕስ ስለ ክፍል ተስፋ ነው፡፡ Gyima ne 5:29.

5. Evoyialile Ngakyile

6. Ewulenzane Ngakyile

Kemə yekulo menli la ati, yenea boe kpalé ke yenremaa ewulenza-ne enreha awie mɔ. Yenea ke yebaye zɔ wɔ mekɛ mɔɔ ewulenzane bie wɔ ye nwo anzeɛ yedie yedi ke yenyia bie na ɔbahola yeaha awie mɔ la. Yeye εhye cluake Baebolo ne ka ke: "Kulo e gɔnwo ke ε nwo."—Wulomuma 13:8-10,

Duzu a yeye a ɔkile ke yelədi mela ehye azo a? Cnle ke awie mɔɔ ewulenzane wɔ c nwo la ye awie atuu anzeə ɔfɔ c nloa anwo ɔfa ɔkile ke ɔkulø ye edwɛke. Saa awie mɔ te nganee ke be abusua ne anwo banebɔle ti bɛnrevèle ye wɔ be sua nu a cnle ke ɔmaa ɔgye-gye ye. Eza kolaa na bɛazone ye la, ɔwɔ ke ɔka ye ewule ne anwo edwɛke ɔkile mgbanyima avinli ngitanwodivole ne amaa bɛahola bɛave novehyelee bɛava bɛabɔ menli qvne mɔɔ bɛlesøne be la

anwo bane. ወዕስ እና awie mርር በላይ እንደሚለው ነው እና የሚከተሉት ጥሩ እንደሚከተሉት የሚያስፈልግ ይችላል፡፡

7. Gyima Nee Mela Nu Edwεkε

Amaa ngyeqyele bɔɔnwo amba la ḥwɔ ke yeye ezukoa nee gyima ngyehyelees kɔɔcɔti anwo ngelata—saa ahenle mɔɔ yee nee ye baye ngyehyelees ne la le Kilisenienli bɔbɔ a. (Gyslemaya 32:9-12) Noko, ḥye a akesakesa bahola ara Kilisenema nwio avinli wɔ ezu-koaa anzeε edweke gyene nwo. ḥwɔ ke bedabe mumua ne bekola bɛsiezie edweke zehae ndende wɔ anzodwole nu.

Noko kezi ɔwɔ ke yesiezie edwɛkɛ kpole le ke nzisi anze dumazekyele ε? (Kenga Mateyu 18:15-17) Gyisese hilele ye adenle nsa mwo ɔwɔ ke vedua zo la:

- (1) Bédabé mumua ne bëbë modenle bëziezie edwëkë ne.
—Nea ngyenù 15.
 - (2) Saa yeanzé be nloa a, bëva adiema ko anzë mediema
nwiz mëc enyi sunsum nu wë asafo ne anu la bëboka bë
nwo.—Nea ngyenù 16.
 - (3) Saa bedabé nokò bëangola bëanziezie edwëkë ne a, yës
çwà kë békñwu mobanyima ne më a.—Nea ngyenù 17.

Saa yelesiezie edweke a, onle ke yefa ye mediema yekoo kooto
glauke obahola yeamaa beaha Gyihova nee asafo ne anwo edweke etane. (1 Kolentema 6:1-8) Noko, edweke bie mo cedee kooto a
ewa ke siezie a: ewolebede nwo edweke, awie cwo cwo ke cneaka
kula bie, ezukoa cwo cwo ke yele anzees kunli tua,
ezukoa cwo cwo ke gyima bie tua maa awie, ezukoa cwo cwo ke
awie die wog yima bie cwo cwo egu la anu anzees wele nwo edweke.
Saa Kilisieleni bwo mdenle dua mela adenle zo siezie edweke
ehye mo wo anzodwole nu a, ongile ke onli Baebolo ne anu folde
dule ne azo.

Saa etane kpole si a—le ke awie mɔɔ bɛkye ye mialeranu bɛ nee ye da, kakula mɔɔ bɛ nee ye da, asayɛlɛ, awuleyɛlɛ kpole anzeɛ kodiawuyele a—Kilisienenli mɔɔ baha edwekɛ zehae ahile arane mgbanyima la ɛtɛysele debie mɔɔ kile ke ɔnli Baebolo ne anu fol-duls ne azo a

Yε Wɔ Baebolo Egengalε Ne Nzonlε

HIBULU-ELAM NGELELERA

Ninyenebɔlε nee alesama
tetedwεkε mɔlebεbo

Gyenesese 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36
 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48
 49 50 **Ezedoso** 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37
 38 39 40 **Levitikoso** 1 2 3 4 5 6 7 8 9
 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22
 23 24 25 26 27 **Nombese** 1 2 3 4 5 6 7
 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21
 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34
 35 36 **Ditilonomi** 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23
 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34

Bedenlanle Ewɔkε Azεlε ne azo

Dwohyua 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 **Nde-**
 nebuavolema 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 **Wulu-**
 tu 1 2 3 4

Tete Yizilaye arelembunli

1 Samoεle 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24
 25 26 27 28 29 30 31 **2 Samoεle** 1 2 3
 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18
 19 20 21 22 23 24 **1 Arelembunli** 1 2
 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18
 19 20 21 22 **2 Arelembunli** 1 2 3 4 5
 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
 21 22 23 24 25 **1 Edwεkesisile** 1 2 3 4
 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 **2 Edwε-**
kesisile 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26
 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36

Bεvi akelezonlenlε nu berale

Ezela 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 **Nihemaya**
 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 **Ese-**
 ta 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Dwobu edwεkε ne

Dwobu 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14
 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26
 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38
 39 40 41 42

Edwεne nee nrelebε edwεkε

Edwεne 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26
 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38
 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50
 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62
 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73
 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85
 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96
 97 98 99 100 101 102 103 104 105
 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115
 116 117 118 119 120 121 122 123 124
 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134
 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144
 145 146 147 148 149 150 **Mrelebule** 1 2
 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17
 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30
 31 **Nolobovo** 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
 12 **Sələmən Edwεne** 1 2 3 4 5 6 7 8

Ngapezo edwεkε

Ayezaya 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26
 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38
 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50
 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63
 64 65 66 **Gyelemaya** 1 2 3 4 5 6 7 8
 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22
 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35
 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48
 49 50 51 52 **Awoleyele** 1 2 3 4 5 **Yi-**
zikele 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26
 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39
 40 41 42 43 44 45 46 47 48 **Daneele** 1
 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 **Hozia** 1 2 3
 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 **Dwowe** 1
 2 3 **Emcso** 1 2 3 4 5 6 7 8 9 **Oba-**
daya 1 **Dwona** 1 2 3 4 **Maeka** 1 2 3
 4 5 6 7 **Nahum** 1 2 3 **Habakeke** 1 2
 3 **Zefanaya** 1 2 3 **Hagae** 1 2 **Zek-**
laya 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14
Malakae 1 2 3 4

KILISIENE GILIKI NGELELERA

Gyisese εbelebɔlε nee ye
εzonlenlε gyima

Mateyu 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26
 27 28 **Maake** 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
 12 13 14 15 16 **Luku** 1 2 3 4 5 6 7 8 9
 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22
 23 24 **Dwɔn** 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
 13 14 15 16 17 18 19 20 21

Kilisiene asafo ne anyuhɔlε

Gyima ne 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28

Ezoanvole Pɔɔlo ngelata ne mɔ

Wulomuma 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11
 12 13 14 15 16 **1 Kɔlentema** 1 2 3 4
 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 **2 Kɔ-**
lentema 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
 13 **Galehyeama** 1 2 3 4 5 6 **Efes-**
sema 1 2 3 4 5 6 **Felepaema** 1 2 3
 4 **Kolɔsaema** 1 2 3 4 5 **1 Tesalonaek-**
ama 1 2 3 4 5 **2 Tesalonaekama** 1 2 3
 1 **Timote** 1 2 3 4 5 6 **2 Timote** 1 2 3
 4 **Taetεse** 1 2 3 **Faelimɔn** 1 **Hibulu-**
ma 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Mɔɔ ezoanvolema nee
edoavolema gyene hεle la

Gyemise 1 2 3 4 5 1 **Pita** 1
 2 3 4 5 **2 Pita** 1 2 3 **1 Dwɔn** 1 2 3
 4 5 **2 Dwɔn** 1 **3 Dwɔn** 1 **Dwuudu** 1
Yekile 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14
 15 16 17 18 19 20 21 22

 Saa εlekenga Baebolo ne a, ye tile
ko biala mɔɔ εbagenga la nzonlε.

S U K O A D C C N C O W

Iff-NZ
250409